

İLKOKUL

TÜRKÇE

4. SINIF

DERS KİTABI

Beşir SEVİM

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 02.06.2023 tarih ve 29 sayılı kurul (ekli listenin 34'üncü sırasında) kararı ile 2024-2025 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

ADA MATBAACILIK YAYINCILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

Ahi Evran OSB Mah. Anadolu Cad. Nu.: 4/1 Sincan/ANKARA

(0 312) 385 54 10

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan şirketin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları, ADA YAYINCILIK'a aittir.

Editör

İsmail Serhat ARABACI

Görsel Tasarımcı

Soner GİRGİN

Program Geliştirme Uzmanı

Lütfi Uğur GÜMÜŞ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Ömer GÜLÖZ

Rehberlik Uzmanı

Ebru ÖZDEMİR

ISBN

978-975-6604-79-3

Baskı

Ankara - 2025

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

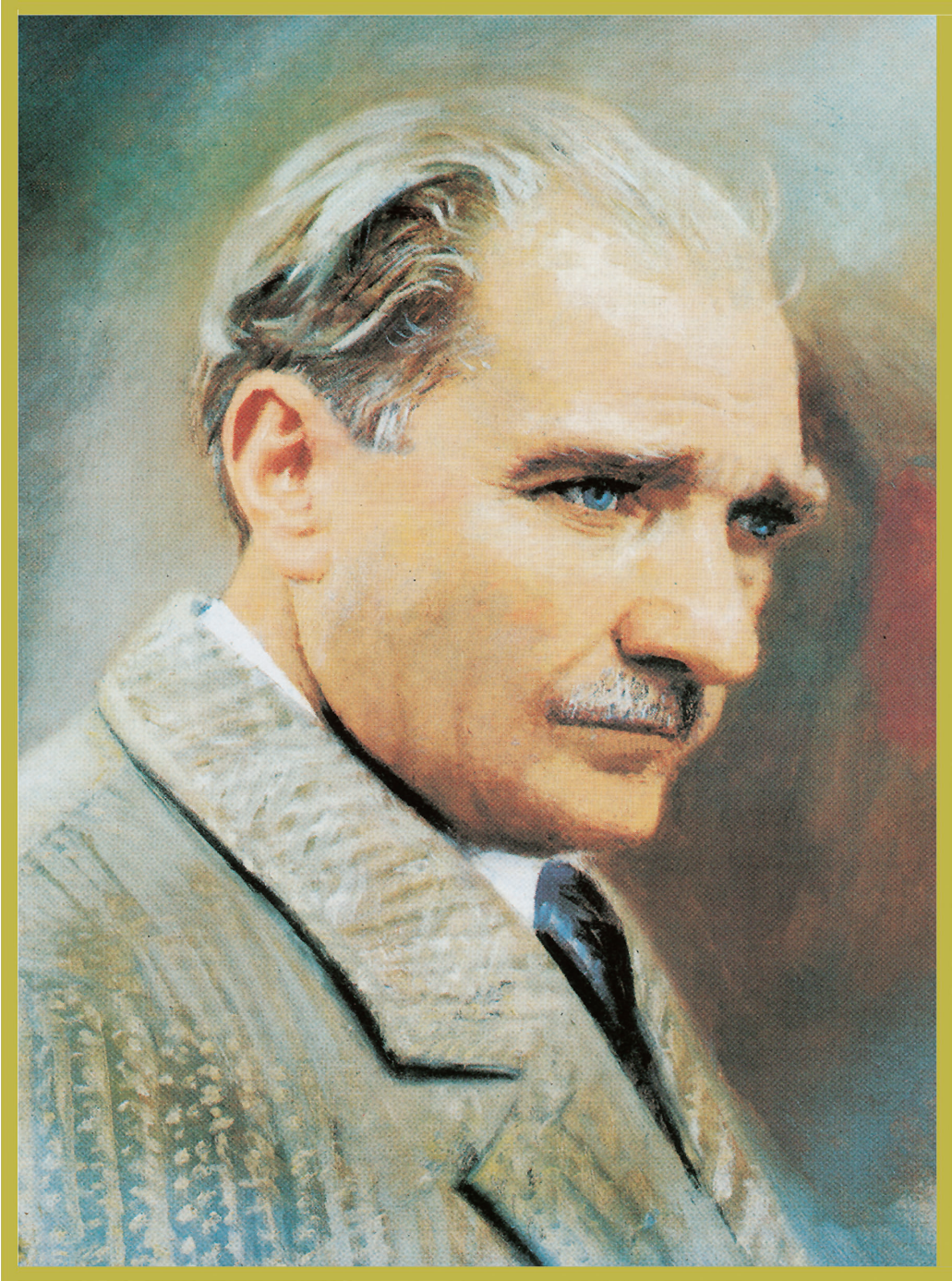
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI	9
---------------------------	---

1. TEMA ÇOCUK DÜNYASI	11
OKULUM AÇILIYOR	13
SÜRPRİİİİİİZ!	19
HAYDİ UÇURTMA YAPALIM	28
ÇOCUKLUĞUM BİTTİ Mİ? (DİNLEME METNİ).....	36
SÖZÜN GÜCÜ (SERBEST OKUMA METNİ)	40
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	41

2. TEMA MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK	45
ÖMRÜMÜN EN GÜZEL RÜYASI	47
ATATÜRK DUMLUPINAR'DA	55
TÜRK BAYRAĞI	62
ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ (DİNLEME METNİ)	67
ŞİŞLİ'DEKİ EV (SERBEST OKUMA METNİ)	72
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	74

3. TEMA ERDEMLER	77
YILIN BABASI	79
USTALARIN USTASI MİMAR SİNAN.....	87
NAR EKŞİSİ SOKAK	93
BÖLÜŞMEK GÜZELDİR (DİNLEME METNİ)	100
TAVŞANIN ZİYAFETİ (SERBEST OKUMA METNİ).....	105
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	109

4. TEMA MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ.....	113
HIRSIZLARLA HOCA	114
GÜMÜŞHANE	121
BAYRAM SABAHİ	129
SADECE MİLLÎ ŞAİR Mİ? (DİNLEME METNİ)	134
EVLIYA ÇELEBİ (SERBEST OKUMA METNİ)	139
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	143

5. TEMA DOĞA VE EVREN	147
MARTI JONATHAN LIVINGSTON.....	148
PLASTİĞİN YOLCULUĞU	155
KIR KAHVESİ	161
KIŞ (DİNLEME METNİ)	166
DÜNYAMIZA NELER OLUYOR? (SERBEST OKUMA METNİ)	171
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	173

6. TEMA SANAT	177
ÜNLÜ RESSAM	178
HAM MADDESİ METAL OLAN GELENEKSEL EL SANATLARI	185
BİZ OKURUZ	191
FİLM ŞENLİĞİ (DİNLEME METNİ)	196
ŞARKI (SERBEST OKUMA METNİ)	201
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	202

7. TEMA BİREY VE TOPLUM	205
AYAKKABI TAMİRCİSİ	206
TATLI DİLE DAİR.....	214
AYŞE NİNE.....	220
ÇİFTÇİYLE OĞULLARI (DİNLEME METNİ)	225
BEBEĞE NİNNİ (SERBEST OKUMA METNİ)	230
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	231

8. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ	234
BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ TELEVİZYON BOZULMUŞ.....	235
İNTERNET ACAYİP BİR ŞEY.....	242
TEKNOLOJİ.....	246
ROBOTLAR (DİNLEME METNİ)	252
SİBERKENT (SERBEST OKUMA METNİ).....	256
TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	258

SÖZLÜK	261
KAYNAKÇA.....	266
GENEL AĞ KAYNAKÇA	267
GÖRSEL KAYNAKÇA	267
CEVAP ANAHTARI.....	267
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI.....	268
TÜRK DÜNYASI HARİTASI.....	269

ORGANİZASYON ŞEMASI

Kazanımı destekleyen elektronik içerik için karekod

Tema numarasi

Tema adı

Temada yer alan
metin adları

Metin okunurken
kullanılan yöntem hakkında bilgi

Metin içeriği

Metne hazırlık çalışmaları

Metin adı

Metni destekleyen görsel

Metnin yazarı

TEMA ADI : Çocuk Dünyası
METİN ADI : Sürprizimiz!

METNE HAZIRLIK

1. Sevdiğiniz bir kişi size sürpriz yaptığında neler hissedersiniz?
2. Daha önce, sevdiğiniz birine sürpriz yaptınız mı? Yaptıysanız yaşadıklarınızı anlatınız.

Metni sesli okuma yöntemine göre okuyunuz. Bu yöntemde, metin bir kişi tarafından örnek okunur. Ardından vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat edilerek işitilebilir bir sesle okuma yapılır.

SÜRPRİİİİİİZ! _____

Cuma günü son derste, öğretmenimiz pazartesi günü bize bir sürprizin olacağını söyledi. Başka da bir şey söylemedi. Doğrusu, sürprizin ne olduğunu çok merak ettim. Hafta sonu birbirimizle telefona arayarak, sürpriz hakkında konuştuk. Ne yazık ki hiç kimse bir fikri yoktu. Ne Emel'in, ne Müge'nin, ne de Jankat'ın. Derya bile hiçbir şey bilmiyordu. Pazartesi sabahını işe çıktık. İp uzadıkaç uzadı ve pazartesi sabahı, bir sürpriz gelmek bilmedi. Geldiği zaman da gözlerimizden uyku akıyordu. İstiklâl Marşı'nı ve Andımız'ı okuyarak sınıfa girdik.

Çok geçmeden öğretmenimiz geldi. Der-saimiz Türkeydi. Biz, Türkiye'deki çok se-verler. Öğretmenimiz, arada bir, bir konu hakkında düşündük-le-rimizi yazdırı. Bazen de güzel bir öykü oku-r. Öykülerin tadına do-ğayız. Öykü biter ama içimizde bir yerde kaldığı yerden devam eder.

Dersin sonuna doğru boş zamanımız kalırsa, öğretmenimizin seçtiği bir konu hakkında konuşuruz. Ama şimdi heyecanla, öğretmenimizin bize yapacağı sürprizi bekliyoruz.

— Şimdi size “Zaman Nerede Oturur?” adlı bir masal okuyacağım, dedi.

— Hep birlikte Hamza'ya:

— Hoş geldin Hamza, dedik.

Hamza Ankara'dan gelmişti. Babası polisti. Babasının tayini Ankara'dan İstanbul'a çıkınca ailece İstanbul'a taşınmışlardı.

Öğretmenimiz Hamza'yı arka sıralardaki Emre'nin yanına oturttu. Çünkü hangi sırada otursun otursun Hamza için tahtayı görmek, sorun olmaz.

Sırayla Hamza'ya kendimizi tanıttık. Sınıfımızda yabancılık çekmemesini söyledik. Bir derdi olursa ona yardımcı olacaktık. Hamza gösterdiğimiz ilgiden çok memnun olmuştu. (...)

— Haydi, masalımızı okumaya devam edelim. dedi.

Ama işte tam o sırada zil çaldı ve öğretmenimiz masalı başka bir derste okumanın iyi olacağını düşündü. İyi de etti. Zaman su gibi akıp gitti çünkü. (...)

Melek ÇE
(Kısaltılmıştır.)

Melek ÇE
(Kısaltılmıştır.)

Etkinlik numarası

Etkinlik yönergesi

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Mimar Sinan, ne tür tarihi eserler yapmıştır?
2. Bazı bilim adamları, Mimar Sinan'ın hiç hangi namını kullanıyorlar. Bu namını kullanmalarının sebepleri neler olabilir?
3. Mimar Sinan, mimarlık dışında başka hangi özellikleri taşıyor?
4. Mimar Sinan'ın pek çok alanda başarılı olmasının nedenleri neler olabilir?
5. Mimar Sinan, eserlerini yaklaşık olarak kaç yılda yapmıştır?
6. Yazarı, "Mimar Sinan, bunları hepsemi ve çok daha fazlasını yapmıştır." diyor. Sizce çok daha fazlası ne olabilir?

4. ETKİNLİK

Önceki bilgilerinizden hareketle “Ustalar Ustası Mimar Sinan” metninin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerindeki bilgileri kısaca yazınız.

Giriş:

Gelişmeler

Sonuç:

S. ETKİNLİK

Aşağıda verilen cümleleri okuyarak cümlelerdeki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

"Bunu (ilk kez) Mimar Sinan başardı."
"Babam, 22/11/1985 tarihinde doğmuş

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri yay ayraç (), nokta (.), virgül (,) ve eğik çizgidir (/). Noktanın ve virgölün görevlerini öğreniniz.

TEMA ADI : Erdemler

METİN ADI : Bölüşmek Güzeldir

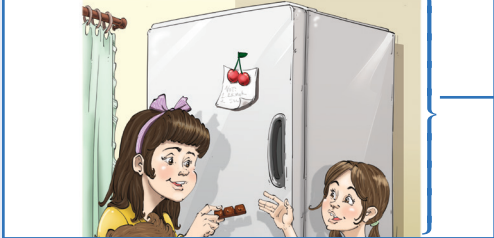
METNE HAZIRLIK

1. Arkadaşlarınızla hangi eşyalarınızı paylaşıyorsunuz?
2. Sahip olduğunuz bir şeyi paylaşırken kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Metni dinlemeden önce 1 ve 2. etkinliği yapınız. Ardından vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek metni dinleyiniz.

Dinleme/İzleme metni

BÖLÜŞMEK GÜZELDİR
(DİNLEME METNİ)

Metne ait görsel

Serbest okuma metni

SERBEST OKUMA METNİ

İYİLİKSEVER HAYVANLAR

Karı koca bir köyden başka bir köye gidiyormuş. Bakıp görmüş ki bir canavar*, bir çakal ve bir de tilki... Bunlar öyle korkmuşlar ki bir görseniz...

Adam karısına:

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

ANADOLU ATASÖZLERİNDE ÖZDESLEŞİR

Anadolu'nun yıllanmış sirke gibi keskin, bir kaleme söylenen sözleri vardır. İlkin, kimin söylediği bilinmez. Atalarımız söylemiştir derler ve geçerler. Bu yüzden her gün, tekerlemeler gibi dillerden düşmeyen bu özlü sözleri "atasözleri" adı verilir.

[illegible]

Anadolu'nun bilmecesini tükenmesin, bilmeciler, on bilmeciler atözü dilen dile, ağızdan ağza bize kadar ulaşan baka öğütleri, doğruyu, iyiyi, teklin eden insanlık ikilelerini. "Ayağını yorganına göre uzat." derken aslında ve tedbirli olarak, "Sürüden anılan kuzuyla kırk kapar." derken birlik ve beraberliği, "Aşaa yaşken öölür." derken ailede çocukları çokluğunda kişiyi yaşatan edimlini öğütler. "Kabahat samur kırs ola kimse sırtına almaz." öözüdeki gerekçer her zaman, her devirde geçerli. "Ne ekersen on biçersen." "Tağma su ile değirmen dönmöz." "Keskiri sirke küpüne zarardır." "Üzüm üzümde baka bakanr." atözüleri, elmas parçası gibi devirler geçöde de yınarınaz, değeriñi yitilmez.

Kökleri tarihimizin derinliklerine inen ve geniş bir hayat felsefesini içine alan Türk atasözlerinin çoğu, zaman içinde Türk bilginlerince derlenmiş, dilden yazıya dökülmüştür. Türk şairleri, atasözleriyle şairler, destanlar düzmüş; atasözleriyle öğütler vermiştir.

Mehmet ÖNDER

(1-6. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Anadolu'nun sözlü geleneği arasında aşağıdakilerden hangisi yer tutmaz?
A) Halk hikâyeleri B) Masallar C) Atasözleri D) Oyunlar

EBA
İÇERİK

ÖZET

1. TEMA

ÇOCUK DÜNYASI

OKULUM AÇILIYOR
SÜRPRIİİİİİZ!
HAYDİ UÇURTMA YAPALIM
ÇOCUKLUĞUM BİTTİ Mİ? (DİNLEME METNİ)
SÖZÜN GÜCÜ (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; sözlük oluşturmayı, metnin konusunu ve ana fikrini bulmayı, zıt anlamlı kelimeleri, bilgilendirici metin yazmanın kurallarını, eş anlamlı kelimeleri ve bazı noktalama işaretlerinin kullanıldığı yerleri öğreneceğiz.

TEMA ADI : Çocuk Dünyası

METİN ADI : Okulum Açılıyor

METNE HAZIRLIK

1. Okula gelince neler hissediyorsunuz? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

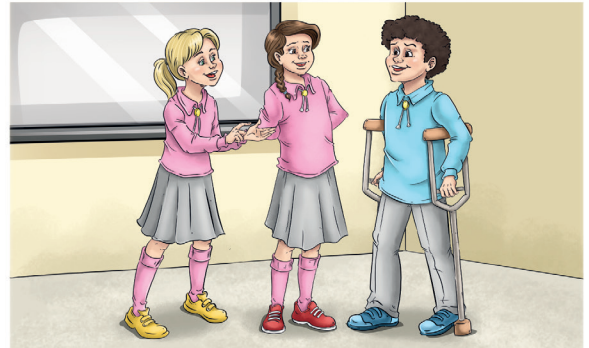
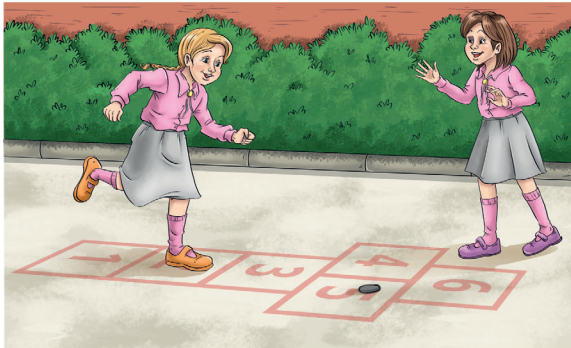
.....

.....

.....

.....

2. Yaz tatili süresince okulunuzu özlediniz mi? Okulunuza döndüğünüzde aşağıdaki görsellerde yer alan durumlardan hangisini, diğerlerinden önce yaptınız? Neden?

Öğretmeninizin örnek okumasından sonra şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

OKULUM AÇILIYOR

Çok mutluyum ben,
Okulum açılıyor.
Her gün rüyama giren
Okulum açılıyor.
Sevindim bebek gibi,
Gönlüm kelebek gibi,
Süslenmiş çiçek gibi
Okulum açılıyor.

Sıralar dizi dizi,
Hasretle bekler bizi.
Engin sevgi denizi
Okulum açılıyor.

Canım öğretmenimle,
Bilgiler gelir dile.
Bu coşku azdır bile
Okulum açılıyor.

Doyasıya güldüğüm,
Serilip serpildiğim,
Yuvam gibi bildiğim
Okulum açılıyor.

Yusuf DURSUN
Yüreğim Kuş Olunca

1. ETKİNLİK

Şiirde anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki yazma alanına yazınız. Ardından kelimelerin yer aldığı dizeleri bir kez daha okuyarak anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız.

Kelimeler

Tahminlerim

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SÖZLÜĞÜMÜ OLUŞTURUYORUM

Türkçe sözlüğünüzü inceledikten sonra orta kalınlıkta bir defter ediniz. Defterin boyutunu kendiniz belirleyebilir, kullanmadığınız bir defterden de yararlanabilirsiniz. Sözlüğünüzden de faydalanarak her harf için ayıracağınız sayfa sayısını belirleyiniz.

İşlenen metinlerde anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri anlamlarıyla birlikte defterinize yazarken yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz.

Sözlüğünüzü, bir bilgisayar varsa bilgisayarınızda dosya açarak da oluşturabilirsiniz.

2. ETKİNLİK

Bir metinde en çok üzerinde durulan olay, durum veya düşünceye **metnin konusu** denir. Metni okuduktan sonra, “Bu metinde ne anlatılıyor?” sorusunun cevabı metnin konusunu verir.

Bu açıklamaya göre “Okulum Açılıyor” metninin konusu aşağıdakilerden hangisidir? İşaretleyiniz.

Arkadaş sevgisi

Okumanın güzelliği.

Okula duyulan özlem.

Öğretmene duyulan özlem.

3. ETKİNLİK

Yanda verilen şiiri okuyunuz. Şiirde hangi duygunun ön planda olduğunu söyleyiniz.

Okuduğumuz her şiirden sonra içimizde birçok duygu uyanır. Bu duygulardan biri diğerlerine göre daha baskındır. Okuduğumuz şiirlerde en çok hissettiğimiz duygu, şiirin “ana duygu”sudur.

“Kitabım” şiirinin ana duygusu “kitap sevgisi”dir.

Siz de “Okulum Açılıyor” şiirinin ana duygusunu belirleyerek aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

KİTABIM

Kitap en iyi arkadaş
Bana neyi sorsam söyler.
Ne anlatsa en sonunda
Çalış, iyi, doğru ol der.

Geceleri uyumaz o,
Beni kaldırır erkenden
Okulum kadar güzeldir,
Kitabı çok severim ben.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

Bütün Şiirleri

4. ETKİNLİK

- a. Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.
1. Çocuğun mutlu olmasının sebebi nedir?
 2. Çocuk, okulu açılacağı için sevincini nasıl gösteriyor?
 3. Çocuk, okulunu “sevgi denizine” benzeterek ne demek istiyor?
 4. Çocuk okulunu nasıl görüyor? Ona katılır mısınız?
- b. Siz de “Okulum Açılıyor” şiiriyle ilgili iki soru hazırlayarak arkadaşlarınıza sorunuz.

1. sorum:

2. sorum:

5. ETKİNLİK

Anlamca birbirinin karşıtı yani tersi olan kelimelere **zıt anlamlı kelimeler** denir.

Örneğin: “Yaşlı adam beyaz arabaya bindi.” cümlesinde “yaşlı” kelimesinin zıt anlamlısı “genç”tir. “beyaz” kelimesinin zıt anlamlısı ise “siyah”tır. Cümlede bu kelimelerin yerine zıt anlamlılarını yazdığımızda cümlenin anlamı tamamıyla değişecektir.

Türkçemizde çok sayıda kelimenin zıt anlamlısı varken bazı kelimelerin yoktur.

Aşağıdaki kelimeleri inceleyerek zıt anlamlı olanları örnekteki gibi eşleştiriniz.

a	yavaş
b	ağır
c	tembel
ç	gece

	hafif
	gündüz
a	hızlı
	çalışkan
	zeki

“Okulum Açılıyor” şiirinde geçen zıt anlamlı iki kelime belirleyiniz. Bu kelimelerin zıt anlamlılarının içinde geçtiği iki cümle yazınız.

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

a. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen KEP (Kızların Eğitim Projesi) II ile ilgili yandaki görseli inceleyerek verilen bilgileri okuyunuz. Ardından dünyanın birçok yerinde çeşitli sebeplerden kaynaklı olarak okula gidemeyen çocukları düşününüz. Bu çocukların okula gidebilmeleri için neler yapılması gerektiği hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanız esnasında konunun dışına çıkmaya, el, kol ve yüz ifadelerinizi yani beden dilinizi etkili kullanmaya ve nezaket kurallarına uymaya dikkat ediniz.

KEP kapsamında yapılan bir geziden fotoğraf

2015 senesinin Mart ayında başlayan KEP II'de; Ağrı, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Van illerinde verilen eğitimler ve aile ziyaretleri ile bugüne kadar on binlerce kişiye ulaşıldı. Daha çok çocuğun daha kaliteli bir eğitim alabilmesi amacıyla KEP II kapsamında eğitimciler eğitildi. Saha araştırmaları yapıldı, bilgilendirme toplantıları gerçekleşti, seminerler, konferanslar, festivaller düzenlendi. Kent merkezlerinde ve köylerde binlerce aileye ziyaretlerde bulunuldu. Ailelerin kız çocuklarını okula göndermeleri için aileler ikna edildi.

b. Konuşmanızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Konuşmamda konu dışına çıkmadım.		
Konuşurken gereksiz hareketlerden kaçınarak beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Dinleyici arkadaşlarımla göz teması kurdum.		
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştum.		
Konuşma esnasında anlamını yeni öğrendiğim kelimeleri kullandım.		

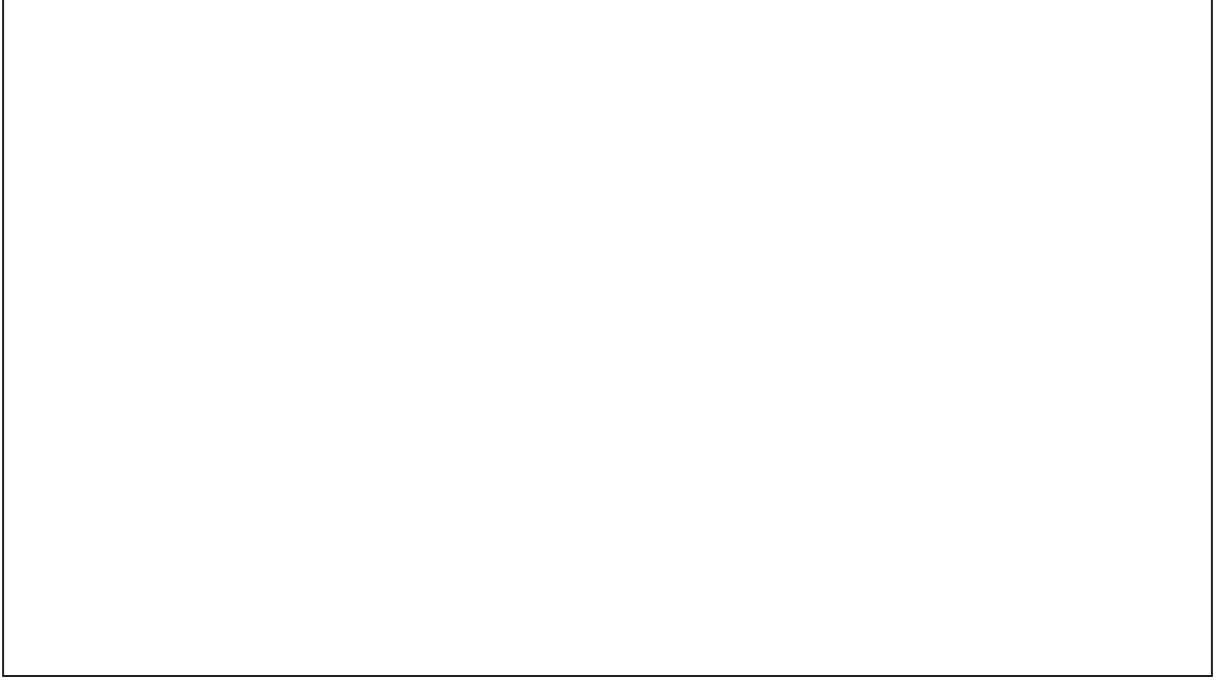
Evet sayısı :

Hayır sayısı :

“Kısmen” ve “Hayır” cevaplarınızı “Evet” yapmak için öğretmeninizden yardım alabilirsiniz.

7. ETKİNLİK

“Okulum Açılıyor” şiirine ait görseli inceleyiniz. Görselin, şiirde anlatılmak istenen düşünceye uygun olup olmadığını nedenleriyle birlikte söyleyiniz. Siz de aşağıdaki çizim alanına “Okulum Açılıyor” şiirinin bir bölümüne uygun bir resim çiziniz.

8. ETKİNLİK

Defterinize, okulun size kazandırdığı özellikler ve beceriler hakkında bir yazı yazınız.

Bilgi verici nitelikteki metinlerin üç bölümü vardır. Bunlar; giriş, gelişme ve sonuçtur. Giriş bölümünde konu hakkında kısa bir bilgi verilirken gelişme bölümünde konu örneklerle, ayrıntılarla, alıntılarla detaylandırılır. Sonuç bölümünde ise gelişme bölümü bir sonuca bağlanır. Giriş ve sonuç bölümleri kısa, gelişme bölümü ise uzundur.

Yazınızı yazarken önceki yıllarda öğrendiğiniz yazma kurallarına uygun hareket ediniz.

Yazınızı yazdıktan sonra içeriğe uygun bir başlık belirlemeye, metninizi yazım ve noktalama yönünden gözden geçirip hatalarınızı gidermeye özen gösteriniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Boş vakitlerinizi nasıl değerlendirdiğiniz konusunda defterinize kısa bir yazı yazınız.

TEMA ADI : Çocuk Dünyası

METİN ADI : Sürpriiiiiiz!

METNE HAZIRLIK

1. Sevdiğiniz bir kişi size sürpriz yaptığında neler hissedersiniz?
2. Daha önce, sevdiğiniz birine sürpriz yaptınız mı? Yaptıysanız yaşadıklarınızı anlatınız.

Metni sesli okuma yöntemine göre okuyunuz. Bu yöntemde, metin bir kişi tarafından örnek okunur. Ardından vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat edilerek işitilebilir bir sesle okuma yapılır.

SÜRPRİİİİİİZ!

Cuma günü son derste, öğretmenimiz pazartesi günü bize bir sürprizinin olacağını söyledi. Başka da bir şey söylemedi. Doğrusu, sürprizin ne olduğunu çok merak ettik. Hafta sonu birbirimizi telefonla arayarak, sürpriz hakkında konuştuk. Ne yazık ki hiç kimsenin bir fikri yoktu. Ne Emel'in, ne Müge'nin, ne de Jankat'ın. Derya bile hiçbir şey bilmiyordu. Pazartesi sabahını iple çektik. İp uzadıkça uzadı ve pazartesi sabahı, bir türlü gelmek bilmedi. Geldiği zaman da gözlerimizden uyku akıyordu. İstiklâl Marşı'nı ve Andımız'ı okuyarak sınıfa girdik.

Çok geçmeden öğretmenimiz geldi. Der-simiz Türkçeydi. Biz, Türkçe dersini çok se-veriz. Öğretmenimiz, arada bir, bir konu hakkında düşündükle-rimizi yazdırır. Bazen de güzel bir öykü okur. O öykülerin tadına do-yamayız. Öykü biter ama içimizde bir yerde kaldığı yerden devam eder.

Dersin sonuna doğru boş zamanımız kalırsa, öğretmenimizin seçtiği bir konu hakkında konuşuruz. Ama şimdi heyecanla, öğretmenimizin bize yapacağı sürprizi bekliyoruz.

Öğretmenimiz:

— Şimdi size “Zaman Nerede Oturur?” adlı bir masal okuyacağım, dedi.

Acaba sürpriz bu muydu? Bilmiyorduk ama, masalın adını çok sevmiştik. Öğretmenimiz masalı okumaya başlamadan önce fikir yürütmeye çalıştık. Jankat:

- Kesin Eyfel Kulesi'nde oturuyordur, orası çok yüksek, dedi.
- Hiç de değil, Everest tepesi daha yüksek, dedi İlker.
- Everest'e çıktıysa aşağı inmesi nasıl mümkün olabilir ki! dedi Emel.
- Belki de inmek istemez, dedi Dilek.

(...)

- Bizim ülkemizde oturursa hiç fena olmaz, dedi Osman.
- Acaba söylesek, bizim sınıfa da oturmaz mı? dedi Işıl. Hem derslerimizi de dinler.
- Evet, ona söyleriz, biz yazılı olurken hiç geçmez, dedi Emel.
- Ya yazılımız kötü geçiyorsa, dedi Mete.
- Olsun, o zaman da annemize babamıza “Yazılımız kötü geçti.” demek zorunda kalmayız, dedi Abdullah.
- Doğrusu ben zamanın bize gelmesini, gece bizde kalmasını ve hiç geçmemesini dilerim, dedi Derya.

O zaman Derya'nın çok uykusu geldiğini anladık. Öğretmenimiz gülümseyerek bizi dinliyordu. Zamanla ilgili düşüncelerimizin çok müthiş olduğunu düşünüyordu herhâlde. Ama bize hiçbir şey söylemedi.

— Haydi şu masalı okuyalım, dedi öğretmenimiz. Biz de uslu uslu dinlemeye hazırlandık. Müge birden atıldı ve:

— Bu söylediklerimiz doğru olamaz, zaman otursa otursa bir saatin içinde oturur, dedi, kolundaki saati göstererek.

Şu Müge, ne kadar akıllı bir arkadaşımız! Bu kol saatini, babası ona geçen yıl sınıfı pekiyi ile geçtiği zaman almıştı. (...)

Müge'nin sözleri bitince öğretmenimiz masalı okumaya başladı. Henüz birkaç cümle okumuştuk ki kapı çaldı ve sürpriz sınıfa girdi. Gerçekten büyük bir sürprizdi bu. (...) Biz şaşkın şaşkın ona bakarken, öğretmenimiz:

— İşte size sürprizim bu. Sınıfımıza yeni bir arkadaş katılacak. Adı Hamza, dedi.

Hep birlikte Hamza'ya:

— Hoş geldin Hamza, dedik.

Hamza Ankara'dan gelmişti. Babası polisti. Babasının tayini Ankara'dan İstanbul'a çıkınca ailece İstanbul'a taşınmışlardı.

Öğretmenimiz Hamza'yı arka sıralardaki Emre'nin yanına oturttu. Çünkü hangi sırada otursa otursun Hamza için tahtayı görmek, sorun olmaz.

Sırayla Hamza'ya kendimizi tanıttık. Sınıfımızda yabancılık çekmemesini söyledik. Bir derdi olursa ona yardımcı olacaktık. Hamza gösterdiğimiz ilgiden çok memnun olmuştu. (...)

Sürprizin şaşkınlığını üstümüzden attıktan sonra öğretmenimiz:

— Haydi, masalımızı okumaya devam edelim, dedi.

Ama işte tam o sırada zil çaldı ve öğretmenimiz masalı başka bir derste okumanın iyi olacağını düşündü. İyi de etti. Zaman su gibi akıp gitmişti çünkü. (...)

Melek ÇE

Uykucu Bir Sınıf Başkanımız Var
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin anlamlarını cümledeki bağlamından hareketle tahmin edip yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazarak bunları birer cümlede kullanınız.

Cuma günü son derste, öğretmenimiz pazartesi günü bize bir sürprizinin olacağını söyledi.

sürpriz:

Cümlem:

Bazen de güzel bir öykü okur.

öykü:

Cümlem:

Öğretmenimiz masalı okumaya başlamadan önce fikir yürütmeye çalıştık.

fikir:

Cümlem:

Zamanla ilgili düşüncelerimizin çok müthiş olduğunu düşünüyordu herhâlde.

müthiş:

Cümlem:

Babasının tayini Ankara'dan İstanbul'a çıkınca ailece İstanbul'a taşınmışlardı.

tayin:

Cümlem:

2. ETKİNLİK

Metne, iki farklı başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve belirleme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

.....

Belirleme nedenim:

.....

.....

.....

İkinci başlığım:

.....

Belirleme nedenim:

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Metnin konusu olan görseli işaretleyiniz.

4. ETKİNLİK

Bütün metinlerin bir konusu olduğu gibi ana fikri de vardır. Ana fikir, yazarın metnini yazarken okuyucuya vermek istediği mesajdır. Metnin ana fikri bir cümleyle ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi metnin ana fikridir? İşaretleyiniz.

Sürprizler, düşünmediklerimizin ve beklemediklerimizin gerçekleşmesidir.

Sürprizler sadece doğum günlerinde yapılır.

Derslerin zevkli geçmesi öğretmene bağlıdır.

Bazı arkadaşlıklar çok değerlidir.

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Öğretmen, öğrencilerine sürpriz yapacağını ne zaman söylüyor?
2. Öğretmenin, öğrencilerine sürprizi nedir?
3. Öğrenciler, sürprizi gördüklerinde nasıl davranıyorlar?
4. Hamza İstanbul'a neden geliyor?
5. Sürprizden sonra sınıfta neler yaşanıyor?

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki altı çizili kelimelerin yerlerini değiştirdiğinizde cümlelerin anlamlarında bir değişiklik meydana geliyor mu? Düşününüz.

“Ahmet kırmızı bir gömlek giymişti.”

“Özge kendine al bir etek aldı.”

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan kelimelere **eş anlamlı kelimeler** denir. “Kırmızı” ve “al”, yazılışları farklı olmasına rağmen anlamları aynı olan eş anlamlı iki kelimedir. Bu bilgiye göre aşağıda verilen kelimeleri örnekteki gibi eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1	yaşlı
2	hediye
3	kirli
4	yanıt

	pis
	cevap
	armağan
1	ihtiyar
	temiz

7. ETKİNLİK

“Okulum Açılıyor” metni ile “Sürpriiiiiiz!” metnini aşağıdaki özelliklere göre karşılaştırınız. Hangi özellik hangi metne aitse onun altındaki kutucuğu işaretleyiniz.

Ölçütler	Okulum Açılıyor	Sürpriiiiiiz!
Paragraflar hâlinde yazılmıştır.		
Metinde kahramanlar vardır.		
Diyaloglar önemli yer tutar.		
Cümlelerden meydana gelmiştir.		
Her satırda bir dize vardır.		
Duygu ön plandadır.		
Olay ön plandadır.		
Kelimelerin büyük çoğunluğu gerçek anlamının dışında kullanılmıştır.		

“Okulum Açılıyor” metninin türü şiirdir. “Sürpriiiiiiz” metni ise düzyazı olup hikâye edici özelliği taşımaktadır. Şiir biçim olarak dizelerden meydana gelirken düzyazı metinler cümlelerden oluşur. Bazı şiirler, dörtlükler hâlinde yazılır. Buna kıta denmektedir.

Düzyazı metinlerde paragraflar, metnin bölümleridir. Hikâye edici türdeki metinlerde paragraflar, serim (giriş), düğüm (gelişme) ve çözüm (sonuç) bölümlerini oluşturur. Serim bölümünde olayla ve ana karakterlerle karşılaşırız. Düğüm bölümünde olayların öncesini, nasıl geliştiğini ve karakterler arasındaki çatışmayı ve diyalogları görürüz. Sonuç bölümünde olayların nasıl çözüldüğüne tanıklık ederiz.

8. ETKİNLİK

“Sürpriiiiiiz!” metninden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde kullanılan noktalama işaretlerini söyleyiniz.

— İşte size sürprizim bu. Sınıfımıza yeni bir arkadaş katılacak. Adı Hamza, dedi.

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri konuşma çizgisi (—), nokta (.) ve virgül-
dür (,). Bu noktalama işaretleri dilimizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır.

Konuşma çizgisi (—)

1. Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.

- Sen de bizimle gelecek misin?
- Anneme sormam lazım.

Nokta (.)

1. Cümlenin sonuna konur.
Sabah erken kalkacağım.

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.
Cad. (cadde), Prof. (profesör),
Dr. (doktor)

3. Sayılardan sonra, sıra bildirmek için “-ıncı, -inci” ekinin yerine konur.
İdiller 7. katta oturuyorlar.

4. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
15.02.2013 tarihinde doğdum.

Virgül (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
Bahçeli, kırmızı boyalı bir evleri vardı.

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
Çok sinirlenmiş, yüzü kızarmıştı.

Yukarıda verilen bilgilerden faydalanarak aşağıdaki cümlelerde () gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

() Yarınki geziye Ahmet () Nehir ve Filiz de gelecek ()

() Belki ben gelemem () Kendimi iyi hissetmiyorum () arabaya binince daha kötü olacağımdan korkuyorum ()

() Dişlerimi fırçaladım () saçlarımı taradım () kıyafetlerimi giyindikten sonra evden çıktım ()

9. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma doğrultusunda hazırlamış olduğunuz yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz. Siz de onların yazdıklarını dinleyiniz. İstiyorsanız öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkarak yazdıklarınızı okuyabilirsiniz. Ardından arkadaşlarınızla boş vakitlerinizde zamanınızı nasıl geçirdiğiniz hakkında konuşunuz. Konuşmanızı yaparken kelimeleri anlamına uygun kullanmaya dikkat ediniz.

10. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görseli inceleyerek paragrafı okuyunuz.

Savaşlar yüzünden birçok çocuk ülkesini, evini hatta ailesini terk etmek zorunda kalıyor. Bu çocuklardan şanslı olanlar farklı ülkelerde okullara gidebiliyorken birçoğu büyük bir özlem içinde bir yerden başka bir yere savruluyor. Dünyaca bilinen Türk misafirperverliğinin de etkisiyle birçok ülkeden çok sayıda çocuk ülkemizde eğitim alıp hayatlarına devam edebiliyor.

Suriye’de savaşın tahrip ettiği bir kent

Sınıfınıza yabancı bir ülkeden yeni bir öğrencinin geldiğini düşününüz. Onun kendini daha iyi hissetmesi ve okulunuza alışması için neler yapar, ona nasıl davranırdınız? Aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazınızda anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanarak yazınıza başlık koymayı unutmayınız. Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Yazım ve noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyarak paylaşınız.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

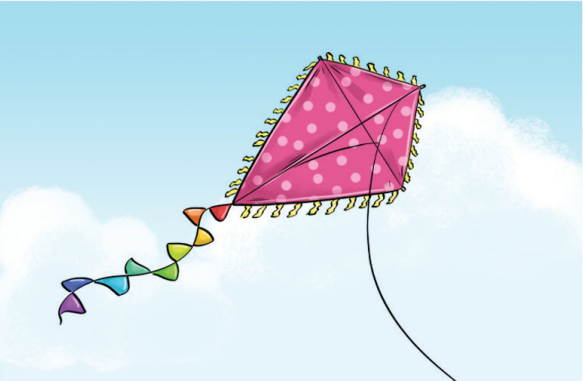
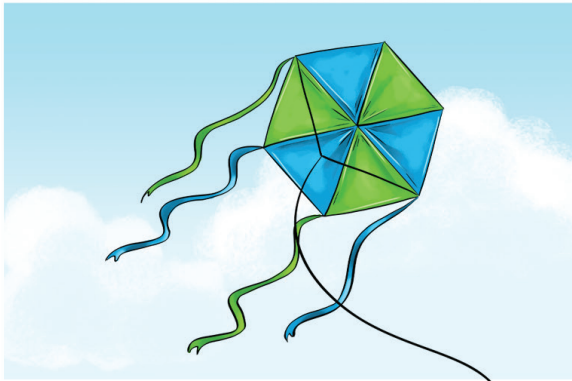
Aile büyüklerinizden yardım alarak bir uçurtma yapınız. Yaptığınız uçurtmayı “Haydi Uçurtma Yapalım” metninin işleniş sürecinde sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Çocuk Dünyası

METİN ADI : Haydi Uçurtma Yapalım

METNE HAZIRLIK

1. Daha önce hiç uçurtma uçurdunuz mu?
2. Uçurtmanın nasıl uçtuğunu biliyor musunuz? Açıklayınız.
3. Aşağıda görselleri verilen uçurtmalardan en çok hangisini beğendiniz? Nedenleriyle birlikte söyleyiniz.

Metni sessiz okuma yöntemiyle okuyunuz.

Sessiz okuma yöntemi, hayatımız boyunca en çok kullanacağımız okuma yöntemidir. Bu yöntem, zaman tasarrufu sağlayarak metnin hızlı bir şekilde okunmasını sağlar.

Sessiz okuma yöntemini uygularken bu yöntemle ilgili bildiklerinizi gözden geçirdikten sonra aşağıdaki kurallara uygun hareket ediniz:

- Dudaklar kıpırdatılmamalı, metin gözle takip edilmelidir.
- Metin parmak ya da kalemle izlenmemelidir.
- Okuma herhangi bir nedenle bölünmemeli, okuma esnasında dikkat dağıtacak davranışlardan kaçınılmalıdır.

Aşağıdaki metinden hareketle ev ortamında uçurtma yapabilirsiniz. Uçurtmanızı, aile büyüklerinizin kontrolünde ve onlardan yardım alarak yapınız.

HAYDİ UÇURTMA YAPALIM

Uçurtma kültürümüzün en yaygın modellerinden biri de elma uçurtmadır. Altıgen şeklinde ve çıtaların boyları birbirine eşit. Üstelik yapımı da çok kolay... Haydi başlayalım!

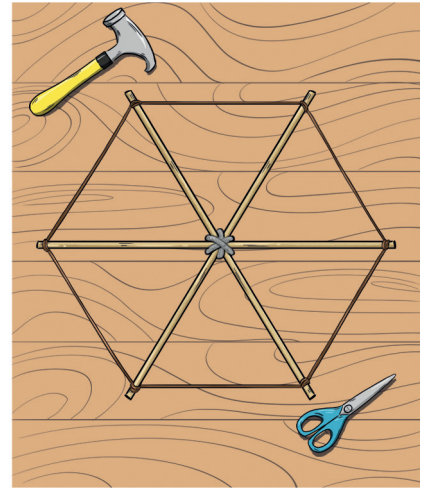
Malzemeler:

Aynı boy 3 çıta, 1 cam çivisi, çekiç, 2 kap kâğıdı, bant ya da tutkal, ip, makas.

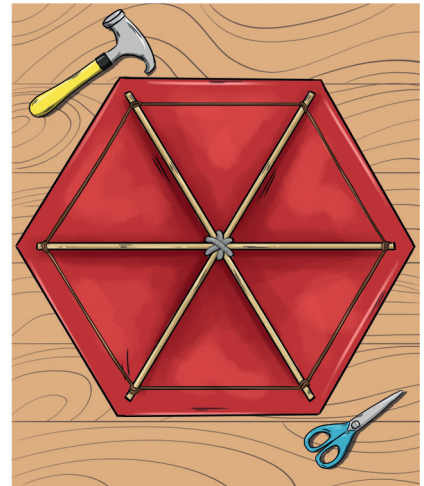

- 1 Çıtaları üst üste koyup tam orta noktaya cam çivisini çakalım. Çivinin çıkan ucunu yatıralım. Çırtayı bir tarafa, ip makarasını diğer tarafa alalım. İpin ucunu çıtanın merkezine bakacak şekilde koyup ipi dört tur sardıktan sonra resimdeki gibi düğümleyelim.

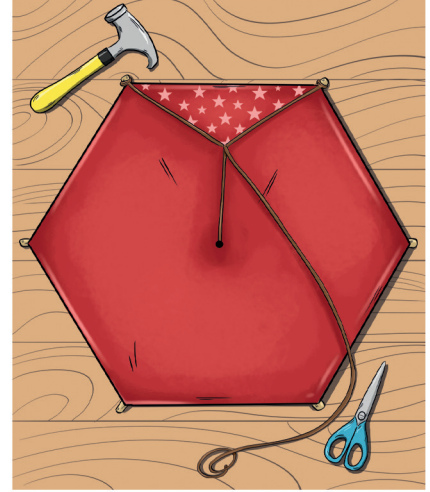
Çıta araları aynı uzunlukta olmalı. İpi, çivinin olduğu yerden ölçüp bir sonraki çıtaya aynı şekilde saralım. Bu işlemi beş köşeye uygulayalım. Altıncı köşede iplerdeki bolluğu almak için biraz kasarak bağlayalım ve ikinci bir düğüm daha atıp ipi keselim. İskeletimiz hazır.

- 2 Kâğıdı, düz bir zemine serelim ve iskeletin kenarından 1-2 cm taşacak şekilde keselim. Bize yakın çıtanın her iki kenarından şekildeki gibi kesikler açalım. Kâğıdı ipin üzerinden katlayıp fazla germeden yapıştıralım. Aynı işlemi önce karşıya sonra tüm kenarlara uygulayalım. İşte, uçurtmaya gömleğini giydirdik.

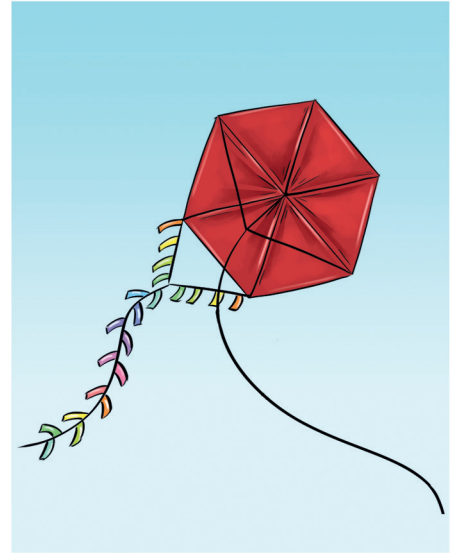
3 Sıra uçurtmanın dengesinde... Bir üst kenar belirleyelim. Bu kenarın uçlarına ipi çıtaların altından geçirip iki düğüm atalım. İp, desenli kısma düşmeli ve bir çıta boyu olmalı. İpin orta noktası da çiviye değmeli. Tahminen bir metre ip kese lim. Çivinin tam üzerinde olacak şekilde kâğıdı delip bu ipi geçirelim. İpin ucu, alt üçgenin altından çıkmalı ve (...) çıta üzerine iki kez düğüm lenmeli. Yoksa uçurtma rüzgârla karşılaşınca ip, kâğıdı yırtar.

4 Çıkan ipi, yarım çıta boyu ölçüp V'nin tam or tasından düğüm atalım. Son ipin kaymaması için düğümleyelim. Alt kenara kuyruk dengesi ni ilk yaptığımız V gibi sağlayalım.

Diğer kâğıdı kuyruk için kullanalım. Uçurtma kâğıdımızın kenarındaki kısmı kuyruğu renk lendirmek için kullanabilirsiniz. Bir cm genişli ğinde kesilen şeritleri iki kat olarak kuyruk ipi ne bağlayalım. Kuyruk, uçurtmaların etrafını en az üç kere dolaşmalı. Renkli kuyruğumuzu alt denge ipinin ortasına kaymayacak şekil de sabitleyelim. Uçurtmaya ip makarasını da bağlarsak tek eksik uçurtma uçurabileceğimiz bir alan...

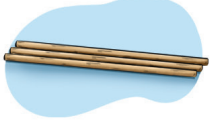
(...)

Sahra KULEMİR
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinden alınan ve görselleri verilen aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz. Ardından kelimeleri birer cümlede kullandıktan sonra sözlüğünüze yazınız.

Kelimeler	Anlamları
 çita	İple bağlanarak rüzgâr yardımıyla uçurulan bir çeşit oyuncak.
 tutkal	Üzerine iplik, tel, şerit vb. sarılan, kenarları çıkıntılı, eksenî boyunca delik silindir.
 çivi	Belirli bir yerin ortası.
 makara	Deri, kıkırdak vb. hayvansal maddelerden elde edilen, katılaşmış sertleşme özelliğiyle tahta, kâğıt vb. yapıştırmaya yarayan madde.
 kap	İki şeyi birbirine tutturmak, bir nesneyi bir yere sabitlemek için çakılan, ucu sivri, başlı, metal veya ağaçtan yapılmış ufak çubuk.
 merkez	Düzgün biçilmiş uzun ve ensiz tahta.
	İçî gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metnin konusunu söyleyiniz. Ardından metni beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Metni beğendim çünkü:

.....

.....

.....

Metni beğenmedim çünkü:

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Uçurtma yapımı için gerekli olan malzemeler nelerdir?
2. Uçurtma yapımı kaç aşamada anlatılmıştır?
3. İkinci aşamada uçurtma yapımıyla ilgili hangi bilgiler verilmiştir?
4. Uçurtmanın en son yapılan kısmı neresidir?
5. Uçurtmanın uçabilmesi için nasıl bir alana ihtiyacı vardır? Neden?

4. ETKİNLİK

“Haydi Uçurtma Yapalım” metni ile “Sürpriiiiiiz!” metnini aşağıdaki özelliklere göre karşılaştırınız. Hangi özellik hangi metne aitse onun altındaki kutucuğu işaretleyiniz. İki metin arasındaki farklar hakkında konuşunuz.

Ölçütler	Haydi Uçurtma Yapalım	Sürpriiiiiiz!
Paragraflar hâlinde yazılmıştır.		
Metinde kahramanlar vardır.		
Diyaloglar önemli yer tutar.		
Bilgi vermek amacıyla yazılmıştır.		
Olay ön plandadır.		
Zaman ve mekân unsurları belirgindir.		
Bir işin yapılış aşamaları verilmiştir.		

“Haydi Uçurtma Yapalım” ve “Sürpriiiiiiz” metinleri düzyazıdır. “Sürpriiiiiiz” metni, önceki bilgilerinizden de hatırlayacağınız üzere hikâye edici türde yazılmış bir metindir. Yani olaya dayalıdır. Zaman, mekân ve kahramanlar unsurları yer alır. “Haydi Uçurtma Yapalım” metni ise bilgilendirici türde bir metindir. Bu tür metinler, okuyucuyu bilgilendirmek; bir şeyi, bir yeri, bir nesneyi, bir kişiyi vb. tanıtmak amacıyla yazılır. Bilgilendirici metinler, hikâye edici metinler gibi üç bölümden oluşur. Bu bölümler; giriş, gelişme ve sonuçtur. Giriş bölümünde yazar, konu hakkında genel bir bilgi verirken gelişme bölümünde konunun ayrıntıları işlenir. Sonuç bölümüyse gelişme bölümünün bir özeti olup bu bölümde konu sonuca bağlanır.

5. ETKİNLİK

“Haydi Uçurtma Yapalım” metninden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde kullanılan noktalama işaretlerini daha önce görüp görmediğinizi düşününüz. Ardından bu işaretlerin adlarını söyleyiniz.

“Üstelik yapımı da çok kolay... Haydi başlayalım!”

“Malzemeler:

Aynı boy 3 çita, 1 cam çivisi, çekiç, 2 kap kâğıdı, bant ya da tutkal, ip, makas.”

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri nokta (.), virgül (,), üç nokta (...), iki nokta (:) ve ünlemdir (!). Nokta ve virgülün görevlerini öğreniniz.

İki nokta, ünlem ve üç nokta dilimizde genellikle şu görevlerde kullanılır:

İki nokta (:)

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna, örneklerden önce konur.

Sevdiğim yemeklerden bazıları şunlardır: nohut, pirinç pilavı, tavuk...

2. Bir yazıda konuşma cümlesinin geleceğini bildiren cümlelerin sonuna konur.

Öğrencisine bakarak:

— Sen de gelebilirsin, dedi.

Ünlem (!)

1. Mutluluk, kaygı, üzüntü, şaşkınlık, heyecan, coşkunluk, korku vb. gibi duygu bildiren sözcük, sözcük grubu veya cümlelerin sonuna konur.

— Eyvah! Ben böyle olacağını biliyordum.

2. Seslenme ve hitap sözlerinden sonra konur.

— Hey! Senin orada ne işin var?

Üç Nokta (...)

1. Olaylar, adlar, örnekler sıralandıktan sonra benzerlerinin de var olduğunu belirtmek için kullanılır.

Yaz meyvelerinden bazıları şunlardır: şeftali, elma, karpuz, kavun...

2. Bitmemiş cümlelerin sonuna konur.

Kafasını kaldırıp uzaklara daldı...

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışmanın sonucunda yaptığınız uçurtmayı sınıfta sergileyiniz.

“Haydi Uçurtma Yapalım” metninde aşamaları verilen uçurtmanın ve aile büyüklerinizle öncesinden yaptığınız uçurtmanın yapılış aşamalarını karşılaştırınız. Zorluk ve kolaylık yönünden farklılıklarını açıklayınız.

Uçurtma yaparken takip ettiğiniz aşamaları, aşamalarda yaptığınız işlemleri, karşılaştığınız sorunları nasıl çözdüğünüzü aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazınızı bitirdikten sonra kontrol ederek varsa yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

UÇURTMA YAPARKEN İZLEDİĞİM AŞAMALAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KARŞILAŞTIĞIM SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARIM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz? Aşağıda istenilen bilgileri özelliklerinize uygun olacak şekilde doldurunuz.

Nelerden hoşlanırım:

Nasıl vakit geçiririm:

En sevdiğim oyun:

Yeteneklerim:

Çocuk olmayı çok seviyorum çünkü:

8. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görseli inceleyerek haberi okuyunuz.

Şebinkarahisar'da Uçurtma Şenliği

Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinde düzenlenen Uçurtma Şenliği hem minik öğrencilere hem de velilere unutulmaz bir gün yaşattı.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından organize edilen etkinlik, okul öncesi ve ana sınıfı öğrencileri ile ailelerini bir araya getirerek ilçenin stadında renkli görüntülere sahne oldu.

Gökyüzü, rengârenk uçurtmalarla dolarken katılımcılar için pek çok eğlenceli aktivite de hazırlandı. Müzik eşliğinde oyunlar oynanırken ebru sanatı, yüz ve taş boyama, akılzeka oyunları, duyu masalları ve geleneksel Türk oyunları gibi etkinlikler büyük ilgi gördü.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

a. Bu tür haberlerin gazetelerde yayımlanmasının amacı ne olabilir? Düşüncelerini zi açıklayınız.

b. Siz de okulunuzda bir uçurtma şenliği düzenleyiniz. Uçurtma şenliğinin düzenleneceği alan, bu alana nasıl gidileceği ve şenliğe kimlerin katılacağı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Arkadaşlarınızla farklı ya da benzer düşüncelere sahip olabilirsiniz. Farklı düşünceler, farklı çözümler üretmenize yardımcı olur. Bu nedenle arkadaşlarınız düşüncelerini açıklarken sözlerini kesmeden, saygı ve sabırla dinleyiniz. Arkadaşlarınızla konuşurken onları saygılı bir şekilde dinleyiniz.

Düzenleyeceğiniz şenlik için öğretmenlerinizden, okul idaresinden, muhtarlık, belediye veya kaymakamlık gibi resmî kuruluşlardan yardım alabilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Aile büyüklerinize çocukluk zamanlarında nasıl vakit geçirdikleri ve hangi oyunları oynadıkları hakkında sorular sorunuz. Edindiğiniz bilgileri bir kâğıda yazarak sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Çocuk Dünyası
METİN ADI : Çocukluğum Bitti mi?

METNE HAZIRLIK

1. Daha önce kütüphaneye gittiniz mi? Kütüphanede nasıl davranmanız gerektiğini biliyor musunuz? Açıklayınız.
2. Sevdiğiniz yazarlar kimlerdir? Bu yazarların kitaplarından birini neden sevdiğinizi açıklayınız.

Metni dinlemeden önce aşağıdaki görselleri inceleyerek metnin konusunu tahmin ediniz. Tahmininizi 1. etkinliğe yazınız. Metni öğretmeninizin kontrolünde dikkatlice dinleyiniz.

ÇOCUKLUĞUM BİTTİ Mİ? (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metne ait görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ederek aşağıdaki yazma alanına yazınız.

.....
.....
.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri metinden ve anlamlarından hareketle bulmacada uygun yere yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

YANIT

SOLUK

HARÇLIK

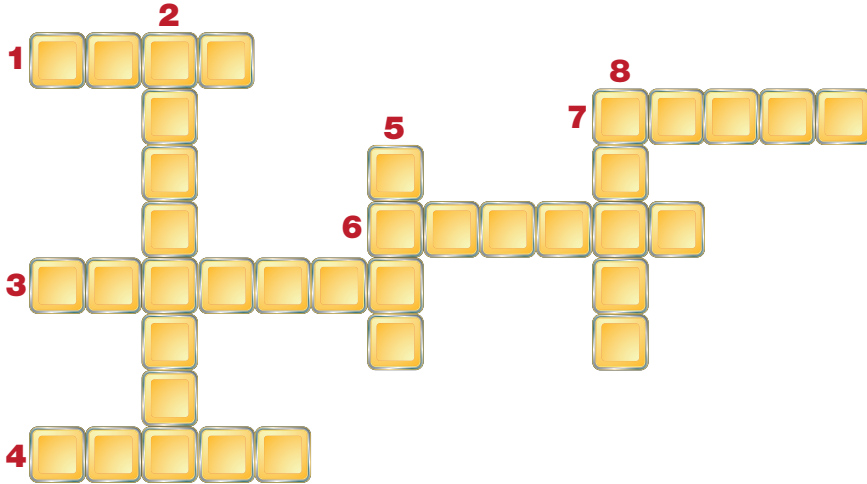
BEZİRGÂN

FABL

SADIK

YATILI

ÖYKÜ

1. Kahramanları çocuklukla hayvanlardan seçilen, sonunda ders verme amacı güden hikâye.

2. Alışverişte çok kâr amacı güden kimse.

3. Ufak tefek gereksinimler için harcanacak para.

4. Bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık.

5. Ayrıntılarıyla anlatılan olay.

6. Geceleri de kalınıp yatırılan.

7. Dostluğu ve bağlılığı içten olan.

8. Akciğerlere çekilen, akciğerlerden atılan hava.

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metinden hareketle aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.

1. Yazar çocukluğunda nasıl biridir?
2. Yazar okula kaç yaşında gidiyor?
3. Yazar kütüphanede neler yapıyor?
4. Yazar hangi kitapları okuyor?
5. Yazar ilk ödülünü kaçınıcı sınıfta alıyor?
6. Yazar okulda hangi oyunları oynuyor?
7. Metni beğendiniz mi? Neden?

5. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metne farklı iki başlık önererek bu başlıkları, seçme nedenlerinizle birlikte aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Birinci başlığım:

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

Seçme nedenim:

.....

.....

6. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metne ait görselleri beğendiniz mi? Neden? Siz olsaydınız metin için hangi görselleri kullanırdınız? Nedenleriyle yazınız.

.....

.....

.....

SÖZÜN GÜCÜ

Kullanmadığım sözcükler,
Hemen bana küserler.
Birçok güzellik ile
İlişkimi keserler.

Her sözcük bir altındır,
Kullandıkça parıldar.
Sözü doğru diyeni,
Başlara taç yaparlar.

Yaşamın anlamını,
Sözcüklerdir çoğaltan.
Dilin temiz alnını,
Onlardır hep ağartan.

Çok söz öğren ve kullan,
Çoğalsın güzel yanın.
Geride kalan olma,
Öncüsü ol dünyanın.

Mustafa IŞIK

Sözün Gücü

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

KARANLIKTAKİ UÇURTMA

“Çok güzel rüzgâr esiyor, tam uçurtma havası!”

Babasının sözlerini duyan Oğuzkaan, ders çalıştığı masadan kalkıp babasının ellerinden tutarak “Babacığım hadi dışarı çıkalım, (...) birlikte uçurtma uçuracaktık!” dedi. Alaattin Bey, “Elbette evladım” derken bir taraftan saatine bakıyordu. Akşam ezanına yarım saat kalmıştı. Feyza Hanım mutfakta iftar sofrası hazırlıyordu. Saatinden başını kaldıran Alaattin Bey, “İftarı yapalım da çıkalım, hem anne ve kardeşin Hale de gelir oğlum” dedi. Babasının sözleri karşısında şaşırان Oğuzkaan “Karanlıkta nasıl uçuracağız ki?” diye sorsa da babası gülümsemekle yetindi.

(...)

İftar yemeği bitmişti ki “Hadi çıkıyoruz” dedi babaları. Sadece Oğuzkaan değil, kardeşi Hale ve annesi Feyza Hanım da şaşırmıştı. “Karanlık ama...” sözlerine aldırmandan kapıya yönelen Alaattin Bey’in kararlılığı karşısında tüm aile hazırlanarak sokağa çıktı. Yanlarında iki uçurtma vardı. Feyza Hanım, demlediği çayı da yanına almıştı.

Sokağa çıkınca Oğuzkaan’ın “Çok şaşırdım, hava karanlık değilmiş!” demesiyle hepsi göğे baktılar. Akşam ezanı okunalı bir saat geçmesine rağmen hava çok karanlık değildi. Göğе bakarken aydınlığın sebebini de anlamışlardı; gökte kocaman bir dolunay vardı. Dolunay ile şehirdeki ışıklar, geceyi aydınlatmıştı.

Oğuzkaan’ın “Baba nasıl bildin bunu?” sorusuna annesi cevap verdi:

“Oğlum, bugün ramazanın yarısı, dolunay olduğunu biliyor baban.”

İlk defa gece uçurtma uçurmuşlardı. Uçurtma tepesinde onlardan başka kimse yoktu. Çok eğlenmişlerdi.

Erol ERDOĞAN
(Kısaltılmıştır.)

(1-5. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Metnin hikâye unsurlarını yazınız.

EK
DEĞERLENDİRME

Olay	Yer	Zaman	Kahramanlar

2. Oğuzkaan, babasından ne istiyor?

.....

.....

3. İftardan sonra baba, “Hadi çıkıyoruz” dediğinde Oğuzkaan, Hale ve Feyza Hanım neden şaşırıyorlar?

.....

.....

.....

4. Akşam ezanının okunmasının üzerinden bir saat geçmesine rağmen havanın kararmamasının sebebi nedir?

.....

.....

.....

5. O gece ailece nasıl zaman geçiriyorlar?

.....

.....

6. Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

.....

.....

.....

.....

7. Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını yanlarına yazınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Zıt Anlamlıları	Cümlelerim
çok		
tembellik		
acı		
tüketim		

8. Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını yanlarına yazınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Eş Anlamlıları	Cümlelerim
hikâye		
yıl		
okul		
şans		

9. Aşağıda verilen noktalama işaretlerinden hangileri okuduğunuz metinde kullanılmaktadır? İşaretleyiniz. Ardından işaretlediğiniz noktalama işaretlerini birer cümle içerisinde kullanınız.

Nokta (.)

☐

İki Nokta (:)

☐

Virgül (,)

☐

Ünlem İşareti (!)

☐

Üç Nokta (...)

☐

Kısa Çizgi (-)

☐

10. “Çocuk Dünyası” teması süresince okuduğunuz kitaplardan birini tanıtınız.

Kitabın adı:

Kitabın yazarı:

Kitabın konusu:

Kitabın özeti:

Kitap hakkındaki düşüncelerim:

11. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1	Bu yıl <u>okullar</u> geç kapanacak.		kent
2	Ahmet yazları artık <u>şehirde</u> kalıyordu.		elbise
3	<u>Zamanını</u> verimli geçiren insanları takdir ediyorum.		defa
4	Ona en az beş <u>kez</u> bunu yapmamasını söyledim.		mektep
5	Teyzemin diktiği <u>kıyafeti</u> çok beğendi.		vakit
			uzak

12. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğruysa “D” yi, yanlışsa “Y” yi işaretleyiniz.

Metnin konusunu bulmak için “Bu metinde ne anlatılıyor?” sorusunu sormalıyız.	D	Y
Metinlerin ana fikri varken şiirlerin ana duygusu vardır.	D	Y
“O yıl çok kötü bir tatil geçirdik.” cümlesinde zıt anlamlısı olan sadece bir kelime vardır.	D	Y
“Babam, eve girdiğinde yüzünde gülücükler açıyordu.” cümlesinde eş anlamlı kelime yoktur.	D	Y
Metinde örneklerden önce gelen cümlenin sonuna ünlem işareti konur.	D	Y

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

www.atam.gov.tr adresinden Atatürk’ün hayatını araştırınız. Araştırma sonucundan yararlanarak Atatürk’le ilgili bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızın etkileyici olması için birkaç kez deneyiniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

2. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

ÖMRÜMÜN EN GÜZEL RÜYASI
ATATÜRK DUMLUPINAR'DA
TÜRK BAYRAĞI
ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ (DİNLEME METNİ)
ŞİŞLİ'DEKİ EV (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; eş sesli kelimeleri, metnin konusunu ve ana fikrini, soru sorarak okuma yöntemini, metnin bölümlerini; gerçek, mecaz ve terim anlamlı kelimeleri öğreneceğiz.

TEMA ADI : Millî Mücadele ve Atatürk

METNİN ADI: Ömrümün En Güzel Rüyası

METNE HAZIRLIK

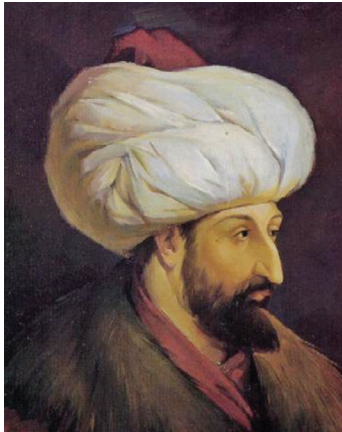
1. Rüya görüyor musunuz? Görüyorsanız bir rüyanızı anlatınız.
2. Daha önce okulunuzu kimler ziyaret etti? Bu ziyaretler esnasında neler hissettiniz? Açıklayınız.
3. Aşağıda görselleri verilen kişiler okulunuzu ziyaret etseydi neler hissederdiniz? Neden?

Mustafa Kemal Atatürk

Mehmet Âkif Ersoy

Fatih Sultan Mehmet

Mimar Sinan

Metni tahmin ederek okuma yöntemine göre okuyunuz. Bu yöntemin amacı, okuma sürecinde sizi etkin kılmaktır. Bunun için öğretmeniniz metni okurken bazı yerlerde okumayı durdurup size metnin devamıyla ilgili sorular yöneltecektir. Metnin sonunda tahminlerinizin doğru olup olmadığını değerlendiriniz.

ÖMRÜMÜN EN GÜZEL RÜYASI

Beni mutlaka dinlemelisiniz. Bu rüyayı size mutlaka anlatmalıyım. (...)

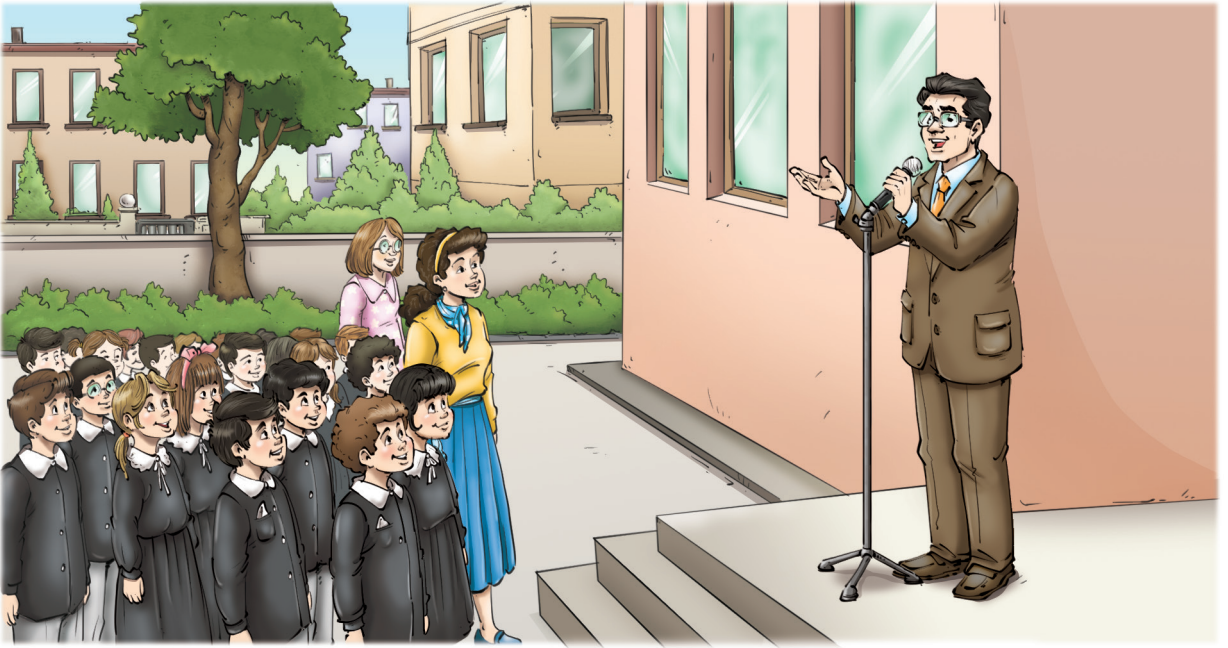
(...) Güzel bir bahar sabahı, okula gidince öğretmenlerimiz bizi bahçeye topluyorlar. Hepimiz merak içinde bekliyoruz. (...) Okulun bütün öğrencileri ve öğretmenleri bahçede. Kimse ne olup bittiğini bilmiyor.

Bir süre sonra okul müdürü mikrofonu eline alıyor. Sesinde bir titreme, bir heyecan var:

“Çocuklar,” diyor, “bugün okulumuz için olağanüstü bir gün. (...) Okulumuza az sonra Mustafa Kemal Atatürk gelecek. Sizlerle tanışacak, derslerinize girecek, hatta bazılarına sorular soracak.

Müdürümüz biraz daha sürdürüyor konuşmasını. Ama ben gerisini anımsamıyorum. Önce herkeste bir şaşkınlık baş gösteriyor. Sonra gittikçe çoğalan bir uğultu başlıyor.

“Atatürk, okulumuza gelmek üzere!” diyor gür bir ses.

Birden bir telaş başlıyor. Araba gürültüleri duyuyoruz. Okul müdürümüz hızlı adımlarla kapıya doğru yürüyor. Kocaman kapı ardına kadar açık zaten. Yaklaşık on kişilik bir grup içeri giriyor. Bir anda onu görüyorum. (...) Alkışlamaya başlıyoruz. Bize doğru ilerliyor. (...)

Önümüzden geçip giderken daha kuvvetli alkışlıyoruz. Avuçlarımız kıpkırmızı kesiyor. Elindeki şapkayla selamlıyor bizi. Hep birlikte müdür odasına çıkıyorlar. Öğretmenlerimiz bizi sınıflara alıyorlar. (...)

Çok geçmeden sınıfımızın kapısı vuruluyor. Önce okul müdürümüzü görüyoruz. Kapıyı açıp yana çekiliyor. Biz de ayağa fırlıyoruz. Mustafa Kemal tek başına giriyor içeri. Yanına yardımcılarından kimseyi almamış. Müdürümüz arkasında. Hızlı adımlarla öğretmenimize doğru ilerliyor. (...) Atatürk elini uzatıyor:

“Ben Mustafa Kemal,” diyor.

Sesi unutulacak gibi değil. Herkes tarafından bilindiği hâlde, yine de kendisini tanıtmaya dikkatimi çekiyor. Öğretmenimiz de sırayla kendini, bizi ve dersimizi tanıtıyor. Sesi heyecanlı.

“Peki, siz devam edin,” diyor Atatürk.

Dersimize devam ediyoruz. Heyecanımızı yenmeye çalışsak da bunu başarmak kolay değil. Biraz sonra öğretmenimiz tahtaya bir arkadaşımızı çağırıyor. Pergelle bir çember çizmesini istiyor. Arkadaşımız becerikli; çemberi hem güzel hem de çabucak çiziyor. Tam bu sırada arkadan Atatürk’ün ayak seslerini duyuyorum. Öne doğru geliyor. Bizim sıraya kadar ilerliyor ve tam benim yanımda duruyor. Sağ elini sıranın üzerine dayıyor. Kolu da omzuma dokunmak üzere. Heyecandan tir tir titriyorum.

(...) Sınıfımızdaki en ayrıcalıklı kişi benim o anda. Çünkü Atatürk benim yanımda, eli benim sıramın üstünde (...) ve ben ona dokunuyorum.

Sonra bir telaş daha yaşanıyor. Müdürümüz arka taraftan öne doğru geliyor. Atatürk de yanımdan ayrılıp kapıya doğru yürüyor. Demek ki bizim sınıfta bu kadar kalacak. Yeniden ayağa kalkıyoruz. Atatürk, tam çıkarken bize dönüp;

“İyi günler çocuklar!” diyor.

Hep birlikte;

“Sağ ol!” diye bağıyoruz.

Çıkıyorlar. Öğretmenimiz de onu uğurlamak için merdivenlere kadar peşinden gidiyor. Artık daha fazla dayanamıyorum. Oturduğum yerden fırlayıp bütün gücümle bağırmaya başlıyorum:

“Atatürk bana dokundu! Ben de ona dokundum! Atatürk bana dokundu! Ben de ona dokundum!”

O kadar çok bağıyorum ki sonunda kendi sesimle uyanıyorum. Annem diğer odadan koşarak geliyor.

“Ne oldu yavrum?” diye merakla soruyor, “kötü bir rüya mı gördün?”

“Hayır anne,” diyorum, “ömrümün en güzel rüyasını gördüm.”

Mehmet ATİLLA

Bir Bayram Günü

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimeleri ve kelime gruplarını örnekteki gibi anlamlarıyla eşleştiriniz. Ardından bu kelimeleri ve kelime gruplarını bulmacada bulup işaretledikten sonra sözlü olarak birer cümlede kullanınız. Bulmacada kelimeler sağdan sola, yukarıdan aşağıya ve çapraz olarak verilmiştir. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri ve anlamlarını sözlüğünüze yazmayı unutmayınız.

☒ 6 İLİŞMEK	☐ ANIMSAMAK	☐ BAŞ GÖSTERMEK	☐ DERSHANE
☐ İLKE	☐ DEVRİM	☐ GİYİM KUŞAM	☐ USANMAK

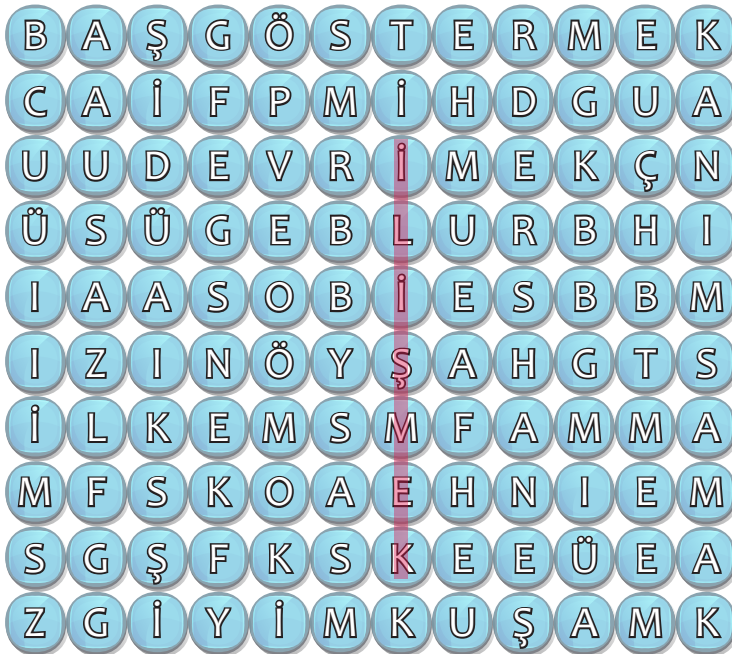
1. Tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanmaz veya sıkılır duruma gelmek.
2. Bilinip unutulmuş bir şeyi akla getirmek, hatırlamak.
3. Belirmek, ortaya çıkmak.
4. Öğrencilerin, bir öğretmenin gözetimi altında; anlatma, araştırma, küme çalışması vb. yollarla ve türlü eğitim araç ve gereçlerinden de yararlanarak ders yaptıkları yer, sınıf.
5. Temel düşünce, temel inanç.
6. Bir şeye hafifçe dokunmak, takılmak.
7. Üst baş.
8. Belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli değişiklik.

ETKİNLİK

ETKİNLİK

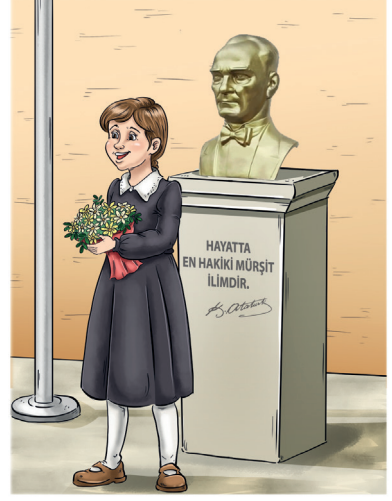

Mustafa Kemal Atatürk

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metnin kahramanı kimdir? Bu kişi okuyucularına başından geçen hangi olayı anlatıyor?
2. Çocuklar bahçede neden toplanıyorlar?
3. Çocuklar, Mustafa Kemal Atatürk'ün okula geleceğini öğrendiğinde nasıl davranıyorlar?
4. Mustafa Kemal Atatürk, kaç kişilik bir grupla okula geliyor?
5. Mustafa Kemal Atatürk'ün giyim kuşamı nasıldır? Giysilerinin dikkat çekmesinin nedeni ne olabilir?
6. Anlatıcının rüyasında aşırı heyecanlanmasının nedeni nedir? Siz onun yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız? Neden?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metni bir kez daha okuduktan sonra metindeki olayları oluş sırasına göre özetleyerek aşağıya yazınız.

Metin özetlenirken metinden alınmış cümleler kullanılmaz. Metnin konusuna ve ana fikrine bağlı kalınır ve metin değiştirilmez.

Herhangi bir metni ana hatlarıyla yazmadan önce metnin konusunu ve ana fikrini doğru olarak belirlediğinizden emin olunuz.

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki altı çizili kelimelerin, bulundukları cümleye kattıkları anlamın aynı olup olmadığını düşününüz.

“Delice çayı bahar gelince farklı akıyor.”

“Kardeşim çayı masaya döktü.”

“çay” kelimesi, birinci cümlede dereden daha büyük akarsu, ikinci cümlede içecek anlamında kullanılmıştır. Yazılışları ve okunuşları aynı fakat anlamları farklı olan kelimelere **eş sesli kelimeler** denir.

Aşağıda verilen “ekmek” kelimesini iki farklı anlamda cümle içinde kullanınız.

ekmek

1. Anlam:

2. Anlam:

6. ETKİNLİK

Mustafa Kemal Atatürk’ün okulunuzu ziyaret edeceğini hayal ediniz. Okulunuzda ve sınıfınızda ne gibi hazırlıklar yapar, ona neler sorar, onunla neler hakkında konuşurdunuz? Nedenleriyle birlikte aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek varsa yazım ve noktalama hatalarınızı düzeltiniz. Yazınızı okuyarak paylaşabileceğiniz gibi genişleterek A4 boyutunda bir kâğıda yazabilir, sınıf veya okul panosunda da sergileyebilirsiniz.

.....

7. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma doğrultusunda sunumunuzu yapınız.

Konuşmacı arkadaşlarınızı dinlerken nezaket kurallarına uyunuz. Sunumunuzu bitirdikten sonra kendinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Sunumum için gerekli araştırmayı yaptım.		
Araştırmam sonucunda edindiğim bilgileri düzenledim.		
Konuşmamı tasarladıktan sonra birkaç kez prova ettim.		
Sunumum esnasında nezaket kurallarına uydum.		
Sunumumu çeşitli görsellerle destekledim.		
Sunumum esnasında beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Konuşurken dikkat dağıtacak davranışlarda bulunmadım.		
Konuşurken arkadaşlarımla göz teması kurdum.		
Konu dışına çıkmadan konuştum.		

“Hayır” olarak işaretlediğiniz ölçütler için nasıl bir çalışma yapmanız gerektiği hakkında öğretmeninize ve arkadaşlarınıza danışabilir, onlardan yardım alabilirsiniz.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız çalışmadan hareketle Atatürk hakkındaki konuşmanızı yapınız.

Sunumunuz için araştırma yaptığınız www.atam.gov.tr sitesinde Atatürk’ün hayatının yanı sıra düşünceleri ve yaptığı yenilikler dışında birçok fotoğraf bulunmaktadır.

Genel ağda araştırma yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?

Bilgiye ulaşmanın kolay ve hızlı yolu olan genel ağda çok sayıda site olduğunu unutmayınız. Bu sitelerin bazıları doğru bilgi aktarırken bazıları da yanlış bilgiler verebilmektedir. Doğru bilgiye ulaşabilmek için özellikle “gov” ve “edu” uzantılı siteleri tercih etmelisiniz. “gov” uzantılı siteler resmî kurumlara, “edu” uzantılı siteler ise üniversitelere ait güvenilir sitelerdir.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Millî Mücadele’nin kahramanlarını güvenilir genel ağ sitelerinden yararlanarak araştırınız. Bu kişilerden birinin hayatını kısaca defterinize yazınız.

TEMA ADI : Millî Mücadele ve Atatürk

METİN ADI : Atatürk Dumlupınar'da

METNE HAZIRLIK

1. Millî Mücadele denince aklınıza neler geliyor?
2. Sizce Millî Mücadele'den zaferle çıkmamızın nedenleri nelerdir?

Metni soru sorarak okuma yöntemine göre okuyunuz. Bu yöntemin amacı etkin bir okuma yaparak metnin kavranmasıdır. Bu yöntem uygulanırken metnin başlığı, metne ait görseller gibi özelliklerden faydalanılarak sorular oluşturulur ve okuma esnasında bu soruların cevapları aranır.

Metni okumaya başlamadan önce 1. etkinliği yapınız.

ATATÜRK DUMLUPINAR'DA

Atatürk, cumhurbaşkanı seçildikten sonra yurdumuzun birçok il ve ilçesini gezip dolaşmıştır. Bu gezilerinde kurtuluş törenlerine katılmış, yaptığı konuşmalarla, değişik konularda halkı aydınlatmaya çalışmıştır.

Bu yurt gezileri arasında en önemlilerinden biri, 1924 yılında yapılan ve ilk durağı Dumlupınar olan gezidir. Bu gezi, Başkomutanlık Meydan Savaşı'nın ikinci yıl dönümünü kutlamak ve "Şehit Asker Anıtı"nın temelini atmak için düzenlenmişti.

Atatürk bu geziye 29 Ağustos günü öğleyin, Ankara'dan hareket eden özel bir trenle çıkmıştı. Yanında bazı devlet adamları, milletvekilleri ve generaller de vardı. Ankara'dan Eskişehir'e kadar bütün tren istasyonları ulu önderi görmek ve selamlamak için toplanan coşkun yurttaşlarla dolmuştu.

Atatürk bir yurt gezisinde

Tren, 30 Ağustos sabahı Afyon'a varmıştı. Afyon İstasyonu da cumhurbaşkanlarını selamlamaya gelenlerle tıklım tıklım doluydu. Tren, öğle vakti demir yolunun Çalköy'e en yakın noktası olan Silkisaray'da durdu. Atatürk ve yanındakiler buradan trenden indiler, otomobillerle tören yerine hareket ettiler.

Silkisaray ve Çalköy arasında durmadan gidip gelen araçlar, yurdun çeşitli şehirlerinden gelen yolcuları tören yerine taşıyordu. Tören yerine yakın köylerde oturanlar

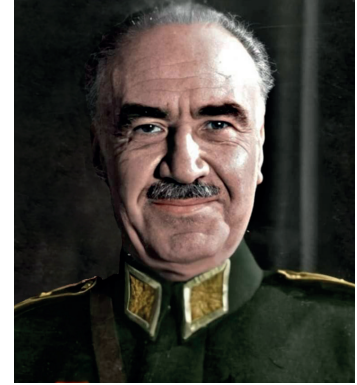
ise daha sabahın erken saatlerinde yaşlısı genci, çoluğu çocuğu ile anıtın dikileceği tepeye doğru uzanan yollara dökülmüşlerdi.

Tören yerinde çadırlar kurulmuştu. Atatürk, kendisi için hazırlanmış olan çadırda önce bir süre dinlendi. Sonra, büyük bir halk topluluğuyla birlikte Şehit Asker Anıtı'nın yapılacağı tepeye çıktı. Anıtın ilk taşını koydu ve konuşma kürsüsünün yanında gölgelik bir yere oturdu.

Önce Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak söz aldı. Dumlupınar Meydan Savaşı'nın tüm evrelerini ayrıntılı biçimde anlattı. Onun ardından üniversite, basın, öğretmenler, Kızılay ve TBMM adına konuşmalar yapıldı.

(...)

Törende son olarak kürsüye Atatürk çıktı. Zaferle biten bir savaşın başkomutanı olarak çok ilginç bilgiler verdi. Ulusumuzu yeniden yaşama kavuşturan bu savaşın özelliğini belirtti. Düşünce ve duygularını dile getirdi. Söylevinin bir yerinde şöyle dedi:

Mareşal Fevzi ÇAKMAK

— Ulusal tarihimiz çok büyük ve çok parlak zaferlerle doludur. Fakat Türk ulusunun burada kazandığı zafer kadar kesin sonuçlu ve dünya tarihine yeni bir yön veren bir “meydan savaşı” daha hatırlamıyorum. (...) Bu alanda akan Türk kanları, bu göklerde uçuşan şehit ruhları, devlet ve cumhuriyetimizin sonsuza kadar koruyucularıdır. Burada temelini attığımız Şehit Asker Anıtı, işte o ruhlarla birlikte gazi arkadaşlarını, özverili ve kahraman Türk ulusunu temsil edecektir.

Atatürk söylevinin sonlarına doğru özellikle ülke gençliğine beslediği güveni ve onlara düşen görevi belirtti:

— Gençler! Cesaretimizi güçlendiren ve sürdürmemize yardım eden sizsiniz. Siz, almakta olduğunuz eğitim ve öğretimle insanlık duygularının, vatan sevgisinin, düşünce özgürlüğünün en değerli temsilcisi olacaksınız. Ey yükselen yeni kuşak! Gelecek sizlersiniz. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve sürdüreceksiniz.

Atatürk'ün söylevini herkes derin bir sessizlik içinde dikkatle dinlemişti. Onun “Arkadaşlar, bu kutsal savaş ve şehitlik bölgesinden ayrılırken Şehit Asker'i hep birlikte saygı ile selamlayalım.” sözleri, dinleyenler tarafından dakikalarca alkışlandı.

(...)

A. Ferhan OĞUZKAN

Anılarda Atatürk

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metni okumaya başlamadan önce metnin başlığından ve metne ait görsellerden faydalanarak metnin ilgili üç soru yazınız. Metni okuduktan sonra sorularınızı cevaplayınız.

Birinci sorum:

Cevabım:

İkinci sorum:

Cevabım:

Üçüncü sorum:

Cevabım:

2. ETKİNLİK

Aşağıda verilen “Kelimeyi Bul” oyunuyla ilgili verilen bilgileri okuduktan sonra oyunu öğretmenin kontrolünde oynayınız.

KELİMEYİ BUL

Metinde geçen anlamını bilmediğiniz bir kelimeyi aklınızda tutunuz. Daha sonra bu kelimenin anlamını sözlüğünüzden bulunuz. Öğretmeninizin yönlendirmesiyle kelimenin anlamını tahtaya yazınız. Arkadaşlarınızdan aklınızda tuttuğunuz kelimeyi bulmalarını isteyiniz. Her yanlış cevaptan sonra kelimeye ait bir harfi tahtaya yazınız. Tuttuğunuz kelime bulunana kadar arkadaşlarınıza söz hakkı vermeye devam ediniz. Kelimeyi bulan arkadaşınızı tebrik ederek onu tahtaya davet ediniz.

Öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oyunu oynamaya devam edebilirsiniz. Oyunu oynarken nezaket ve sınıf kurallarına uymayı unutmayınız.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Atatürk il ve ilçe gezilerine ne zaman başlıyor?
2. Bu gezilerinde neler yapıyor?
3. Dumlupınar gezisinin düzenlenmesinin amacı nedir?
4. Atatürk Dumlupınar gezisine kimlerle katılıyor?
5. Atatürk tören alanına vardığında neler yapıyor?
6. Atatürk törende neler söylüyor?
7. Atatürk'ü dinleyenler nasıl bir tepki veriyorlar?

Mustafa Kemal Atatürk

4. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde anlatılan olayların hayal mi yoksa gerçek mi olduğunu söyleyiniz.

“Tören yerinde çadırlar kurulmuştu.”

“Atatürk, kendisi için hazırlanmış olan çadırda önce bir süre dinlendi.”

Yukarıdaki cümleler günlük yaşamda gerçekleşmesi mümkün olayları anlatmaktadır. Fakat “Aslan, eşeğin oyununa geldiği için kendine kızıyordu.” cümlesinde anlatılan durum hayalidir. Gerçek yaşamda bir eşeğin aslana oyun oynaması ve aslanın eşeğe kızmaması mümkün değildir. Yazar bazen anlatımı ve duyguyu güçlendirmek için hayalî öğelere başvurabilir.

Siz de içinde hayalî unsurlar barındıran cümleler yazınız.

Hayalî Cümlelerim

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

“Atatürk Dumlupınar’da” metninin paragraflarını numaralandırınız. Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yer alan paragrafların numaralarını aşağıya yazınız.

Metnin Bölümleri

Paragrafların Numaraları

Giriş

Gelişme

Sonuç

6. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görselleri inceleyerek altındaki bilgileri okuyunuz.

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI	11
I. TEMA: ERDEMLER	13
ŞENLİKLİ BİR AKŞAM YEMEĞİ (DİNLEME METNİ)	14

KAYNAKÇA

- Ak, S. (2016). “Ayakkabı Tamircisi”, Mahalle Sineması. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Atçakarlar, N. “Evliya Çelebi”, TRT Çocuk Dergisi. Sayı: 2018/92. Sayfa: 46-49.
- Atçakarlar, N. (2015). “Ustalar Ustası Mimar Sinan”, İstanbul: Tımas Yayınları.
- Atilla, M. (2003). “Ömrümün En Güzel Rüyası”, Bir Bayram Günü. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Bach, R. (2016). “Martı Jonathan Livingston”, (çev.: Kader Ay, Aslı Tümerkan). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Bulut, S. (2012). “Birlikten Kuvvet Doğar”, 101 Atasözü 101 Öykü. İzmir: Tudem, Yayınları.
- Celimbeg, L. (2010). “İnternet Ağının Bir Sayısı”, İstanbul: Tımas Yayınları.

Geçmişten günümüze araştırma yaparken kullandığımız kaynaklardan biri de kitaplardır. Günümüzde kitaplar sadece kitapçılarda, kütüphanelerde değil artık dijital olarak genel ağda da bulunabilmektedir. Araştırma yaptığımız kitaptaki bilgilere daha hızlı ulaşabilmek için kitapların içindekiler ve kaynakça kısmını incelemeliyiz.

İçindekiler bölümü, kitap içinde hangi konuların hangi sayfalarda yer aldığını gösterir. Kaynakça bölümünde ise o kitapta yer alan bilgilerin, metinlerin ve görsellerin alındığı kaynakların bilgisi yer alır.

Kitabınızın “İçindekiler” bölümünü inceleyiniz. “Atatürk Dumlupınar’da” metninin yer aldığı sayfa numarası ile “İçindekiler” bölümünde yazan sayfa numarasının uyumlu olup olmadığını söyleyiniz. Ardından kitabınızın “Kaynakça” bölümünü inceleyerek metinlerin alındığı kaynaklardan daha önce okuduklarınız hakkında konuşunuz.

7. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda defterinize yazdığınız Millî Mücadele Dönemi’nin kahramanı hakkındaki bilgileri okuyunuz. Millî Mücadele’de her şeyini ortaya koyan bu kahramanların varlığının ülkemiz için, bizler için ve sonraki nesiller için önemi hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

8. ETKİNLİK

Başkomutanlık Meydan Muharebesi, Millî Mücadele Dönemi'nin askerî mücadelesini bitiren savaş olmuştur. Bundan sonra siyasi mücadele başlamıştır. Aşağıda verilen fotoğraflar Millî Mücadele Dönemi'ne aittir. Fotoğrafları inceleyerek Atatürk'ün Türk milleti için yaptıklarını anlatan bir metin yazınız.

Metninizde eş sesli kelimeleri anlamına uygun olacak şekilde kullanınız. Metninizi bitirdikten sonra kontrol edip varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz. İsterseniz metninizi arkadaşlarınıza okuyabilir, bir A4 kâğıdına yazarak öğretmeninizin kontrolünde sınıf ya da okul panosunda sergileyebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Ülkemizin bağımsız olmasının önemi konusunda söylenmiş sözleri araştırınız. Ulaştığınız sözleri defterinize yazınız.

TEMA ADI : Millî Mücadele ve Atatürk

METİN ADI : Türk Bayrağı

METNE HAZIRLIK

1. Aşağıdaki alana bayrağımızın resmini çiziniz.

2. Aşağıda verilen bayrakları inceleyiniz. Türk bayrağını diğer bayraklardan ayıran özellikleri söyleyiniz.

KKTC

Almanya

Azerbaycan

Türkmenistan

Doğu Türkistan

Batı Trakya Türkleri

Şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

TÜRK BAYRAĞI

Yiğitlerin ocağında uyandın,
Şehitlerin kanları ile boyandın,
Nice düşman kalesine uzandın,
Sana selam ey şanlı Türk bayrağı.

Çırpınarak dalgalanır kanadın
Gökyüzüne çıkmak mıdır muradın?
Gölgede can vermek ister evladın.
Bir kalendir her bir Türk'ün kucağı.

Ey şeref, büyüklüğün fermanı,
Ey kavgalar tarihinin destanı,
Seni ister şu toprağın her yanı,
Sensiz tütmez milletimin ocağı.

İbrahim Alâettin GÖVSA

Çocuk Şiirleri

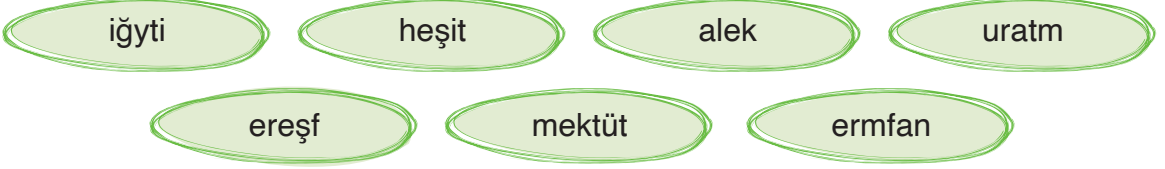

1. ETKİNLİK

Şiiri beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle yazınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıda karışık verilen harflerden anlamlı kelimeler oluşturarak anlamlarının yazılı olduğu kutucuklardaki noktalı yerlere yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümle içinde kullanınız.

.....
İstek, dilek.

.....
Buyruk, emir.

.....
Güçlü ve yürekli, alp, kahraman, mert.

.....
Duman veya buhar çıkarmak.

.....
Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur.

.....
Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse.

.....
Düşmanın gelmesi beklenen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı yapı.

CÜMLELERİM

Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazmayı unutmayınız.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları şiirden hareketle cevaplayınız.

1. Bayrağımızın rengi nereden gelmektedir?
2. Türk evlatlarının muradı nedir?
3. “Seni ister şu toprağın her yanı” dizesiyle şair ne anlatmak istemektedir?
4. Şair, bayrağımıza karşı hangi duygular içerisinde?

4. ETKİNLİK

Şiirin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Şiirin konusu:

.....
.....
.....

Şiirin ana duygusu:

.....
.....
.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyarak “ocak” kelimesinin anlamı üzerinde düşününüz. Ardından “ocak” kelimesinin sözlük anlamlarını okuyunuz. Cümlelerdeki “ocak” kelimesinin hangi sözlük anlamıyla kullanıldığını açıklayınız.

a. Annemle teyzem ocakta ateş yakıp ekmek pişirdiler.

b. Dedem ocağı devam etsin diye büyük mücadeleler vermiş.

c. Ocağı söndürmeden evden çıkmamalısın.

1. Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer.

2. Isı vererek üzerine veya içine konulan maddeleri ısıtan, pişiren, kaynatan, eriten araç veya alet.

3. Ev, aile, soy.

Kelimeler anlamlarına göre gerçek, mecaz ve terim anlam olmak üzere üçe ayrılır.

Gerçek anlam bir kelimenin aklımıza ilk gelen anlamıdır.

Bir ilgi veya benzetme sonucu kelimenin gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara **mecaz anlam** denir.

Bir kelimenin bilim, teknoloji, sanat, spor ya da meslek alanına özgü kavramları karşılığında kazandığı anlama **terim anlam** adı verilir.

Bu durumda “ocak” kelimesi 1. cümlede gerçek anlamıyla, 2. cümlede mecaz anlamıyla, 3. cümlede ise terim anlamıyla kullanılmıştır.

6. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinde geçen gerçek, mecaz ve terim anlamlı ikişer kelime belirleyiniz. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Gerçek anlamlı kelimeler:

Cümlelerim:

Terim anlamlı kelimeler:

Cümlelerim:

Mecaz anlamlı kelimeler:

Cümlelerim:

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde zıt anlamlı kelimeleri belirleyiniz. Bu kelimelerin yerine zıt anlamlılarını koyarak cümleleri yeniden yazınız. Cümlelerin anlamında meydana gelen değişiklikleri söyleyiniz

Nice düşman kalesine uzandın.

Gökyüzüne çıkmak mıdır muradın?

O, sınıfımızın en çalışkan öğrencisidir.

Dostlarımin varlığı beni hep mutlu etmiştir.

O şartlarda mücadele etmek kolay değildi.

Askerlerim gece boyunca sessizce ilerlediler.

8. ETKİNLİK

Bayrağımıza karşı hissettiklerinizden hareketle bir şiir yazınız.

Şiirinize başlık koymayı unutmayınız. Bitirdikten sonra yazdıklarınızı gözden geçirerek gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

Şiirinizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

[illegible]

9. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen araştırma sonuçlarını da kullanarak “ülkemizin bağımsızlığı” konusunda bir konuşma yapınız. Konuşmanızda defterinize yazdığınız sözleri doğru yerde kullanmaya özen gösteriniz.

Konuşmanızda uygun hitap ve nezaket ifadeleri kullanmaya, arkadaşlarınızı dinlerken de onların sözünü kesmemeye dikkat ediniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK
Çoklu medya kaynaklarından yararlanarak 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü konulu kamu spotları izleyiniz.

Çoklu medya kaynaklarından yararlanarak 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü konulu kamu spotları izleyiniz.

TEMA ADI : Millî Mücadele ve Atatürk

METİN ADI : Çanakkale Türküsü

METNE HAZIRLIK

Millî Mücadele'yle veya Atatürk'le ilgili bildiğiniz türkü ya da şarkılar var mıdır? Varsa bunlardan birini arkadaşlarınıza söyleyiniz. İsterseniz gruplar hâlinde de söyleyebilirsiniz.

Türküyü ana duygusunu hissetmeye çalışacak şekilde dikkatlice dinlerken 1. etkinliği yapınız.

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ (DİNLEME METNİ)

Çanakkale Savaşı'ndaki askerlerimiz

Mustafa Kemal Çanakkale Savaşı'nda

Çanakkale Savaşı'nda topçu askerlerimiz

Çanakkale Savaşı'nda askerlerimiz

1. ETKİNLİK

Metni dikkatlice dinleyiniz. Aşağıdaki dizelerde verilmeyen ifadeleri yazınız.

Çanakkale Aynalı Çarşı,
..... ben gidiyom düşmana
Of eyvah
..... içinde bir uzun selvi
Kimimiz kimimiz
Of gençliğim eyvah

2. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yanlarına yazınız. Tahminlerinizin doğru olup olmadığını sözlüklerinizden kontrol ediniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Anlamları

çarşı	
selvi	
bürümek	
fırka	
harp	
testi	
ümit	

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

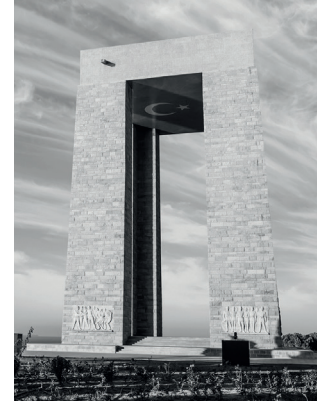
Metnin konusu olan görseli işaretleyiniz.

4. ETKİNLİK

Türküyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Türküde hangi dönem anlatılmaktadır?
2. Çanakkale'ye giden gençlerin özellikleri nelerdir?
3. Çanakkale içindeki çarşının adı nedir?
4. "Çanakkale üstünü duman bürüdü/on üçüncü fırka harbe yürüdü." dizeleriyle anlatılmak istenen nedir?
5. Türküde en yoğun hissedilen duygu hangisidir? Neden?

Çanakkale Şehitler
Abidesi

5. ETKİNLİK

Metni beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde kullanılan noktalama işaretlerinin adlarını söyleyiniz.

Emre de bizimle gelecek mi?

Mehmet'in "Onu bir daha görmek istemiyorum!" demesine çok kırıldım.

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri nokta (.), soru işareti (?), kesme işareti ('), tırnak işaretidir (" ").

Soru işareti (?), tırnak işareti (" ") ve kesme işareti (') dilimizde genellikle şu görevlerde kullanılır:

Soru İşareti (?)

1. Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur.

Tatilde nereye gideceksin?

Tırnak İşareti (" ")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

Yaşlı kadın, "Yetişin!" diye bağırırdı.

2. Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır.

Mehmet Akif Ersoy'un "Safahat" kitabını okudun mu?

Kesme İşareti (')

1. Özel isimlere getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılır.

Alper'in arabasını çok beğendim.

2. Kısaltmalara ve sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.

TBMM'yi bu yıl 14'ten fazla yabancı bakan ziyaret etmiş.

Aşağıdaki cümlelerde verilmeyen noktalama işaretlerini () içine yazınız.

Cahit()in evini biliyor musun ()

Ömer Seyfettin()in ()Kaşığı() adlı eseri çocuk edebiyatının klasiklerindendir()

Annesi balkondan ()Çabuk eve gel() () diye bağıırıyordu()

Sabah kalktığıında Ayşe()sini yanında göremeyince çok korktu()

7. ETKİNLİK

Kamu kurum ve kuruluşları ile dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarınca hazırlanan veya hazırlatılan bilgilendirici, eğitici nitelikteki film ve seslere **kamu spotu** denir. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında izlediğiniz 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü’yle ilgili kamu spotunu eğer imkânınız varsa bir kez de sınıfta izleyiniz. Aşağıdaki soruları kamu spotuna göre cevaplandırınız.

1. Kamu spotunun konusu nedir?
2. Sizce bu kamu spotu kimler için hazırlanmış olabilir? Neden?
3. Kamu spotunu beğendiniz mi? Neden?
4. Bir kamu spotu hazırlamış olsaydınız kimler için, nasıl bir video hazırlardınız? Nedenleriyle birlikte açıklayınız.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki görseli inceleyiniz.

Türk milleti, tarihin önceki dönemlerinde olduğu gibi 15 Temmuz 2016 gecesini de birlik içinde sokağa çıkmış, darbe yapmak isteyenlerin karşısına dikilmiş ve devleti hainlere teslim etmemiştir.

Defterinize, izlediğiniz veya okuduğunuz haberlerden, büyüklerinizden duyduklarınızdan hareketle 15 Temmuz Millî Birlik ve Demokrasi Günü’nün önemini anlatan bir yazı yazınız. Yazınızda çevrenizden örnekler veriniz. Ayrıca kelimeleri, gerçek, mecaz veya terim anlamlarıyla doğru yerlerde kullanınız.

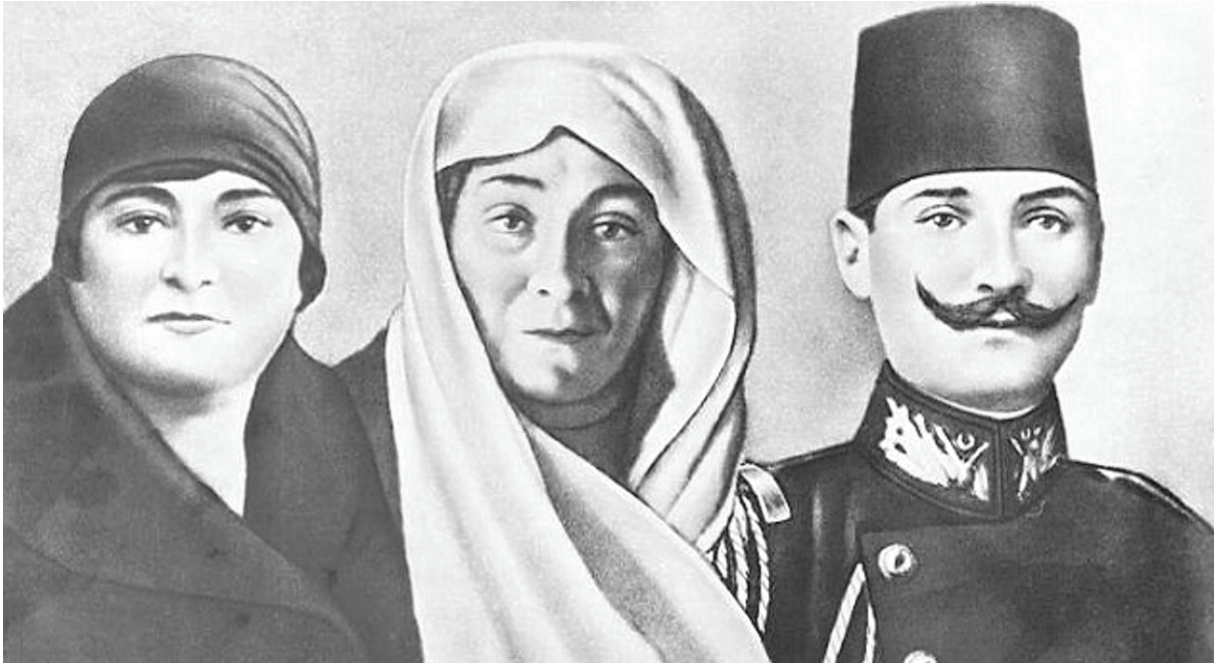
Yazınızı sınıfta okuyarak paylaşabileceğiniz gibi sınıf veya okul panosunda da sergileyebilirsiniz.

ŞİŞLİ'DEKİ EV

15 Mayıs günü Atatürk Şişli'deki evini ziyarete gelen arkadaşlarını uğurluyordu. Onlara şöyle dedi:

“Bu geceyi annem ve kız kardeşimle geçireceğim. Size veda ziyaretine gelemeyeceğim için kusura bakmayın. Size şimdiden veda etmiş olayım.”

Evin üst katında sokağa bakan odada kalbinden rahatsız olan ve bir süredir dışarı çıkmayan Zübeyde Hanım yatıyordu.

Makbule Hanım
(Mustafa Kemal'in kardeşi)

Zübeyde Hanım
(Mustafa Kemal'in annesi)

Mustafa Kemal

Atatürk konuklarını uğurladıktan sonra üçüncü kata, kız kardeşi Makbule Hanım'ın yanına gitti.

“Makbule, bu akşam eve kimse gelmeyecek. Ben annemin odasında yemek yemek istiyorum. Onun karyolasının karşısına bana bir yer sofrası hazırlattır. Yarın Anadolu'ya gideceğim. Hayat bu... Belki ölürüm. Gelemem. Size söyleyeceklerim var.”

Sofra hazırlanır. Atatürk odaya gider ve annesinin elini öper. Hatırlarını sorar ve hazırlanan yer sofrasına bağdaş kurarak oturur. (...) Heyecanla söze başlar.

“Anne ben yarın Anadolu’ya gidiyorum. Burada nelerin olacağı belli değil. Selânik nasıl elden gittiye burada da aynısı olabilir. Ama biz millet olarak ÷lkemizi kurtarmaya çalışacağız. Elimizden ne gelirse onu yapacağız yine de bu işin tehlikesi çok. Bu işi başarabilmemiz için iç dirliğı ile çalışmamız gerek. Beni kaygı ve tasada bırakmayın. Giderken gözüm arkada kalmasın, elimi ayağıma bağlamayın. Yurt için çalışırken sizden yana üzüntüye düşmek istemem. Hesapta ölmek, gidip de gelememek var. Anne hakkını helal et. Sen de bunları iyi dinle kardeşim, işler fenaya dönerse sakın buradan ayrılmayın. Paranız biterse halılarınızı, değerli eşyalarınızı satarsınız. Bir kez daha söylüyorum, ne olursa olsun yola çıkmayacaksınız. Başaramazsam zaten sizi öldürürler. O zaman elbette ben de ölmüş olurum.”

Mustafa Kemal’ Kocatepe’de

Mustafa Kemal’in bu sözleri annesini ve kız kardeşini son derece duygulandırır. Zübeyde Hanım çok sevdiği biricik oğlunun bu sözleri karşısında kalp çarpıntısından sarsılmaya başlar. Bir ara, kendisinden geçer. Nefes alabilmesi için pencereler açılır. Kucakta taşınıp sofaya çıkarılır. Hemen Doktor Rasim Ferit Bey’e haber gönderilir. Zübeyde Hanım ölümden döner. Bir süre sonra Mustafa Kemal söylediğı sözlerin etkisini gidermek için;

“Anne üzölme.” der. “Ben size en kötü ihtimali anlattım. Bu işi başarma ihtimali çok kuvvetli.”

Esra KOCABAŞ

En Güzel Atatürk Fıkraları

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

SAKARYA’NIN RESMİ

Atatürk cumhurbaşkanı iken bir ressam ona, Sakarya Savaşı’nı konu alan bir tablo armağan etmek istiyordu.

Randevu alıp armağanı kendi getirdi. Paketi heyecanla açıp tabloyu gösterdi.

Tabloda, Atatürk, güçlü, yağız bir atın üzerinde resmedilmekteydi. Bunu görünce, Atatürk’ün kaşları çatıldı.

“Bu tabloyu kimseye göstermeyin,” dedi.

Herkesin büyük bir şaşkınlık içinde kendisine baktığını görünce, ressama şu açıklamayı yaptı.

“Savaşa katılmış olan herkes bilir ki hayvanlarımız bir deri, bir kemikti... Bizim de onlardan farkımız yoktu. Hepimiz iskelet gibiydik. Atları da savaşçıları da böyle güçlü kuvvetli göstermekle Sakarya’nın değerini küçültmüş oluyorsunuz.”

Behçet Kemal ÇAĞLAR
Büyük Atatürk’ten Küçük Öyküler

(1-6. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Atatürk’e hediye edilen tablonun konusu nedir?

.....

.....

2. Tabloyu yapan ressam hangi duygular içindedir?

.....

.....

.....

3. Tabloda Atatürk’ün atı nasıl resmedilmiştir?

.....

.....

4. Atatürk, tabloyu görünce nasıl bir tepki veriyor?

.....

.....

5. Metnin ana fikri nedir?

.....

.....

.....

EK
DEĞERLENDİRME

6. Metinden gerçek ögelere üç örnek veriniz.

7. Aşağıda verilen eş sesli kelimeleri iki anlamı için de birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Cümlelerim
tablo	
bin	
yaz	
dal	
aç	

8. Aşağıda verilen ifadelerden hayalî olanların başına “H”, gerçek olanların başına “G” yazınız.

- Ay Dede benimle konuştu!
- Orman bize gülümsüyordu.
- Araba bozulunca yolda kaldık.
- Küçük kedinin canı sıkılıyordu.
- Başarılı olmak istiyorsan çok çalışmalısın.
- Ben de sizinle oynamak istiyorum.
- Dere, kocaman kollarıyla beni kucaklıyordu.
- Rüzgâr büyük bir öfkeyle esiyordu.

9. Aşağıdaki cümleleri okuyarak cümlelerdeki altı çizili kelimeleri inceleyiniz. Bu kelimelerin gerçek mi, mecaz mı, terim anlamıyla mı kullanıldığını yanlarına yazınız.

- Defterime bir üçgen çizdim.
- Babamla annem koyu bir sohbete daldılar.
- Kaçan köpeği son anda yakaladı.
- Öğretmenimi çok seviyorum.
- Kendini zayıf hissettiğin alanlarda çok çalışmalısın.

10. Fatmanur, Atatürk'ün hayatı konusunda bir konuşma yapacaktır. Fatmanur konuşmasında sizce aşağıdaki bilgilerden hangilerine değinmelidir? İşaretleyiniz.

- ☐ Mustafa Kemal'in okul yılları
- ☐ Atatürk'ün eğitime verdiği önem
- ☐ İzmir'de düşmana ilk kurşunu sıkan Hasan Tahsin
- ☐ Cumhuriyetin kazandırdıkları
- ☐ Mustafa Kemal'in ailesi
- ☐ Mustafa Kemal'in Millî Mücadele'yi başlatması
- ☐ Doğu Cephesi Komutanı Kazım Karabekir Paşa
- ☐ Atatürk'ün cumhurbaşkanı olması
- ☐ Atatürk'ün insan sevgisi

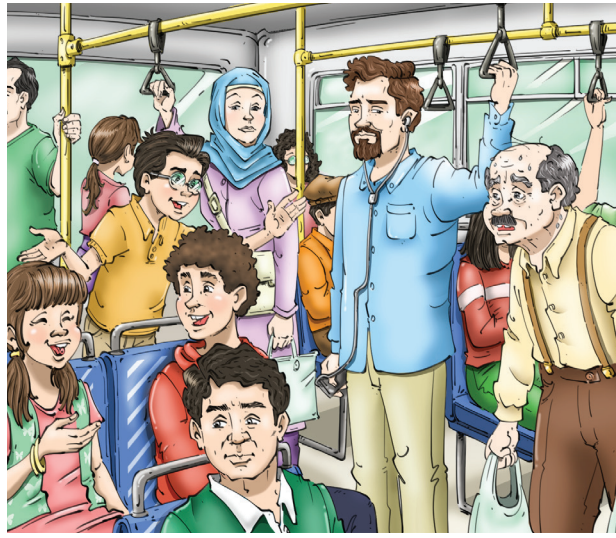
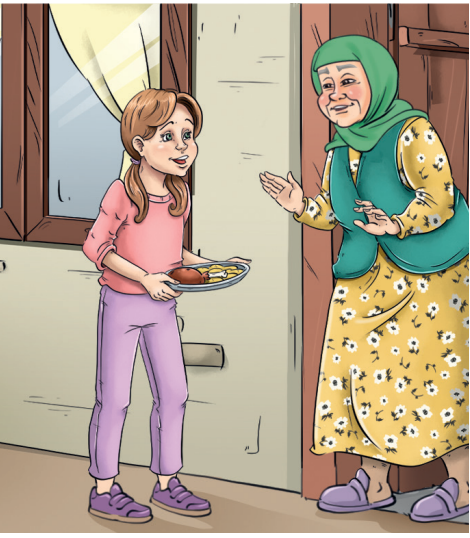
11. “güçlü” kelimesinin anlamlarını uygun olan cümlelerle eşleştiriniz.

1	Gücü olan, kudretli, kuvveti, yavuz.	Bu akşamdan itibaren güçlü kar yağışı bekleniyor.
2	Şiddeti çok olan	Çocuklarını bu kadar güçlü seven başka biri yoktu.
3	Etkisi, önemi büyük olan, sözü geçer, forslu.	Amcam, tanıdığım en güçlü insanlardan biriydi.
		Aziz Sancar, bilim alanında çok güçlü bir kişiliğe sahiptir.

“Hayır” olarak işaretlediğiniz ölçütler için neler yapmanız gerektiği konusunda konuşunuz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Güvenilir genel ağ siteleri, dergi, gazete ve kitaplardan yardımlaşmayla ilgili atasözü ve deyimler bularak sınıfa getiriniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

3. TEMA

ERDEMLER

YILIN BABASI
USTALAR USTASI MİMAR SİNAN
NAR EKŞİSİ SOKAK
BÖLÜŞMEK GÜZELDIR (DİNLEME METNİ)
TAVŞANIN ZİYAFETİ (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; bazı sembollerin anlamlarını, deyimler ve atasözlerini, hikâyenin unsurlarını, metne yeni başlıklar önermeyi ve büyük harflerin kullanıldığı yerleri öğreneceğiz.

TEMA ADI : Erdemler

METİN ADI : Yılın Babası

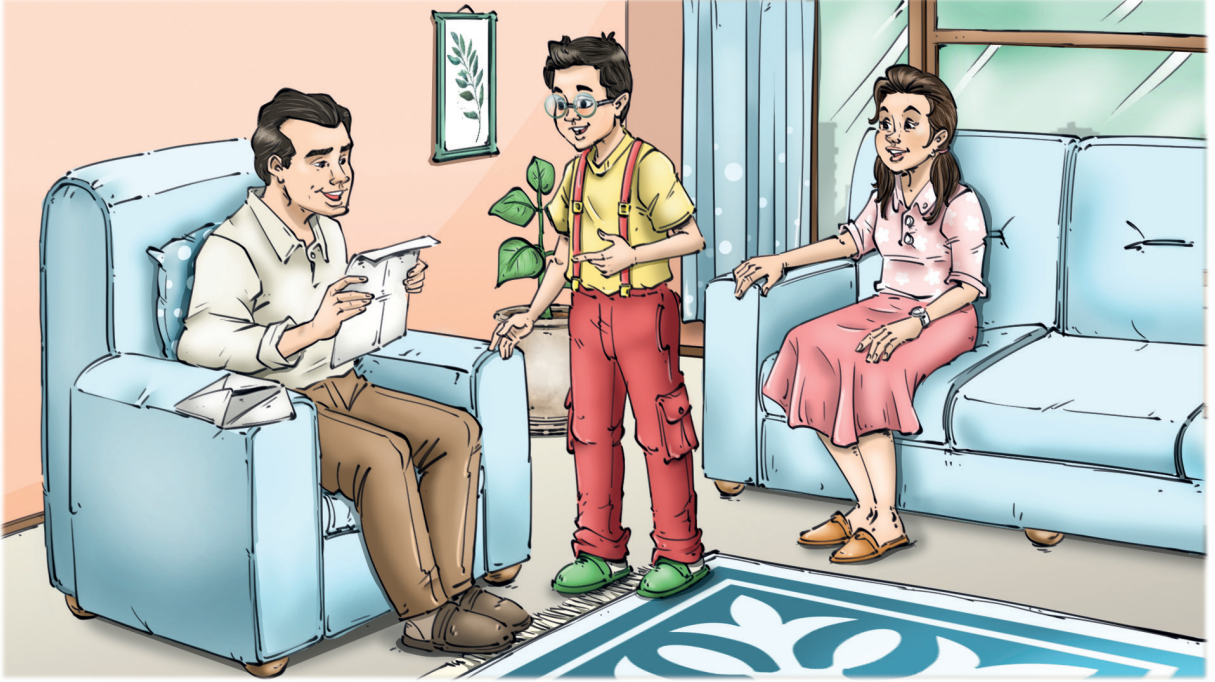
METNE HAZIRLIK

1. Toplu taşıma araçlarında nasıl davranmanız gerektiğini açıklayınız.
2. Aşağıda verilen işaretlerin ne anlama geldiğini tahmin edip söyleyiniz.

Metni sessiz okuma yöntemine göre okuyunuz.

YILIN BABASI

Ömrümde, babamın hiçbir mektuba bu kadar sevindiğini görmedim. Tekrar tekrar okuyordu. Sevinç gözyaşları dökcek kadar onu duygulandıran bu mektup kimden gelmişti acaba? Almanya’da çalışan amcamdan mı yoksa askerdeki ağabeyimden mi?

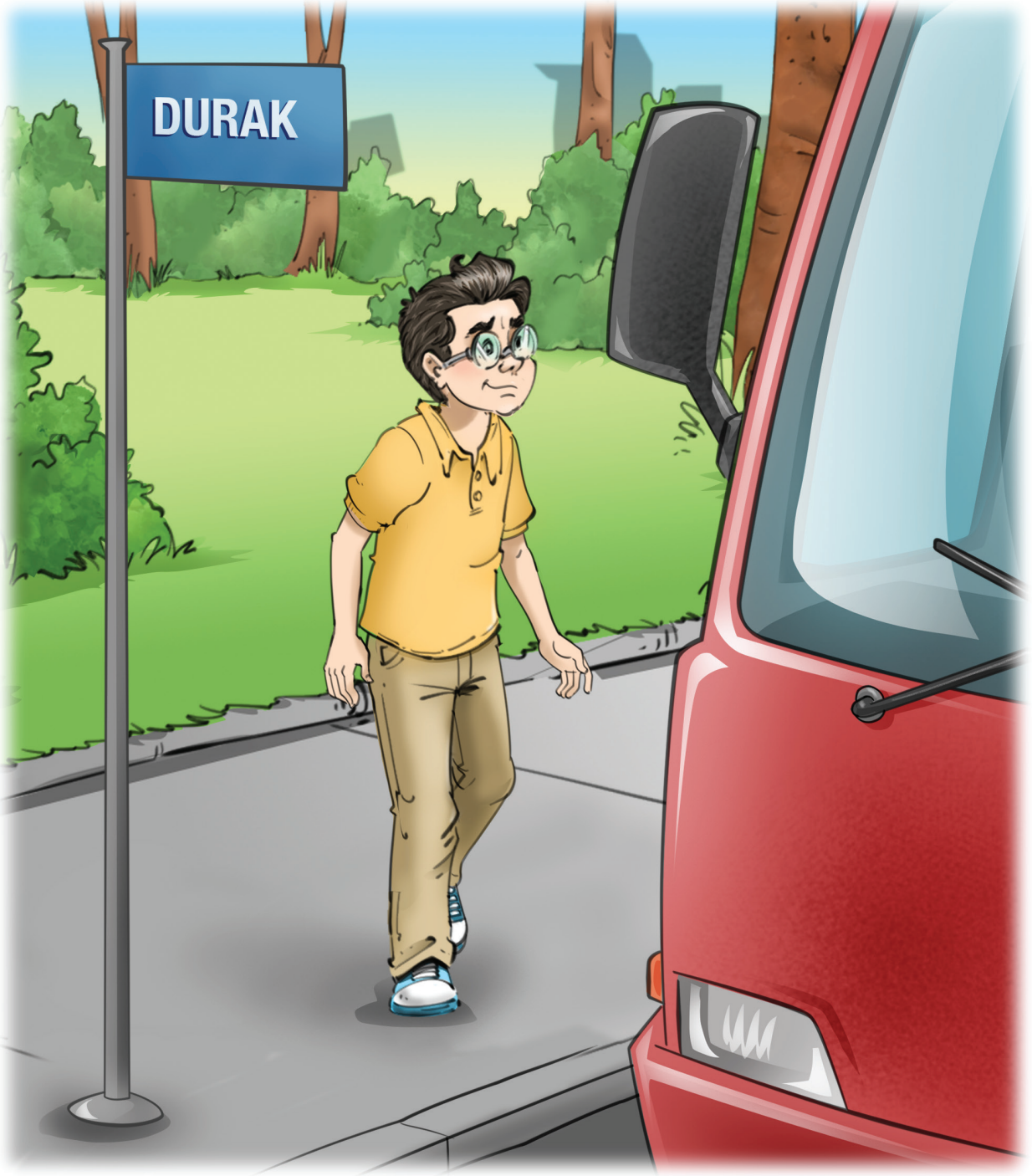
Babamın gözlerinin içi gülüyordu sanki. Yanına yaklaşıncı, beni bağrına basıp gözlerimden öptü. Daha sonra kollarımdan yakalayıp beni havaya kaldırdı. Tıpkı altı aylık bir bebekmişim gibi, tavana doğru atıp tutmaya başladı. Bir taraftan da evin içerisinde fır dönüyordu.

Babamın gözlerinde aynı sevinç pırıltısı vardı. Mektubu masanın üzerine koyarken şöyle dedi:

— Adamın biri, beni yılın babası seçmiş... (...)

Mektup şöyle başlıyordu:

“Saygıdeğer Beyefendi;

Küçük yavrunuzla ne kadar övünseniz azdır. Belediye otobüsündeki gösterdiği ilgi ve saygı beni çok mutlu etti. Bu zamanda, böylesi bir evlat yetiştirmek gerçekten çok güç...”

Mektup devam edip gidiyordu. Benimle ilgiliydi. Olayı hemen hatırladım: Bir çarşamba günüydü. Okuldan dönüyordum. Otobüs tıklım tıklım doluydu. Buna rağmen küçük bir yer bulabilmişim. Doğumevi durağında yaşlı bir adam bindi. Her iki elinde de kocaman paketler vardı. Güçlkle taşıyordu. Alnından ve ensesinden terler süzülüyordu.

Anlaşılan epey yürümüştü. Yüzünün rengi kaçmıştı. Dudakları bembeyazdı. Ayakta duracak hâli yoktu. Neredeyse bayılacak gibiydi. Benim önümdeki koltukta iki genç oturuyordu. Yaşlı amcanın yalvaran gözlerine rağmen, kalkıp yer vermediler. Sakız çiğneyip laklaka devam ettiler. Belki cam tarafında oturan bey yer verebilir diye düşündüm. Fakat o da umursamadı. Yaşlı adamı görmezlikten gelip pencereden dışarıyı seyretmeye başladı. Artık dayanamadım. İkimizin arasından, epey uzaklık olmasına rağmen kalkıp yer gösterdim.

— Buyurun bey amca, buraya oturun, dedim.

Adamın gözlerindeki sevinçli bir görmeliydiniz... Elindeki paketlerle kalabalığı yara yara yanıma geldi. Kendisini koltuğun üzerine bırakırken, bitkin bir hâli vardı. Paketlerden birini dizinin üzerinde koydu.

— İsterseniz öbürünü de ben tutayım, dedim.

— Sağ ol çocuğum, diye karşılık verdi, fısıltıyı andıran bir sesle.

Sonra yeleğinin cebinden minik bir hap çıkartıp ağzına attı. Bir taraftan da sağ eliyle göğsünü işaret ediyordu:

— Kalp var evlat, dedi. Uzun yol yürümeye hiç gücüm yok. Sen de yer vermeseydin, otobüsün ortasına yığılıp kalacaktım.

Yol boyunca birlikte sohbet ettik. Benim ve babamın adını, nerede oturduğumuzu sordu. Meğer babamı tanıyormuş. Çünkü o da bizim sokağın üst başında oturuyormuş. Camide tanışmış olmalılar. Benim yaşlarda iki tane torunu varmış. Bana onları anlattı. Otobüsten indikten sonra, paketleri taşımasına yardım ettim. O kadar memnun oldu ki belki yüz defa teşekkür etti.

İşte, babamı sevinçten göklere uçuran mektubun aslı buydu. Yaşlı adam beni öve öve bitiremiyordu. Mektubun sonunu şöyle bağlamıştı: “Başkaları kimi seçerse seçsin, benim gönlümde yılın babası sizsiniz. Çünkü bu devirde, büyüklere saygı gösteren insan mumla aranır oldu. Ama sizin elinizde bir tane var. Onunla övünebilirsiniz.”

Sınıfımı doğrudan geçip takdirname getirdiğim günlerde bile babam bu kadar sevinmemişti. Meğer onları sevindirmek ne kadar kolaymış.

Üzeyir GÜNDÜZ

Bayram Şenliği

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeler ve kelime grubunu anlamlarından hareketle bulmacadaki yerlerine yazınız. Ardından bu kelimeler ve kelime grubunu birer cümlede kullandıktan sonra sözlüğünüze yazınız.

MİRAS

FIR DÖNMEK

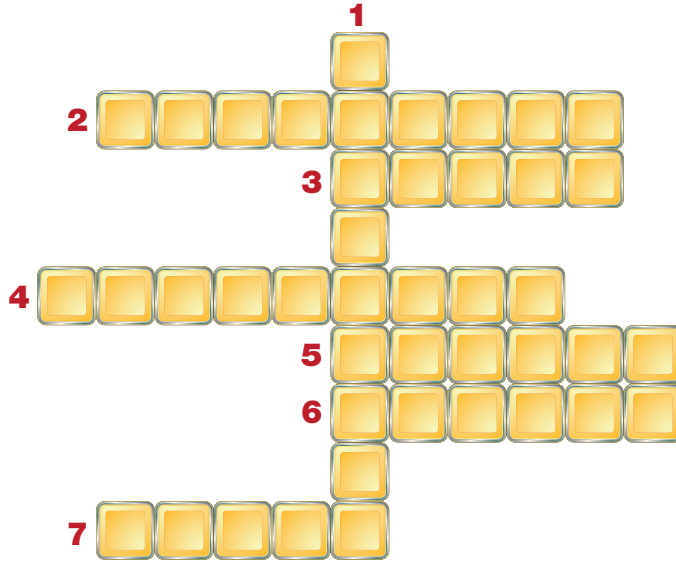
HAYKIRMAK

CÖMERTLİK

LAKLAK

TEKLİF

YELEK

1. Eli açıklık.
2. Bir kimseye yaranmak veya yardım etmek için üstün çaba harcamak.
3. Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet.
4. Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırarak.
5. Yapması için birinden bir iş isteme.
6. Leyleğin gagasıyla çıkardığı ses.
7. Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Baba, mektubu okurken nasıl bir ruh hâli içindedir?
2. Baba, mektubu okuduktan sonra nasıl davranıyor?
3. Mektupta neler yazıyor? Sizce yazılanlar bir babayı mutlu edecek kadar güzel şeyler mi? Neden?
4. Yaşlı amca çocuğun babasını nereden tanıyor?
5. Çocuk yaşlı amcaya nasıl yardım ediyor? Siz onun yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız? Neden?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

.....

.....

.....

Metnin ana fikri:

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

a. Metinden alınan aşağıdaki cümleyi okuyunuz. Cümlede altı çizili kelime grubuna dikkat ediniz. Cümlelerin anlamını bozmayacak şekilde bu kelime grubunun yerine hangi kelime ya da kelime grupları yazılabilir? Söyleyiniz.

“Hayvanat bahçesini gezerken de kesenin ağzını açtı.”

Anlatıma akıcılık katan, çoğunlukla gerçek anlamı dışında kullanılan kalıplaşmış kelime grubuna **deyim** denir. “kesenin ağzını açmak” bir deyimdir. “Bol para harcamaya girişmek.” anlamına gelir.

Deyimler en az iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur.

Kalıplaşmış sözlerdir yani kelimelerin yerleri değiştirilemez.

Kısa ve özlü ifadelerdir.

Deyimi oluşturan kelimeler çoğunlukla mecaz anlamlarıyla kullanılır.

Metinde geçen deyimleri belirleyerek aşağıdaki yazma alanına yazınız. Bu deyimlerin anlamlarını geçtikleri cümleden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız.

Deyimler

Tahminlerim

sevinç gözyaşları dökmek:

dudak bükmek:

gözlerinin içi gülmek:

fır dönmek:

nefes nefese kalmak:

b. Anlatıma akıcılık katmak için kullanılan bir diğer kelime grubu da atasözleridir. Atalarımızın uzun denemelere, gözlemlere dayanan düşüncelerinin kalıplaşmış bir biçimi olan atasözleri halk tarafından benimsenmiş kısa, özlü sözlerdir. “Sakla samanı gelir zamanı.”, “İşleyen demir pas tutmaz.” gibi birçok örnekleri bulunmaktadır.

Atasözleri çok eski zamanlardan günümüze ulaştıkları için kimin tarafından söylendikleri belli değildir.

Kısa ve özlü sözlerdir. Yani az kelimeyle çok şey anlatırlar.

Deyimler gibi kalıplaşmış sözlerdir.

Herhangi bir değişikliğe uğramazlar.

Genellikle mecaz anlam taşırlar.

Aşağıdaki atasözlerini anlamlarıyla eşleştiriniz.

1 Ağacın kurdu içinde olur.

2 Vakit nakittir.

3 Baş dille tartılır.

4 Yuvarlanan taş yosun tutmaz.

5 Üzüm üzüme baka baka kararır.

☐ Kişinin akli söylediği sözlerle ölçülür.

☐ Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler birbirlerine huy aşılar.

☐ Bir topluluğu çökertecek olan şey kendi içinden çıkar.

☐ Zaman çok değerlidir, boş yere harcanmamalıdır.

☐ Sürekli olarak iş değiştiren bir kimse başarı kazanamaz.

☐ İnsanlar küçük yaşlarda kolay eğitilir.

5. ETKİNLİK

“Yılın Babası” metninin türü hikâyedir. Hikâye türü metinlerde dört temel unsur yer alır. Bunlar; olay, mekân (yer), zaman ve varlık kadrosudur (kişiler). Varlık kadrosu, hikâyedeki karakterlerdir. Birçok hikâyede karakterler insan iken bazı metinlerde hayvanlar, bitkiler hatta cansız varlıklar da olabilmektedir.

“Yılın Babası” metninin hikâye unsurlarını yazınız.

OLAY

MEKÂN (YER)

ZAMAN

VARLIK KADROSU (KİŞİLER)

6. ETKİNLİK

Toplu taşıma araçlarında veya başka yerlerde yaşlılara, engellilere, hamilelere veya zor durumdaki insanlara karşı nasıl davranmamız gerektiği konusunda bir konuşma yapınız. Konuşmanızda konu dışına çıkmadan hayatınızdan, gözlemlerinizden, okuduklarınızdan veya izlediklerinizden örnekler veriniz.

VIDEO

7. ETKİNLİK

Defterinize “Yardımlaşma” konulu bir hikâye yazınız. Hikâyenize bir plan dâhilinde serim, düğüm ve çözüm bölümlerini tasarlayarak başlayınız. Ayrıca olay, varlık kadrosu, mekân ve zaman unsurlarını da doğru ve etkili bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

Hikâyenizi bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzelttikten sonra metninizi arkadaşlarınıza okuyarak paylaşabilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Çalışmak ve azimle ilgili atasözleri araştırınız. Ulaştığınız atasözlerinin doğru kullanılıp kullanılmadığını sorgulamak için www.tdk.gov.tr İnternet sitesini ziyaret ediniz. Bu sitenin sözlük kısmında olan üç atasözünü defterinize yazarak sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Erdemler

METİN ADI : Ustalar Ustası Mimar Sinan

METNE HAZIRLIK

1. Gerçekleştirmek istediğiniz bir hayaliniz var mı? Söyleyiniz.
2. Bu hayali gerçekleştirmek için neler yapıyorsunuz? Açıklayınız.

Metni öğretmeninizin kontrolünde sesli okuyunuz.

USTALAR USTASI MİMAR SİNAN

Milyonlarca insan Mimar Sinan'ı pek çok caminin, köprü'nün, su yolunun, kervansarayın, külliye'nin mimarı olarak tanıyor. Onun eserlerini yakından inceleme fırsatı bulanlar, sanatına hayran kalırlar. Ve bazı bilim adamları Mimar Sinan'ın erişilmez bir sanatı olduğunu söyleyerek onun için "Uzaydan gelmiş gibi" tanımını kullanırlar.

Evet, Mimar Sinan da herkes gibi bir insandı. Ama akıllara durgunluk veren bir kabiliyeti vardı. Daha da ilginç, o

"Mimar Sinan'ın yaptığı Selimiye Camisi"

yalnız mimarlıkta değil, pek çok alanda üstün başarılarla imza atmıştı. O, tam anlamıyla on parmağında yüz marifet sahibiydi. Daha açık söyleyelim: O, çok yetenekli bir sanatçı olduğu kadar, üstün dehaya sahip bir **bilim adamı**ydı. Ve o aynı zamanda, Osmanlı ordusunda **çok yüksek rütbelere ulaşmış bir asker**di.

Binaların yapımında çalışacak elemanları seçmekten tutun da onların ödemelerinin takibine kadar pek çok işi yapan bir **insan kaynakları müdürü**ydü.

Yaptığı eserlerde çok ince hesaplar yapan bir **mühendisi**. Öyle ki yapılarını oluştururken kullandığı yöntemler günümüzde bile çözülemedi.

Osmanlı İmparatorluğu'nda su kanallarından, okullara kadar ülkedeki her tür yapının sorumluluğunu taşımış bir **imar bakanı**ydı.

Bütün bunların yanında pek çok insan yetiştirmiş bir **öğretmendi**.

50 yıl gibi bir sürede 500'e yakın esere imza attı ki bugünün teknolojisinde bile, bu kadar kısa sürede bu kadar çok eser yapmak çok zor.

Hayret verici değil mi? Evet Mimar Sinan bunların hepsini ve çok daha fazlasını yapmıştır.

(...)

Nefise ATCAKARLAR

Ustalar Ustası Mimar Sinan

(Kısaltılmıştır.)

"Mimar Sinan'ın yaptığı Süleymaniye Camisi"

1. ETKİNLİK

“Baş Harflerin Sırrı” oyunuyla ilgili aşağıda verilen bilgileri okuyarak oyunu öğretmeninizin kontrolünde oynayınız.

BAŞ HARFLERİN SIRRI OYUNU

Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyiniz. Daha sonra öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkınız. Anlamını bilmediğiniz kelimelerden bir tanesini seçerek bu kelimenin harfleriyle başlayan kelimeler yazınız.

Örnek: Seçtiğiniz kelime “külliye” olsun. Tahtaya bu kelimenin baş harfleriyle başlayan “kar - ütü - lacivert - leğen - iğne - yaşlı - eşya” kelimelerini yazınız.

Arkadaşlarınızdan anlamını bilmediğiniz kelimeyi tahmin etmelerini isteyiniz. Yanlış tahminde bulunan arkadaşlarınıza ikinci bir söz hakkı vermeyiniz. Kelimeyi bulan arkadaşınızdan da kelimenin anlamını tahmin etmesini isteyiniz. Tahminden sonra kelimenin anlamını sözlüğünüzden bularak okuyunuz. Yerinize oturmadan önce arkadaşınızı tebrik ediniz. Oyun esnasında sınıf kurallarına uyunuz.

Oyunu öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

2. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Mimar Sinan, ne tür tarihî eserler yapmıştır?
2. Bazı bilim adamları, Mimar Sinan için hangi tanımı kullanıyorlar. Bu tanımı kullanmalarının sebepleri neler olabilir?
3. Mimar Sinan, mimarlık dışında başka hangi özellikleri taşıyordu?
4. Mimar Sinan'ın pek çok alanda başarılı olmasının nedenleri neler olabilir?
5. Mimar Sinan, eserlerini yaklaşık olarak kaç yılda yapmıştır?
6. Yazar, "Mimar Sinan, bunların hepsini ve çok daha fazlasını yapmıştır." diyor. Sizce çok daha fazlası neler olabilir?

Meriç Köprüsü

4. ETKİNLİK

Önceki bilgilerinizden hareketle "Ustalar Ustası Mimar Sinan" metninin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerindeki bilgileri kısaca yazınız.

Giriş:

Gelişme:

Sonuç:

5. ETKİNLİK

Aşağıda verilen cümleleri okuyarak cümlelerdeki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

"Bunu (ilk kez) Mimar Sinan başardı."

"Babam, 22/11/1985 tarihinde doğmuş."

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri yay ayraç (), nokta (.), virgül (,) ve eğik çizgidir (/). Noktanın ve virgölün görevlerini öğrendiniz.

Yay ayraç () ve eğik çizgi (/) dilimizde genellikle şu görevlerde kullanılır:

Yay ayraç ()

1. Cümle içindeki açıklayıcı sözler ayraç içinde yazılır:

Bu otel (Otel demeye çekiniyorum.) beni yoruyor.

2. Yabancı sözcüklerin okunuşları ayraç içinde yazılır:

Landon Castle (Lendin Kestil) oldukça büyük bir yer.

Eğik çizgi (/)

1. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

12/10/2019 tarihinde orada olacağım.

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur:

Mektubu, Eğitimciler Caddesi 28/5 Keçiören/ Ankara adresine gönderebilirsin.

Aşağıdaki paragrafta () içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Sabah erkenden kalktı()Takvimde işaretli yere baktı()Tarih 28()01()2019()du() Onun doğum günüydü bugün() Alacağı hediye önceden seçmişti() Biricik kızına () İdil()ine güzel bir bebek almıştı() Birazdan otobüse binecek () Otobüs demeye bin şahit ister() () kızına () karısına doğru gidecekti() dört aydır görmüyordu onları () Yeni görev yerinde işler o kadar yoğundu ki bir türlü fırsat bulup gidememişti yanlarına() Acaba nasıldı() İdil()in boyu uzamış mıydı() Babasını çok özlemiş miydi () Merak etmesine gerek yoktu() Nasılsa birkaç saat sonra onların yanında() sıcakık yuvasında olacaktı()

6. ETKİNLİK

Mimar Sinan, çok çalışarak azimle büyük eserler meydana getirdi. Deprem gibi pek çok doğal afete rağmen onun eserleri yüzyıllardır aynı şekilde durmaya devam ediyor.

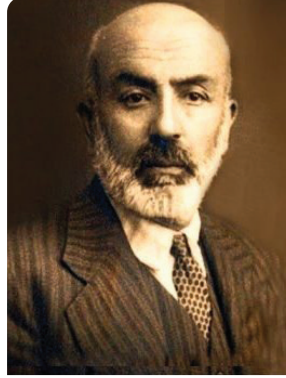
Mimar Sinan gibi tarihimizde pek çok asker, sanatçı, bilim insanı ve sporcular, hayallerini gerçekleştirmenin yanında insanlığa faydalı olmak çaba harcadılar.

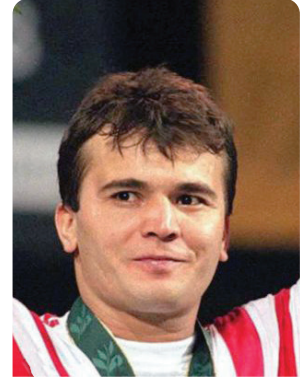
Barış Manço

Aziz Sancar

Mehmet Âkif Ersoy

Naim Süleymanoğlu

Hayallerinizi ve bunları gerçekleştirmek için neler yapabileceğini anlatan bir konuşma yapınız.

7. ETKİNLİK

Sınıf içerisinde beşerli gruplara ayrılınız. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma sonucunda defterinize yazdığınız atasözlerini okuyunuz. Grup kararı olarak bu atasözlerinden biri hakkında bir metin çalışması yapınız. Bunun için grup içerisinde bir kişiyi yazman olarak seçiniz.

Metnin başlığına; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yer vereceğiniz bilgilere, örneklere tartışarak karar veriniz.

Metninizi bitirdikten sonra arkadaşlarınıza okuyunuz. Sınıfta başarılı bulunan metinleri belirleyiniz. Bunları okul ya da sınıf panolarında sergileyiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfınıza hoşgörü, paylaşma ve yardımseverlik temalı tekerleme ve mâniler getiriniz.

TEMA ADI : Erdemler

METİN ADI : Nar Ekşisi Sokak

METNE HAZIRLIK

1. Komşularınızla ilişkileriniz nasıldır?
2. “Ev alma, komşu al.” atasözünden ne anlıyorsunuz?

Şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

NAR EKŞİSİ SOKAK

Bizim sokağın adını çok seviyorum
Bakmayın içinde ekşi sözcüğünün geçtiğine
Aslında çok güleçtir bizim sokak

Güleç insanlar sokağı:

Nar Ekşisi Sokak.

O kadar çok isim var ki sayılacak

Kimileri bizim sokağın ruhudur

Gevrekçisi, sütçüsü, zilli macuncusu

Narçiçekleri gibi

Sardunyalar gibi

Hanımelleri gibi

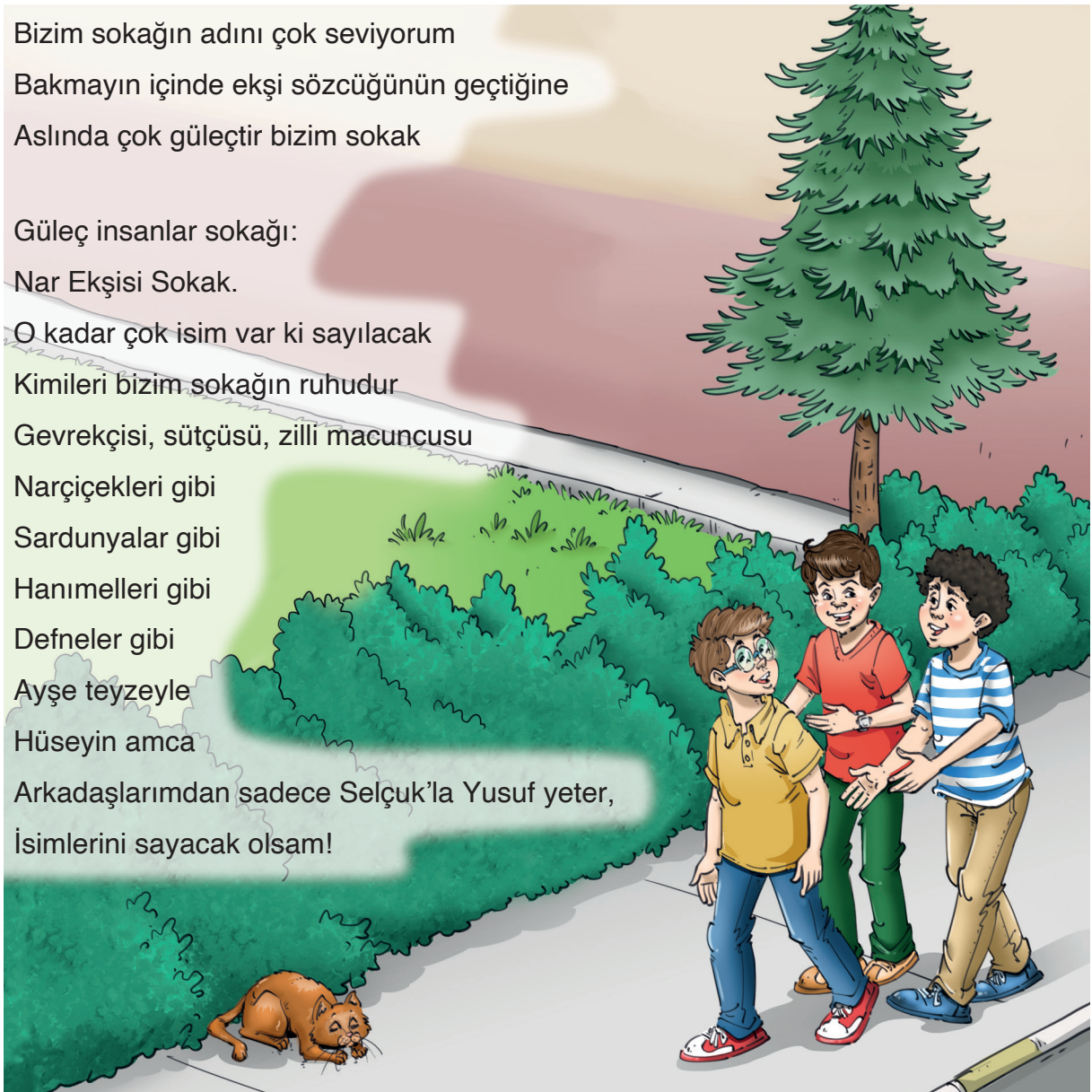
Defneler gibi

Ayşe teyzeyle

Hüseyin amca

Arkadaşlarımdan sadece Selçuk’la Yusuf yeter,

İsimlerini sayacak olsam!

İyilik tüter bizim sokakta
Güzellik eser
Kimse kimseyi rahatsız etmez
Kimse yalnızlık çekmez
Darda kalanın yardımına herkes koşar
Sağ elin verdiği sol el görmez.

Bizim sokak böyle bir yer işte,
İyi ki bir adı var,
İyi ki numaralı değil.

İsmail KARAKURT
Çocukluğum Bir Çocuk

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını geçtikleri dizeden hareketle tahmin ediniz. Ardından bu kelimelerle anlamlarını örnekteki gibi eşleştiriniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümle içinde kullandıktan sonra sözlüğünüze yazınız.

Kelimeler

1

gevrek

sardunya

hanımeli

defne

ruh

macun

güleç

Tahminlerim

Hanımeligillerden, tırmanıcı, korularda, çalılıklarda yetişen bir bitki.

Baharlı, tarçınlı, yumuşak ve yapışkan şekerleme.

Dinlerin ve dinî felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz.

Her zaman gülümseyen.

1

Ağzın içinde kolayca parçalanıp dağılacak biçimde hazırlanmış bir çörek türü.

Sardunyagillerden, çoğunlukla pembe çiçekler açan bir süs bitkisi.

Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç.

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şiirde geçen sokağın adı nedir?
2. Sokakta kimler yaşamaktadır?
3. Şiirdeki çocuğun arkadaşları kimlerdir?
4. Şiirdeki insanlar birbirlerine karşı nasıl davranmaktadır?
5. Şiirin konusu nedir?
6. Şiirin ana duygusu nedir?

3. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinde anlatılan sokakla kendi yaşadığınız sokağı karşılaştırınız. Aralarındaki benzerlik ve farklılıkları yazınız.

Benzerlikleri:

.....

.....

.....

Farklılıkları:

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Okuduğunuz metne farklı iki başlık önererek bu başlıkları, seçme nedenlerinizle birlikte yazınız.

Birinci başlığım:

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

Seçme nedenim:

.....

.....

5. ETKİNLİK

a. Metne ait görsellerini inceleyiniz. Görselleri beğenip beğenmediğinizi, bunların metin için uygun olup olmadığını nedenleriyle birlikte aşağıya yazınız.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde geçen eş anlamlı kelimeleri belirleyip yanlarındaki kutucuklara yazınız.

• Bizim sokağın adını çok seviyorum.

• Ali'nin evi okulun hemen karşısında.

• Özge'nin öykülerini severek okuyorum.

• Güz gelince ağaçların yaprakları sararır.

• Zeynep'ler uzak bir şehirden geldiler.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleyi okuyunuz. Cümlede kullanılan noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

“Ankara-İzmir yolu bugün itibarıyla ulaşımına açıldı.”

Cümlesinde kullanılan noktalama işaretleri kısa çizgi (-) ve noktadır(.). Noktanın görevlerini öğreniniz.

Kısa çizgi (-) dilimizde genellikle şu görevlerde kullanılır:

Kısa çizgi (-)

1. Arasözlerin başında ve sonunda kullanılır:

Senin gelmenle birlikte -keşke hiç gitmesen- ağaçlar çiçek açtı.

2. Birbiriyle ilgili iki adın arasında kullanılır:

Beşiktaş-Galatasaray karşılaşması bugün saat 20:30'da yayınlanacak.

3. Satır sonunda bitmeyen sözcüklerin bölünmesinde kullanılır:

Her bayram günü sokağımızın bir ucundan diğer ucuna doğru büyük bir kalabalık heyecanla yürüdü.

4. Rakam veya sayılar arasında ("ile" anlamında) kullanılır:

2019-2020 öğretim yılında bütün öğrencilere başarılar diliyorum.

5. Dil bilgisinde heceleri göstermek için kullanılır:

A-ta-söz-le-ri

Kısa çizginin her kullanım alanı için yukarıda verilen örnekler dışında birer örnek de siz yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

"Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında hazırlayarak sınıfınıza getirdiğiniz tekerleme ve mânileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Onlardan, getirdiğiniz tekerleme ve mânileri okumalarını isteyiniz. Siz de onlarınkini okuyunuz. Ardından yanda verilen karikatürü inceleyiniz. Ailede iş birliği yapmanın önemi hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda nezaket kurallarına uyarak uygun hitap ifadeleri kullanınız.

9. ETKİNLİK

“Sevgi” konulu bir şiir yazınız.

Şiirinize başlık koymayı unutmayınız. Şiirinizde eş sesli kelimeleri anlamına uygun kullanınız.

Şiirinizi bitirdikten sonra gözden geçirerek varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

Şiirinizi arkadaşlarınızla paylaşabilir ya da öğretmeninizin kontrolünde sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Yardım kampanyaları hakkında güvenilir genel ağ siteleri, dergi, kitap ve gazetelerden araştırma yaparak edindiğiniz bilgileri sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Erdemler

METİN ADI : Bölüşmek Güzeldir

METNE HAZIRLIK

1. Arkadaşlarınızla hangi eşyalarınızı paylaşıyorsunuz?
2. Sahip olduğunuz bir şeyi paylaşırken kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Metni dinlemeden önce 1 ve 2. etkinliği yapınız. Ardından vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek metni dinleyiniz.

BÖLÜŞMEK GÜZELDİR (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metne ait görselden hareketle metnin konusunu tahmin ederek söyleyiniz. Metni dinledikten sonra tahmininizin doğru olup olmadığını açıklayınız.

2. ETKİNLİK

Dinleyeceğiniz metinden alınan aşağıdaki bölümü okuyunuz. Sizce anlatılan durumdan sonra neler olmuş olabilir? Tahmin ederek yazınız. Metni dinledikten sonra tahmininizin doğruluğunu kontrol ediniz.

“Ayşe buzdolabını açtığı anda gözüne bir kenarda dikkatlerden her nasılsa kaçmış çikolata paketi ilişiyor. Heyecanla paketi açmaya başladığında tam arkasında kardeşlerinin kendisini izlediğini fark ediyor.”

Tahminim

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin ediniz. Bu kelimeleri anlamlarının yazılı olduğu kutucukların içindeki noktalı yerlere yazınız.

ilişmek

adil

kararsız

adalet

haksızlık

Kararı olmayan.

Hak ve adalete aykırılık.

Bir şeyi kendisi için yeter bularak daha çoğuna gerek görmemek.

Adaletle iş gören; adaletten, doğruluktan ayrılmayan.

Bir şeye hafifçe dokunmak, takılmak.

Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması.

4. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ayşe buzdolabını açtığı anda gözüne ne geliyor?
2. Ayşe paketi açarken neyi fark ediyor?
3. Ayşe çikolatayı ne yapıyor?
4. Yazara göre açlığın çaresi nedir?
5. Metnin ana fikri nedir?

6. Metinde, dünyadaki bütün sorunların kaynağının adil bölüşmenin olmamasından kaynaklandığı belirtiliyor. Siz bu düşünceye katılıyor musunuz? Neden?

5. ETKİNLİK

a. Büyük harflerin hangi durumlarda kullanılması gerektiğini önceki bilgilerinizden ve aşağıdaki örneklerden yararlanarak yazınız.

“İstiklâl Marşı’mızı ezbere okudun mu?”

“En parlak yıldızlardan biri de Kutup Yıldızı’dır.”

“Ay, Dünya gezegeninin uydusudur.”

“TRT Çocuk dergisini daha önce okudun mu?”

“Aslında söylemek istediğim şudur: Paylaşmak, yapılabilecek en büyük iyiliktir.”

.....

.....

.....

.....

b. Büyük harfle başlanarak yazılan gezegen, yıldız, kitap ve dergi adlarının yer aldığı cümleler yazınız.

.....

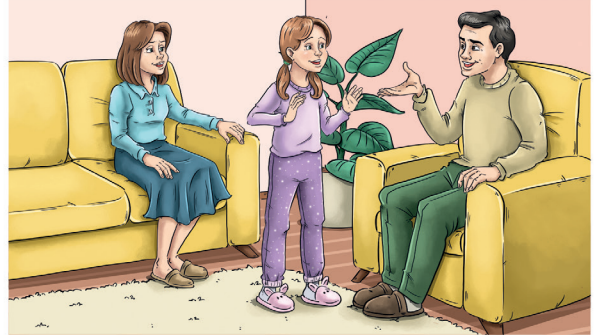
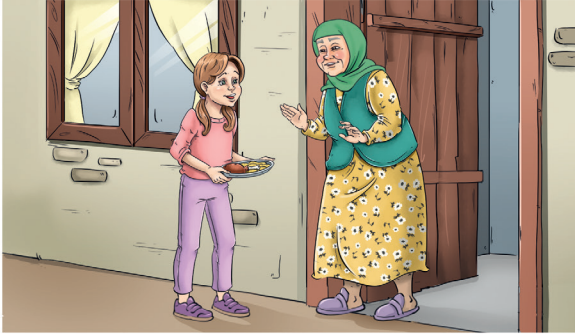
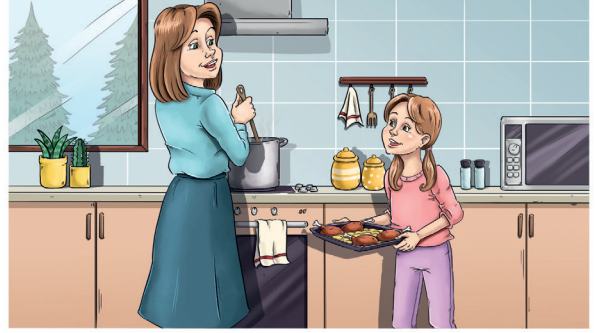
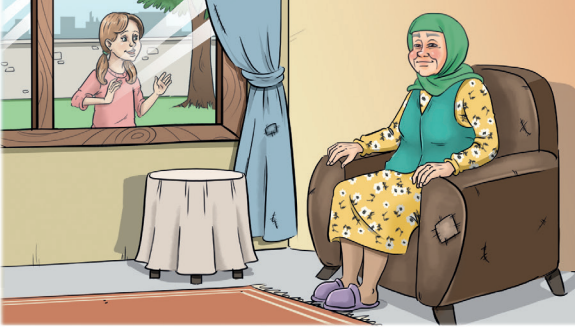
.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görselleri oluş sırasına koyarak görsellerde anlatılan olayla ilgili kısa bir hikâye yazınız. Hikâyenizde kişi, olay, zaman ve mekân unsurlarına dikkat ediniz. Hikâyenize başlık koymayı ve hikâyenizi bitirdikten sonra kontrol etmeyi unutmayınız. Hikâyenizi arkadaşlarınıza okuyarak paylaşınız.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki görseli inceleyerek verilen bilgileri okuyunuz.

Ülkemizde mülteci bir çocuk ve Kızılay görevlisi

Yemen’de 17 milyon insan gıda güvenliği konusunda sıkıntılar yaşamakta olup bu sayıdan 8,4 milyon kişi gıda güvenliği ve temininde ciddi sıkıntılar çekiyor. Yemen’deki insanlık dramına sessiz kalmayan Kızılay, Türk halkından aldığı emanetlerle bölge halkının yaralarını sarıyor.

<https://www.kizilay.org.tr>

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Siz de ülkemizde veya dünyada yardıma muhtaç insanlar için okulunuzda bir yardım kampanyası düzenleyebilirsiniz. Yardım kampanyasının kimleri kapsayacağı, yardımların nereden ve nasıl bulunacağı ve yardımların insanlara nasıl ulaştırılacağı hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Kampanyanız için öğretmenlerinizden, okul idaresinden ve yaşadığınız yerdeki resmî kurumlardan yardım alabilirsiniz.

8. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinden alınan aşağıdaki paragrafı okuyunuz.

“Ayşe buzdolabını açtığında gözüne bir kenarda dikkatlerden her nasılsa kaçmış çikolata paketi ilişiyor. Heyecanla paketi açmaya başladığında tam arkasında kardeşlerinin kendisini izlediğini fark ediyor. Ayşe ne yapması gerektiği konusunda kararsız...”

Öğretmeninizin rehberliğinde beş kişilik gruplara ayrılınız. Dinlediğiniz “Bölüşmek Güzeldir” metninde Ayşe’nin başından geçen olayı sınıf ortamında canlandırınız. Canlandırmaya başlamadan önce nasıl rol yapacağınızı ve neler söyleyeceğinizi düşününüz. Canlandırma sürecinde beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

TAVŞANIN ZİYAFETİ

Bir gün köylerden birinde, bir aile, dostlarına ziyafet vermek istemiş. Anne, baba, büyükbaba günlerce konuşup tartışıp ziyafete kimleri çağıracaklarına karar vermişler. Ondan sonra da davet işi evin küçük oğluna düşmüş. Köyü dolaşıp tek tek kapıları çalacak, insanları ziyafete davet edecekmiş. Ama bizim küçük oğlan (...) daha kendi evinden çıkıp köye yönelinceye kadar, davet edeceği kişilerin birçoğunun adını unutmuş. “O kadar çok kişi var ki ben bunları nasıl aklımda tutabilirim.” diye düşünüyormuş.

Köye vardığında aklında hiç kimsenin adı yokmuş. Şöyle bir mantık yürütmüş:

“Davet edilmesi gerekenlerden bir kısmını unutmak kötü bir şey olsa gerek. İyisi mi, ben herkesi çağırayım. Zararı yok, bir kısmını ben çağırmış olurum, ama hiç olmazsa annemle babamın söyledikleri de gelenlerin içinde olur.”

Böylece köyü bir baştan bir başa dolaşmış. Sırayla, hiçbir evi atlamadan her kapıyı çalmış. Herkesi ziyafete davet etmiş.

Köy halkı yaz aylarında hiç de hesapta olmayan böyle bir eğlence çıktığı için sevinçliymiş.

Ziyafet günü geldiğinde köyde hareketlenme başlamış. Köylüler giyinip kuşanıp ziyafetin verileceği eve doğru geliyorlarmış. Arka arkaya herkesin kendi evlerine geldiğini gören ev halkı da şaşkınmış. Bu kadar insanın neden misafirliğe geldiğini anlamıyorlarmış. Sonunda baba oğlunu çağırmış ve kimleri davet ettiğini bir kere daha zormuş. O da herkesi çağırdım deyince baba çok kızmış.

“(…) Ne yapacağız şimdi? Bu kadar insana ne vereceğiz? Neyle doyuracağız?”

Ev halkı telaşla konuklar için hazırlıklar yapmaya başlamış. Madem bu kadar insan geldi, bir şeyler ikram etmek gerekir, diye düşünüyorlarmış. Ama ne kadar çok çaba göstetseler de, evde bütün köy halkını doyuracak kadar yemek yokmuş. Misafirler kendi aralarında, “Bizi çağırdılar da neden hiçbir şey ikram etmiyorlar?” diye mırıldanmaya başlamışlar.

Oğlan yaptığı bu büyük yanlışın farkına varmış, evin arka bahçesinde bir ağacın dibine oturmuş ağlamaya başlamış. Birden çalılıkların arasından bir tavşanın çıktığını görmüş. Bu tavşan geçen kış ormanda yaralı bulunduğu tavşanmış. Bütün kış beslediği ve baharda da ormana salıverdiği minik beyaz tavşan şimdi kocaman, güçlü bir tavşanmış.

“Sevgili sahibim, neden üzgünsün?” diye sormuş tavşan.

Çocuk olup biteni anlatmış. Annesinin babasının zor durumda kaldığını ve buna da kendisinin neden olduğunu söylemiş.

Tavşan biraz düşünmüş, sonra da oğlana şöyle demiş:

“Sen hayvanların dostusun. Hiç merak etme. İyilik yapan, iyilik bulur. Sen şimdi eve dön ve bana güven. Biraz sonra geri geleceğim.”

Sonra da koşarak ormana girmiş ve gözden kaybolmuş.

Oğlan tavşanın söylediklerine bir anlam veremese de, dediğini yapmış ve eve dönmüş, annesine yardım etmeye başlamış.

Aradan yarım saat geçmiş geçmemiş, misafirler ormandan eve doğru bir sürü hayvanın geldiğini görmüşler. Ormanın tüm hayvanları, ağızlarında, sırtlarında bir şeylerle eve doğru ilerliyorlarmış.

Ayı koca bir kovan bal getiriyormuş.

Geyikler, ağızlarında çeşit çeşit orman mantarı taşıyorlarmış.

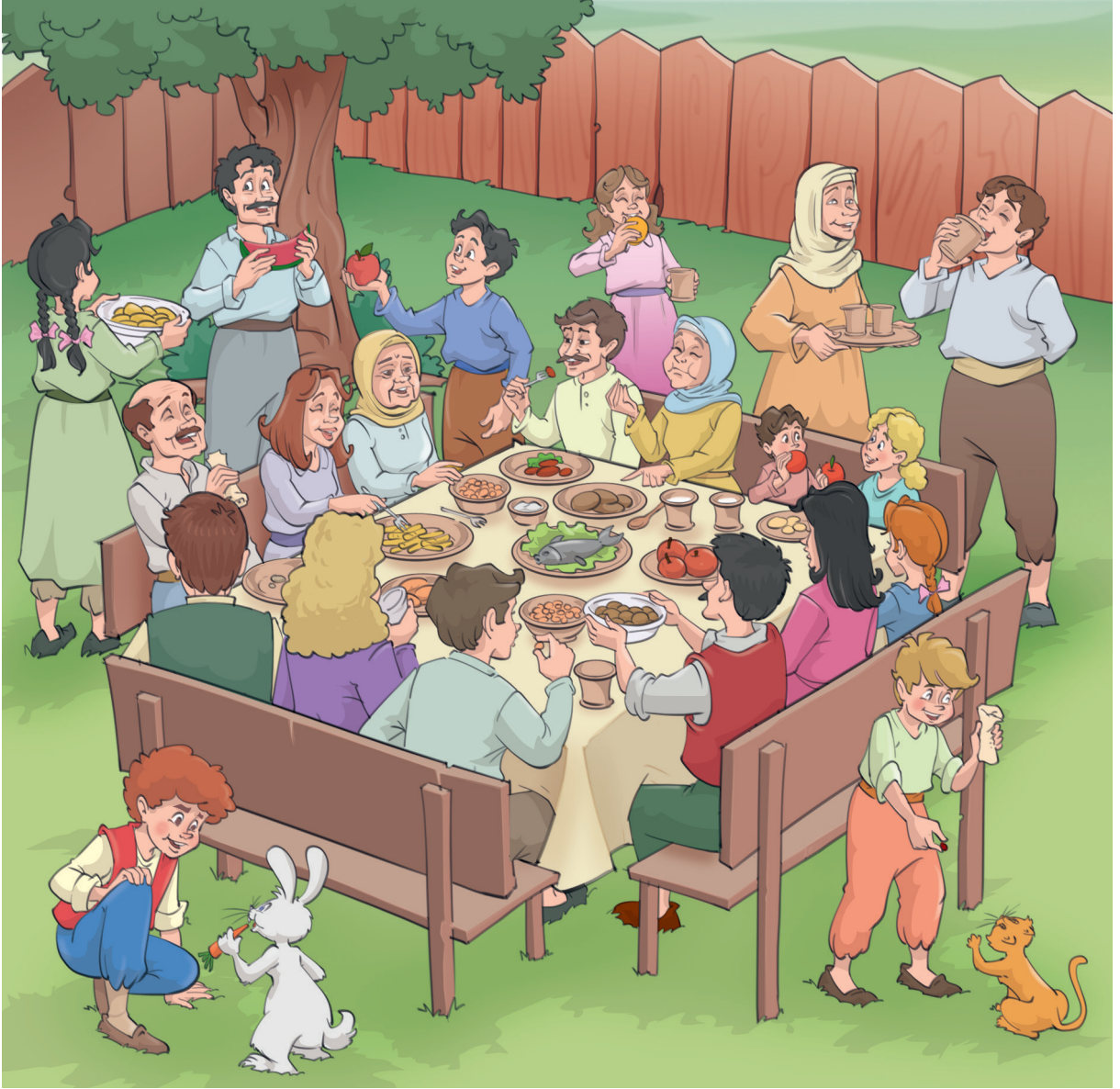
Kurdun ağzında kocaman bir balık varmış.

Köstebekler, iri yaprakların üzerinde biriktirdikleri buğdayları eve doğru çekiyorlarmış.

Sincapların ellerinde cevizler, fındıklar varmış.

(...)

İşte tavşan, ormanların ve hayvanların dostu küçük arkadaşına böyle yardım etmiş.

Orman sakinlerinin getirdikleri, sadece o gün değil, üç günlük bir ziyafete yetecek kadar çokmuş.

Köy halkı da o güne kadar görmediği bir bolluğun tadını çıkarmış; üç gün yemiş, içmiş, eğlenmiş.

Derleyen: **Tarık DEMİRKAN**

Yaz Masalları

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

ANADOLU ATASÖZLERİNDE ÖZDEŞLEŞİR

Anadolu'nun yıllanmış sirke gibi keskin, bir kalemde söylenen sözleri vardır. İlkın, kimin söylediği bilinmez. Atalarımız söylemiştir derler ve geçerler. Bu yüzden her gün, tekerlemeler gibi dillerden düşmeyen bu özlü sözler "atasözleri" adı verilir.

Anadolu'nun sözlü geleneği arasında halk hikâyeleri ve masallarının yanı sıra, atasözleri de önemli bir yer tutar. (...) Her atasözü, bir dünya görüşüne, yüzyılların oluşturduğu bir hayat tecrübesine dayanır. "Atalarım şöyle demiş" diyerek söze başlayan bir kişi, konusuyla ilgili atasözlerini sıralayıverdi mi akan sular durur. Doğru söze, hakçasına yerinde söylenmiş bir çift söze kim ne diyebilir? Söz gelimi "Gülü seven dikenine katlanır." atasözüyle sohbeti bağlayan kişi karşısında, başka söz yavan olur. Güzelin de kusurları (...) vardır. Seviyorsan, tatlı iciten küçük dikenlerine katlanacaksın. Hele ayrılanların bir gün kavuşabileceklerini belirleyen "Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur." atasözündeki teselli, insanoğluna umut, umuttan doğan mutluluk verir.

Anadolu'nun bitmez tükenmez binlerce, on binlerce atasözü dilden dile, ağızdan ağıza bize kadar ulaşan baba öğütleri, doğruyu, iyiyi telkin eden insanlık ilkeleridir. "Ayağını yorganına göre uzat." derken hesaplı ve tedbirli olmayı, "Sürüden ayrılan kuzuyu kurt kapar." derken birlik ve beraberliği, "Ağaç yaşken eğilir." derken ailede çocukların küçük yaştan eğitimini öğütler. "Kabahat samur kürk olsa kimse sırtına almaz." sözündeki gerçek her zaman, her devirde geçerlidir. "Ne ekersen onu biçersin." "Taşıma su ile değirmen dönmez." "Keskin sirke küpüne zarardır." "Üzüm üzüme baka baka kararır." atasözleri, elmas parçası gibi devirler geçse de yıpranmaz, değerini yitirmez.

Kökleri tarihimizin derinliklerine inen ve geniş bir hayat felsefesini içine alan Türk atasözlerinin çoğu, zaman içinde Türk bilginlerince derlenmiş, dilden yazıya dökülmüştür. Türk şairleri, atasözleriyle şiirler, destanlar düzmüş; atasözleriyle öğütler vermiştir.

Mehmet ÖNDER

Anadolu Atasözlerinde Özdeşleşir
(Kısaltılmıştır.)

(1-6. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Anadolu'nun sözlü geleneğinde hangi unsurlar yer kaplar?

2. Atasözleri, hangi olaylar sonucunda ortaya çıkmıştır?

3. Atasözleri hangi değerli taş benzetilmiştir?

EK
DEĞERLENDİRME

4. Metinde geçen atasözleri nelerdir?

.....

.....

.....

.....

5. Atasözleri, insanlara neleri öğütler?

.....

.....

6. Atasözlerinin çoğu kimler tarafından derlenmiştir?

.....

7. Metnin ana fikri nedir?

.....

.....

8. Erdemler teması içinde en çok hangi metni beğendiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Erdemler teması sürecinde öğrendiğiniz atasözlerinden ve deyimlerden iki tanesini yazarak bunları kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

- Dinleme esnasında dikkatimi dağıtacak durumlardan kaçınmalıyım.
- Dinleme esnasında arkadaşım ile konuşabilirim.
- Konuşan kişinin sözünü kesebilirim.
- Dinleme esnasında başka işlerle uğraşabilirim.
- Dinlediğim kişiyle aynı fikirde olmasam bile onu saygıyla dinlemeliyim.
- Dikkatimi dinlediğim şeye ya da konuşmacıya yöneltmeliyim.
- Dinleme esnasında kendimi konuşan kişinin yerine koymalıyım.
- Dinleme esnasında gözlerimi kapatabilirim.
- Dinleme esnasında söz almadan konuşabilirim.

11. Aşağıda verilen noktalama işaretlerinin nerelerde kullanıldığını söyleyerek bu noktalama işaretlerini birer cümle içinde kullanınız.

NOKTA (.)

VİRGÜL (,)

KISA ÇİZGİ (-)

SORU İŞARETİ (?)

KESME İŞARETİ (')

ÜNLEM İŞARETİ (!)

İKİ NOKTA (:)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

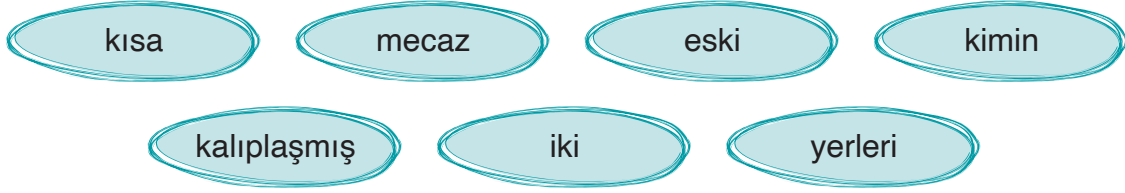
.....

.....

.....

.....

12. Aşağıdaki ifadelerde eksik bırakılan yerleri verilen kelimelerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

Atasözleri sözlerdir.

Deyimler en az kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur.

Deyimlerde kelimelerin değiştirilemez.

Atasözleri ve özlü sözlerdir.

Deyimleri oluşturan sözcükler genellikle anlamlarıyla kullanılır.

Atasözlerinin tarafından söylendiği belli değildir.

Atasözleri zamanlardan günümüze ulaşmışlardır.

13. Aşağıda verilen paragrafı okuyunuz. Siz, Emine'nin yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız? Düşüncelerinizi açıklayınız. Konuşmanızın sonunda konuşmanızı beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle açıklayınız.

Emine, beslenme çantasını aldı askıdan. Önce örtüsünü çıkarıp sırasının üzerine serdi. Sonra beslenme kabını çıkardı çantasından. Kabın kapağını sakince açtı. Annesi, çok sevdiği gözlemeyi iki parçaya bölüp koymuştu. Bir parça alıp iştahla ağzına götürmüştü ki hemen çaprazında oturan Metin'e takıldı gözü. Sırasının üzeri bomboştu. Kabına baktı. Gözlemenin bir parçası öylece duruyordu. Bir parçayla doymasına imkân yoktu. (...)

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

İmkânlarınız dâhilinde Hacivat ya da Karagöz maskesi yaparak sınıfa getiriniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

4. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

HIRSIZLARLA HOCA

GÜMÜŞHANE

BAYRAM SABAHI

SADECE MİLLÎ ŞAİR Mİ? (DİNLEME METNİ)

EVLİYA ÇELEBİ (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; kısaltmaların yazımını, yabancı kelimelerin Türkçe karşılıklarını, sayısal ifadelerin yazımını, mektup yazmanın kurallarını, "de" ve "ki" bağlacının kullanımını ve pekiştirmeli sözcükleri öğreneceğiz.

TEMA ADI : Millî Kùltürümüz

METİN ADI : Hırsızlarla Hoca

METNE HAZIRLIK

1. Nasrettin Hoca denince aklınıza kim geliyor?
2. Bildiğiniz Nasrettin Hoca fıkralarından birini anlatınız.

Metni öğretmeninizin kontrolünde sesli okuyunuz.

HIRSIZLARLA HOCA

Hırsızlar girer Hoca'nın evine.
Vakit bir gece yarısı.
Ne oğlu, ne kızı ne de karısı;
Hoca kendi kendine,
Gık bile demez, gözlerini kapar;
Uyurmuş gibi yapar.
Hırsızlar -dolap, saat, ayna, masa-
Alıp götürürler ne bulurlarsa.
Kala kala bir yatak yorgan kalır.
Son parça da çıkarıldığı zaman,
Hoca yorganını sırtına alır;
Yürür gider hırsızların ardından.
"Bakalım iş nereye varacak?" der;
Nereye giderlerse o da gider.
En sonunda bir kapıda durulur;
Sırtlardaki yükler yere vurulur;
Ardından davranılır anahtara.
Tam içeri gireceği sıra,
Döner bakar ki hırsızlardan biri

Hoca da giriyor evden içeri.

Hırsız önce şaşırır, sonra sorar:

“Hoca! Senin burada ne işin var?”

Hoca da, şakacıktan, hayret eder:

“Canım, buraya taşınmadık mı?” der.

Orhan Veli KANIK

Nasrettin Hoca Hikâyeleri

1. ETKİNLİK

Metinde geçen “vakit, gık, sırt, hayret ve şakacıktan” kelimelerini sınıfınızın tahtasına yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Kelimeleri birer cümle içinde kullandıktan sonra “Hacivat, Karagöz’e Kelimeleri Öğretiyor” oyunuyla ilgili verilen bilgileri okuyunuz. Oyunu öğretmeninizin kontrolünde oynayınız.

HACİVAT KARAGÖZ’E KELİMELERİ ÖĞRETİYOR

Öğretmeninizin rehberliğinde iki kişilik gruplar hâlinde tahtaya çıkınız. Hacivat ya da Karagöz rollerinden birini seçiniz. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında istenilen çalışma sonucunda hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz maskelerden rolünüze uygun olanı takınız. Eğer oyunda Hacivat rolündeyseniz tahtada yazılı kelimelerden bir tanesini seçiniz. Seçtiğiniz kelimeyi arkadaşınıza yani Karagöz’e söylemeden, bu kelimenin zihninizdeki çağrışımlarından faydalanarak kelimeyi Karagöz’e buldurmaya çalışınız. Eğer oyunda Karagöz iseniz arkadaşınızın söylediği kelimelerden faydalanarak seçtiği kelimeyi bulunuz.

Her grup için ayrılan süre bir dakikadır. Eğer bu süre sonunda Karagöz kelimeyi bulamamışsa Hacivat seçtiği kelimeyi söyleyerek oyunu bitirir. Karagöz kelimeyi bilirse kendi yerine bir arkadaşını seçme hakkı kazanır.

Oyun esnasında sınıf kurallarına uyunuz. Oyunda üstleneceğiniz rolü seçerken arkadaşlarınızın fikirlerine saygı gösteriniz.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Hırsızlar, kimin evine giriyorlar?
2. Hırsızlar, evdeyken Hoca ne yapıyor?
3. Hırsızlar evden neleri götürüyorlar?
4. Hırsızlar, evden çıkınca Hoca ne yapıyor?
5. Hırsızlardan biri, Hoca’yı arkasında görünce ne diyor?
6. Bu fıkradan hareketle Hoca’nın kişiliği hakkında neler diyebilirsiniz?

3. ETKİNLİK

Nasrettin Hoca'nın Konya'nın Akşehir'in Hortu köyünde doğduğu düşünülmektedir. Medrese eğitimini de bugün Eskişehir'in sınırları içerisinde yer alan Sivrihisar ilçesinde almıştır.

Aşağıda Akşehir'deki Nasrettin Hoca Evi'ni ve ve Sivrihisar'da yer alan Nasrettin Hoca heykelini görüyorsunuz. Ülkemizin pek çok yerinde önemli kişilere ait pek çok önemli yapı bulunmaktadır.

Daha önce gezdiğiniz yerlerde bu tür yapıları gördünüz mü? Gördüyseniz bu yerlerin özelliklerini anlatınız. Görmediyseniz nereleri, neden görmek istediğiniz hakkında bir konuşma yapınız.

4. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümleleri okuyarak koyu yazılmış kısaltmalara dikkat ediniz. Bu kısaltmaların ne anlama geldiğini tahmin etmeye çalışınız.

“Dün hastanede **Dr.** Ömür Hanım'ı gördüm.”

“**Alb.** İhsan Boran okulumuzu ziyaret etti.”

Bir kelime, terim veya özel adın içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesine **kısaltma** denir. Yapılan kısaltmaların benimsenmesi, yaygınlaşması ve herkes tarafından anlaşılması gerekir. Kısaltmalar belirli kurallara göre yapılır. Bu kurallardan bazıları şunlardır:

- Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları genellikle her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır. Kurum, kuruluş, müessese, makam, üniversite adlarının kısaltmalarında bütün harfler büyüktür. Harfler arasına nokta koymaya gerek yoktur:

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu)

Bu kısaltmalardan sonra gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır. Ekler, son harfin okunuşuna göre belirlenir. Kısaltmanın uzun şeklinin okunuşuna göre belirlenmez.

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi)

TBMM'ye gezi düzenleyeceğiz. *Doğru kullanım.*

TBMM'ne gezi düzenleyeceğiz. *Yanlış kullanım.*

Bazı kısaltmalar da kelime gibi oluşturulmuştur. Bunlara getirilen ekler de düz okunuşu göre belirlenir.

ASELSAN (Askerî Elektronik Sanayi)

ASELSAN'da çalışmaya başlayacağım. *Doğru kullanım.*

ASELSAN'de çalışmaya başlayacağım. *Yanlış kullanım.*

Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

- Özel isim veya unvan olan bir kelime birkaç harfle kısaltılıyorsa yalnız ilk harf büyük yazılır.

Prof., İst., Doç., Av., Gen., İng.

Bu kısaltmalara ek getirilirken kelimenin uzun şeklinin okunuşu esas alınır. Ekler kesmeyle ayrılmaz.

İst.da, İng.ye

- Özel isim olmayan kelimelerin kısaltması küçük harfle başlar.

s. (sayfa), vb. (ve benzeri)

b. Aşağıdaki tabloda bazı kelimeler ve bu kelimelerin kısaltmaları verilmiştir. Tabloyu inceleyerek seçeceğiniz kısaltmalardan beş tanesini cümle içinde kullanınız.

APS	Acele Posta Servisi
Asb.	Astsubay
bk.	bakınız
dk.	dakika
Fr.	Fransızca

jeol.	jeoloji
kim.	kimya
MAKÜ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
sa.	saat
RTÜK	Radio ve Televizyon Üst Kurulu

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Şiirden hareketle ana dilimizi konuşmanın önemi hakkında düşüncelerinizi açıklayınız.

Dilde Açan Gül Türkçemiz

(...)

Öyle temiz, öyle berrak;
Annemin sütü gibi ak.
Dünya durdukça duracak,
Dilde açan gül Türkçemiz,
Tutunacak dal Türkçemiz.

Yusuf DURSUN

Yüreğim Kuş Olunca
(Kısaltılmıştır.)

b. Aşağıda verilen bilgileri okuyup tabloyu inceleyiniz. Ardından Türkçemizin korunması için verilen bilgiler dışında neler yapılması gerektiği hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Bir milletin varlığı dilinin varlığıyla mümkün olabilir. Dilimizin korunması kültürümüzün korunması demektir. Dilimizi yani Türkçemizi koruyabilmemiz için öncelikle yazılarımızda ve konuşmalarımızda kullandığımız yabancı kelimelerin yerine Türkçelerini kullanmalıyız. Aşağıda dilimize yabancı dillerden geçmiş ve dilimize henüz yerleşmemiş bazı kelimelerin Türkçeleri verilmiştir.

YABANCI KELİMELER VE TÜRKÇE KARŞILIKLARI

bariyer	engel	duble	çift
defans	savunma	star	yıldız
aroma	hoş koku	şov	gösteri
blender	kariştirici	efor	çaba

6. ETKİNLİK

Yaşadığınız il içerisinde nereleri gezdiniz? Gezdiğiniz bu yerlerin özellikleri nelerdir? Gittiğiniz bu yerleri beğendiniz mi? Nedenleriyle birlikte yazınız. Yazınızda kısaltmaları doğru biçimde kullanınız. Yazınızı bitirdikten sonra alttaki çizim alanına bu yerlerden birinin resmini yapabilir veya fotoğrafını bulup yapıştırabilirsiniz.

Yazınızda yabancı dillerden alınmış ve henüz dilimize yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanınız. Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız şehrin tarihçesini güvenilir kaynaklardan araştırınız. Aile büyüklerine örf, âdet ve geleneklerinde geçmişten bugüne ne gibi değişiklikler meydana geldiğini sorunuz. Edindiğiniz bilgileri sınıfa getiriniz.

TEMA ADI: Millî Kültürümüz

METİN ADI: Gümüşhane

METNE HAZIRLIK

1. Karadeniz'deki illerden hangilerini gördünüz? Gördüyseniz burada yaşadıklarınızı anlatınız. Görmediyseniz, nereleri görmek isteyeceğinizi nedenleriyle açıklayınız.
2. Ailenizle birlikte gezip gördüğünüz yerlerden en çok hoşunuza gideni anlatınız.

Metni sessiz ve sesli okuma yöntemiyle okuyunuz.

GÜMÜŞHANE

Gümüşhane, Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nün iç kesimlerinde yer alan bir kent. Doğal güzelliklerinin yanı sıra kaleler, camiler, köprüler, konaklar ve daha birçok tarihî yapı açısından da zengin bir kentimiz.

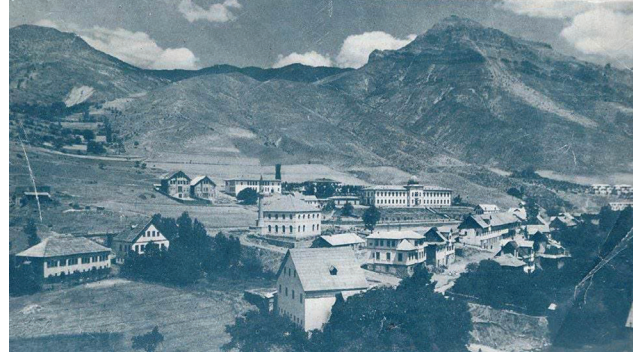
Gümüşhane'den genel bir görünüm

Gümüşhane Harşit Çayı'nın iki yakasında, vadi boyunca uzanan bir yerleşim yeri. İl merkezinin denize uzaklığı 100 kilometre. Kentin en yüksek noktası 3331 metreyle Abdal Musa Dağı. Kentin en önemli akarsularından 142 kilometre uzunluğundaki Harşit Çayı, Gümüşhane'nin içinden geçerek Karadeniz'e dökülüyor. Önemli bir diğer akarsu ise 320 kilometreyle Kelkit Çayı. Kentin iklimi genellikle Karadeniz iklimi etkisi altında. Ancak bazı kesimlerinde Doğu Karadeniz, bazı kesimlerindeyse Doğu Anadolu iklimine benzer özellikler görülür.

Eski Gümüşhane Süleymaniye Mahallesi

Günümüzdeki adıyla Süleymaniye Mahallesi, Gümüşhane'nin ilk yerleşim yeri. Bu yerleşim yerinin geçmişi milattan önce üç binli yıllara dayanıyor.

Fatih Sultan Mehmet tarafından 1461 yılında Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmasının ardından Gümüşhane'deki gümüş madenleri işletilmeye başlanmış. Yerleşim alanındaki darphanelerde Osmanlı İmparatorluğu'nun gümüş sikkeleri basılmış.

Gümüşhane Süleymaniye Mahallesi

Birçok farklı dinin ve milletin barış içinde yaşadığı bu yerleşim alanı cami, kilise, han, köprü, hamam gibi birçok tarihî yapının varlığı nedeniyle koruma altına alınmış.

Bir Madenci Köyü Santa Harabeleri

Santa Harabeleri, Gümüşhane merkez ilçeye bağlı Dumanlı köyünden ve onun mahallelerinden oluşuyor. Eski bir madenci köyü olan bu yerleşim yeri 17. yüzyılda Rumlar tarafından kurulmuş. Evlerin hepsi taştan ve tek katlı inşa edilmiş. Her sokakta en az bir kilise ve bir çeşme var. Günümüzde bu yerleşim alanı tarihî yapıları nedeniyle koruma altına alınmış.

Gümüşhane Santa Harabeleri

Doğu Karadeniz'in Görkemli Kalesi

Kentte eski çağlardan kalma birçok kale var. Bunlardan biri Kov Kalesi 2007 yılında restore edilmiş. Kale, 130 metre yükseklikteki bir kaya üzerinde 14. yüzyılda yapıldığı düşünülen kale Selçuklular Dönemi'nde kullanılmış.

Gümüşhane Görkemli Kalesi

Tomara Şelalesi

Gümüşhane'nin Şiran ilçesindeki Tomara Şelalesi ilçe merkezine 25 kilometre uzaklıkta. Bu şelaleyi başka şelalelerden farklı kılan özelliği ise suyunun çok sayıda noktadan kaynaklanıyor oluşu. Şelale bölgede Kırk Gözeler olarak da biliniyor.

(...)

Gümüşhane Tomara Şelalesi

Doğal Mimari Harikası Karaca Mağarası

Karaca Mağarası Gümüşhane'nin Torul ilçesine bağlı Cebeli köyü içinde. Kent merkezine 17 kilometre uzaklıktaki Karaca Mağarası'nda sarkıtlar, dikitler, mağara çiçekleri, sütunlar ve traverten basamakları gibi birçok doğa harikası bir arada bulunuyor. Doğal mimarisiyle Karaca Mağarası, Gümüşhane'nin görmeden dönülmesi gereken yerlerinden biri.

Gümüşhane Karaca Mağarası

Zigana Kış Sporları Turizm Merkezi

Gümüşhane'nin Torul ilçesindeki Zigana Turizm Merkezi, Karadeniz'de kayak yapma olanağı sunan tek tesis. Kayak sezonu aralık ayında başlayıp nisan ayında son buluyor. Tesiste kırk kişilik bir kayak evi de var.

Zigana Turizm Merkezi

Kadırga Yaylası Şenlikleri

Gümüşhane yayla turizmiyle de öne çıkıyor. Kadırga Yaylası Şenliği bu şenliklerden biri. Her yıl temmuz ayının üçüncü haftasında düzenlenen bu şenliğe bölgesel, ulusal ve zaman zaman uluslararası katılım oluyor.

Kadırga Yaylası Şenlikleri

Dünya’da Tek Olan Kadırga Açık Cami

Kadırga Yaylası’ndaki Kadırga Açık Cami, açık hava camisi olma özelliğiyle dünyada tek. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapıldığı bilinen bu camide yüzyıllardır binlerce insan açık havada ibadet ediyor. Açık hava camisinin iki minaresi var. Bu minareler on beş yıl önce yapılmış.

(...)

Gümüşhane Kadırga Açık Cami

Yasemin ŞAHİN

Bilim Çocuk Dergisi

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde yer alan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeleri bulmacada bularak işaretledikten sonra, altta yer alan anlamlarının başındaki noktalı yerlere yazınız. Anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

KESİM

RESTORE

GÖZE

SİKKE

DİKİT

KONAK

KENT

HAN

SARKIT

Ü	İ	U	F	T	O	M	R	P	C	A
K	F	K	R	E	S	T	O	R	E	İ
T	K	O	A	G	Ö	Z	E	K	T	K
K	T	N	D	M	İ	K	İ	M	L	İ
E	U	A	B	K	S	A	R	K	İ	T
N	P	K	E	S	İ	M	E	R	U	K
T	İ	K	İ	D	K	Ş	Z	İ	İ	S
E	G	Ç	D	D	K	G	T	Y	İ	D
H	A	N	Ş	G	E	O	F	İ	O	Ö
Ü	L	Y	N	Y	Z	B	A	E	İ	Ç
İ	C	Ö	O	İ	K	N	P	K	Ç	L
H	E	Y	K	E	L	T	İ	R	A	Ş

- Eski ve değerli bir yapıyı onarıp eski durumuna getirmek.
- Sınırlanmış, ayrılmış şey.
- Büyük ve gösterişli ev.
- Mağaralarda tavandan damlayan kireçli suların katılaşmasıyla tabandan yukarıya doğru oluşan kalker birikintisi.
- Mağaraların tavanında aşağıya doğru oluşan, genellikle koni biçiminde kalker birikintisi.
- Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, şehir, site.
- Yol üzerinde veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı.
- Su kaynağı.
- Madenî para.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Gümüşhane, Karadeniz Bölgesi'nin neresinde yer almaktadır?

2. Gümüşhane'nin iklimi nasıldır?

3. Gümüşhane'nin ilk yerleşim yeri neresidir?

4. Tomara Şelalesi'ni diğer şelalelerden farklı yapan özellik nedir?

5. Gümüşhane'de kış sporları nerede yapılmaktadır?

6. Kadirga Açık Cami'nin özellikleri nelerdir?

7. Gümüşhane hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? Neden?

Gümüşhane

3. ETKİNLİK

"Gümüşhane" metni tür olarak nasıl bir metindir? Nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metne iki farklı başlık öneriniz. Başlıkları ve bu başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

5. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki sayısal ifadelere dikkat ediniz.

“Kentin en yüksek noktası 3331 metreyle Abdal Musa Dağı.”

“Önemli bir diğer akarsu ise 320 kilometreyle Kelkit Çayı.”

Cümle içerisinde sayıları yazarak da gösterebilirsiniz. Fakat sayıların yazımı belirli kurallara bağlıdır. Sayıların harflerle yazılmış hâllerini ve sayıların harflerle yazılırken dikkat edilmesi gereken kuralları okuyunuz.

“Kentin en yüksek noktası üç bin üç yüz otuz bir metreyle Abdal Musa Dağı.”

“Önemli bir diğer akarsu ise üç yüz yirmi kilometreyle Kelkit Çayı.”

1. Kural: Birden fazla kelimeyle yazılan sayılar ayrı yazılır: yüz yirmi dört, bin otuz beş

2. Kural: Rakamla yazılmış bir sayıya gelen ekler, kesme işareti ile ayrılır.

Saat 12.20’de orada olacağım.

Bundan tam üç yıl önce 2010’da doğmuş.

3. Kural: Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.

Yarışı 2. olarak bitirdi.

Yarışı 2’nci olarak bitirdi.

4. Kural: Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir.

Bu şehrin tarihi bin yıl öncesine dayanır.

Yeryüzü üzerinde 3 milyardan fazla insan yaşamaktadır.

5. Kural: Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır.

I. Murat, V. Cilt, XV. Yüzyıl

Aşağıda verilen sayılardan birini harflerle yazarak cümle içinde kullanınız.

2.558

1000

XX

Aşağıda verilen sayılardan birine ekler getirerek cümle içinde kullanınız.

478

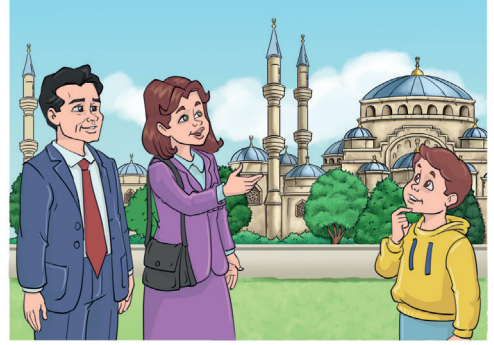
3147

321

İçinde sıra sayılarının geçtiği bir cümle yazınız.

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında edindiğiniz bilgiler doğrultusunda kültürümüzün geleceğe nasıl aktarılacağı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda nezaket ifadelerini kullanmaya özen gösterirken dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeler yerine Türkçelerini kullanınız.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki bilgileri okuyunuz.

MEKTUP NASIL YAZILIR?

- Mektup yazarken tercihiniz her zaman boş bir beyaz kâğıt olmalıdır. Çizgili, kareli kâğıtları mümkün olduğu kadar az tercih ediniz.
- Kâğıdın bir yüzünü kullanmaya özen gösteriniz, arka sayfaya geçmektense yeni bir kâğıttan devam ediniz.
- Tükenmez ya da dolma kalem kullanınız.
- Mektubunuzu tamamladıktan sonra imza atabilirsiniz.
- Mektup zarfı üzerinde yer alan kısımlarda sol üst köşeye gönderenin adı, soyadı ve altına adresi yazılır.
- Mektup zarfının sağ üst köşesine ise almış olduğumuz pulu yapıştırmanız gerekir.
- Mektup zarfının sağ alt köşesine ise alıcının adı, soyadı ve adres bilgileri yazılmalıdır.

Yabancı bir ülkede yaşayan hayalî bir arkadaşınıza yaşadığınız yerdeki tarihî eserleri, doğal güzellikleri, gelenek ve göreneklerinizi anlatacağınız bir mektup yazınız.

Mektubunuzu bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışları varsa bunları düzeltiniz. Mektubunuzu arkadaşlarınıza okuyabilir, isterseniz okul ya da sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

Yabancı bir ülkede yaşayan bir arkadaşınız varsa mektubu ona da gönderebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfa millî bayramlarımız konulu bir şiir getiriniz.

TEMA ADI : Millî Kùltürümüz

METİN ADI : Bayram Sabahı

METNE HAZIRLIK

1. Millî bayramlarımızın adlarını söyleyiniz.

2. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na nasıl hazırlanıyorsunuz?
Açıklayınız.

Şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

BAYRAM SABAHI

Bu sabah küçük Ayşe
Saat beşte uyandı.
Yatağından fırladı
Ve giyindi kuşandı.

Ayşe, hep gülümsüyor.
Bakışı tatlı, ılık,
Yemyeşil gözlerinde
Mutluluk ışık ışık.

Çocuklar rüzgâr gibi
Bir meydana koştular.
Yirmi Üç Nisan diye
Hep birlikte coştular.

Şiir, şarkı, marşlarla
Dağlar, taşlar inliyor!
Onların gür sesini
Bütün dünya dinliyor.

İ. Hakkı SUNAT

23 Nisan Piyesleri ve Şiirleri

1. ETKİNLİK

Aşağıda metinden alınan bazı kelimelerin harfleri karıştırılarak verilmiştir. Harfleri doğru sıraya koyarak kelimeleri bulunuz. Metinden hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeleri anlamlarının bulunduğu kutucuklara yazınız. Bu kelimelerden beşini birer cümlede kullanınız.

ügr

kşıı

aendmy

şkcmao

adğ

enlikem

rşma

klıı

.....
Ritmi, yürüyen bir kimsenin veya topluluğun adımlarını hatırlatan müzik parçası.

.....
Duygu ve düşünceleri güçlü bir tepki ile dışarı vurmak.

.....
Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.

.....
Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji.

.....
Bol ve güçlü olarak çıkan veya fışkıran.

.....
Soğukla sıcak arası, ne soğuk ne sıcak.

.....
Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.

.....
Düz, açık ve geniş yer, alan, saha.

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ayşe sabah kaçta uyanıyor?
2. Ayşe uyandıktan sonra ne yapıyor?
3. Çocuklar nereye, niçin koşuyorlar?
4. Dağlar nasıl inliyor?
5. Çocukların seslerini kimler dinliyor?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Metnin konusu:

.....

.....

.....

Metnin ana duygusu:

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Şiire iki yeni başlık ile bu başlıkları neden belirlediğinizi yazınız.

Birinci başlığım:

.....

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

.....

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

5. ETKİNLİK

Şiirin en beğendiğiniz bölümünü nedenleriyle yazınız.

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Şiirden alınan aşağıdaki dördlüğü okuyunuz. Dörtlükte bulunan altı çizili kelimeye dikkat ediniz. Sizce altı çizili kelime neden bu şekilde yazılmış olabilir? Bu tür kelimelerle daha önce karşılaştınız mı? Söyleyiniz.

Ayşe, hep gülümsüyor

Bakışı tatlı, ılık,

Yemyeşil gözlerinde

Mutluluk ışık ışık.

Kelimelerin çeşitli yöntemlerle anlam derecelerinin arttırılması, güçlendirilmesine **pekiştirme** denir.

Pekiştirme farklı yollarla yapılabilir. Fakat dilimizde yaygın olarak aşağıda verilen iki yolla yapılmaktadır.

1. Yol: Sözcüğün ilk hecesine “p, r, s, m” pekiştirme harflerinden birisi getirilerek yapılır.

dü-m-düz, mo-s-mor, ka-p-kara, te-r-temiz

2. Yol: Sözcüğün ilk hecesine “p, r, s, m” + “a, e” getirilerek yapılır.

sa-p-a-sağlam, gü-p-e-gündüz, dar-m-a-dağın

Yukarıda verilen yollarla oluşturulmuş pekiştirmeli sözcükler daima bitişik yazılır.

Edindiğiniz bilgilerden faydalanarak aşağıda verilen kelimeleri pekiştirerek yazınız. Kelimelerden beş tanesinin pekiştirilmiş hâllerini cümle içinde kullanınız.

Kelimeler	Pekiştirilmiş Hâlleri	Kelimeler	Pekiştirilmiş Hâlleri
yeşil		yalnız	
sivri		çevre	
kuru		tıp	
sıkı		karışık	

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'yla ilgili aşağıda verilen görseli inceleyerek haberi okuyunuz.

Coşku Dolu 23 Nisan

Büyük Önder Atatürk'ün dünya çocuklarına armağan ettiği Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun. Başkent'in dört bir yanında düzenlenecek etkinliklerle Ankaralı çocuklar 23 Nisan coşkusunu yaşayacak. Çocuklar Ata'yı ziyaret edecek, Anıtkabir çocuk sesleriyle şenlenecek.

Basından

(Kısaltılmıştır.)

Millî bayramların millî değerlere katkıları hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda kelimeleri anlamlarına uygun kullanarak konuşma kurallarına uyunuz.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz şiiri arkadaşlarınızla paylaşınız. Ardından siz de millî bayramlardan biriyle ilgili kısa bir şiir yazınız. Şiirinizde pekiştirmeli sözcükleri de kullanınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

1. İstiklâl Marşı'mızın hangi şartlar altında yazıldığını araştırınız. Araştırma sonucunda ulaştığınız bilgilerin özetini yazarak sınıfa getiriniz.
2. İstiklâl Marşı'mızın tamamını ezberleme çalışması yapınız. Ezberleme yaparken istekli olmanız gerektiğini unutmayınız.

TEMA ADI : Millî Kùltürümüz

METİN ADI : Mehmet Âkif Ersoy

METNE HAZIRLIK

1. Mehmet Âkif Ersoy kimdir?
2. İstiklâl Marşımızı ezbere bilmek neden önemlidir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayınız.

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz. Dinleme sürecinde metinde önemli bulduğunuz bilgileri 1. etkinliğe yazınız.

SADECE MİLLÎ ŞAİR Mİ? (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metni dinlerken önemli bulduğunuz bilgileri aşağıya yazınız.

2. ETKİNLİK

Metinde anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyiniz. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız. Ardından tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanarak yazınız.

Kelimeler

Tahminlerim

Cümlelerim

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

4. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Metinde Mehmet Âkif Ersoy'un hangi özelliklerinden bahsedilmektedir?
2. Mehmet Âkif Ersoy, iyi bir şair olmasının dışında başka hangi özellikleri taşımaktadır?
3. Mehmet Âkif Ersoy, hangi ünlü güreşçimizin huzurunda güreşmiştir?
4. Dinlediğiniz metinden hareketle Mehmet Âkif Ersoy için neler diyebilirsiniz?

5. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinde Mehmet Âkif Ersoy'la ilgili verilen bilgileri yeterli buldunuz mu? Siz olsaydınız bu metinde başka ne gibi bilgiler sunardınız? Yazınız.

6. ETKİNLİK

Mehmet Âkif Ersoy spora önem veriyordu. Bu bilgiden hareketle Mehmet Âkif Ersoy aşağıdaki sportlardan hangilerini yapmış olabilir? Söyleyiniz. Bu sportlardan ata sporumuz olanları işaretleyiniz.

7. ETKİNLİK

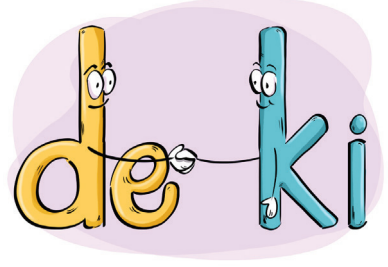

Aşağıda verilen cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki “de” ve “ki” nin neden ayrı yazıldığını söyleyiniz. Bağlaçlarla ilgili verilen bilgileri okuyunuz.

“Mehmet Âkif Ersoy’u da okumalısın.”

“Çok sayıda kitap oku ki zihnin daha iyi çalışsın.”

Cümle içinde aynı görevde olan ya da anlamca birbiriyle ilgisi bulunan kelimeleri, kelime gruplarını, anlam bakımından birbiri ile ilgili cümleleri bağlayan sözcüklere **bağlaç** denir. Bağlaçlar tek başına anlamı olmayan ama cümlede bir görevi olan sözcüklerdir. Cümleden çıkarıldıklarında cümlelerin anlamında bozulma olmaz ve kendinden önceki ve sonraki kelimelerden ayrı yazılırlar. Dilimizde yaygın olarak kullanılan bazı bağlaçlar şunlardır: ama, fakat, ancak, yalnız, oysa, ve, ile, ki, de, çünkü...

Bu bağlaçlar içinden “de” ve “ki” bağlaçlarının nasıl yazıldığını inceleyelim.

“de” Bağlacı

“Beni de oyununuza alın.” cümlesinden “de”yi çıkaralım. Cümlelerin anlamında bir bozulma olmadığını göreceksiniz. Bu durumda “de” bağlaçtır ve ayrı yazılır.

Beni de oyununuza alın.

Beni oyununuza alın. (Anlam bozulmadı.)

“Kalemin bende kalmış.” cümlesinde ise “-de”yi çıkardığımızda cümlelerin anlamının bozulduğunu göreceksiniz. Bu cümledeki “-de” bağlaç değil, ektir.

Kalemin bende kalmış.

Kalemin ben kalmış. (Anlam bozuldu.)

“ki” Bağlacı

Cümle içerisindeki “ki” nin bulunduğu kelimeye “-ler” veya “-lar”dan uygun olanı ekleyelim. Eğer cümlelerin anlamında bir bozulma olmuyorsa bu “ki” ek olup kelimeye bitişik yazılır.

Seninki daha güzel olmuş

Seninki(ler) daha iyi olmuş. (Anlam bozulmadı.)

Görüyorum ki(ler) hiç değişmemişsin. (Anlam bozuldu.)

Eğer cümlelerin anlamında bozulma oluyorsa bu “ki” bağlaçtır ve ayrı yazılır.

Ayrıca “ki” bağlacını cümleden çıkarttığımızda da cümlelerin anlamı bozulmaz.

Görüyorum ki hiç değişmemişsin.

Görüyorum hiç değişmemişsin (Anlam bozulmadı.).

Defterinize “de” ve “ki” bağlaçlarının içinde geçtiği üç cümle yazınız.

SERBEST OKUMA METNİ

EVLIYA ÇELEBİ

Evliya Çelebi spor yapmayı çok sevmiş. Saatlerce yürümeye, at üstünde günlerce yol almaya bayılmış.

Selçuklu Sultanı Alparslan döneminden beri Anadolu'da yetişkin erkeklerin at üstünde oynadığı cirit adlı bir oyun varmış. Evliya Çelebi de bu oyunu oynamaya bayılmış.

Ciridin oynanacağı alanda, davul çalınır ve izlemek isteyenlere haber verilir. Eskiden şimdiki iletişim araçları olmadığı için tellal o günlerin haber merkezi gibiymiş.

Duyduuuk duymadık demeyin.
Yiğitler meydanda toplandı...
Safkan atlar hazırlandı...
Cirit oyunu başladı...

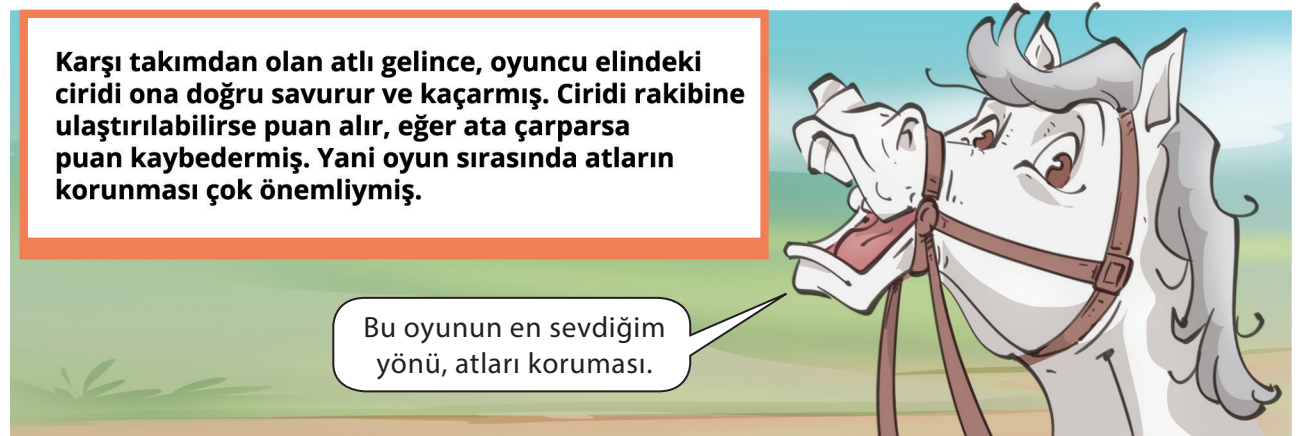
Bu duyurudan sonra halk alanda toplanmış. Takımlar alanın iki yanına dizilir, son hazırlıklarını yaparmış.

Oyuncular ellerine bir sopa alır, diğer ellerinde de yedek bir sopa bulundururmuş. Bu sopaya ciridi deniyor, oyun da adını bu sopadan alıyormuş. Oyunculardan biri atıyla öne çıkar ve diğer takımdan birini kapışmaya davet edermiş.

Karşı takımdan olan atlı gelince, oyuncu elindeki ciridi ona doğru savurur ve kaçarmış. Ciridi rakibine ulaştırılabiliyse puan alır, eğer ata çarparsa puan kaybedermiş. Yani oyun sırasında atların korunması çok önemliymiş.

Aynı zamanda rakibe çok yaklaşıarak cirit atmak erdemli görülmezmiş. Yakındayken rakibine cirit atmayana ayrıca puan verilirmiş.

Çocukların oynamasının uygun olmadığı ancak yeterli bilgi birikimi ve deneyime sahip olan yetişkinlere özel olan bu oyunu Evliya Çelebi çok oynamış.

Şu oyuncu seyahat yazarıymış. Gezdiği gördüğü yerleri hiç durmadan yazarmış.

Bu oyun aynı zamanda, o zamanlar güvenlik önlemleri şimdiki gibi güçlü olmadığı için, insanların kendilerini yol kesen hırsızlara ve düşmana karşı nasıl koruyacaklarını öğrenme konusunda bir çeşit alıştırma oluyormuş. Evliya Çelebi, cirit oynadığı günlerden birinde dişlerini kırmış.

Bundan sonra bir daha cirit oynamazsın herhâlde.

Olur mu öyle şey. İyileşir yine oynarım.

Evliya Çelebi yağlı güreşe de bayılmış.Yağlı güreş, bedenlerinin tamamını yağlayan iki güreşçinin birbirini yenmeye çalışmasıyla yapılan bir spor türüymüş. Bu güreşçilere pehlivan adı veriliyormuş.

Evliya Çelebi bu defa da güreş tutuyor.

Hayran kaldım doğrusu. Ben de sporu bu kadar çok sevmek isterdim.

Tıpkı ciritte olduğu gibi güreş yapılacağı zamanda da davulcular halkı izlemeye davet edermiş.

Duyduuuuk, duymadık demeyiin. Evliya Çelebi, baş pehlivan olmuştur.

Sürekli bağırmaktan boğazım ağrıdı. Acaba yanlış meslek mi seçtim?

Baş pehlivan mı oldum? O kadar da değil yahu!

Rakiplerini yenip birinci olan güreşçiye "Baş Pehlivan" ünvanı ve ödül verilirmiş.

Aaa evet yanlış yazmışlar. Ali Çelebi baş pehlivan olmuştuuur.

Nefise ATÇAKARLAR

TRT Çocuk Dergisi

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

KELOĞLANLA KONUŞMA

(...)

Oyunlarımız vardı
Odalar arasında oynadığımız
Kurşun askerler, değnekten atımız
Sen yoksun masallar da yok
'Açıl susam açıl' diyoruz
Başlamıyor masallar

Uçup gitti penceremizden
Konuştuğumuz sihirli kuşlar
Şehzadeler nerde?
Gelin olmuş sarı kızlar

Bir dere kenarına oturup
Akıp giden suya bakmak
Türküler söylemek istiyorum seninle
Türküler söylemek Keloğlan

Mustafa Ruhi ŞİRİN
(Kısaltılmıştır.)

(1-4. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Şair kime seslenmektedir?

.....

2. Şair nerede oynayan oyunlardan söz etmektedir?

.....

3. Şair masallarla ilgili hangi duygu içerisinde?

.....

4. Şiire yeni bir başlık belirleyiniz. Başlığın şiirin içeriğini hangi yönlerden desteklediğini yazınız.

.....

.....

EK
DEĞERLENDİRME

5. “de” ve “ki” bağlaçlarının doğru kullanıldığı cümlelerin başına “D”, yanlış kullanıldığı cümlelerin başına “Y” yazınız.

..... Sizde bizimle gelebilirsiniz.

..... Seninkini Ela aldı.

..... Metin de çok hastaymış.

..... Çok ders çalışmalısunki başarılı olabilesin.

..... Köpeğini o kadar seviyor ki neredeyse yanından hiç ayırmıyor.

..... Manavdan elma da al.

..... Bu silgi benim, Özge’nin ki kalemliğinde duruyor.

..... Tabağındaki yemeği ne zaman yiyeceksin?

..... Daha önce de orada bulundun mu?

6. Aşağıda verilen cümlelerdeki sayıların yazımıyla ilgili yanlışları tespit ediniz. Sayıların yazımı doğru olacak şekilde cümleleri yeniden yazınız.

Kalemleri 3 er 3 er paylaştık

.....

Ankara’da onüç gün kalacağım

.....

Elifler 6.’ıncı katta oturuyorlar.

.....

10 birinci soru oldukça zordu.

.....

Savaşın galibi 2. Murat oldu.

.....

XV tane kırmızı kalemim var.

.....

Zil saat 9.40 da çalacak.

.....

7. Kelimelerin nasıl pekiştirildiğini hatırlayınız. Aşağıda verilen kelimeleri pekiştirerek beşini birer cümle içinde kullanınız.

Kelimeler	Pekiştirilmiş Hâlleri	Cümlelerim
ISSIZ		
çevre		
karışık		
pembe		
soğuk		
sıkı		
temiz		
yeşil		
açık		
koyu		
kırmızı		
sivri		

8. Aşağıdaki tabloda verilen kısaltmaların anlamlarını yazınız.

Kısaltmalar	Anlamları	Kısaltmalar	Anlamları
TBMM		Ecz.	
THY		MTA	
Alb.		Dr.	
Gen.		No.	
Av.		MEB	
T.C.		Doç.	

9. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğruysa “D” yi, yanlışsa “Y” yi işaretleyiniz.

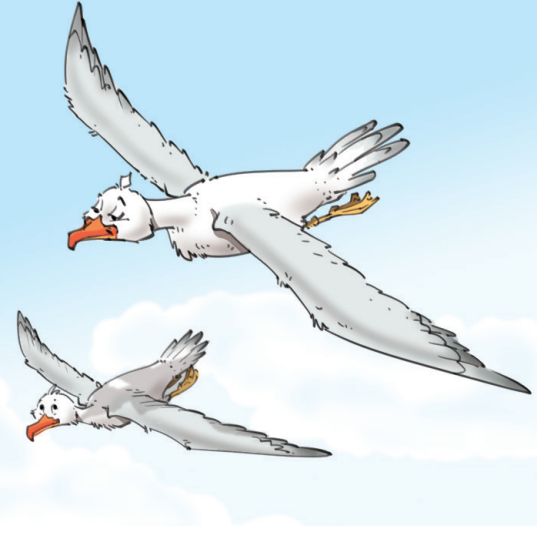
Mektup zarfı üzerinde sol üst köşeye gönderenin adı soyadı ve altına da adresi yazılır.	D	Y
“Mektubunu aldığım da çok sevindim.” cümlesinde yanlış yazılan kelime yoktur.	D	Y
“Onu öyle özlemişti ki üç sayfalık mektup yazdı.” cümlesinde bütün kelimeler doğru yazılmıştır.	D	Y
İstiklâl Marşı’mızın şairi Mehmet Akif Ersoy’dur.	D	Y
“Annem ve babam seçimde oy kullandılar.” cümlesinde eş anlamlı olan bir kelime vardır.	D	Y

10. Aşağıda dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeleri Türkçe karşılıklarıyla eşleştiriniz.

1	laptop	özçekim
2	selfie	yönetme kolu
3	anons	çıkış
4	animasyon	dizüstü bilgisayar
5	joy-stick	duyuru
		canlandırma

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Kuşların ne tür yiyeceklerle beslendiğini genel ağdan ve basılı kaynaklardan araştırınız. İmkânlarınız dâhilinde bu yiyeceklerden birazını sınıfa getiriniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

5. TEMA

DOĞA VE EVREN

MARTI JONATHAN LIVINGSTON

PLASTİĞİN YOLCULUĞU

KIR KAHVESİ

KIŞ (DİNLEME METNİ)

DÜNYAMIZA NELER OLUYOR? (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; gerçek ve hayalî öğeleri, metni özetlemeyi, metinden çıkarılacak sonuçları, harita okumayı ve yazımızda tablo veya grafik kullanmanın önemini öğreneceğiz.

TEMA ADI : Doğa ve Evren

METİN ADI : Martı

METNE HAZIRLIK

1. Size göre insanı ya da bir canlıyı özel kılan nedir?
2. Bildiğiniz kuş adlarını söyleyiniz.
3. Bir kuş türünü, diğer kuş türünden ayıran özellikler hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

MARTI JONATHAN LIVINGSTON (JANITIN LİVİNSTİN)

(Aşağıdaki bölüm Martı adlı romanın ilk bölümünden alınmıştır.)

Durgun denizin minik dalgacıkları üzerinde, güneşin altın gibi ışıldadığı pırıl pırıl bir sabahı.

(...)

Sahilin ve teknenin çok ötesinde, bir martı, Jonathan Livingston tek başına uçuş çalışmaları yapıyordu.

(...)

Çoğu martı sırf yiyecek bulmak, sahilden ayrılıp tekrar geri dönebilmek için uçar. Bunun dışında bir şey öğrenmek için uğraşmazlar. (...) Onlar için uçmanın tek anlamı, karınlarını doyurabilmektir. Oysa Martı Jonathan Livingston için önemli olan yemek değil uçmaktı. Martı Jonathan uçmayı büyük bir tutkuyla seviyordu.

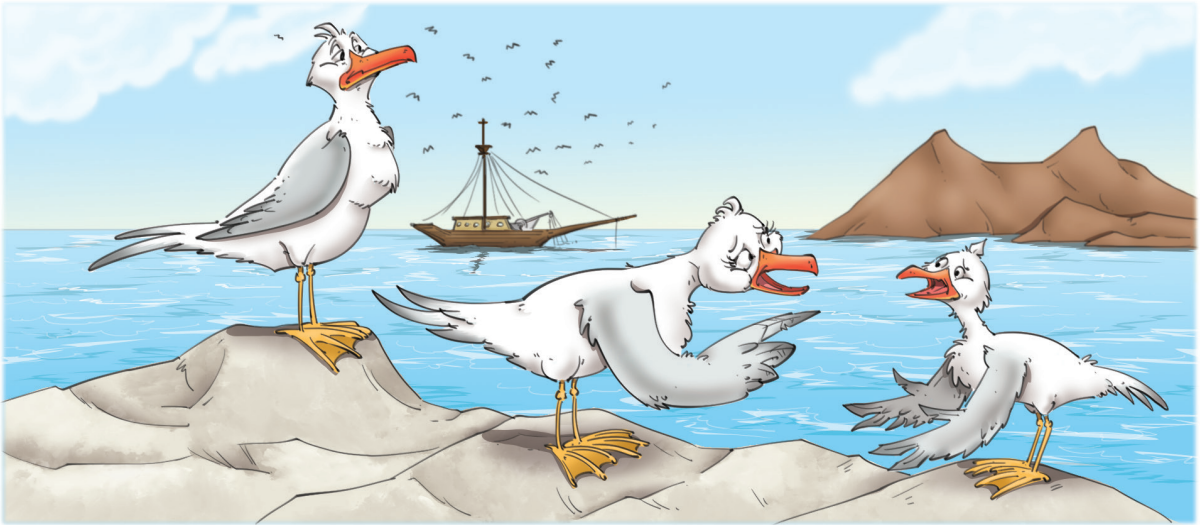
(...)

Yumuşak bir ses tonuyla, “Buraya bak Jonathan,” dedi babası. “Kış gelmek üzere. Balıkçı tekneleri giderek azalacak, balıklar da artık suyun üzerinde değil, derinlerde yüzecek. Eğer bir şey öğrenmek istiyorsan, nasıl yiyecek bulacağını öğren. Bu uçma çaban gerçekten de çok hoş ama uçmanın karın doyurmadığını sen de biliyorsun. Şunu hiç aklından çıkarma; senin uçma nedenin yiyecek bulabilmek!”

Jonathan, itaatkâr bir şekilde boynunu öne eğdi. Birkaç gün boyunca, diğer martılar gibi davranmaya çalıştı, bunun için gerçekten çabaladı. Çıgıllıklar atarak iskele ve balıkçı teknelerinin etrafında, bir parça ekmek için dolaştı durdu, ufacık da olsa bir balık yakalayabilmek için suya daldı, mücadele etti. Fakat olmuyordu işte, bunları bir türlü yapmak istemiyordu.

Zar zor avladığı hamsiyi yaşlı, aç bir martının önüne bilerek düşürürken, “Bunların tümü çok anlamsız,” diye düşündü Jonathan. “Onca zamanı boşu boşuna geçireceğime, uçmayı öğrenebilirdim. Öğrenecek ne çok şey var!”

Tekrar eski Martı Jonathan olması uzun sürmedi. Denizde, çok ötelerde yine öğreniyordu; aç, fakat mutlu. (...)

(Romanın devamında Martı Jonathan uçuş denemelerine devam eder. Birçok denemeden sonra başarısız olduğunu görünce bundan vazgeçer ve diğer martılar gibi olmaya karar verir. Ancak bir gün martıların karanlıkta uçamayacağı düşüncesini yıkmak için karanlıkta uçmaya karar verir. Birkaç deneme sonrasında özgürce uçabildiğini fark eder. Jonathan zamanla akrobatik uçuşlar yapabilen tek martı olur. Bir gün gökyüzünde özgürce uçarken gecenin bir yarısı ışıklar saçan iki martıyla karşılaşır. Onların uçma stillerini çok beğenir. Bu iki martı aynı aileden olduklarını söyleyip Jonathan'ı da yanlarına

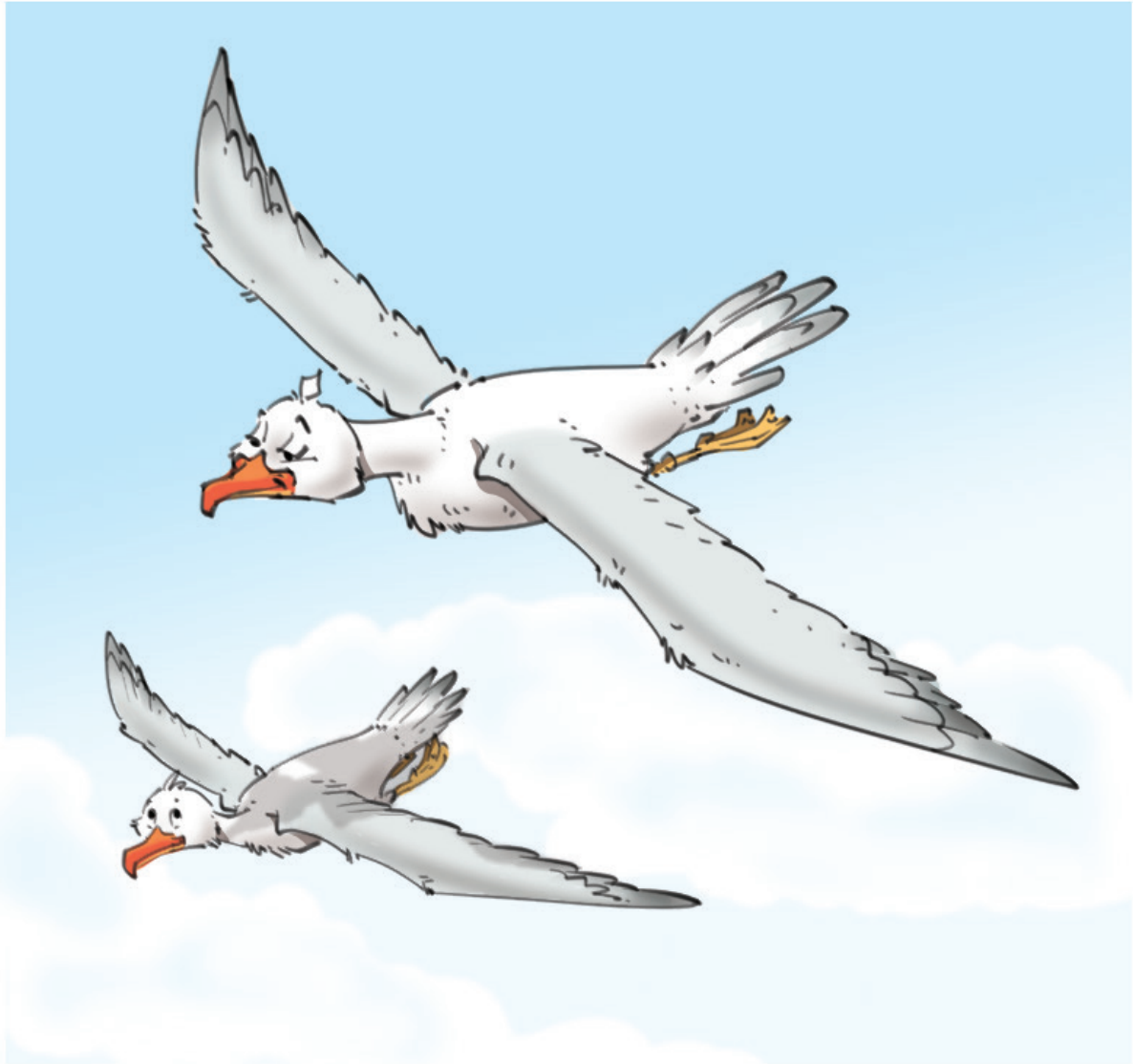
alarak gökyüzünde yükselir ve gözden kaybolurlar. İkinci bölümde Jonathan'ın Sullivan (Sullivan) ve Chiang (Çiank) adlı martıların gezegenindeki hayatı anlatılır. Burada onlardan çok şey öğrenir ve tekrar dünyaya geri döner. Üçüncü bölümde ise Jonathan'ın eğittiği öğrencilerle yaşadıkları anlatılır. Flatcher (Filetcır) adlı bir öğrencisinin başına gelen bir olaydan sonra Flatcher'ı yanına alarak bin metre uzağa kaçma başarısı gösterirler. Bunun nasıl olabildiğini soran öğrencisine, "Eskiden olduğu gibi çalışarak." diyerek cevap verir. Romanın sonunda Jonathan'ın vücudu şeffaflaşır ve ortadan kaybolur. Böylece öğrenmenin yaşının olmadığını Flatcher'a ve diğer martılara hissettirir.)

Richard BACH (Rıçırd Bah)

Çeviren: **Kader AY-Aslı TÜMERKAN**

Martı Jonathan Livingston

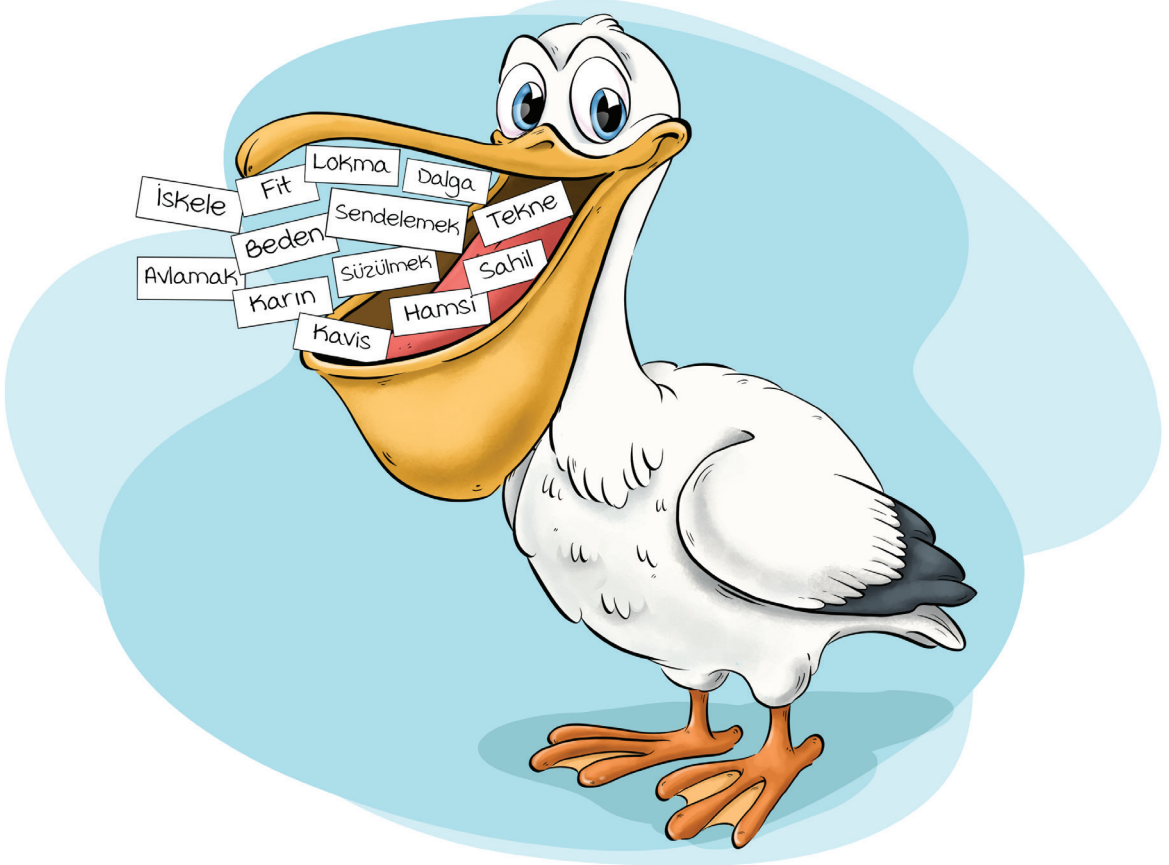
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

“Nesi Var?” adlı oyunla ilgili aşağıdaki bilgileri okuyunuz. Ardından öğretmeninizin rehberliğinde oyunu arkadaşlarınızla oynayınız.

NESİ VAR?

Pelikanın gagasının içindeki kelimeleri tahtaya yazınız.

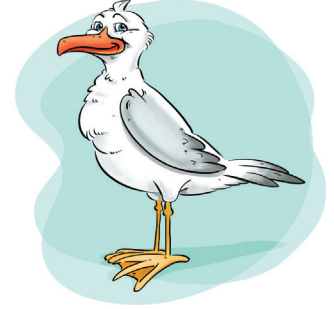
İki kişilik gruplara ayrılınız.

Öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkarak “anlatıcı” ya da “dinleyici” rollerinden birini seçiniz. Eğer anlatıcıysanız tahtada yazan kelimelerden birini aklınızda tutunuz. Bu kelimeyi dinleyici rolündeki arkadaşınıza söylemeyiniz. Dinleyici rolündeki arkadaşınızın sorularına doğru ve anlaşılır bir şekilde cevap veriniz. Eğer dinleyici rolündeyseniz anlatıcı arkadaşınıza seçtiği kelimeyle ilgili üç soru sorunuz (Canlı mıdır? Yenir mi? Kokulu mudur, vb.). Aldığınız cevaplardan hareketle aklında tuttuğu kelimeyi bulmaya çalışınız. Kelimeyi söylemek için sadece bir hakkınız var. Kelimeyi doğru bilerseniz tahtaya çıkacak bir sonraki grubu ve kelimenin anlamını tahmin etmesi için bir arkadaşınızı seçebilirsiniz. Kelimenin anlamını yanlış tahmin ederseniz kazandığınız haklar anlatıcıya geçer. Oyunu oynarken sınıf kurallarına uyunuz. Oyunu öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Jonathan uçuş çalışmalarını nerede yapıyor?
2. Martı Jonathan'ı, diğer martılardan ayıran özellikler nelerdir?
3. Babası Jonathan'dan neyi öğrenmesini istiyor?
4. Jonathan babasıyla konuşmasının ardından nasıl davranıyor?
5. Jonathan romanın devamında hangi özelliklerde iki martıyla karşılaşıyor? Onlarla neler yapıyor?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metindeki gerçek ve hayalî öğelerden bazılarını aşağıya yazınız.

Gerçek öğeler:

.....

.....

.....

Hayalî öğeler:

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

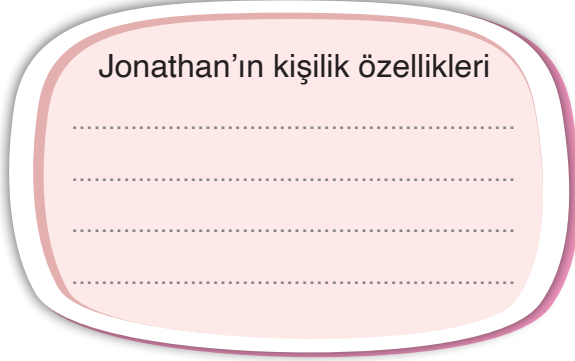
Okuduğunuz metinde geçen martı Jonathan'ın yerinde siz olsaydınız daha iyi uçabilmek için neler yapardınız? Hedefinizle aranızda giren engelleri diğer insanları kırmadan nasıl ortadan kaldırırdınız? Yazınız.

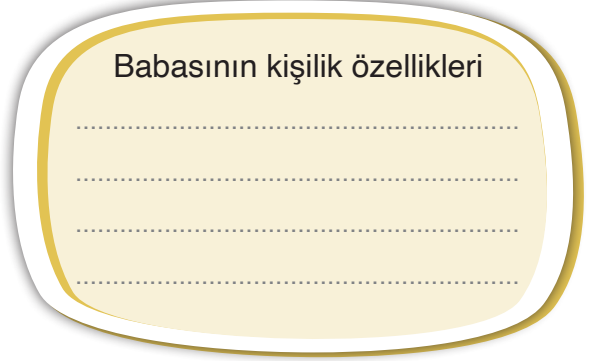
6. ETKİNLİK

Martı Jonathan'ın ve babasının kişilik özelliklerini karşılaştırarak yazınız.

Jonathan'ın kişilik özellikleri

Babasının kişilik özellikleri

7. ETKİNLİK

"Martı" metnini, olayların oluş sırasına dikkat ederek özetleyerek aşağıya yazınız.

8. ETKİNLİK

Öğretmeninizin kontrolünde okul bahçesine çıkınız. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz yiyecekleri bahçede uygun bir yere koyunuz. Kuşların yiyecekleri nasıl yediklerini gözlemleyiniz. Ardından dışarıda yaşayan bütün canlılar için yiyecek bulmanın oldukça zor olduğu kış mevsiminde, kuşların ve diğer canlıların yiyecek bulabilmesi için neler yapılabileceği hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda kelimeleri anlamlarına uygun kullanmaya ve konuşma kurallarına uymaya dikkat ediniz.

9. ETKİNLİK

Aşağıda Kuş Cenneti ile ilgili verilen bilgileri okuyunuz.

KUŞ CENNETİ

Marmara Bölgesi'nde, Balıkesir ili sınırları içindedir. 1959 yılında millî park ilan edilmiştir. Afrika'dan, Avrupa ve Asya'ya göç eden su kuşlarının ana göç yolları üzerinde bulunan Kuş Cenneti tepeli pelikan, ak pelikan, balıkçıl, kaşıkçı, karabatak, yaban kazı, yaban ördeği ve ötücülerden oluşan binlerce kuşun ağaçlar ve sazlar üzerine yuva yaptığı büyük kuluçka kolonilerini barındırmaktadır. Kuş Cenneti Millî Parkı, bünyesinde barındırdığı 266 kuş, 118 bitki ve Kuş Gölü'ndeki 23 balık türü ve çeşitli sürüngen türleri için yaşamsal öneme sahiptir.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Doğa canlılara ihtiyaç duydukları oksijeni, suyu ve besini sağlar. Canlılar bu kaynakları paylaşmak zorundadır. Kuş Cenneti, birçok canlıya ev sahipliği yapması ve besin sağlaması nedeniyle Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün koruması altındadır. Siz de canlılara ev sahipliği yapan, onlara besin sağlayan doğal mekânların nasıl korunacağıyla ilgili defterinize bir metin yazınız. Metninize başlık koymayı, metnizi bitirdikten sonra kontrol ederek varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltmeyi unutmayınız. Eğer istiyorsanız metninizi derste okuyabilir ya da sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Güvenilir kaynaklardan yararlanarak geri dönüşüm konusunda araştırma yapınız. Sınıfınıza kullanmadığınız bir pet şişe getiriniz.

TEMA ADI : Doğa ve Evren
METİN ADI : Plastiğin Yolculuğu

METNE HAZIRLIK

1. Evinizde kullandığınız plastik ürünler nelerdir?
2. Plastik ürünleri kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

PLASTİĞİN YOLCULUĞU

Hafif, kolay şekil verilebilir, dayanıklı, renklendirilebilir ve ekonomik olmaları nedeniyle plastik ambalaj ve ürünler neredeyse hayatın her alanında kullanılıyor.

Pipet, su şişesi, tabak, bardak, deterjan kutusu, yoğurt kabı, poşet dosya gibi plastik malzemeler kullanıyoruz. Birçok çeşidi olan plastikler genellikle yeraltından çıkarılan bir fosil yakıt ve ham madde olan petrolün işlenmesiyle elde ediliyor. Plastik ürünlerin kimi tekrar tekrar kullanılabilir şekilde kimiyse tek kullanımlık üretiliyor.

Plastiklerin parçalanarak doğaya karışması için uzun yıllar gerekir. Bu nedenle en iyisi geri dönüştürülüp yeni bir ürün hâline getirilmeleridir. Geri dönüşüm, tekrar kullanım ve geri kazanım yoluyla plastik atıklar çöp olmaktan çıkarılabilir. Böylece yeni plastiklerin üretilmesi için kullanılan doğal kaynakların tüketimi azaltılabilir, enerji tasarrufu sağlanır ve en önemlisi çevre kirliliğinin önüne geçilebilir.

Geri dönüştürülebilir plastik atıklar

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri okuyunuz. Bu kelimelerin size çağrıştırdığı ilk kelimeyi, ilgili olduğu şişenin altına yazınız. Ardından kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırdıktan sonra bu kelimelerden beş tanesini cümlede kullanarak cümleleri yazınız.

Malzeme

.....

Fosil

.....

Plastik

.....

Tasarruf

.....

Okyanus

.....

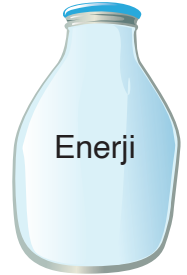
Sindirmek

.....

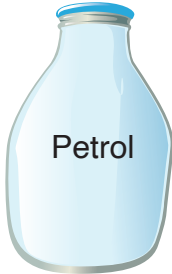
Kimyasal

.....

Enerji

.....

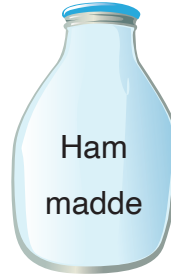
Petrol

.....

Ambalaj

.....

Ham
madde

.....

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Plastik ürünler neden hayatın her yerinde kullanılıyor?
2. Plastik nasıl elde ediliyor?
3. Plastiğin geri dönüştürülmesi neden önemlidir?
4. Geri dönüştürülebilir plastik atıklar nelerdir?
5. Okyanustaki plastik atıkların çoğunu ne oluşturuyor?
6. Plastikler nasıl mikroplastiklere dönüşüyor?
7. İnsanlığın 2050 yılında yaşayacağı büyük tehlike nedir?
Bu tehlikeyi önlemek için neler yapmamız gerekir?

Geri dönüşüm kutusu

3. ETKİNLİK

Metinden çıkarılacak önemli sonuçları maddeler hâlinde yazınız.

.....
--

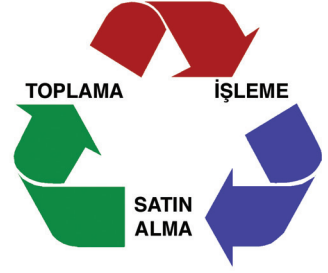
4. ETKİNLİK

Bilgilendirici türdeki metinlerde terim anlamında kullanılan pek çok kelime vardır. Metinde terim anlamında kullanılan dört kelime belirleyiniz. Bunları, metindekinden farklı olacak şekilde cümle içerisinde kullanınız.

Kelimeler	Cümleler

5. ETKİNLİK

Geri dönüşüm sembolleri ve anlamlarıyla ilgili verilen bilgileri okuyunuz. Bu sembollerle daha önce nerelerde karşılaştınız? Bu sembolleri bilmenin size ve çevreye ne gibi faydaları olacağını açıklayınız.

Möbius sembolü

	Möbius (Mobius) sembolü Sonsuzluğu ve sürekliliği de ifade eden Möbius (Mobius) sembolü, geri dönüşümle ilgili farkındalık yaratmak üzere düzenlenen bir yarışma için tasarlanmıştır. Bu sembol yarışmayı kazanmakla kalmayıp bir dünya standardı hâline gelmiştir.
	Geri dönüştürülebilir çelik Geri dönüşüme uygun çelikler bu sembolle belirtilir. Birçok içecek kutusu geri dönüştürülebilir çelikten yapılmaktadır.
	Kâğıtların geri dönüşümü Her türlü eşyayı taşımak, korumak ve saklamak için kullanılan karton kutuların geri dönüştürülebilir olduğunu ifade etmektedir.
	Camların geri dönüşümü Camın çoğunluğu geri dönüştürülebilir. Cam şişenizi veya kavanozlarınızı cam geri dönüşümüne gönderiyorsanız camı renkli olarak ayırmayı deneyin. Ayrıca şişe kapakları gibi cam olmayan bileşenleri çıkarmayı unutmayın.
	Atık elektronikler Üzerinde bu logo bulunan ev aletleri, cep telefonları ve daha birçok elektronik ürünün elektrikli parçaları geri dönüştürülebilir.
	Alüminyum Bu logo üzerinde bulunduğu ürünün geri dönüştürülebilir alüminyumdan yapıldığını bilmenizi sağlar.

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışmadan hareketle sınıfa getirdiğiniz pet şişeleri, öğretmeninizin kontrolünde sınıfınızın içine rastgele bırakınız. Beşer kişilik gruplar hâlinde sınıf tahtasının önüne gelerek sınıfınızın durumunu gözlemleyiniz. Her yanı plastik atıklarla dolu bu sınıfta ders işlemek ister miydiniz? Çevreleri plastikle sarılı, yaşam alanları kirletilmiş deniz canlıları ne hissediyor olabilir? Düşününüz. Okyanus ve denizlerin plastik atıklardan temizlenebilmesi için yapılması gerekenler hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

7. ETKİNLİK

Geri dönüşümle ilgili edindiğiniz bilgilerden hareketle geri dönüşüm ve geri dönüşüm kutularının önemini anlatan bir metin yazınız. Metninizi bitirdikten sonra kontrol ediniz. Varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz. Metninizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

[illegible]

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Ailenizle çıktığınız bir doğa yolculuğunda yaşadıklarınızı yazarak sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Doğa ve Evren

METİN ADI : Kır Kahvesi

METNE HAZIRLIK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışmadan hareketle defterinize yazdıklarınızı okuyunuz. Doğadaki yolculuğun önemi hakkında konuşunuz.

Şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

KIR KAHVESİ

Eski bir yaz yolculuğumuz bu:

— Anneme babama sorsam

Büyüsü azalır belki-

Bir yerlerde mola verdik

İssiz bir kır kahvesinde...

Biz dutun gölgesine oturduk

Kovasını kuyuya saldı kahveci

Ortalığı iyice bir suladı

Bir doğa kokusu havalandı

Kondu hepimizin burnu ucuna...

Sonra yine o kuyudan

Bir sürahi su getirdi masaya

Birer bardak yuvarladık art arda

Doğa koktu dilimiz damağımız...

Bir rahatlık geldi ki üstümüze

Otlara uzansak uyur kalırdık...

Güzel bir anı istediniz ya,

Ben de bunu anımsadım...

Adil İZCİ

Bahar İkindisi

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri anlamlarından hareketle bulmacadaki yerlerine yerleştiriniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

KAHVE

DUT

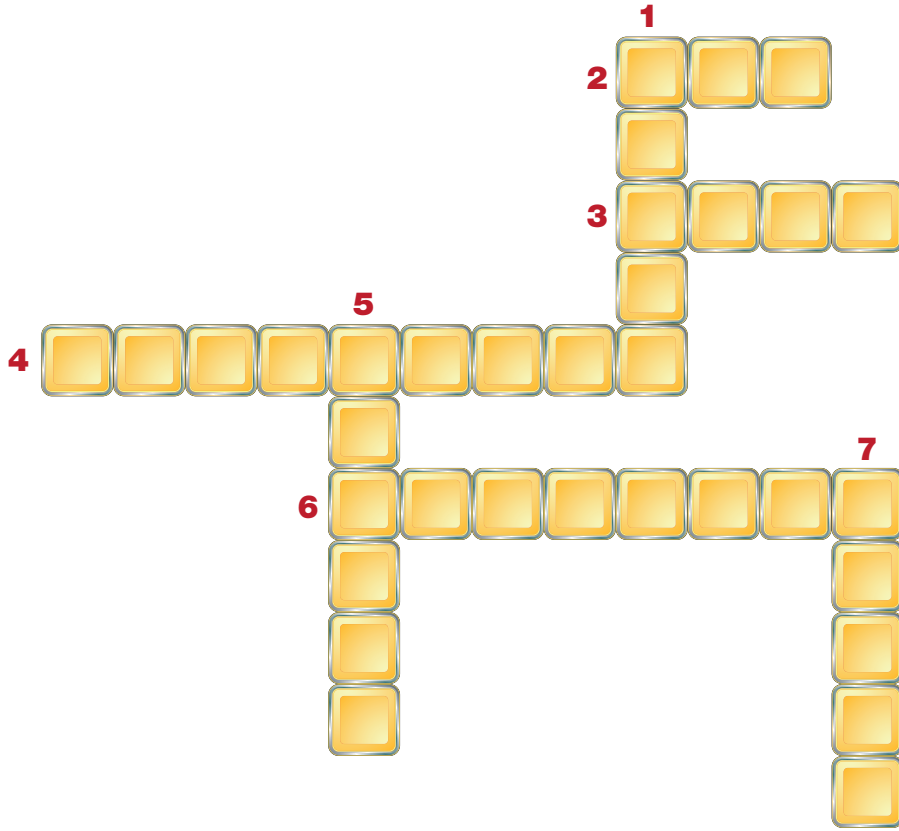
MOLA

DAMAK

ANIMSAMAK

SÜRAHİ

RAHATLIK

1. Ağız boşluğunun tavanı.
2. Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç.
3. Yorgunluğu gidermek için duraklama.
4. Bilinip unutulmuş bir şeyi akla getirmek, hatırlamak.
5. İçecek koymaya yarar, cam, plastik vb.nden yapılan kap.
6. Üzüntüsü, sıkıntısı, tedirginliği olmama durumu.
7. Kahve, çay, ıhlamur içilen, hafif yiyecekler bulunduran yer.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şair ve ailesi nerede mola veriyorlar?
2. Şair ve ailesi mola verdikleri yerde hangi ağacın gölgesine oturuyorlar?
3. Kahveci ortalığı sulayınca neler oluyor?
4. “Doğa koktu dilimiz damağımız...” dizesiyle şair ne anlatmak istemektedir?
5. Şairin, yaşadıklarını güzel bir anı olarak görmesinin nedeni nedir?

Mevsiminde olgunlaşan dut

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana duygusu:

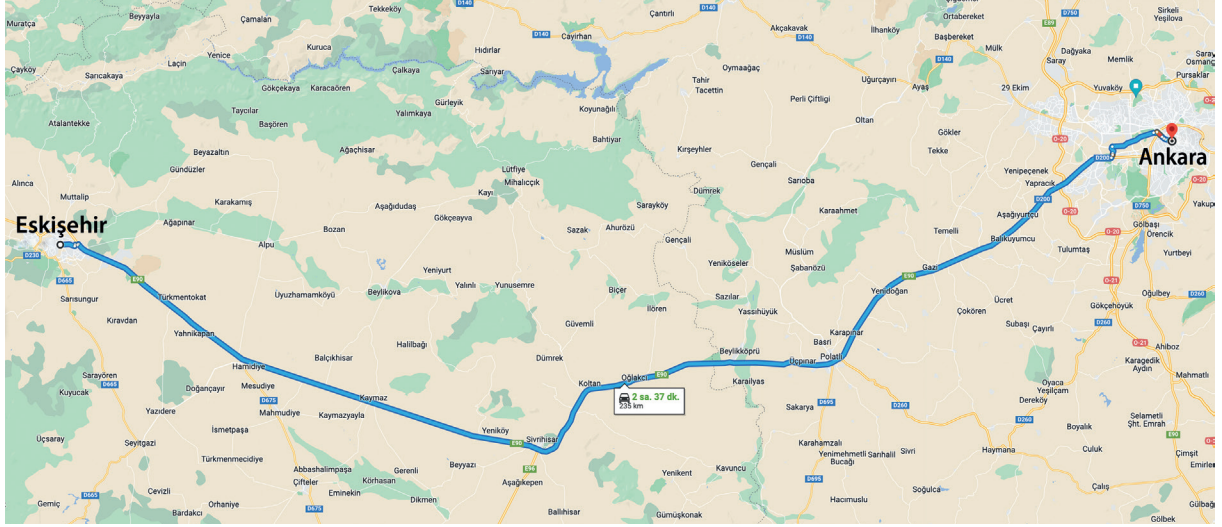
4. ETKİNLİK

Görsellerde verilen mola yerlerini inceleyiniz. Bu mola yerlerinden hangisinde dinlenmek isterdiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

5. ETKİNLİK

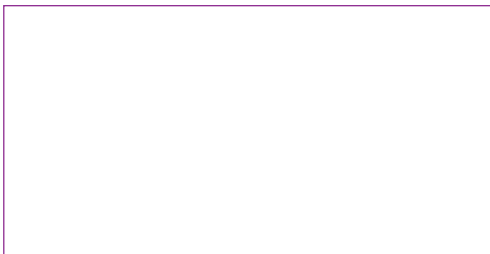
Özge ve ailesinin çıkacakları yolculukla ilgili belirledikleri yolu inceleyiniz. Yolculuğa çıkmadan önce gideceğiniz yol ya da yolları belirliyor musunuz? Harita üzerinde yol belirlerken haritadaki sembol ve işaretlerden faydalaniyor musunuz? Söyleyiniz. Ardından harita sembolleriyle ilgili verilen bilgileri okuyunuz.

Yeryüzünün tamamının veya bir kısmının bir ölçeğe göre küçültülerek bir plan üstünde gösterildiği çizime **harita** denir. Haritalar bir bölgenin iklimi, trafiği, yer altı kaynakları gibi birçok konuda bize bilgi verir. Haritalardan faydalanabilmek için harita sembol ve işaretlerini bilmeniz gerekir. Bu işaretlerden faydalanarak gitmek istediğimiz yere daha hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilirsiniz.

Otoyol		Akarsular		Hastane	
Ana yol		Baraj ve göller		Otel	
Nehir		Ülke sınırı		Yakıt istasyonu	
Köprü		İl sınırı		Tren istasyonu	
Tek yön		Harita ölçeği			

Sınıfınızda ve kitaplarınızda bulunan haritalardaki sembol ve işaretleri inceleyiniz. Yukarıdaki şemada bulunmayan bir harita işaretini çizerek ne anlama geldiğini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlayarak yazıp sınıfa getirdiğiniz anınızı arkadaşlarınızla paylaşınız. Yolculuk anında hissettiğiniz duygular ve gördüğünüz yerler hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda anlamlarını yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanınız.

7. ETKİNLİK

Öğretmeninizin kontrolünde arkanıza yaslanarak gözlerinizi kapatınız. Sınıfça bir yolculuğa çıktığınızı, her yanı ağaçlarla çevrili bir yoldan geçtiğinizi hayal ediniz. Gözlerinizi açarak duygularınızı söyleyiniz. Ardından yolculuk yaparken kullandığınız yolların nasıl görünmesini istediğinizi, ne tür yolculuklara çıkmak istediğinizi aşağıya yazınız. Yazınızı bitirdikten sonra hayalinizdeki yolu çiziniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Ülkemizde dört mevsimin tamamı yaşanmasına rağmen bazı ülkelerde yılın tamamında sadece kış ve yaz mevsimleri yaşanmaktadır. Mevsimlerin özelliklerini araştırınız.

TEMA ADI : Doğa ve Evren

METİN ADI : Kış

METNE HAZIRLIK

1. En sevdiğiniz mevsim hangisidir? Neden?
2. Kış mevsiminde neleri yapmaktan hoşlanır, neleri yapmaktan hoşlanmazsınız?

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz. Dinleme sürecindeki becerilerinizi 1. etkinlikteki ölçütlere göre değerlendiriniz.

KIŞ (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metni dinlerken kurallara uyup uymadığınızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Metni dikkatli ve sessiz bir şekilde dinledim.		
Metni dinlerken hoşuma giden ya da önemli bulduğum yerleri not ettim.		
Dinleme esnasında konuşmadım.		
Merak ettiğim konularda soru sormak için metnin bitmesini bekledim.		
Metni dinlerken kendimin ve arkadaşlarımdan dikkatimi dağıtacak hareketlerden kaçındım.		

Yapamadığınız ölçütler için arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden yardım alabilirsiniz.

2. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin ederek karşılıklarına yazınız. Bunun için metni bir kez daha dinleyiniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Anlamını yeni öğrendiğiniz bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Kırıntı

Duman

Naftalin

Buğu

Derin

Tahminlerim

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Kış nasıl bir kardan adamdır?

.....

2. Kış nasıl kokmaktadır?

.....

3. Kış nelere benzetilmektedir?

.....

4. Şiirde kışın hangi özelliklerinden bahsedilmektedir?

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Aşağıda verilen ifadelerden şiirin ana duygusu olanı işaretleyiniz.

Kışa duyulan öfke

☐

Kış mevsimi

☐

Kışın bahara özlemi

☐

Kışın yaşanan zorluklar

☐

5. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metne farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları seçme nedenlerinizle birlikte yazınız.

Birinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görselleri inceleyiniz. Görsellerden dinlediğiniz metnin içeriğine uygun olanları işaretleyiniz.

7. ETKİNLİK

Metni beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında edindiğiniz bilgilerden faydalanarak “Bir yılda dört mü yoksa bir mevsim mi olmasını isterdiniz?” konusunda bir konuşma yapınız. Tartışmada farklı bakış açılarına saygı duyarak düşüncelerinizi ifade etmekten çekinmeyiniz. Ayrıca aşağıdaki tartışma kurallarına uygun hareket ediniz.

1. Başkalarının sözünü kesmeyiniz.
2. Arkadaşlarınızı sabırla ve sevgiyle dinleyiniz.
3. Söz alarak konuşunuz.
4. Uygun hitap ifadeleri kullanınız.

9. ETKİNLİK

Mevsimler değıştikçe doğanın nasıl bir değışim gösterdiğiyile ilgili bir metin yazınız. Metninizde doğada yaşayan canlılardan örnekler veriniz.

Sayfanın altındaki alana yazınızı destekleyecek şekilde çizim yapınız veya uygun görseller yapıştırınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

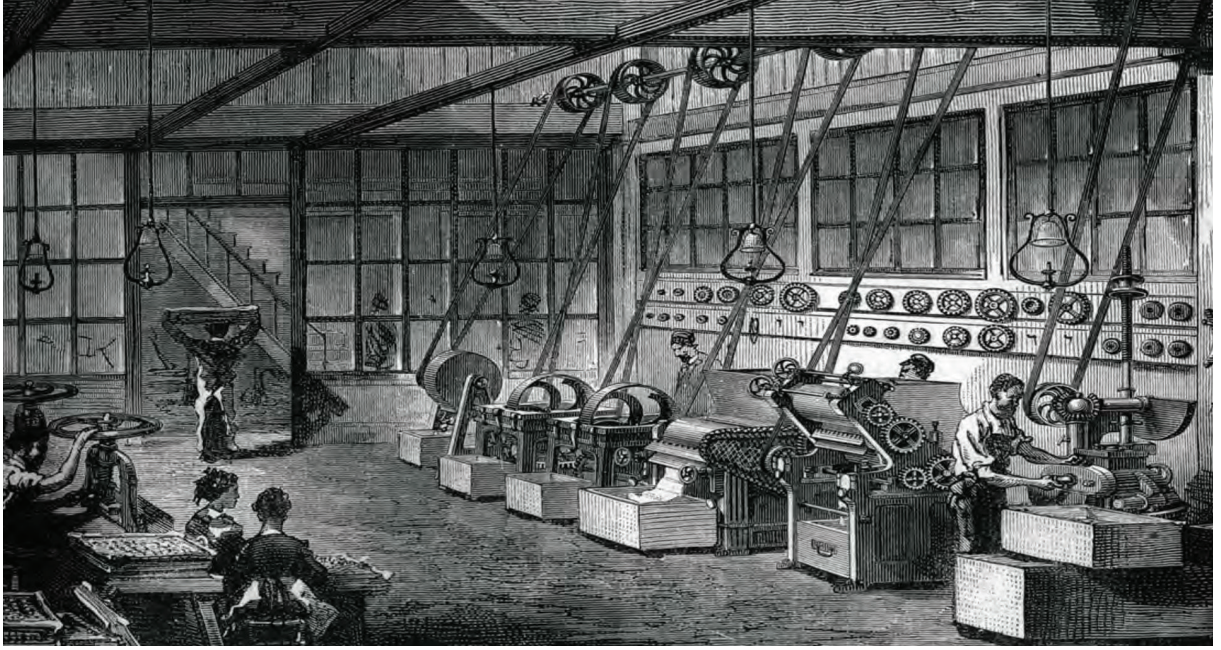
.....

.....

DÜNYAMIZA NELER OLUYOR?

Çok değil, yüz-yüz elli yıl önce dünyada daha az insan, daha az yapı, daha az taşıt vardı. Daha çok kuş, daha çok böcek, daha çok bitki türü yaşıyordu. Hayvanlar ve bitkiler yapay olarak genetik değişikliklere uğratılmıyordu. Nükleer atık, pet şişe, kalem pil, naylon torba, buzdolabı ve klimalarda kullanılan CFC (Kloroflorokarbon) gazı yoktu. Denizler ve içme suları daha temizdi, solunan hava kirlenmemişti ve ozon tabakası delinmemişti.

Yüz elli yıl önce sanayi ürünleri şimdiki kadar hızlı üretilmiyor, bu kadar yaygın biçimde ve hızla tüketilmeyordu. Sadece en ucuza üretilen ürünler satılırken birbiriyle rekabet edebiliyordu. (...)

1800'lü yıllarda bir sanayi tesisi

O dönemde başlıca sorunlar işçilerin çalışma süresinin kısaltılması, iş yerlerinde sağlık koşullarının düzeltilmesi ve ücretlerin yaşamaya yetecek kadar yükseltilmesiydi. Üretim sırasında çevreyi kirlletmemek, tüketim sırasında çevreyi korumaya özen göstermek o sırada akıllara gelmiyordu. Ama doğal çevrenin tahribi böyle başladı.

Geçen yüzyıldan beri kentler sanayi merkezleri olarak hızla büyüdü. Kırsal kesimde iş bulamayan insanlar kentlere aktı. Artan nüfus kentleri üretimin olduğu kadar tüketimin de en önemli merkezleri haline getirdi. Yerleşim birimlerinde büyük kalabalıkların yaşamaya başlaması çevre ve kamu sağlığını korumanın önemine dikkatleri çekti. (...) Temiz bir çevrede, sağlıklı bireyler olarak yaşamak elbette bütün insanların hakkıydı, ayrıca doğal dengeyi bozulmadan korumanın daha akılcı olduğu çabuk fark edildi.

Geri dönüşüm kutusuna atılan plastik atık

Ama teknolojiye ve çevre koruma bilincindeki gelişmeye rağmen, insanoğlu kısa vadeli kazanç hesaplarıyla kendi türüne ve dünyaya yüklenmeye devam ediyor. Günümüzde denizler ve topraklar kirletiliyor. Nükleer atıklar yasalara ve kurallara aykırı olarak uluslararası ticaret konusu olmayı sürdürüyor. İkinci kez ürün vermeyen tohumlar, rafta uzun süre bozulmaması pahasına tatsız ve kokusuz sebzeler, kısa sürede kesilecek ağırlığa ulaşan tavuklar ve danalar yetiştiriliyor. Bütün bunlar canlıların hayatını ve gelişimini doğal çizgisinden saptırıyor, yeryüzünü giderek yaşanmaz hale getiriyor. Önü alınmadığı takdirde bu süreç, pek çok kuş, balık, bitki ve böceklerle birlikte insanın yaşaması için gerekli koşulların da ortadan kalkmasına kadar varabilir.

Bilimle uğraşan insanların uyarıları sadece hükümetler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları için değildir. Alınması gereken önlemler her yaştan bütün insanları ilgilendiriyor. (...)

Alkan İNAL

Küçük Mavi Gezegen
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

BÖCEKLERİN DÜNYASI

Dünyada toplam kaç böcek olduğunu tahmin edebilir misiniz? Tahminlere göre dünyada bir kentilyon böcek var. Bir kentilyon 1 sayısının yanında 18 adet 0 bulunan bir sayıdır. Hayal etmesi bile ne kadar zor değil mi? Böceksiz bir dünya düşünmek olanaksız. Böcekler olmasaydı kuşlar ya da kurbağalar ne yerdі? Çiçeklerin tozlaşmasını kim sağlardı? Ölmüş bitki ve hayvanlar nasıl ortadan kalkardı?

Bahçenizdeki bir taşı kaldırıp altına bakın. Orada bir böcek bulma şansınız o kadar yüksek ki! Böcekler, dünyanın hemen her yerinde yaşayabilirler. Suda bile!

Böcekler bedenlerinde bulunan özel bezlerden koku salarlar. Bu kokulara “feromon” denir. Ancak bu kokuları insanlar fark etmez. Feromonlar böceklerin birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlar. Böcekler kokuları, antenleriyle alırlar.

Farklı böcekler farklı besinlerle beslenir. Bitkiler, kâğıt, tohum, kumaş, diğer küçük hayvanlar, daha büyük hayvanların kanları, ölmüş bitkiler ya da hayvanlar gibi...

(...)

Böcekler, doğada kolayca gizlenebilirler. Onların bu özelliğine “kamuflej” denir. Bu nedenle hem kolayca avlanırlar hem de saklanırlar.

Böceklerin çoğu uçabilir. Bu sayede hem düşmanlarından kolayca kaçabilirler hem de her yere gidebilirler. Bazı böceklerin dört, bazılarının iki kanadı vardır. Bazılarınınsa hiç kanadı yoktur. Karıncalar gibi.

Böcekler (...) bacaklarını sıçrama, kazma, yakalama, yüzme gibi işler için kullanabilirler. (...)

Zuhal Özer

Bilim Çocuk Dergisi
(Kısaltılmıştır.)

(1-8. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Dünyada toplam kaç böcek olduğu tahmin edilmektedir?

.....

.....

2. Böceklerin faydaları nelerdir?

.....

.....

.....

EK
DEĞERLENDİRME

3. Böcekler, haberleşmeyi hangi özellikleri sayesinde yapabiliyorlar?

4. Böcekler, nelerle beslenir?

5. Böceklerin varlığı en çok hangi hayvanların hayatta kalmalarını sağlıyor?

6. Böcekler bacaklarıyla neler yapabiliyor?

7. Metinde geçen “bez” ve “kanat” kelimelerinin geçtiği cümleleri bularak okuyunuz. Bu kelimelerin metinde kullanıldıkları anlamlarını işaretleyiniz.

bez		kanat	
☐	Pamuk veya keten ipliğinden yapılan dokuma, çaput.	☐	Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.
☐	Pamuktan, düz dokuma.	☐	Balıklarda yüzgeç.
☐	Herhangi bir cins kumaş.	☐	Bir uçağın havada durmasını sağlayan taşıyıcı aerodinamik güçlerin etkilediği yatay yüzey.
☐	Herhangi bir iş için kullanılan dokuma.	☐	Kapı, pencere, dolap gibi dikine açılıp kapanan şeylerin kapağı.
☐	Kumaş veya dokumadan yapılmış.	☐	Yan, taraf.
☐	İçinden geçen kandan veya öz sudan bazı maddeler ayırarak salgı oluşturan organ.	☐	Fırıldak biçiminde olan şeylerde kol.
		☐	Harman zamanı fazla sap yüklemek için öküz ve at arabalarının iki tarafına takılan parmaklı, angıç.
		☐	Savaş düzenindeki ordunun iki yanından her biri, cenah.
		☐	Futbol, hentbol vb. takım oyunlarında hücum hattının sağ ve sol bölümü.

8. “bez” ve “kanat” kelimelerini metindeki anlamları dışındaki bir anlamıyla cümle içinde kullanarak yazınız.

bez:

kanat:

9. Aşağıda verilen cümlelere uygun noktalama işaretini koyunuz.

Bu sabah oldukça erken kalktım()

Asya()nın ektiği ağacı gördün mü()

Bütün insanlar doğayı korumakla görevlidir()

Bahçelerinde elma() kayısı ve kiraz ağaçları vardı()

Kır gezisi yarın saat 10() 00() da başlayacak()

Sınıfta hayvan besleyen iki kişi vardı() Çınar ve Nehir()

Eyvah() yine unuttum()

Öğretmenimiz() Ormanlar bizim nefesimizdir() () der()

Daha önce hiç Ankara() İstanbul otobanında seyahat ettin mi()

Dr() Eylül Hanım bugün hastanede mi()

Kenan ayağa kalkarak()

()Benimle bu şekilde konuşamazsınız() dedi()

10. Aşağıdaki atasözlerini anlamlarıyla eşleştiriniz.

☐ İyi bir ailenin çocuğu kötü de olabilir.

☐ Bilgili, hünerli, işinde başarılı olan kimseler kıskanılır, eleştirilir ve işlerini yapmaları zorlaştırılır.

☐ Bir şeyi yapma isteği ve gücü bulunan kimse, uygun bir çalışma yönü ve alanı bulur.

☐ Bir aileden iyi insan da çıkar, kötü insan da.

☐ İnsan önemli işleri akrabası, yakınları, yandaşlarından güç alarak daha kolay yapar.

☐ Çalışan kimse gittikçe açılır, daha yararlı işler yapar.

1. Ağaç yaprağıyla güzeldir.

2. Ak koyunun kara kuzusu da olur.

3. Akan su yosun tutmaz.

4. Bir ağaçta gül de biter, diken de.

5. Meyve veren ağaç taşlanır.

6. Akarsu çukurunu kendi kazır.

7. Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

İstedığınız konuda bir resim yaparak sınıfa getiriniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

6. TEMA

SANAT

ÜNLÜ RESSAM

HAM MADDESİ METAL OLAN GELENEKSEL EL SANATLARI

BİZ OKURUZ

FİLM ŞENLİĞİ (DİNLEME METNİ)

ŞARKI (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; ünlü Türk ressamların bazılarını, imza atmanın önemini, form doldurmayı, güvenli genel ağ kurallarını öğreneceğiz.

TEMA ADI : Sanat

METİN ADI : Ünlü Ressam

METNE HAZIRLIK

1. Resim yapmayı seviyor musunuz? Seviyorsanız ne tür resimler yapıyorsunuz?
2. Yaptığınız resimleri kimlerle paylaşıyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ÜNLÜ RESSAM

Ünlü ressam sesini hiç yükseltmiyordu, ağır ağır konuşmaya başladı:

— Çocukların yaptığı resimlere bayılıyorum. Çok özgür çalışıyor onlar. Bir şey yapmak isterlerken başka şeyler de çıkıyor ortaya.

— Nasıl yani?

— Renkler ve çizgiler onları alıp götürüyor.

— En çok neye kızsınız?

— Resim yaparken cetvel kullananlara. Bir kedi, düşünün. Yumuşacık, yusyuvarlak bir yaratıktır kedi. Ama nerdeyse kedi bile çizerken cetvel kullanacak kimseler var. Onlara çok kızarım.

— Ama düz çizgili nesneler var. Ev gibi, vapur gibi, masa gibi.

— Resim cetvelle yapılmaz efendim, isterse yamuk olsun, elimizle yapacağız evi de, vapuru da, masayı da. Canımı sıkan bir şey daha var; bazıları resmi önce kurşun kalemle yapıp sonra boyayla üstünden gidiyorlar.

— Resim düzeltilmez mi?

— Düzeltmemek daha iyi. Ben olsam, düzeltmem; yenisini yaparım.

— Ama o başka bir resim olup çıkar.

— Bazı ressamın doğadaki renkleri başka türlü kullandıkları görülüyor. Örneğin ağacı mavi yapraklı yapıyorlar.

— Önce renkleri yerinde kullanmayı öğrenmeli. Ondan sonra her şey serbest.

— Yedi renkle mi?

— Ne yedisi? Boyaları birbirine karıştırınca milyonlarca renk çıkar.

— Ressam kime denir?

— Renklerle yaşayan kimseye.

— Şair?

— Şair de sözcüklerle yaşar.

— Demirci?

— Demir döver.

— Kuş?

— Uçar. Bazen de konar.

— Çarşamba?

— Çarşaf dokur.

— Üç ressam adı, sayar mısınız?

— Leonardo Da Vinci, Rafaello, Picasso.

— Üç Türk ressamı?

— Şeker Ahmet Paşa, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Cihat Burak.

— Bir de Fatih Sultan Mehmet'in portresini yapan sanatçı vardı.

— Bellini'dir onun adı. İtalyan'dır. Sonradan Venedik Cumhuriyeti'nin ressamı olmuştur.

— Poster ne demek?

— Ticaret amacı olmayan afiş demek.

Ünlü ressam bu son sözü söyledikten sonra gözlüklerini çıkardı. Sildi. Gözleri belirsiz bir ikinci vakti gibiydi.

Bellini'nin Fatih Sultan Mehmet Portresi

Cemal SÜREYA

Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri kullanarak “Kim, Nerede, Niçin?” oyununu oynayınız.

Yukarıda yazan kelimeleri tahtaya yazınız. Öğretmeninizin kontrolünde ikili gruplar hâlinde tahtaya çıkınız. Oyuna ilk olarak kimin başlayacağını belirleyiniz. Eğer oyuna başlayacak olan kişi sizseniz, tahtada yazan kelimelerden birini seçerek bu kelimeyi arkadaşınıza söylemeyiniz. Arkadaşınızın kelimeyi bulmak için size sorduğu:

1. Kim kullanır?
2. Nerede kullanır?
3. Ne için kullanır?

sorularına net cevaplar veriniz. Arkadaşınız size yukarıda verilen sorular dışında soru soramaz. Eğer arkadaşınızın tahmini doğruysa birbirinizi tebrik ederek sıranıza oturunuz. Eğer tahmini yanlışsa arkadaşınızın yerine başka birini seçtiğiniz kelimenin anlamını tahmin etmesi için çağırınız. Oyun esnasında konuşma ve sınıf kurallarına uyunuz. Oyunu öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız.

Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüklerinizden kontrol ettikten sonra anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız. Bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ressam çocukların yaptığı resimleri neden çok seviyor?
2. Ressam en çok neye kızıyor?
3. Ressama göre resim yapanlar önce neyi iyi yapmalıdır?
4. Ressama göre şair kime denir?
5. Ressamın saydığı Türk ressamı kimlerdir?
6. Fatih Sultan Mehmet'in portresini yapan sanatçı kimdir?

VIDEO

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

Metnin ana fikri

4. ETKİNLİK

Türk ressamlarına ait aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Bu resimlerden hangisini daha çok beğendiniz? Nedenleriyle birlikte açıklayınız.

*Sami Yetik
(1878-1945)*

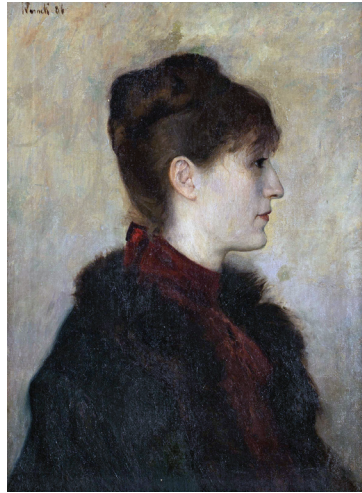
Cephane taşıyan Köylüler

Yapım yılı:1922

Bulunduğu Yer:
Ankara RHM

*Osman Hamdi Bey
(1842-1910)*

Portre

Yapım yılı:1886

Bulunduğu Yer:
Ankara RHM
Osman Hamdi Bey Salonu

*Şeker Ahmet Paşa
(1841-1907)*

Natürmort

Yapım yılı:1906

Bulunduğu Yer:
Ankara RHM
Şeker Ahmet Paşa Salonu

5. ETKİNLİK

Ressam, resmini bitirdikten sonra resmin kendisine ait olduğunun bilinmesi için resmin altına imzasını atarak resmi yaptığı tarihi yazar. İmza bir bakıma kişinin kimliğidir. Aşağıdaki imza örneklerini ve imzalı resmi inceleyiniz. İmzayla ilgili verilen bilgileri okuyarak öğretmeninizin rehberliğinde çizim alanına imzanızı atınız.

Narlar ve Ayvalar Tablosu
Şeker Ahmed Paşa (1841-1907)

Bir kimsenin, bir yazının altına yazıyı yazdığını ya da onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde ve el yazısıyla yazdığı adı ya da adının işaretine **imza** denir. İmza atarken uymanız gereken bazı kurallar vardır:

1. İmzanızı yazarak atmalısınız. İmzada yazılması gereken kısım adınız ve soyadınızdır. Adınızın baş harfi ve soyadınızın tamamından oluşan imza da atabilirsiniz. Eğer iki isminiz varsa bunların tamamını ya da istediğiniz birinin baş harfini kullanabilirsiniz. Yazı şeklinde olan bir imzaya baktığınızda, bu imzanın kime ait olduğunu anlayabilirsiniz.

2. İmzanızı her zaman aynı şekilde atmalısınız. Her ne kadar büyüdükçe imzanızda ufak değişiklikler olabilse de imzanızın orijinal hâline sadık kalmalısınız.

Bazı imzalar birbirine benzese de her insanın yazı stili farklı olduğundan hiçbir imza birbirinin aynısı olamaz.

Öğretmeninizden yardım alarak kendi imzanızı oluşturunuz. İmzanızı oluşturmak için birçok deneme yapmanız gerektiğini unutmayınız.

6. ETKİNLİK

Resim yarışmasına katılmak için verilen aşağıdaki formu öğretmeniniz rehberliğinde, sizden istenilen bilgileri yazarak uygun şekilde doldurunuz.

Adı- soyadı	
Cinsiyeti	
Okulunun adı	
Okulunun adresi	
Sınıfı	
Resim yarışmasına neden katılmak istediğinizi açıklayınız.	
Bu formu imzalayarak şartları kabul etmiş olursunuz.	
Başvuranın imzası	

Formları doldururken eksiksiz ve doğru bir şekilde, okunaklı ve güzel bir yazıyla doldurmalısınız.

7. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma sonucunda hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz resminizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Sınıftaki resimlerin benzerlikleri ve farklılıklarına dikkat ediniz. Ardından “Ünlü Ressam” metninden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Ressamın bu cümlelerde anlatmak istedikleri üzerine arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda yabancı dillerden alınmış ve henüz dilimize yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanınız.

“Çocukların yaptığı resimlere bayılıyorum. Çok özgür çalışıyor onlar. Bir şey yapmak isterlerken başka şeyler de çıkıyor ortaya.”

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfınıza çeşitli renklerde oyun hamurları getiriniz.

TEMA ADI : Sanat

METİN ADI : Ham Maddesi Metal Olan Geleneksel El Sanatları

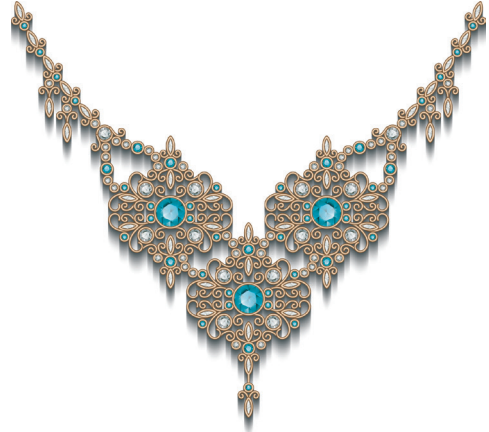
METNE HAZIRLIK

1. Geleneksel el sanatları denince aklınıza neler geliyor?
2. Evinizde demirden, bakırdan veya gümüşten yapılan özel eşyalar var mı? Bu eşyaların neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkate ederek sessiz okuyunuz.

HAM MADDESİ METAL OLAN GELENEKSEL EL SANATLARI

Ham maddesi metal olan geleneksel el sanatları; kullanılan madene, kullanım alanına, tekniklerine vb. sınıflandırmak mümkündür. Anadolu’da Tunç Çağı’nda bakıra kalay katılarak tuncun elde edilmesinden sonraki dönemlerde bakır, altın, gümüş gibi madenler dövme, dökme tekniğiyle işlenmişlerdir. Roma, Bizans dönemlerinde Anadolu’nun gelişmiş maden sanatı atölyelerinin bulunduğu bilinmektedir.

Büyük Selçuklular ile birlikte İslam maden sanatında önemli gelişme görülmektedir. Selçuklular sanatın birçok dalında olduğu gibi maden sanatının gelişiminde de önemli rol oynamışlardır. Bu dönemlerde gelişmiş maden sanatı atölyelerinin bulunduğu yerleşim yerleri arasında Konya, Mardin, Hasankeyf, Diyarbakır, Cizre, Siirt, Harput, Erzincan ve Erzurum başta gelmektedir. Osmanlı Dönemi’nde Anadolu’da, Balkanlarda maden sanatının doruk noktasına ulaştığı bilinmektedir.

Gaziantep, Kahramanmaraş, Mardin, Diyarbakır, Siirt, Tokat, Malatya, Elazığ, Erzurum, Trabzon, Giresun, Ordu, Sivas, (...) Bursa, İstanbul, Edirne Osmanlı Dönemi’nde maden sanatının merkezi olan illerdir. Maden işçiliğinde dövme, telkâri, kazıma (kalemkâr), çekiç işi, kakma, (...) savatlama, ajur kesme gibi teknikler kullanılmaktadır.

Demircilik

Demir; kapı tokmakları, mutfak araçları, hayvan koşumları, tarım ve müzik aletleri gibi eşyaların yapımında kullanılmaktadır.

Anadolu'da demir sanatıyla yapılan bazı eşyalar

Bakırcılık

Yapılan araştırmalar; Anadolu'da bakırcılığın gelişiminin, çok eski tarihlere dayandığını, bakır cevher yataklarının eskiden beri işletildiğini doğrulamaktadır. Anadolu sanatında önemli bir yeri olan bakır, süslemeye de çok elverişli bir madendir. Günlük kullanımda kap-kacak, takılar, miğferler, kapılarda, kapı süslemelerinde, yapı unsuru olarak kullanılmıştır. En çok kullanılan maden bakırdır. Bakır kap yapım teknikleri; dövme, dökme, sıvama (tornada çekme), preste basma olarak dört çeşittir. Günümüzde en çok kullanılan maden işleme olarak bakır, kalaylanarak mutfak eşyası yapımıyla geniş bir şekilde sürdürülmektedir.

Gaziantep'te bakır işleme sanatıyla yapılan tepsi

Altın - Gümüş İşleri

Altın ve gümüşten kuyumculuk, takı, günlük kullanım eşyaları ve aksesuarlar; telkari, savat, dövme, dökme vb. teknikler kullanılarak yapılmaktadır.

Altın işlemeciliğiyle yapılan bir takı

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri yanda verilen bulmacada bularak belirginleştiriniz. Ardından bulmacanın altında yer alan açıklamaların önüne uygun kelimeleri yazınız.

DÖVME

DÖKME

ATÖLYE

TELKÂRİ

AJUR

KALEMKÂR

TOKMAK

SAVATLAMA

PRES

MİMARİ

P	R	E	S	I	T	M	Ü	T	L	S
Y	M	İ	M	A	R	İ	B	O	G	A
Z	E	O	R	A	T	İ	F	K	N	V
T	S	Y	D	H	P	R	Ü	M	P	A
E	N	D	Ö	V	M	E	Ç	A	Ş	T
L	E	Y	O	M	L	İ	A	K	V	L
K	A	J	U	R	Ş	D	U	Ü	Ç	A
Â	C	Y	D	L	K	E	N	T	B	M
R	D	Ö	K	M	E	P	İ	E	K	A
İ	U	S	A	H	N	E	F	Ş	M	K
D	K	A	L	E	M	K	Â	R	F	R
A	T	Ö	L	Y	E	T	İ	R	A	Ş

- İşletme, onarma, düzeltme vb. işlemlerin uygulanması için bir nesneyi, iki ağırlık arasında mekanik olarak sıkıştırmaya yarayan alet.
- Kızgın durumdayken dövülerek biçim verilmiş metal eşya.
- Delikli örgü, gözenek.
- Kalıba dökülmek yoluyla yapılmış.
- Belli ölçü ve kurallara göre yapılar yapma sanatı, mimarlık.
- Zanaatçıların veya resim, heykel sanatlarıyla uğraşanların çalıştığı yer.
- Gümüş üstüne kurşunla kara nakışlar işlemek.
- Kapiya asılı duran ve kapıyı açmaya yarayan topuz.
- Tel durumundaki gümüşü, altını örerek veya bir şey üzerine kakarak yapılan iş.
- Tavan ve duvarlara kabartma gibi görünen resimler yapan sanatçı.

ETKİNLİK

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Anadolu'da Tunç Çağı'nda, tunç nasıl elde ediliyordu?
2. İslam maden sanatında büyük gelişmeler hangi devlet zamanında görülmüştür?
3. Maden sanatının doruklara ulaşması hangi devlet zamanında olmuştur?
4. Demir hangi aletlerin yapımında kullanılmaktadır?
5. Bakır günlük kullanımda hangi eşyalarda kullanılmaktadır?
6. Altın-gümüş işlerinde hangi teknikler kullanılır?

3. ETKİNLİK

Okuduğunuz metne farklı iki başlık öneriniz. Bu başlıkları ve başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Seçme nedenim:

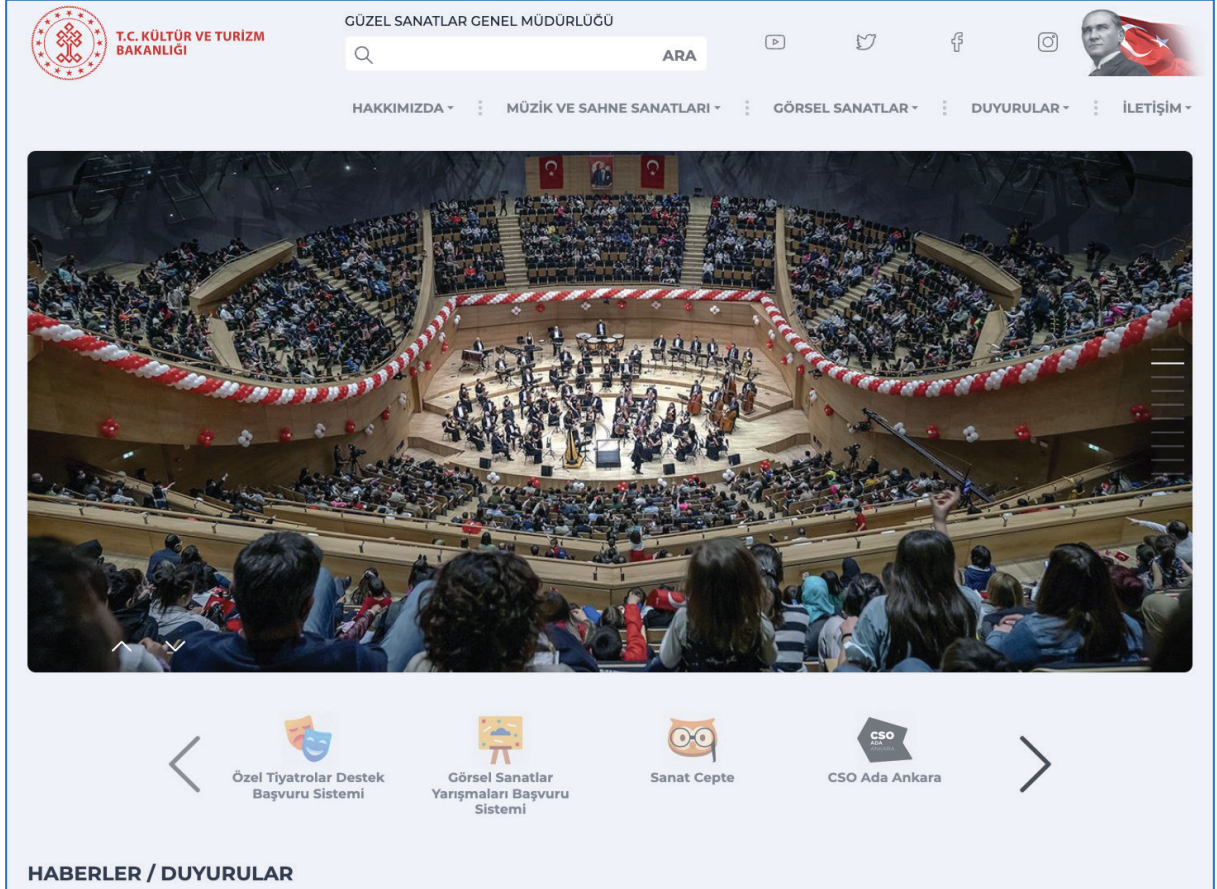
4. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görsel sanat dallarından hangisi ya da hangilerini yapmak isterdiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

5. ETKİNLİK

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün genel ağ sitesine ait aşağıdaki görseli inceleyiniz. Siteyle ilgili soruları görselden hareketle cevaplayınız. Ardından verilen bilgileri okuyunuz.

1. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesi hangi amaç ya da amaçlarla kurulmuş olabilir?
2. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesini kimler ziyaret ediyor olabilir?
3. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesinde hangi konularla ilgili bilgiler yer almaktadır?
4. İnsanlar “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesini neden ziyaret ediyor olabilir?
5. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesi güvenilir bir site midir? Neden?

Her genel ağ sitesi ve blog (ağ günlüğü, günce) belirli bir ilgi alanına hitap eder. Örneğin sinemayla ilgili bir site ya da bloğu hazırlayanların amacı sinemayla ilgilenen kişilerin bloglarını ziyaret etmesini sağlamaktır. İnsanlar ilgi alanları ve ihtiyaç duyduğu bilgilere göre çeşitli site ve blogları ziyaret eder. Bazı site ve bloglar içinde herhangi bir konuyla ilgili bilgi, reklam, video barındırırken bazıları da doğru olmayan bilgiler içerebilmektedir. İlgi alanlarımız ya da ihtiyaç duyduğumuz bilgilere ulaşırken hangi site ve bloglardan faydalandığımıza dikkat etmeliyiz. İnternet içerisinde sadece doğru bilgilerin değil, yanlış birçok bilginin de yer aldığını unutmamalıyız.

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz oyun hamurlarından çeşitli şekil ya da varlıklar yapınız. Ardından öğretmeninizin kontrolünde bu şekil ve varlıkları sınıf tahtası önünde uygun bir şekilde sergileyiniz. Arkadaşlarınızın ortaya koydukları ürünleri inceleyiniz. Arkadaşlarınızla bu şekil ve varlıkları yaparken neler hissettikleri, ne gibi zorluklarla karşılaştıkları ve ne düşündükleri hakkında konuşunuz.

7. ETKİNLİK

Demirden, bakırdan ya da altından çeşitli aletler veya eşyalar yapan bir sanatçı olduğunuzu düşününüz. Hayal gücünüzü de kullanarak bu konuda bir hikâye yazınız. Hikâyenizde gerçek ve mecaz anlamlı kelimeleri doğru şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfa severek okuduğunuz roman, hikâye, masal ya da şiir türünde yazılmış bir kitap getiriniz.

TEMA ADI : Sanat

METİN ADI : Biz Okuruz

METNE HAZIRLIK

1. Katip Çelebi'nin "Kitaptan daha iyi bir arkadaş yoktur. Zaman zaman insana dert ortaklığı eder, insanın gönlünü açar, yüreğine su serper." sözüne katılıp katılmadığınızı nedenleriyle açıklayınız.

2. Kitap okumak sizce neden önemlidir?

Şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

BİZ OKURUZ

Biz okuruz

Biliyoruz

Okumak, görmek demek

Tanımak insanları

Doğayı sevmek demek

Biz okuruz

Biliyoruz

Okumak yücelmek demek

Yürüyüp adım adım

Doğruyu bulmak demek

Biz okuruz

Biliyoruz

Okumak sevmek demek

En zor olanı başarmak

Kendini bilmek demek

Ayla ÇINAROĞLU

Şiir Gemisi

1. ETKİNLİK

Şiirde anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri birer cümle içinde kullanarak sözlüğünüze yazınız.

Kelimeler	Tahminlerim

2. ETKİNLİK

Şiirin konusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Kitaplar

Okumak

Bilim

Doğa

3. ETKİNLİK

Şiirin ana duygusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Kitaba olan özlem

Kitapların güzelliği

Kitap sevgisi

Kitaplarla arkadaş olmak

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki ifadeleri şiire göre tamamlayınız.

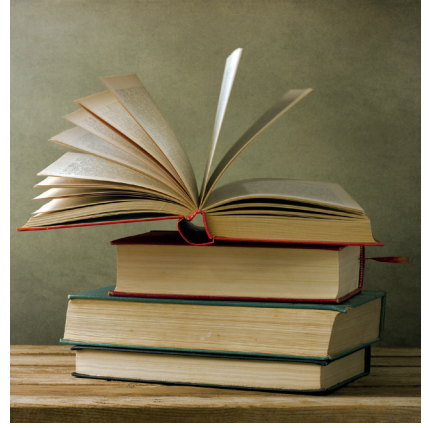
Okumak insanları demek.

Okumak doğayı demek.

Okumak bulmak demek.

Okumak en zor olanı demek.

Okumak kendini demek.

5. ETKİNLİK

Şiiri beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyarak karşılaştırma yapılan varlıkları söyleyiniz.

“Hüseyin de Elif gibi kitap okumayı çok sever.”

“Klarnetin sesi, diğer müzik aletlerinin sesinden daha çok etkiler beni.”

“Kitap okumak oyun oynamak kadar güzeldir.”

Aşağıya karşılaştırma yapılan üç cümle yazınız.

.....

.....

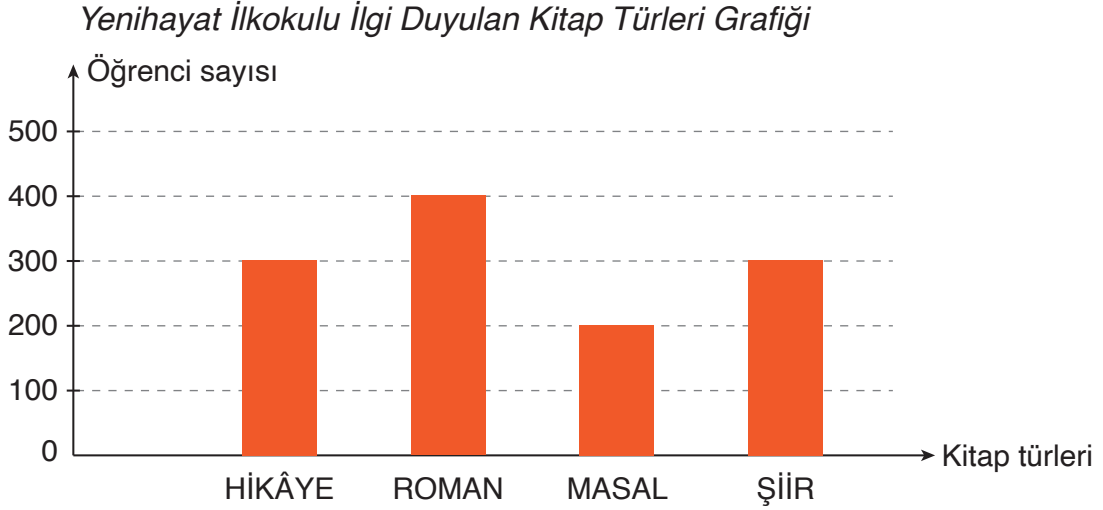
.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Erdem, okulundaki arkadaşlarına hangi tür kitaplara ilgi duyduklarını sormuş. Edindiği bilgiler doğrultusunda aşağıdaki grafiği hazırlamıştır. Yağmur'un hazırlamış olduğu grafiği inceleyerek grafikle ilgili soruları cevaplayınız.

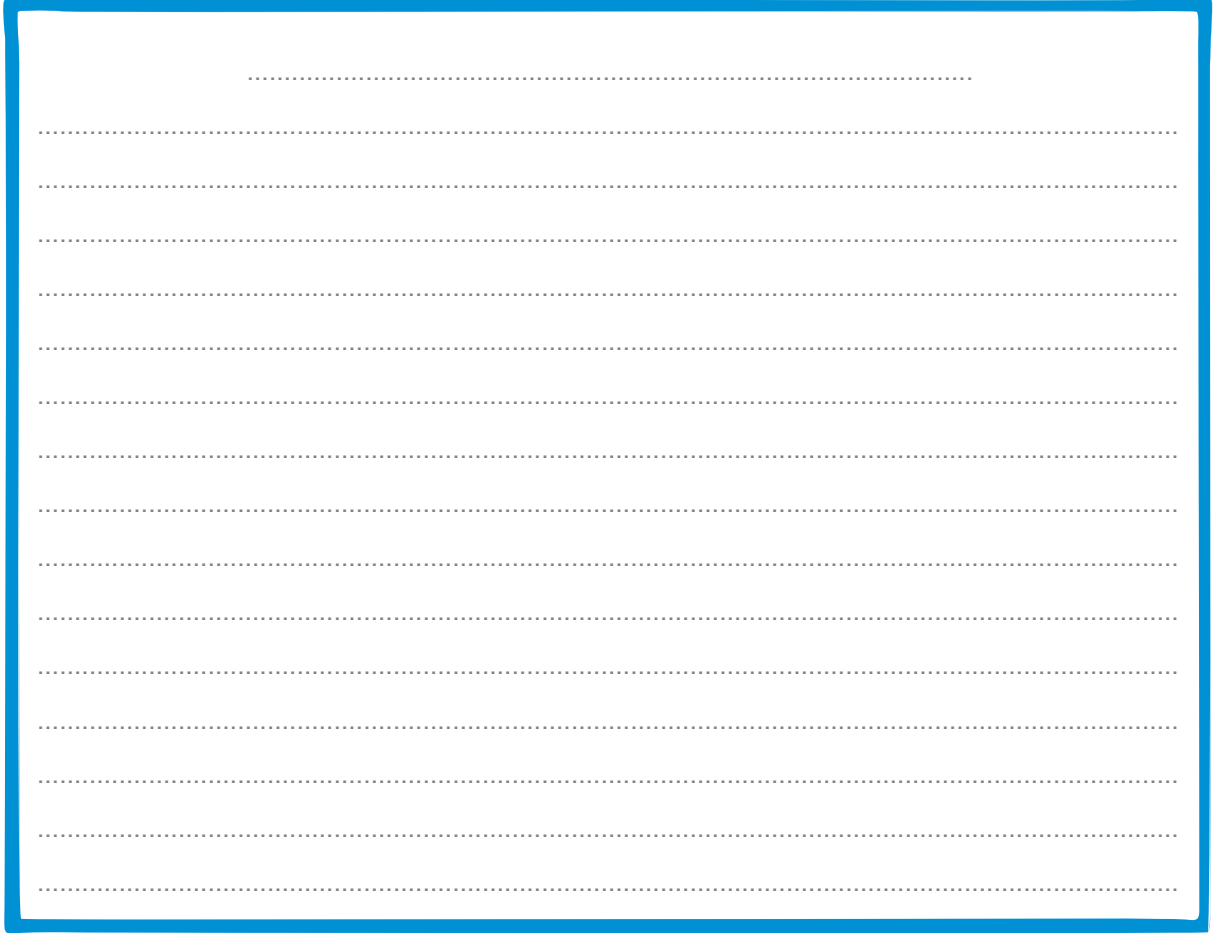
1. Okulda en çok hangi tür kitap türüne ilgi duyulmaktadır?
2. Okulda en az ilgi duyulan kitap türü hangisidir?
3. Okulda romana ilgi duyanların sayısı, masala ilgi duyanların sayısından ne kadar fazladır?
4. Bu okulda toplam kaç öğrenci vardır?
5. Grafiğin adı nedir (Matematik dersinde öğrendiklerinizi hatırlayınız.)?
6. Grafikteki bilgilerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Siz olsaydınız bu grafiğe başka hangi bilgileri eklerdiniz?
7. Grafikteki kitap türlerinden hangisine ilgi duyuyorsunuz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma sonucunda sınıfa getirdiğiniz kitabı arkadaşlarınıza gösteriniz. Ardından kitabın yazarı ve içeriği hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmalarınızda daha önce üzerinde durulan kurallara uygun hareket ediniz.

9. ETKİNLİK

Kitap okurken hissettiğiniz duygular ve kitabın hayatınızdaki yerini düşününüz. Kitapların insanlar üzerindeki etkisinin sebeplerini kendinize göre aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazarken harflerin yapısal özelliklerine dikkat ediniz. Yazdıklarınıza başlık koymayı unutmayınız. Yazınızı bitirdikten sonra kontrol ederek varsa yazım ya da noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Basılı ve dijital yayınlardan düzeyinize uygun film afişleri araştırınız.

TEMA ADI : Sanat

METİN ADI : Film Şenliği

METNE HAZIRLIK

1. Daha önce hiç sinemaya gittiniz mi? Gittiyseniz izlediğiniz filmin konusunu söyleyiniz.
2. Hangi tür filmleri izlemekten hoşlanıyorsunuz? Nedenleriyle anlatınız.

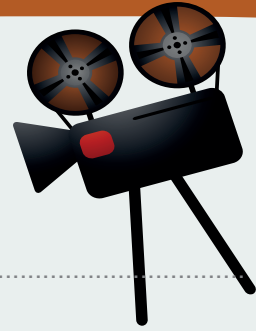
Metni vurgu, tonlama ve telaffuza uygun dinlerken anlamını bilmediğiniz kelimeleri 1. etkinliğe yazınız.

FİLM ŞENLİĞİ (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metni dinlerken anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını yer aldıkları cümleden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizi kelimele-
rin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamlarını yazdıktan sonra bu kelimeleri birer
cümlede kullanınız.

KELİMELER

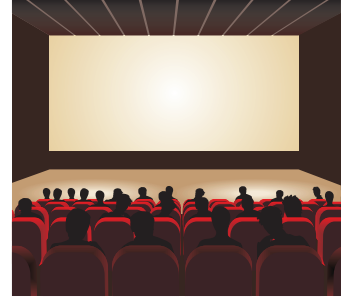
SÖZLÜK ANLAMLARI

CÜMLELERİM

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Film şenliği yılın hangi ayında yapılıyor?
2. Metnin varlık kadrosunda kimler yer almaktadır?
3. Anne ve babanın tartışmasının sebebi nedir?
4. Mine'nin elindeki turuncu kumaş parçaları hangi giysiye aittir?
5. Mine yaptığı hatayı anlayınca nasıl davranıyor?
6. Mine şenlik sırasında babasının ceketini neden çekiştirip duruyor?
7. Metni eğlenceli buldunuz mu? Neden?

Sinema salonu

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metni beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Metne farklı bir başlık öneriniz. Bu başlığı ve başlığı seçme nedeninizi yazınız.

Seçtiğim başlık:

Seçme nedenim:

6. ETKİNLİK

Metni ana hatlarıyla ve olayları oluş sırasına uygun olacak şekilde özetleyerek yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Metni bir kez daha dinleyiniz. Öğretmeninizin rehberliğinde tahtaya çıkarak metinde anlatılan olayı canlandırınız. Canlandırmaya başlamadan önce metnin varlık kadrosunu belirleyiniz. Varlık kadrosundaki kişi sayısına uygun gruplar oluşturunuz. Bir rolü birden fazla kişinin istemesi durumunda kura çekiniz. Canlandırmanın ardından kendinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Canlandırmam esnasında seçtiğim kişinin özelliklerine uygun rol yaptım.		
Canlandırmam esnasında beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Karakterleri canlandırırken diyaloglara dikkat ettim.		
Canlandırmamda işitilebilir bir ses tonu kullandım.		
Kelimelerin telaffuzuna, vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.		

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırmalardan hareketle ünlü bir sinema oyuncusu olduğunuzu hayal ediniz. Ne tür filmlerde oynamak isterdiniz? Bu filmlerde insanlara ne tür mesajlar verirdiniz? Arkadaşlarınızla kurallara uygun olacak şekilde konuşunuz.

9. ETKİNLİK

Bir yönetmen olduğunuzu ve film çekeceğinizi hayal ediniz. Filmin konusunu, olayların nasıl ilerleyeceğini tasarlayarak defterinize yazınız.

Defterinize yazdığınız filmin içeriğine uygun bir afiş tasarlayınız. Afişinizi oluştururken “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırmadan faydalanınız. Afişinize uygun bir resim çizmeyi ve yazım kurallarına uymayı unutmayınız. Afişinizi bitirdikten sonra arkadaşlarınızla paylaşınız.

İŞTE BENİM AFİŞİM

ŞARKI

Şarkı söylemek
Dallarda hep birlikte
Kuşlar gibi cıvıldaşmaktır
Bir bahar sevinciyle.
Dolaşmaktır kelebekler gibi
Çiçekten çiçeğe keyifle.

Çocuklar şarkı söyleyince,
Işıklar saçılır çevreye,
Yüzlerine bir ay doğar,
Pınarlar çağıldar seslerinde.
Şarkı umuttur
Geleceğe duyulan.
Çocuklar umutla büyür
En karanlık gecede bile.

Melisa GÜRPINAR
Gel Dünyayı Gezelim

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

OYUNCU

Perdeler açılınca,
Buluşurum sizlerle.
Yepyeni dünyalara,
Uçarız hep birlikte.

Bazen kral olurum,
Bazen zavallı köle,
Bazen meddahlık yapıp
Can katarım öyküye.

Renkten renge girerim,
Boyarım suratımı.
Kötü adam olunca,
Çatarım kaşlarımı.

Bir oyunda güldürür,
Ağlarım, ağlatırım.
Duygular dünyasına,
Yeni renkler katarım.

Nur İÇÖZÜ
En Güzel Kimin İşi

EK
DEĞERLENDİRME

(1-8. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Aşağıdaki görsellerden hangisi okuduğunuz şiir için uygundur? İşaretleyiniz.

2. Perdeler açılınca neler olmaktadır?

3. Oyuncu hangi rollerde oynamaktadır?

4. Oyuncu kötü adam rolü üstlendiğinde ne yapıyor?

5. Son dörtlükte “Duygular dünyasına, / Yeni renkler katarım.” dizeleriyle şair ne anlatmaktadır?

6. Metinde geçen ve zıt anlamı olan iki kelimeyi, zıt anlamlarıyla birlikte yazarak bu kelimeleri birer cümle içerisinde kullanınız.

Kelime	Zıt anlamlısı	Cümlelerim

7. Metinde geçen pekiştirmeli kelimeyi bularak bu kelimeyi bir cümle içerisinde kullanınız.

8. Okuduğunuz metinde geçen gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri yazınız.

Gerçek anlamlı sözcükler	Mecaz anlamlı sözcükler	Terim anlamlı sözcükler

9. Aşağıdaki cümlelerde eksik bırakılan yerleri uygun olacak şekilde “-de” eki ve “de” bağlacını yazarak tamamlayınız.

Atkıımı müzik odasın..... unuttum.

Babam..... benimle oynayacakmış.

Sen..... mi bağlama aldın?

Konsere sen..... gelecek misin?

Yol..... yürürken müzik öğretmenimi gördüm.

Sınavı kazandığımdan annemin..... haberi yok.

10. Aşağıda verilen isimlerin kısaltmalarını karşılıklarına yazınız.

İsimler	Kısaltmaları
General	
Türk Silahlı Kuvvetleri	
Güneydoğu	
Binbaşı	
Cadde	
Acele Posta Servisi	
Türkiye Cumhuriyeti	
Türkiye Büyük Millet Meclisi	
Millî Savunma Bakanlığı	
Doçent	

11. Sanat teması süresince izlediğiniz ve beğendiğiniz, yaşınıza uygun bir filmi arkadaşlarınıza tanıtınız.

Filmin adı:

Filmin süresi:

Filmin konusu:

Filmi arkadaşlarıma tavsiye ediyorum çünkü

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

İş, eğitim veya askerlik gibi bir sebeple doğup büyüdüğü şehirden ayrılmak zorunda kalan bir yakınınıza bir mektup yazınız. Mektubunuzu çoğaltarak bir örneğini sınıfa getiriniz.

EBA
İÇERİK

ÖZET

7. TEMA

BİREY VE TOPLUM

AYAKKABI TAMİRCİSİ

TATLI DİLE DAİR

AYŞE NİNE

ÇİFTÇİYLE OĞULLARI (DİNLEME METNİ)

BEBEĞE NİNNİ (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; metinleri konusu ve karakterleri yönünden karşılaştırmayı, tebrik mesajı yazmayı, metindeki olayları oluş sırasına koymayı ve hikâye yazmanın kurallarını öğreneceğiz.

TEMA ADI : Birey ve Toplum

METİN ADI : Ayakkabı Tamircisi

METNE HAZIRLIK

1. Aile büyüklerinizle nasıl vakit geçiriyorsunuz?
2. Aile büyüklerinizle vakit geçirirken neler hissediyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

AYAKKABI TAMİRCİSİ

Pantolonumun dizinin yırtıldığı gün ayakkabı tamircisiyle tanıştım.

Dükkânın kapısında mavi bir tabela vardı. Üstünde beyaz harflerle “Ayakkabı Tamircisi” yazıyordu. Buğulanmış cam kapıya yüzümü dayadım. Tamirci, yaşlı bir adamdı. Başını önüne eğmiş, çalışıyordu. Kapıyı itip içeri girdim. Kapıdaki çingırağın sesini duyunca elindeki işi tezgâha bıraktı, mavi gözlerini gözlerime dikti. Koskocaman bir gövdesi vardı. (...) Torbamdaki pantolonu çıkarırken,

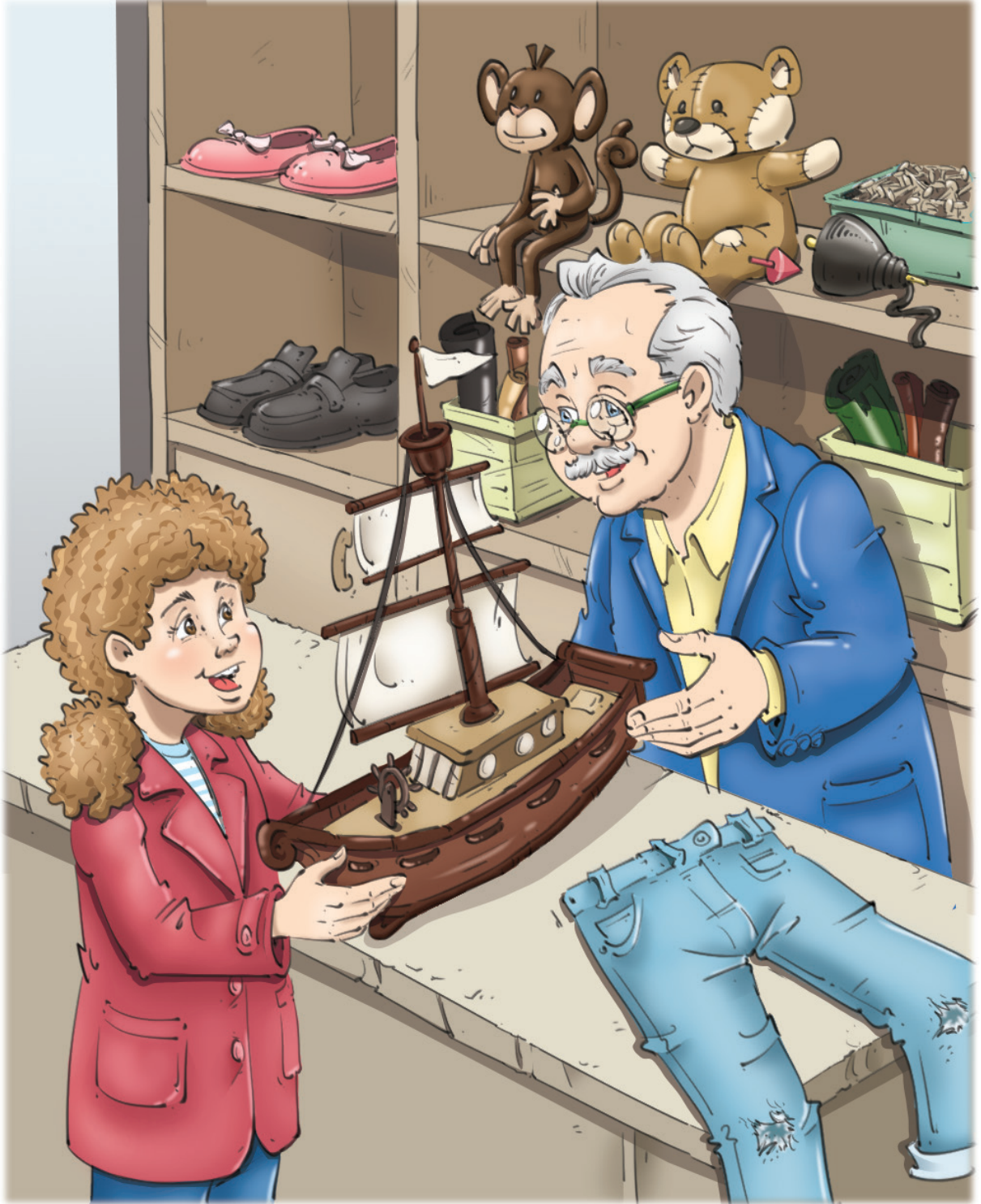

“Şeey...” dedim. “Bu pantolona uygun bir deri var mı sizde acaba?”

Tezgâhın arkasındaki rafları karıştırmaya başladı. Raflar karmakarışıktı. Sadece deri parçaları, ayakkabılar, çivi kutuları değil, deriden yapılmış oyuncaklar bile vardı. İlk anda gözüme çarpanlar fırıldak, ayı, maymun ve koca bir korsan gemisi oldu.

“Aaa! Siz oyuncak da mı satıyorsunuz?”

“Hayır. Oyuncaklar satılık değil. Torunumun. Ben yaptım.”

Tezgâhın altından iki fotoğraf çıkardı. Birinde ayakta güçlükle durmaya çalışan sevimli bir bebek, ötekinde mikrofon karşısında şiir okuyan formalı bir kız vardı.

“Torunuma yaptım ama haberi yok.”

“şimdi nerede?”

“ ook uzakta. (...) Bakarsın bir gün tutturur, dedemi göreceğim diye, atlar gelirler İstanbul’a.”

“Her yaz gelirler belki diye yollarını g zlersiniz, değil mi?”

Yanıt vermedi. Bir deri parçasını pantolonunun dizine uydurmaya çalışıyordu.

“Hah, bu oldu işte. Elim boşken dikeyim şunu. Annene iş çıkmasın. Sen de boş durma. şu dolabın alt gözünü a  bakalım.”

“Aaa! Boy boy bir sürü  ocuk ayakkabısı var burada.”

Belli ki hepsini torunu için yapmıştı.

“En sağdaki kahverengi botu giyer misin?”

Son yaptığı bot buydu herhâlde.

Botları ayağıma geçirdim. Sanki benim için yapılmıştı. Ayağıma tıpatıp olmuştu.

“Tam sana göreymiş. Çıkarma, senin olsun.”

Botları bir çırpıda çıkarıp tezgâhın üstüne koydum.

“Torununuzun bu botlar. Ben alamam. Şeey... Torununuzu görmeden nasıl onun ayağına göre bot yapabiliyorsunuz?”

Kırmızı yanaklarını şişirerek sessiz sessiz güldü.

“Bulutlara baka baka yaparım. Ayak izlerini görürüm bulutlarda.”

Çıngırak sesiyle irkilip sustu. İkimiz de kapıya çevirdik başımızı. Ekose kasketli, yaşlı bir adam şemsiyesine yaslanarak içeri girmeye çalışıyordu.

“Heey, Hasan Usta!” diye bağırdı. (...)

“Haa, Erol... Geldin mi? Şeey... Bugün kusuruma bakma. Satranç falan oynayamam.”

“Hayrola bir şey mi oldu?”

Hasan Usta başıyla beni işaret edip göz kırptı.

“Yoksa... Haa, şimdi anladım. Eee, bugünlük affediyorum seni. Torununla baş başa kal da hasret gider.”

Dükkânda yalnız kalmıştık.

Ama ikimizin de ağzını bıçak açmıyordu. Başımı kaldırıp yüzüne bakmaya cesaret edemiyordum.

İşini bitirince pantolonumu torbaya koydu, elime verdi. Gözlerimi kaldırmadan aldım torbayı.

(...)

“Ara sıra uğrar mısın bana? Seninle konuşmak hoşuma gitti.”

Başımla gelirim, dedim.

Sevinmişti. Yüzündeki derin çizgiler yumuşamış, gençleşmişti sanki.

Kapıyı açtım. Soğuk karanlığa attım kendimi. Eve yürürken gözlerim hep bulutlardaydı. Hasan Usta bulutlarda torununun ayak izlerini nasıl görüyordu acaba? (...)

O gece yatağımda küçücük ayakkabıcı dükkânında geçenleri düşündüm hep. Hasan Usta'yı, torununu, korsan gemisini, ekose kasketli adamı... Bir düş müydü gördüklerim yoksa? Hayır... Hayır, gerçektir.

Sevim AK

Mahalle Sineması

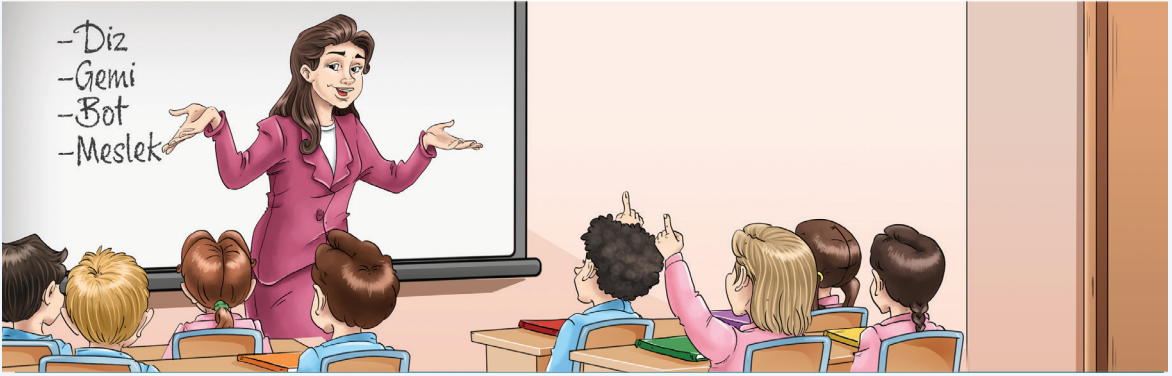
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki kelimeleri tahtaya yazınız. Ardından “Bende Var” oyunu hakkında verilen görseli inceleyerek bilgileri okuduktan sonra oyunu öğretmenin rehberliğinde oynayınız.

pantolon ayakkabı sağlam tamirci diz dükkân dayamak itmek
raf çingirak tezgâh torba deri kumral çivi fırlıdak forma
meslek torun yavru mikrofon göz kırpmak hasret bot
ekose şemsiye irkilmek usta satranç kasket düş affetmek

BENDE VAR!

Tahtada yazan kelimelerden seçtiğiniz üç tanesini defterinize yazınız. Öğretmeninizin tahtada yazan kelimelerden birini söylemesini bekleyiniz. Eğer öğretmeninizin söylediği kelime yazdığınız üç kelimedenden biriye “Bende var!” diyerek kelimenin anlamını tahmin ediniz. Tahmininizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Her doğru tahmininiz için 1 puan kazanırsınız. Öğretmeninizin söylediği kelime diğer arkadaşlarınız tarafından da yazılmış olabilir. Bu durumda ilk olarak “Bende var!” diyen arkadaşınız kelimenin anlamını doğru tahmin ederse 1 puan kazanır eğer tahmini yanlışsa sıra diğer “Bende var!” diyen kişiye geçer. Oyun sonunda en yüksek puanı alan arkadaşınız oyunu kazanır.

Oyunu öğretmenin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız.

Oyunu oynarken karşılaştığınız zorlukları, oyunu beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Anlatıcı olan çocuk, ayakkabı tamircisiyle ne zaman tanışıyor?
2. Tamirci nasıl bir adamdır?
3. Tamirci dükkânında hangi oyuncaklar bulunmaktadır?
4. Tamirci neden oyuncak yapıyor?
5. Tamirci ile çocuk konuşurken içeri kim giriyor?
6. Anlatıcı yattığında ayakkabı tamircisiyle ilgili neleri düşünüyor?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metindeki çocuğun yerinde olsaydınız Hasan Usta'nın verdiği botu kabul eder miydiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Metinde geçen gerçek ve hayalî öğeleri yazınız.

Gerçek öğeler:

Hayalî öğeler:

6. ETKİNLİK

“Ayakkabı Tamircisi” metni ile önceki temada işlediğiniz “Film Şenliği” metnini aşağıdaki özelliklere göre karşılaştırınız.

Ayakkabı Tamircisi

Konusu:

Karakterleri:

Film Şenliği

Konusu:

Karakterleri:

7. ETKİNLİK

Metnin hikâye unsurlarını yazınız.

Olay:

Kahramanlar:

Yer (mekân):

Zaman:

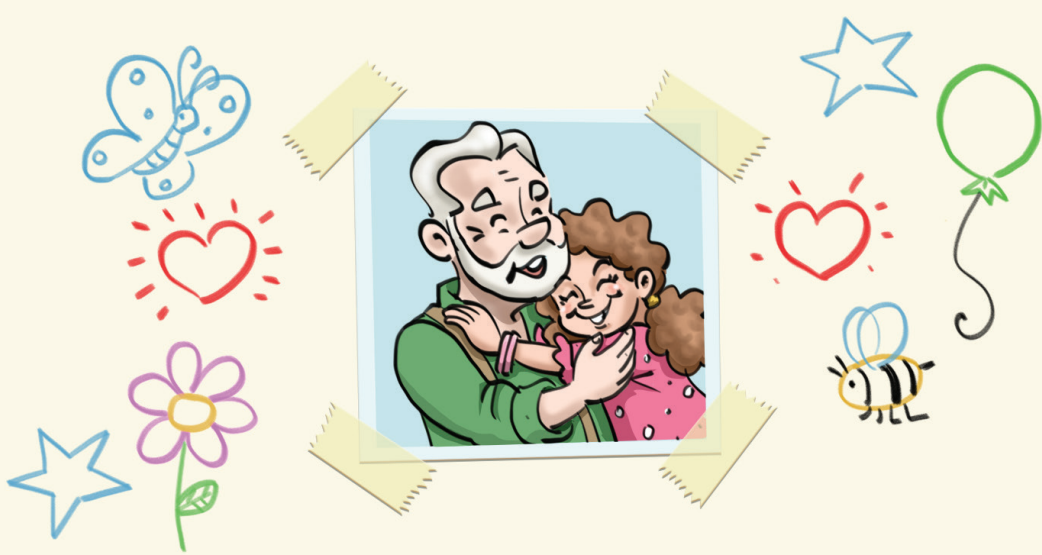
**AYAKKABI
TAMİRCİSİ**

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yazarak sınıfa getirmiş olduğunuz mektuplarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız. İnsanların gurbete gitme sebepleri ve gurbetteki insanların karşılaştığı zorluklar hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmanız esnasında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerlerine Türkçelerini kullanınız. Ayrıca konu dışına çıkmamaya özen gösteriniz.

9. ETKİNLİK

Aslı’nın, dedesine gönderdiği tebrik mesajını inceleyerek okuyunuz. Siz de bir karta sevdiğiniz bir aile büyüğünüz için tebrik mesajı yazınız. Mesajınızı yazmadan önce yazacaklarınızı zihninizde tasarlayınız. Mesajlarınızın kısa ve anlaşılır olması gerektiğini unutmayınız. Mesajınızı yazdıktan sonra kartınızı çeşitli resimlerle süsleyiniz. Mesajınızı farklı yazı karakterleri kullanarak da yazabilirsiniz.

Bu kadar iyi bir dede olduğun için seni çok seviyorum.
Seni dünyanın en iyi dedesi seçiyor, ellerinden öpüyorum.
Canım dedeciğim.

Torunun Aslı

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Aile büyüklerinize karşılaştıkları sorunlarla nasıl başa çıktıklarını sorarak edindiğiniz bilgileri sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Birey ve Toplum

METİN ADI : Tatlı Dile Dair

METNE HAZIRLIK

1. Çevrenizde en çok kimlerin konuşmalarını seviyorsunuz?
2. Ağzından bal damlamak” deyiminden neler anlıyorsunuz?

Metni sessiz okuma yöntemiyle okuyunuz. Okumanızda önemli bulduğunuz ifadelerin altlarını çiziniz.

TATLI DİLE DAİR

Güler yüze dair konuşmanın arkasından tatlı dilin gelmesini tabii karşılamalı.

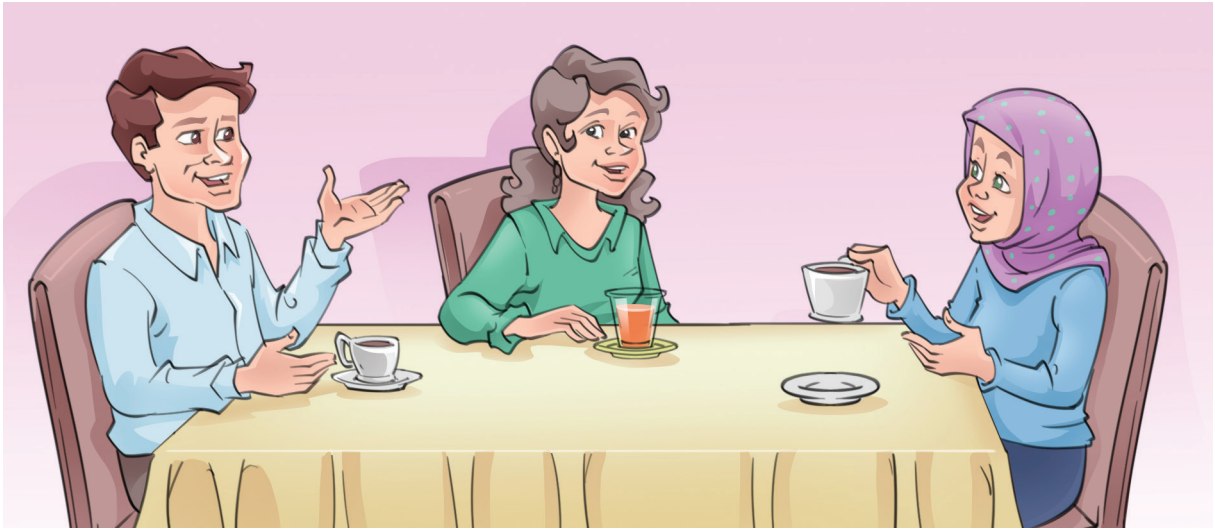
Mağaza vitrinlerindeki mankenleri bilirsiniz. Hepsi güler yüzlüdür, içlerinde pek de güzelleri vardır. Ama dilleri olmadığı için soğukturlar. Onlar her ne kadar insan taklidi iseler de sahici insanları da güzel yapan, sıcak yapan dildir. Ama her dil değil. Dilin de tatlısı olmalı. (...) “Dil yarası yaraların en derinidir” derler. Doğru sözdür. Bıçağın açtığı yara zamanla kapanır; dil yarası, ruhun en gizli taraflarına doğru boyuna işler, bir türlü kapanmak nedir bilmez.

Üstelik acı dilin zararı yalnız karşısındakine değildir; kendi sahibini de dünya güzeli olsa çirkinleştirir. Nice güzel insanlar vardır ki dilleri yüzünden sevilmezler. Bucak bu-cak kaçıttığımız insanlar hep o insanlardır.

Ama tatlı dil öyle mi ya? Yılanı deliğinden çıkarır derler. Yılan pek insan dilinden anlamaz ama tatlı dilin neler yapmaya kadir olduğunu anlatmak için herhâlde böyle demişler.

Ne kadar öfkeli olursanız olun tatlı dil sizi yatıştırır. En yapmayacağınız işleri size tatlı dille güler yüze yaptırır. “Haydi şekerim şunu yapıver!” demek başka “Kalk şunu yap!” demek başkadır. “Kalk şunu yap!” dedikleri zaman “Ne etsem de yapmasam” diye düşünürsünüz. Ne diye yapacakmışım? Mecbur muyum? Başkası yapsın! Hep bize mi yükleniyorlar? Yapmayacağım işte, dersiniz. Ortada hiçbir sebep olmasa bile dayatmanın yollarını ararsınız, eninde sonunda yapmaya mecbur olsanız dahi iyi yapmaz, baştan savarsınız. Çünkü bu emir size dilin tatlı tarafından gelmemiştir. Bir de “Haydi şekerim, ne olur, şunu yapıver” dediklerini tasavvur edin. İşleriniz biraz aksi gitmiş, eve yorgun gelip koltuğa henüz sırtınızı dayamış bile olsanız bu tatlı dil sizi yerinizden kaldırır. İşleriniz aksi gitmişse; “Bunda evdekilerin ne suçu var?” diye düşünürsünüz. Ne kadar yorgun olursanız olun, ufak bir zahmetin sizi daha fazla yoramayacağına kendi kendinizi inandırmaya çalışırsınız. İçinizden bir kuvvet bu tatlı emri yerine getirmeniz için sizi âdeta zorlar. Çünkü tatlı dil suratınıza çarpmamış, kalbinize işlemiştir. İnsan kalbi de pek gevrek bir şeydir. Acı dil onu kırıverirse tatlı dil de imar eder.

İşte tatlı dilin mucizesi de budur. Konuşmayı, sözün sırasını getirmeyi de bir hüner saymalı. Tatlı konuşmalarıyla tanınmış insanlar vardır. Onları dinlemek başlı başına bir zevktir. Hatta bu türlü insanlarla konuşmaya gittiniz mi söz yavaş yavaş güzel konuşanın, tatlı dilinin ağzında kalır. O söyler, siz dinlersiniz. Saatlerce hiçbir şey söylemese-niz bile o tatlı sözlerle siz konuşmuş gibi olursunuz. Hani bazı insanlar için “Ağızdan bal akıyor” derler. İşte bu ağızdan akan tatlı dilin balıdır.

(...)

Şevket RADO

Eşref Saati

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Tahminim	Sözlük Anlamı
vitrin		
manken		
gönül		
bucak		
aksi		
mucize		
hüner		
dil yarası		
eninde sonunda		

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız

1. Sahici insanları güzel yapan nedir?
2. Yazarın kimlerin cana yakın olmasına imkânının olmadığını söylüyor?
3. Hangi yara, yaraların en derinidir?
4. Acı dilin zararı kimleredir?
5. Tatlı dille insanlar neler yapabilir?
6. Tatlı dil dışında, yazar başka neleri hüner saymaktadır?
7. Metinde anlatılanlara çevrenizde kimleri örnek verebilirsiniz? O insanları dinlerken neler hissediyorsunuz?

3. ETKİNLİK

Çevrenizde tatlı diliyle insanları kendisine hayran bırakan birini düşününüz. Bu kişinin resmini çiziniz. Ardından bu kişiyi genel hatlarıyla anlatınız.

4. ETKİNLİK

Metnin ana fikrini yansıtan atasözünü işaretleyiniz.

Güzel söz yılanı deliğinden çıkarır.

Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.

Ev alma, komşu al.

Aslan yattığı yerden belli olur.

5. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinde geçen bir sorunu ve bu sorun karşısında nasıl davranacağınızı yazınız.

Sorun:

.....

Nasıl davranırım:

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Metinde geçen deyimleri ve atasözlerini yazınız. Bu deyim ve atasözlerinizden beğendiklerinizi açıklayınız.

.....

.....

.....

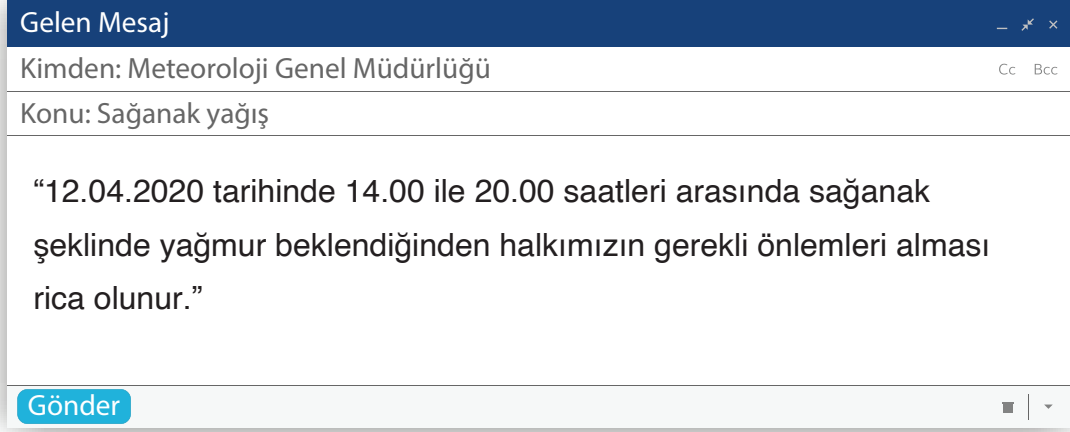
.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

İdil'in posta kutusuna gelen duyuru mesajını okuyunuz. Sizce bu mesaj ne amaçla gönderilmiş olabilir? Bu tür duyurular hangi amaç ya da amaçlarla yapılır? Yazınız.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız çalışma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Hayatınız süresince karşılaşılabileceğiniz problemler karşısında nasıl davranmanız, bu problemlere çözüm ararken nasıl bir yol izleyeceğinizi hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanarak nezaket kurallarına uyunuz.

9. ETKİNLİK

Defterinize daha önce yaşadığınız ve çözebildiğiniz bir problemle ilgili bilgilendirici bir metin yazınız. Metninizde giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine dikkat ediniz. Metninizi bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzelttikten sonra metninizi okuyarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Güvenilir genel ağ siteleri ve basılı kaynaklardan komşulukla ilgili atasözü ve deyimler bularak sınıfa getiriniz.

TEMA ADI : Birey ve Toplum

METİN ADI : Ayşe Nine

METNE HAZIRLIK

1. Komşularınızla ilişkileriniz nasıldır? Açıklayınız?
2. Komşularınızla ne sıklıkla görüşüyorsunuz? Görüşmelerinizde neler yapıyorsunuz?

Metni vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

AYŞE NİNE

Komşumuzdur Ayşe Nine,
Sık sık gideriz evine.
O da sık sık bize gelir.
Tatlı dilli, sevimlidir.

Kem söz demez, kavga etmez,
Kırmaz, darılmaz, incitmez.
Çocukları pek çok sever,
Okşar, yanağından öper.

O böyle çok sevildikçe,
İmreniriz Nine'mize.
"Nasılsın tatlım?" dedikçe
Sanki kanat takar bize.

Hasan Latif SARIYÜCE

Çocuklara Şiirler

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri, anlamlarından yola çıkarak bulmacadaki yerlerine yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimelerden beş tanesini birer cümlede kullandıktan sonra sözlünüze yazınız.

KOMŞU

SIK

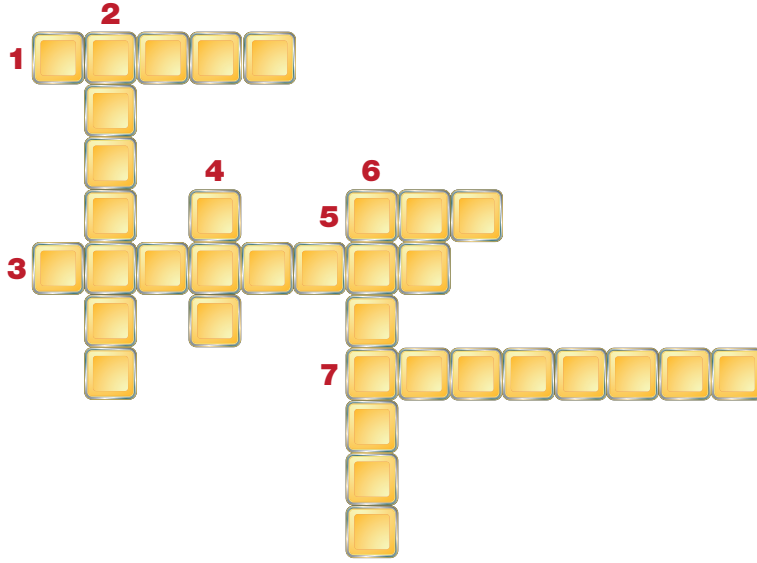
SEVİMLİ

KEM

OKŞAMAK

İMRENMEK

İNCİTMEK

1. Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları ad.
2. Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek veya ona hafifçe vurmak.
3. Beğenilen, hoşlanılan bir şeyi edinme isteğini duymak.
4. Kötü, fena.
5. Benzerleri veya parçaları arasında çok az aralık bulunan, seyrek karşıtı.
6. Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden, cana yakın, şirin.
7. İncinmesine yol açmak.

CÜMLELERİM

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ayşe Nine kimdir?
2. Ayşe Nine nasıl biridir?
3. Ayşe Nine kimleri çok sever?
4. Çocuklar, Ayşe Nine'ye neden imreniyorlar?

3. ETKİNLİK

Şiirin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Şiirin konusu:

.....

.....

.....

Şiirin ana duygusu:

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Şiire iki farklı başlık öneriniz. Bu başlıkları ve başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

İkinci başlığım:

.....

Seçme nedenim:

.....

.....

5. ETKİNLİK

Şiiri beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

Beğendim çünkü

.....

.....

.....

Beğenmedim çünkü

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Şiire ait görseli inceleyiniz. Görsel metne uygun mudur? Neden? Siz olsaydınız şiir için nasıl bir görsel kullanırdınız? Nedenleriyle yazınız.

.....

.....

.....

.....

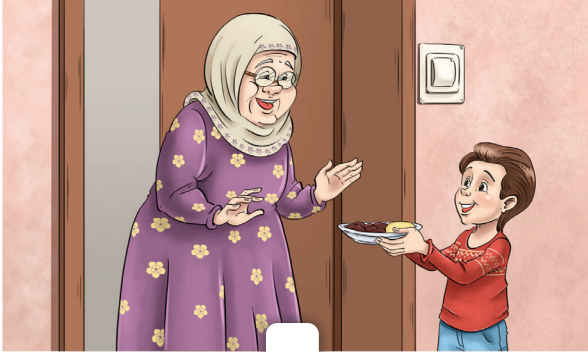
.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerde verilen durumlardan hangisi ya da hangileriyle daha önce karşılaştınız? İşaretleyiniz. Ardından “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen araştırma sonucunda defterinize yazdığınız atasözlerinden, deyimlerden, gözlemlerinizden ve günlük hayatınızdan örneklerle komşuluğun önemini anlatan bir konuşma yapınız.

7. ETKİNLİK

“Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.” atasözünden yola çıkarak aşağıdaki yazma alanına bir hikâye yazınız. Hikâyenizde olayları oluş sırasına göre anlatmaya dikkat ediniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hikâyenizi destekleyen bir resim yapınız.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Büyüklerinize, kendilerine emanet edilen şeylere nasıl davrandıklarını sorunuz. Edindiğiniz bilgileri defterinize yazınız.

TEMA ADI : Birey ve Toplum

METİN ADI : Çiftçiyle Oğulları

METNE HAZIRLIK

1. Büyüklerin, küçüklere nasihat etmelerinin nedenleri neler olabilir?
2. Aile büyüklerimizin sözlerini yerine getirmek neden önemlidir?

Metni dinleme sürecinden önce 1 ve 2. etkinliği yapınız. Ardından metni tonlama, vurgu ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz.

ÇİFTÇİYLE OĞULLARI (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metne ait görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ederek yazınız. Metni dinledikten sonra tahmininizi kontrol ediniz.

2. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Sizce cümlelerde anlatılan olaydan sonra neler yaşanmış olabilir? Yazınız.

“Zengin ve yaşlı bir çiftçi ölümünün iyice yaklaşmakta olduğunu anlamış. Çocuklarını yanına çağırıp baş başa konuşmuş onlarla.”

3. ETKİNLİK

“ata, gömü, harman, yılmamak, öğüt, bellemek ve bilge” kelimelerinin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından tahminlerinizi bu kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Kelimeleri anlamlarıyla birlikte sözlüğünüze yazdıktan sonra “Ben Kimim?” oyununu oynayınız.

BEN KİMİM?

Öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkınız. Tahtada yazan kelimelerden birini seçiniz. Anlamından hareketle seçtiğiniz kelimeyi kullanmadan anlamını anlatmaya çalışınız. Bunun için kelimeyi çağrıştıracak nesneleri, bilgileri kullanabilirsiniz. Kelimeyi doğru tahmin eden arkadaşınızı tahtaya davet ediniz. Bir doğru cevabı olan öğrenci bir daha tahtaya çıkamaz. Oyunu öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız. Oyunu oynarken konuşma ve sınıf kurallarına uyunuz.

4. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Yaşlı çiftçi ölümünün yaklaştığını anlayınca ne yapıyor?
2. Yaşlı çiftçi çocuklarına ne söylüyor?
3. Oğulları, yaşlı çiftçinin istekleri karşısında nasıl davranıyor?
4. Yaşlı çiftçinin oğulları gömüyü neden bulamıyorlar?
5. Yaşlı çiftçinin oğulları mevsim sonunda neden daha fazla ürün alıyorlar?
6. Metnin konusu ve ana fikri nedir?

5. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metne farklı bir başlık öneriniz. Bu başlığı ve başlığı seçme nedenlerinizi yazınız.

Başlığım:

Seçme nedenim:

6. ETKİNLİK

Atasözleri hakkında edindiğiniz bilgileri hatırlayınız. Ardından aşağıda verilen atasözlerinin anlamları üzerine düşününüz. Sizce bu atasözlerinden hangisi dinlediğiniz metnin ana fikrine daha uygundur? Nedenleriyle birlikte yazınız.

Sana vereyim bir öğüt, kendi ununu elinle öğüt.

Bakarsan bağ olur, bakmasan dağ olur.

Yazın çalışan, kışın gülüşür.

Her ziyan bir öğüttür.

Atalar sözünü tutmayanı yabana atarlar.

Araba devrilince yol gösteren çok olur.

Büyük lokma ye, büyük söz söyleme.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki metni okuduktan sonra “Çiftçiyle Oğulları” metnini bir kez daha dinleyiniz. İki metni olay ve varlık kadrosu açısından karşılaştırınız.

BİRLİKTEN KUVVET DOĞAR

Bir çiftçinin üç oğlu varmış. Birbirlerini çekemez, en küçük bir sorunda başlarırmış atışmaya. Baba her seferinde öğüt verirmiş bunlara;

“Bakın çocuklar bu yaptığınız doğru değil, siz kardeşsiniz, kardeş kardeş yaşamalısınız bir arada!”

Ama dinleyen kim? Babanın dedikleri bir kulaklarından girip, öbür kulaklarından çıkarmış hemen. En fazla bir gün sürermiş kardeşlikleri.

Baba bakmış olmayacak. Kuru dallar toplamış bir gün, evin önündeki iğde ağacından. Çağırılmış çocukları yanına. Bir iğde dalını, en büyüğüne uzatıp,

“Kır bakayım şu dalı,” demiş.

Büyük kardeşi, bir büküşte çat diye kırmış dalı. “Güzel,” demiş baba. Bu kez üç iğde dalını bir iple bağlayıp, bir demet olarak uzatmış oğluna:

“Bir de şunları kır bakalım!”

Çocuk, üçlü dal demetini kırmaya çalışmış. Kıramamış.

“Ver kardeşine,” demiş babası.

Ortanca oğlan almış üçlü dal demetini. Var gücüyle büküp kırmaya çalışmış... Kıramamış.

“Ver kardeşine,” demiş babası.

Bu kez küçük oğlan almış üçlü demeti. O da kıramamış. (...) Bunun üzerine baba şu açıklamayı yapmış:

“Bunun sebebi çok açık... Tek kalan dal kolayca kırılır; bir araya gelen dallar ise kolay kolay kırılmaz. (...) Şunu unutmayın: Birlikten kuvvet doğar.

Süleyman BULUT

101 Atasözü 101 Öykü

(Kısaltılmıştır.)

ÇİFTÇİYLE OĞULLARI	BİRLİKTEN KUVVET DOĞAR
Olay:	Olay:
Varlık kadrosu:	Varlık kadrosu:

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bir kişiye emanet edilen şeylerin korunmasının önemi konusunda sınıfça bir tartışma ortamı oluşturunuz. Tartışmanızda konuşma ve dinleme kurallarına uygun hareket ediniz.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki hikâyeyi tamamlayınız. Hikâyeyi tamamlamaya başlamadan önce veya tamamladıktan sonra hikâyeye bir başlık yazınız. Hikâyeyi bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarını düzelttikten sonra hikâyenizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

.....

Babasını seyretti uzunca bir süre. Eline meyveleri alışını, büyük bir ustalıkla poşete koyuşunu ve ekmek teknesine olan sevgisini izledi. Dedesinden kalmıştı bu manav onlara. Küçük bir yermiş burası önce. Ama dedesi yılmadan çalışmış ve burayı kocaman bir yere çevirmiş. Yıllar sonra oğluna verirken, “Sana bir manav değil emeğimi, sabrımı ve güvenimi bırakıyorum.” demişti. Babası o zamandan beri yağmur kar demeden, hastalık bilmeden çalışmış bu manavda.

Aslında Emir manav işlerinden pek anlamazdı. Ama babasının kolunu kırmasıyla her şey değişiverdi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BEBEĞE NİNİNİ

Sensin canım yazım kışım
Benim şirin nazlı kuşum
Sana sevgi uçurmuşum
Uyu ninni uyu ninni

Bilirim ne çok düşün var
Çiçek çiçek öpüşün var
Bir gül gibi gülüşün var
Uyu ninni uyu ninni

Kovan kovan balın olsun
Bin çiçekli dalın olsun
Denizlerde salın olsun
Uyu ninni uyu ninni

Gözlerin akıp gidiyor
Uykulara gül seriyor
Rüyalar seni bekliyor
Uyu ninni uyu ninni

Mustafa Şerif ONARAN
Gökyüzü Çiçekler

EK
DEĞERLENDİRME

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

KRAL İLE GÖMLEK

Günlerden bir gün Kral hastalandı. “Beni kim iyileştirirse, ona krallığının yarısını vereceğim,” dedi.

Bütün danışmanları, “Kral’ın nasıl iyileştirilebileceğine karar vermek üzere toplandılar. İçlerinden biri, Kral’ı iyileştireceğini sandığı şeyin ne olduğunu söyledi:

“Mutlu bir insan bulabilirseniz, onun gömleğini alın, Kral’a giydirin. Kral o zaman iyileşecektir.”

Bunun üzerine Kral, adamlarını mutlu bir insan aramaya gönderdi. Bütün ülkeyi dolaştılar ama mutlu bir insan bulamadılar. Varlıklı olanı hastaydı, sağlıklı olansa yoksuldu. (...) Sözün kısası, kimse durumundan tam olarak hoşnut değildi, herkesin yakınacak bir derdi vardı.

Bir gece, Kral’ın oğlu, küçük ve yoksul görünümlü bir kulübenin yanından geçerken, birinin şunları söylediğini duydu:

“Şükürler olsun Tanrım. İşimi bitirdim, açlığımı da bastırdım. Artık yatıp uyuyabilirim. Daha ne isteyebilirim.”

Kral’ın oğlu, bu sözleri duyunca çok sevindi. Adamlarına bu adamın gömleğini alarak Kral’a götürmelerini, adama da istediği kadar para vermelerini buyurdu. Kral’ın adamları, adamın gömleğini almak üzere kulübeye girdiler ama mutlu adam öylesine yoksuldu ki sırtına giyecek gömleği bile yoktu.

Lev Tolstoy
Küçük Şeytan

(1-8. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Kral hangi şart karşılığında krallığın yarısını vereceğini söylüyor?

.....

.....

.....

2. Kralın danışmanı kralı iyileştirmek için nasıl bir fikir ileri sürüyor?

.....

.....

.....

3. Kralın oğlu, mutlu bir insanı nerede buluyor?

.....

.....

.....

4. Kral mutlu adamın gömleğini neden giyemiyor?

.....

.....

.....

5. Metnin ana fikri nedir?

.....

.....

.....

6. Tabloda verilen kelimeleri okuduğunuz metinde bulunuz. Kelimelerin içinde bulunduğu cümlelerden faydalanarak kelimelerin kullanıldıkları anlamı işaretleyiniz. Bu kelimelerin içinde geçtiği cümleler kurunuz.

Kelimeler	Gerçek	Mecaz	Terim	Cümlelerim
kötü				
kısa				
yoksul				
mutlu				
ülke				

7. Pekiştirmeli kelimelerin nasıl oluşturulduğunu hatırlayınız. Okuduğunuz metinden pekiştirilebilecek dört kelime seçerek bu kelimeleri pekiştiriniz. Pekiştirdiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Pekiştirilmiş Hâlleri	Cümlelerim

8. Aşağıda verilen kelimelerin eş anlamlılarını metinde bulunuz. Bu kelimeleri cümle içerisinde kullanarak yazınız.

Kelimeler	Eş anlamlıları	Cümlelerim
fakir		
vakit		
minik		
yurt		

9. Aşağıdaki cümlelerde eksik bırakılan yerlere “ki” bağlacını ve “- ki” ekini doğru şekilde yazarak cümleleri tamamlayınız.

Elbisemde..... düğme koptu.

Oysa..... her şey plana uygun gidiyordu.

Elinde..... kalemi çok beğendim.

Sen de bizimle gel..... eğlenebilelim.

Sınıfa geldim..... ne göreyim!

Sen..... oldukça çalışkan birisin.

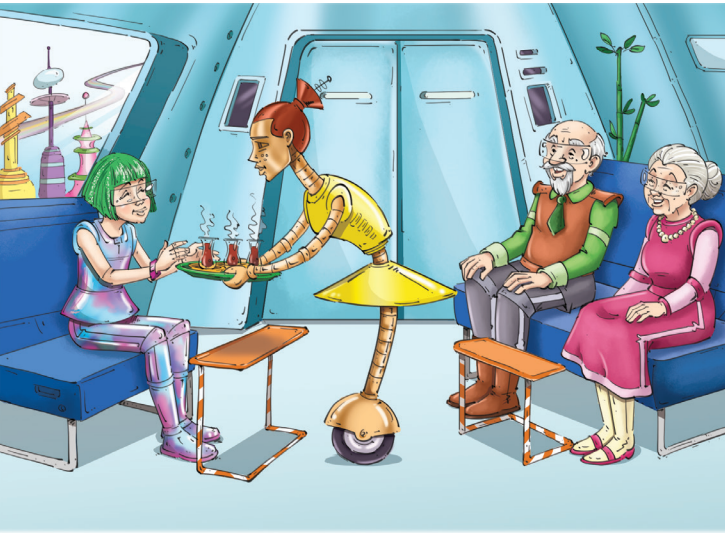
Yarın..... törene katılacak mısınız?

Arabada..... çantayı aldın mı?

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

1. Televizyonun faydalarını ve zararlarını yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan araştırınız.

2. Televizyon programcısının yaptığı işler hakkında araştırma yapınız.

8. TEMA

BİLİM VE TEKNOLOJİ

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ TELEVİZYON BOZULMUŞ
İNTERNET ACAYİP BİR ŞEY
TEKNOLOJİ
ROBOTLAR (DİNLEME METNİ)
SİBERKENT (SERBEST OKUMA METNİ)

Bu temada; paragrafın özelliklerini, başlıktan ve görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin etmeyi, metinde koyu yazılan ifadelerin önemini ve bir ürün için hazırlanan kullanma kılavuzunun özelliklerini öğreneceğiz.

TEMA ADI : Bilim ve Teknoloji

METİN ADI : Bir Varmış Bir Yokmuş Televizyon Bozulmuş

METNE HAZIRLIK

1. Televizyonda ne tür programlar izliyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.
2. Günde kaç saat televizyon izliyorsunuz? Sizce çok mu yoksa az mı televizyon izliyorsunuz? Neden?

Metni öğretmeninizin kontrolünde sesli okuyunuz.

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ TELEVİZYON BOZULMUŞ

Televizyonda ablamın sevdiği program başka, abimin sevdiği program başka, benim sevdiğim program başka. Annemle babam bile başka başka programları seviyorlar. Babam maçlara bayılıyor, annem duygusal programları izlemeyi yeğliyor. Artık kim elini uzatmış, televizyonun hangi kanalına basmışsa, o programı izlemek zorunda kalıyor ev halkı.

Bizim bir tane televizyonumuz var. Onu da salona koydu babam. Bu yüzden hepimiz salondayız. Zaten evimizi sobayla ısıttığımız için kış günleri salondan hiç dışarı çıkmıyor, ancak yatacağımız zaman odalarımıza gidiyoruz. Ben ablamla aynı odada kalıyorum. Abimin küçük bir odası var. Oda küçük olduğu için abim uzanıp yatarken boyuna duvarlara tekmeler atıyormuş ama ufacık odası hiç genişlemiyormuş.

O zaman zorunlu olarak ben de, ablam da, abim de derslerimizi salonda yaparız kış günü. Büyük yemek masasının üç köşesini paylaşırız. Bir köşede abim, bir köşede ben, bir köşede ablam, ödevlerimizi yapmaya çalışırız.

(...)

Geçen cumartesi gecesi bir şey oldu bizim evde. Hiç televizyon izlemedik. Dedem mi engelledi? Yok canım. Pekiyi evde hasta mı vardı? Hayır, o da değil. Televizyonda hiç izlenecek program mı yoktu? Hayır vardı. E pekiyi? Televizyonumuz bozuldu. Hem de babamın geç saatlerde maç izleyeceği bir gecede, abimin görmeyi çok arzuladığı bir filmin oynatıldığı gecede. Ablam da cumartesi akşamları yayınlanan o diziyi hiç kaçırmak istemez. Ben mi? Canım ben biraz onunkinden, biraz bununkinden izliyorum işte, nasıl olsa gündüz benim hoşlandığım diziler var.

O gece dedemler de gelmişlerdi bize. Hatta dedem kuzu kestanesi de almıştı. Annem tam kestaneleri pişirecekti ki bizim televizyondaki görüntü uzadı uzadı, insanlar armut gibi görünmeye başladı. Sonra görüntü şişti, insanlar koca koca balkabağı gibi oldu, en sonunda “Cıııııı” diye bir ses geldi, televizyonun camı kap-kara oldu.

“Hıh” dedi, dedem, “yoruldu bu artık, dinleneceğim.” diyor.

“Yoo, yayından.” dedi, abim, “az sonra düzelir.”

Düzelmeyince, karşı dairenin kapısını çaldı abim. Hayır, onlarda görüntü de ses de çok güzelmiş.

“Yoksa anten mi?” dedi babam.

“Yoo, olamaz!” dedi abim, “Çünkü hepimizin anteni aynı...”

“Eeee?”

Bu “Eee”yi babam söyledi. Dedeme baktım, gözlerinin içi gülüyordu.

“Galiba bu akşam konuşabileceğiz.” dedi.

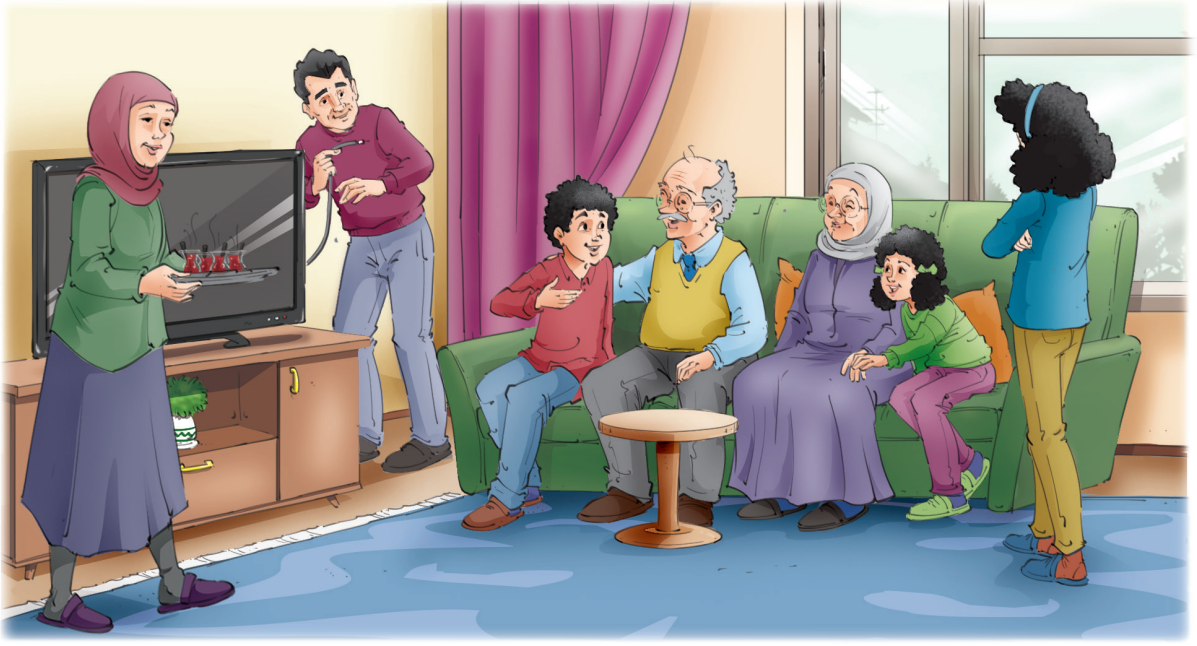
“Uf!” dedi babaannem, “Benim Yasemin’e öyle güzel bir masalım var ki.”

Uf... Divana koştum, babaannemin koltuğunun altına sokuldum.

“Haydi anlat babaanneciğim.” dedim.

“Yoo...” dedi, “Dur bakalım hele canım, belki başkaları da dinlemek isterler. Hem bakmışsın baban düzeltiverir televizyonu, kaçıverirsin yanımdan, koşarsın yine o camın başına...”

Babam, televizyonun arkasına elini sokmuş, anten ucunu çıkarıyor, bir yerlerine bakıyordu. Anten ucunu takıyor, televizyonu açıyor ama televizyon yine resim göstermiyordu. Babam açıp kapattıkça dedem:

“Daha beter bozarsın, haydi çekiver onun fişini de bugün televizyonsuz yaşayalım.” dedi.

Dersten televizyon camına, televizyon camından dersinin başına koşan abimin dili birdenbire çözülmesin mi? Otursun dedemin yanına, ona başlasın okulunu anlatmaya. En çok da matematik dersini, nasıl sınıfta en önce matematik problemlerini kendinin çözdüğünü, öğretmenin ona arkadaş gibi davrandığını... Aa aaa abim hiç böyle şeyler anlatmazdı evde.

Aman aman aman dedem de meğer okulda matematik birincisiymiş. Ama dedem okulunu, matematik öğretmenini o denli az anlattı ki. Hop hemen okuldan, okul çevresine geçti. Okulun yanındaki Kınalı Dağ’ı anlattı, Kınalı Dağ’a baharın nasıl geldiğini anlatmaya başladı. O keklikler, o üveyikler, o tibili kuşları, tepeliler, ardıç kuşları, karatavuklar... Aa aaa dedem ne çok şey biliyormuş. Ya o anlattığı koyungözü nergisler, katmerli kokulu laleler, üzerinden karınca geçse mis gibi kokusuyla doğayı kokuya boğan keklikler, mor çiçekli karganlar, apak mayıs çiçekleri, kedirgenler, ebegümeçleri, kuzukulakları...

(...)

Muzaffer İZGÜ

Okula Giden Robot

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından “Aklına Ne Geliyor?” adlı oyun hakkındaki bilgileri okuyunuz. Oyunu öğretmeninizin rehberliğinde oynayınız.

bayılmak

yeğlemek

soba

zorunlu

dizi

kestane

yayın

daire

anten

fiş

problem

kına

keklik

katmerli

şişmek

kargan

kedirgen

ebegümeci

televizyon

AKLINA NE GELİYOR?

Yukarıdaki kelimeleri küçük kâğıtlara yazarak öğretmen masasının üzerine, yazılanlar görünmeyecek şekilde bırakınız. Öğretmeninizin kontrolünde, beşerli gruplar hâlinde tahtaya çıkınız. Öğretmeninizin seçtiği kelimenin anlamını tahmin ederek bu kelimenin size çağrıştırdığı kelimenin anlamıyla ilgili olan bir kelime söyleyiniz. Eğer söylediğiniz kelime seçilen kelimeyle ilgiliyse sıra, yanınızdaki arkadaşınıza geçer. Seçilen kelimeyle ilgili değilse gruptan çıkarak sıranıza oturmak zorundasınız. Grupta kalan son kişi turu kazanır. Oyunu öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oynayınız. Gruptaki kişi sayısını arttırabilirsiniz.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

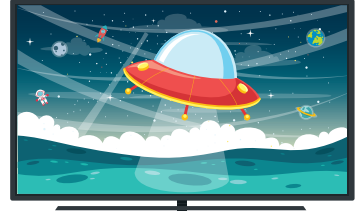
Televizyon yapım çalışmaları öncesine dayansa da ilk televizyon 1923 yılında, İngiltere sınırları içerisinde üretilmiştir. Bu üretim bir lavabo ve çay tenekesi ile gerçekleştirilmişti ve gerekli malzemenin olmaması sebebiyle yayına geçemedi. Bundan sonra icadın geliştirilmesi bisküvi kutusuna sarılmış projeksiyon makinesi ile devam etti ve 1925 yılında çalışan ilk televizyon icat edilmiş oldu.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Evde kaç televizyon bulunmaktadır?
2. Televizyon evin hangi odasındadır?
3. Ev halkı cumartesi gecesi neden televizyon izleyemiyor?
4. Baba televizyonu çalıştırmak için ne yapıyor?
5. Dede televizyonun bozulmasına neden seviniyor? Dedenin söylediklerine katılıyor musunuz? Neden?
6. Televizyonun bozulmasıyla aile bireyleri birbirleri hakkında neleri öğreniyorlar?

3. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

.....

Metnin ana fikri

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metindeki olayları ana hatlarıyla anlatınız. Ardından metinden alınan aşağıdaki paragrafı okuyunuz. Siz bu paragrafta anlatılan durum karşısında kalsaydınız nasıl davranırdınız? Ne tür çözümler üretirdiniz? Yazınız.

“Geçen cumartesi gecesi bir şey oldu bizim evde. Hiç televizyon izlemedik. Dedem mi engelledi? Yok canım. Peki evde hasta mı vardı? Hayır, o da değil. Televizyonda hiç izlenecek program mı yoktu? Hayır vardı. E pekiyi? Televizyonumuz bozuldu. Hem de babamın geç saatlerde maç izleyeceği bir gecede, abimin görmeyi çok arzuladığı bir filmin oynatıldığı gecede. Ablam da cumartesi akşamları yayınlanan o diziyi hiç kaçırmak istemez.”

.....

.....

.....

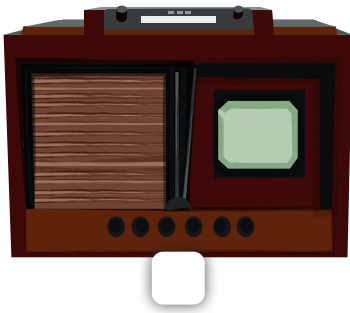
.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki görsellerde verilen televizyonları eskiden yeniye doğru sıralayınız. Eski ve yeni televizyonlar arasında teknolojik yönden ne tür farklılıklar ve benzerlikler olduğunu söyleyiniz.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki işaretleri inceleyiniz. Bu işaretleri nerelerde gördüğünüzü söyleyiniz. Arından bu işaretlerle ilgili verilen bilgileri okuyunuz.

	7 Yaş ve Üzeri için
	Genel İzleyici Kitlesi
	13 Yaş ve Üzeri için
	Şiddet / Korku
	Olumsuz Örnek Oluşturabilecek Davranışlar

AKILLI İŞARETLER

Akıllı işaretler, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bilgilendirici bir sınıflandırma sistemidir. Bu sistem, televizyon yayınlarının, anne babaların kontrolü altında olması için geliştirilmiştir. Çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden koruma sorumluluğunu yerine getirmelerinde onlara yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

İzlediğiniz programda tek bir akıllı işaret görebileceğiniz gibi birden fazla akıllı işaret de görebilirsiniz.

Bir programa ait akıllı işaretleri www.rtukisaretler.gov.tr genel ağ adresinden öğrenebilirsiniz.

7. ETKİNLİK

Ülkemizde yaşayan insanların neredeyse tamamının evinde en az bir televizyon bulunmakta ve yapılan araştırmalar sonucunda insanların yaklaşık olarak günde üç saatini televizyon başında geçirdikleri görülmektedir. Bu üç saatlik süre boyunca dikkatimizi ve zamanımızı televizyona ayırdığımızdan ailemize ve arkadaşlarımıza daha az zaman ayırmaktayız. Unutmayalım ki teknolojik ürünler sadece biz onları doğru kullanırsak faydalı olabilirler.

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız çalışma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Televizyon izlemeye ayırdığınız günlük süreyi düşününüz. Bu süreyi arkadaşlarınız ya da ailenizle geçirseydiniz neler yapacağınız hakkında konuşunuz.

8. ETKİNLİK

Bir televizyon programı yapımcısı olduğunuzu ve bir gazeteciyle röportaj yaptığınızı hayal ederek aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Hangi konularda programlar yapıyorsunuz?

En son yaptığınız programı nerede çektiniz?

Programın çekiminde kimlerden yardım aldınız?

Programınız kaç dakika sürüyor? Süreyi ayarlarken nelere dikkat ediyorsunuz?

Gelecekte yapmak istediğiniz projeler nelerdir?

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Genel ağın yararları ve zararları hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri özetleyerek defterinize yazınız.

TEMA ADI : Bilim ve Teknoloji

METİN ADI : İnternet Acayip Bir Şey

METNE HAZIRLIK

1. Ne sıklıkla genel ağı kullanıyorsunuz?
2. Genel ağı hangi amaç ya da amaçlar için kullanıyorsunuz? Açıklayınız.

Metni okumadan önce 1. etkinliği yapınız. Ardından metni sesli okuma yöntemiyle okuyunuz.

İNTERNET ACAYİP BİR ŞEY

Bilgisayarın senin için bir tür arkadaş. Salonun, odanın ya da sınıfın başköşesinde duran bu cihazı oyun oynamak, sunum hazırlamak ya da arkadaşlarınla iletişim kurmak için kullanıyorsun.

Ebeveynlerin onların zamanında henüz var olmayan bu karmaşık cihazın nasıl çalıştığını anlamakta güçlük çekiyor olabilirler. Bundan kısa bir süre öncesine kadar bilgisayarların buzdolabı kadar büyük olduklarını ve sadece iş yerlerinde bulunduklarını biliyor muydun? Günümüzde, çok daha küçük olan bilgisayarların bize sunduğu sayısız imkân var, özellikle de internete bağlı olduklarında...

Tüm bunlara rağmen, dikkatli olmakta fayda var. İnternet büyüleyici olduğu kadar tehlikeli de... Seni şaşkına çevirecek görüntü ve metinlere rastlayabilir, yanlış kişilerle tanışabilir ya da hiç farkında olmadan yapmaman gereken şeyler yapabilirsin. İnternetteyken, gerçek hayatta olduğu gibi bazı önlemler almak zorundasın. Sağa sola bakmadan caddede karşıdan karşıya geçer misin? Okul çıkışında tanımadığın birinin peşine takılıp gider misin? Tabii ki hayır! İşte, internette de aynen böyle davranman gerekiyor. (...)

Jerome COLOMBAIN (Cerom Kolombeyin)

İnternet Acayip Bir Şey

çev.: Gizem Şakar (Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metnin başlığından ve metne ait görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz. Metni okuduktan sonra tahmininizin doğruluğunu kontrol ediniz.

2. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeleri tabloda uygun bil-mecenin altına yazınız. Ardından kelimelerden üç tanesini birer cümlede kullanınız.

bilgisayar

arkadaş

sınıf

ebeveyn

internet

önlem

buzdolabı

süre

Oyun dolu zamanların vazgeçilmezi,
konuşup anlaştığım kişi.

Ekranıyla bana göz kırpar sadece düğ-
mesine basınca susar.

İçti sevgi ve bilgi dolu, bir gün gitmez-
sem özlerim onu.

Biri evimizin direği, diğeri bir melek gibi,
korur kollar sımsıkı sarar beni.

Her şeyi bilir, ne sorarsam hemencecik
cevap verir.

Bir işe başlamadan önce sorunları ona
söyle, o gelince gider tehlike.

Bazen uzun bazen kısadır ama en çok
sevdiğim işlerde hızlıdır.

Ne zaman gitsem orada, içinde koca bir
dünya, açılınca kapısı içinden çıkar elma.

3. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Bundan kısa bir süre önce bilgisayarlar sadece nerede bulunmaktadır?
2. Bilgisayar hangi amaçlar için kullanılıyor?
3. İnternet neden tehlikeli olabilir?
4. İnternetteyken neden önlem alınmalıdır?
5. İnternette gezerken nasıl davranılmalıdır?

4. ETKİNLİK

Metnin ana fikrini yazınız.

5. ETKİNLİK

Okuduğunuz metne farklı iki başlık öneriniz. Bu başlıkları ve başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Seçme nedenim:

6. ETKİNLİK

Sizin ve diğer aile bireylerinizin en çok ziyaret ettiğiniz genel ağ adreslerini aşağıdaki yazma alanına yazınız. Bu siteleri hangi amaçlar için kullandığınızı açıklayınız.

7. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Genel ağın yararları ve zararları hakkında tartışınız. Bunun için öğretmeninizin rehberliğinde iki gruba ayrılabilirsiniz. Bir grup genel ağın yararlarını savunurken diğer grup da zararlarını savunmalıdır.

Tartışma sürecinde konuşma ve dinleme kurallarına uymalı, bilgilerinizi örneklerle destekleyerek vermelisiniz.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki haberi koyu yazılmış ifadelerle dikkat ederek okuyunuz. Bir metinde koyu yazılan ifadelerin önemli noktaları vurguladığını hatırlayınız. Ardından dünyada ve ülkemizde genel ağ kullanıcısının sürekli artış göstermesinin nedenleri ve sonuçları hakkında düşüncelerinizi defterinize yazınız.

Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarını düzeltiniz. Ardından yazınızı öğretmeninizin yönlendirmesiyle sınıf ya da okul panolarında sergileyebilirsiniz.

DÜNYANIN YÜZDE 56'SI İNTERNET KULLANIYOR

Bu yılın temmuz ayı itibarıyla dünyada genel ağ kullanımı yüzde 56'ya yükselerek **4,33 milyar** kişiye ulaştı. Doğu Asya Bölgesi **1 milyar** genel ağ kullanıcısı ile zirvede yer alırken Doğu Asya Bölgesini **803 milyon** ile Güney Asya Bölgesi takip etti.

Mart 2019'da yayımlanan verilere göre ülke bazında değerlendirildiğinde, Çin, **829 milyon** kullanıcı sayısı ile genel ağ kullanımında zirvede yer alıyor. Çin'i, **560 milyon** ile Hindistan ve **292 milyon** ile ABD takip ediyor.

Türkiye ise rapordaki verilere göre **69 milyon** kullanıcı sayısı ile dünyada en çok genel ağ kullanan 12. ülke olarak ön plana çıkıyor.

Basından
(Kısaltılmıştır.)

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sıklıkla kullandığınız bir teknolojik aletin nasıl kullanıldığını genel ağ, gazete ve dergilerden araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sınıfınıza getiriniz.

TEMA ADI : Bilim ve Teknoloji

METİN ADI : Teknoloji

METNE HAZIRLIK

1. Evinizde kullandığınız teknolojik aletler nelerdir?
2. Bu aletler size ne gibi kolaylıklar sağlıyor? Açıklayınız.

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

TEKNOLOJİ

Teknoloji olmasaydı eğer,

Nasıl çıkardı insan aya.

Ateşler yakıp,

Dumanla haberleşirdi hâlâ.

Televizyon olmazdı,

Çalmazdı telefonlar.

Atla giderdik her yere,

Belki de yaya.

Teknoloji olmasaydı eğer,

Gelişmezdi tıp ve bilim

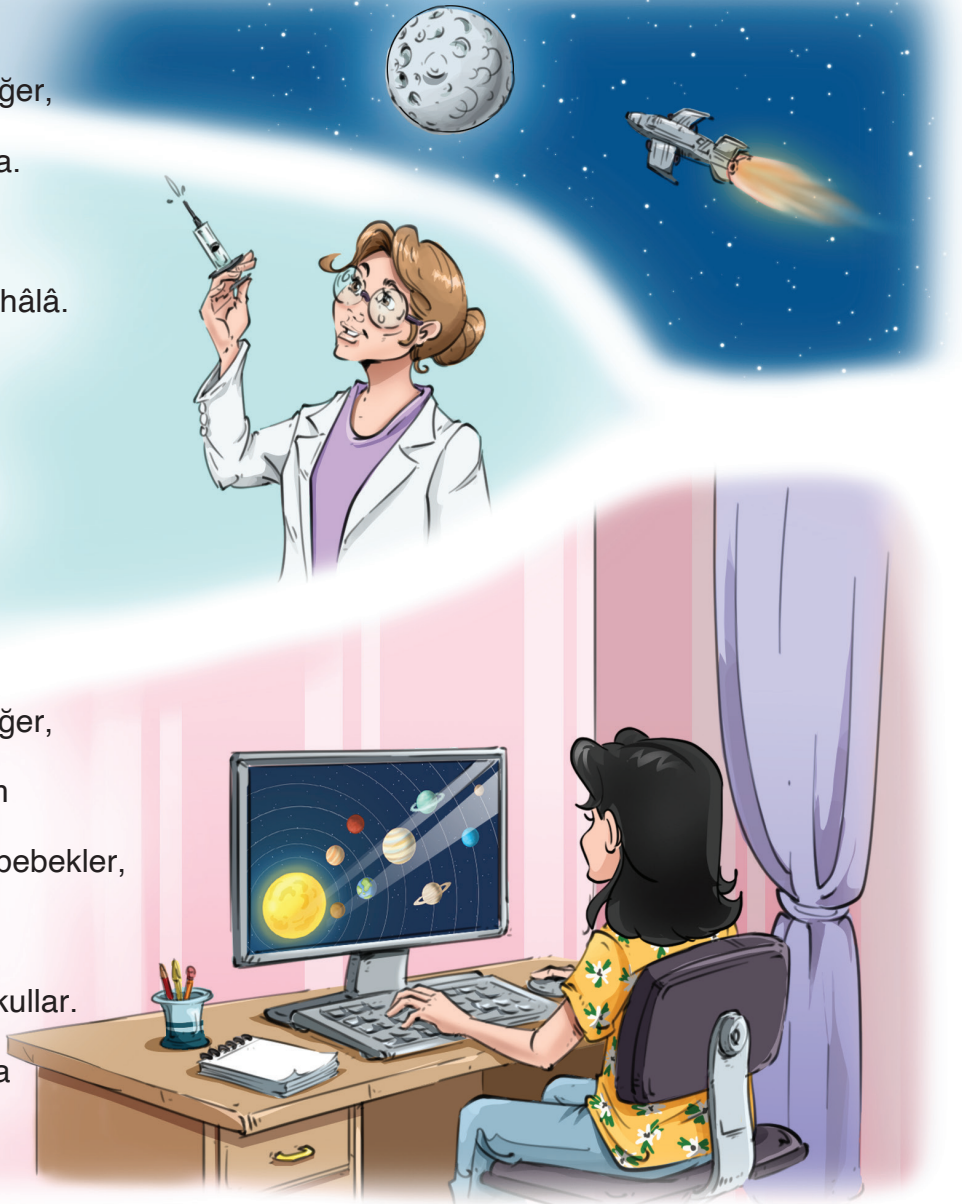
Aşı olamazdı mesela bebekler,

Hastaneler olmazdı,

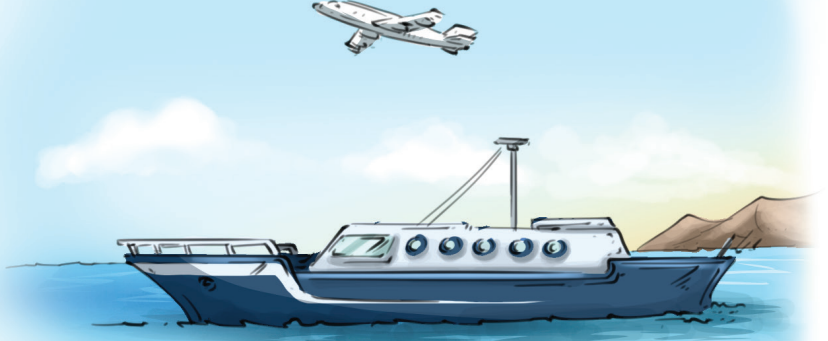
Yapılmazdı modern okullar.

Gelmezdi bile aklımıza

İnternet ve bilgisayar.

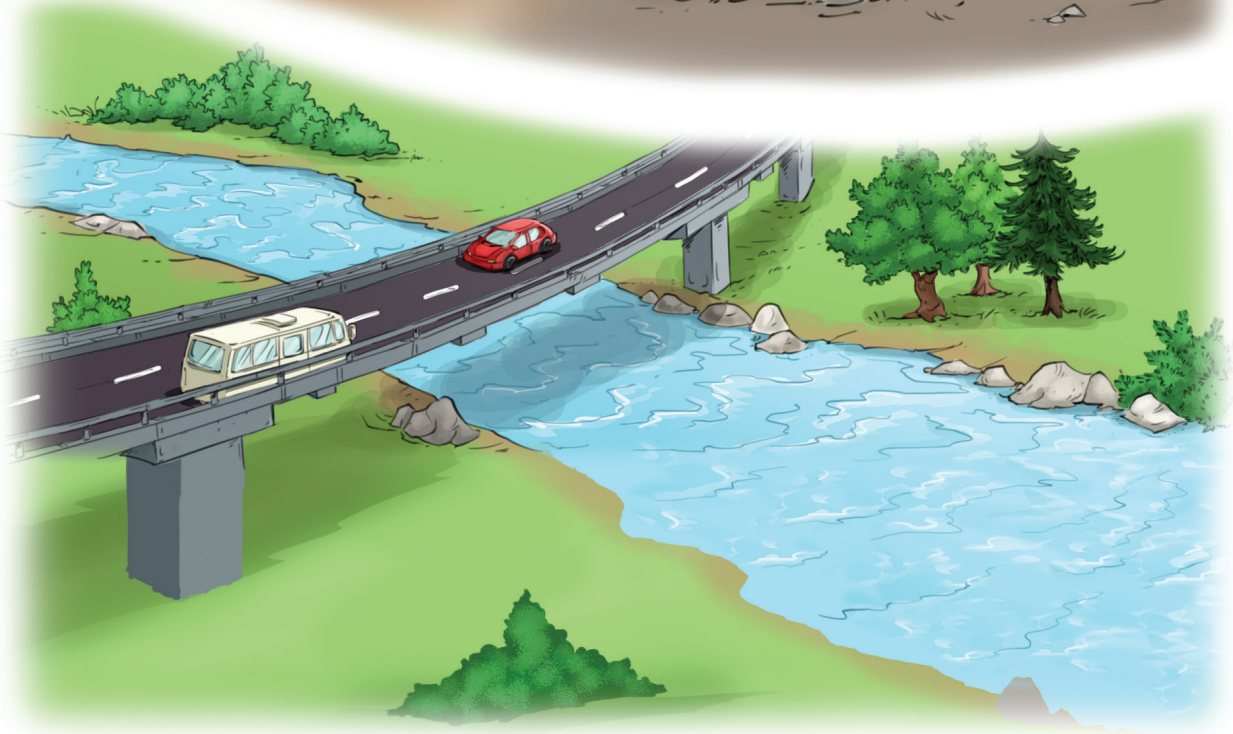
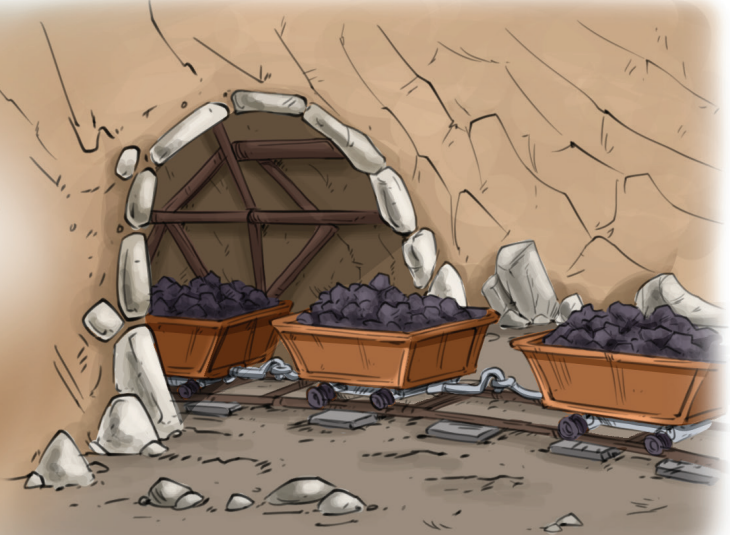

Teknoloji olmasaydı eğer,
Tarım ilkel kalırdı,
Gelişmezdi tekerlek.
Uçmayı kuşlarda görür,
Denizi, balıkların sanırdık.

Teknoloji olmasaydı eğer,
Madenler yer altında beklerdi.
Enerjiyi bilmezdik.
Hâlâ ateşle aydınlanır,
Yağmurlardan korkar,
Nehirleri aşamazdık.

Mustafa ÜNVER
Herkese Yeter Dünya

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından kelimeleri anlamlarının olduğu kutucukların içine yazınız.

ay

ateş

telefon

yaya

tıp

bilim

aşı

modern

ilkel

tarım

maden

enerji

Yürüyerek giden kimse.

Konuşmaları ileten ve yansıtan düzenek.

Bulunulan çağın anlayışına, şartlarına uygun olan, çağdaş.

Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık.

İlk durumunda kalmış olan, gelişmesinin başında bulunan.

Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre.

Bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretilmesi, kalite ve verimlerinin yükseltilmesi, uygun koşullarda korunması, işlenip değerlendirilmesi ve pazarlanması.

Hastalıkları iyileştirmek, hafifletmek veya önlemek amacıyla başvurulanan teknik ve bilimsel çalışmaların tümü.

Yer kabuğunun bazı bölgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan mineral.

Maddede var olan ve ısı, ışık biçiminde ortaya çıkan güç.

Birtakım hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak için vücuda verilen, o hastalığın mikrobuyla hazırlanmış eriyik.

Evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgi.

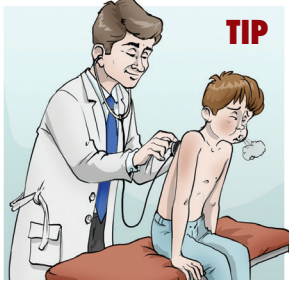
2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Teknoloji olmasaydı insanlar nasıl haberleşirdi?
2. Teknolojinin gelişmesiyle seyahat etme imkânlarımız nasıl gelişti?
3. Teknoloji olmasaydı neleri yapamazdık?
4. Teknoloji hangi korkularımızı yenmemizi sağlamıştır?

3. ETKİNLİK

Metne göre teknoloji olmadan aşağıda verilen alanlarda hayatımız nasıl olurdu? Yazınız.

.....

.....

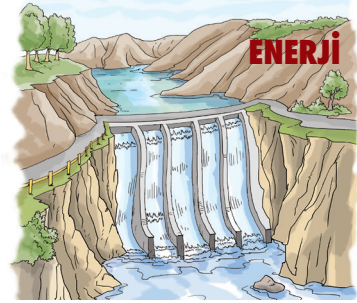
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Metnin konusu

.....

.....

Metnin ana duygusu

.....

.....

5. ETKİNLİK

Metinde geçen gerçek ögeleri yazınız.

Gerçek ögeler:

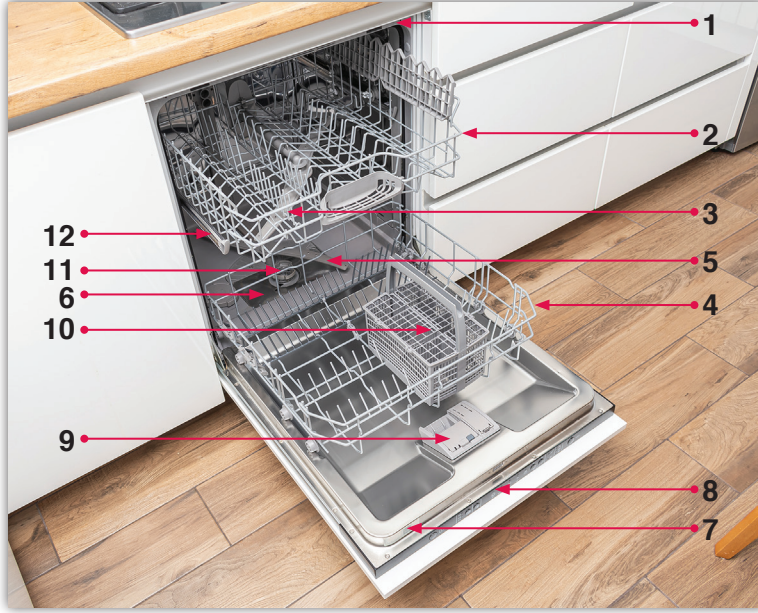
.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

Teknolojik aletleri kullanmadan önce ya da kullanırken kullanım kılavuzlarından faydalaniyor musunuz? Kullanım kılavuzunda ne tür bilgiler yer almaktadır? Söyleyiniz. Kullanım kılavuzları hakkında verilen bilgileri okuyunuz.

1. Üst tabla
2. Raflı üst sepet
3. Üst pervane
4. Alt sepet
5. Alt pervane
6. Filtre grubu
7. Bilgi etiketi
8. Kontrol paneli
9. Deterjan ve parlatıcı kabı
10. Çatal kaşık sepeti
11. Tuz haznesi
12. Üst sepet stoperi

Bir ürünün nasıl kurulacağını, nasıl kullanılacağını, bakımının nasıl yapılacağını ve bozulması durumunda ne yapılması gerektiğini anlatan kitapçığa **kullanım kılavuzu** denir. Ürünü doğru ve verimli bir şekilde kullanmak için mutlaka kullanım kılavuzunun okunması gerekir. Bir kullanım kılavuzunda yer alması gereken bilgilerden bazıları şunlardır:

1. Ürünle ilgili uyulması gereken talimatlar
2. Ürünün taşınması esnasında dikkat edilmesi gerekenler
3. Hatalı kullanıma dair bilgiler
4. Ürün özellikleri hakkında bilgiler
5. Ürün bakım talimatları
6. Ürünün montaj bilgileri ve parçalarına ait resimler
7. Ürünün bozulması durumunda verileceği servis bölgeleri ve bilgileri

Garanti belgesi olan her ürünün kullanım kılavuzu olmak zorundadır.

Kullanım kılavuzunda yer alan yönergelere uygun hareket etmediğimizde karşılaşılabileceğimiz sıkıntıları aşağıya yazınız.

7. ETKİNLİK

Teknolojik aletlerin hayatınızı nasıl kolaylaştırdığını ve teknolojik aletler olmasaydı ne gibi zorluklarla karşılaşacağınızı düşününüz. Teknolojik aletlerin kullanımı, korunması hakkında tartışınız.

Tartışma esnasında düşüncelerinizi uygun bir şekilde ifade ediniz. İnsanların farklı düşünceleri savunmasının gayet doğal olduğunu unutmayınız. Arkadaşlarınızı saygı ve sabırla dinleyerek onları anlamaya çalışınız.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız çalışma sonucunda edindiğiniz bilgilerden faydalanarak seçtiğiniz aletin nasıl kullanıldığını anlatan bir broşür hazırlayınız. Bunu, öğretmeninizin rehberliğinde grup çalışması olarak da yapabilirsiniz.

Broşür çalışmasında izleyeceğiniz adımlar için aşağıdaki bilgileri okuyunuz.

Broşür az sayfalı küçük kitap ya da kitapçıktır. Bir ürünün tanıtımı, nasıl kullanılacağı, nereden temin edilebileceği gibi bilgilerin yer aldığı broşür; etkili ve maliyeti düşük bir reklam, tanıtım aracıdır.

1. Broşürünüzü ne için hazırlayacağınızı ve amacınızı belirleyiniz.
2. Broşürünüzün hitap etmesini istediğiniz kişileri belirleyiniz.
3. Broşürünüzün boyutunu ve kaç katlanacağını belirleyiniz.
4. Broşürünüzde farklı ve dikkat çekici bir yazı stili kullanınız.
5. Broşürünüz için ilgi çekici bir başlık seçiniz.
6. Broşürünüzde yer alan bilgileri kısa ve anlaşılır bir şekilde veriniz.
7. Broşürünüzde yer alan bilgilere uygun dikkat çekici görseller kullanınız.

Broşürünüzü hazırladıktan sonra arkadaşlarınızla paylaşınız. İsterseniz broşürünüzü, öğretmeninizin kontrolünde sınıf panosu ya da okul içinde uygun bir yerde de sergileyebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Evinizde sıklıkla kullandığınız teknolojik aletlerden birinin kim tarafından ve nasıl icat edildiğini güvenilir kaynaklardan araştırınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri defterinize yazınız.

TEMA ADI : Bilim ve Teknoloji

METİN ADI : Robotlar

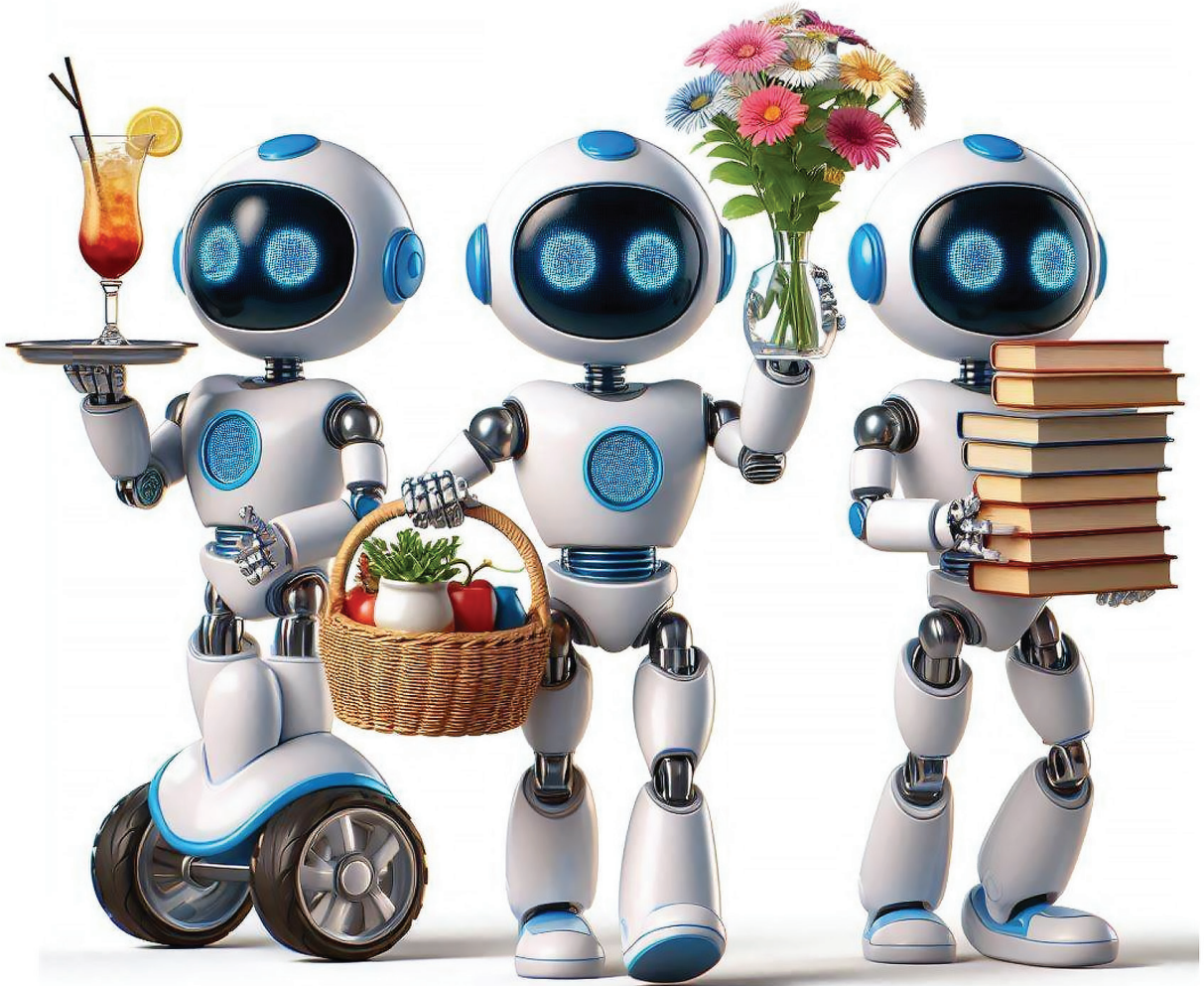
METNE HAZIRLIK

1. Robotlar hakkında neler biliyorsunuz?
2. Makas, sandalye, çöp kovası, kaşık, zil gibi küçük görünen bazı aletler icat edilmeseydi sizce hayatımız bugün nasıl olurdu?

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz.

ROBOTLAR (DİNLEME METNİ)

1. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından bu kelimeleri bulmacada bulup işaretledikten sonra altta yer alan anlamlarının olduğu kutucuklardaki noktalı yerlere yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümle içinde kullanınız.

PATEN

GEZEĞEN

BANT

MEKANİK

DANS

İNSANSI

HEDEF

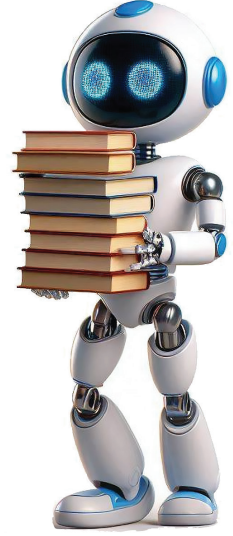
A	K	D	O	G	N	B	I	P	C	İ
B	U	P	T	M	E	K	A	N	İ	K
I	E	D	A	N	S	Z	E	İ	N	Ç
P	F	Ç	U	J	F	D	T	S	S	U
B	Ö	M	A	Ü	İ	K	I	L	A	H
G	Ç	Ş	J	S	G	E	R	P	N	O
E	V	Ğ	M	D	O	Y	Ç	Ö	S	H
Z	B	P	A	T	E	N	I	L	I	T
E	J	Ö	C	R	K	Ü	Ğ	Ü	Ğ	K
G	D	J	G	F	U	H	E	D	E	F
E	Ç	S	E	Ü	C	V	M	A	Ş	M
N	N	I	B	A	N	T	F	I	P	D

- İnsana benzeyen, insanı andıran.
- Müziğin temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri.
- Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı.
- Gerçekleştirmek için tasarlanan şey.
- Yapılış özelliğine göre sarma, yapıştırma gibi işlerde yararlanılan düz, ensiz, yassı şerit.
- Makine ile yapılan.
- Buz üstünde kaymak için kullanılan, tabanına, dar uzun bir çelik takılı ayakkabı.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Robotlar neleri yapabilirler?
2. Robotları, günlük yaşamımızı kolaylaştıran diğer makine-lerden farkları nedir?
3. Robotların başaramadıkları işler nelerdir?
4. Hangi gelişmeler sonunda robotlar daha çok işi başarabili-
rler?
5. Metnin konusu ve ana fikri nedir?

3. ETKİNLİK

Metne iki farklı başlık öneriniz. Bu başlıkları ve başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Seçme nedenim:

4. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinde geçen terimlerden ikisini aşağıya yazınız. Bu terimlerin anlam-
larını arkadaşlarınıza açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....

5. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. İcat yapmak için bilim insanlarının nasıl bir çalışma yürüttükleri, sabırları, azimleri ve bilgiye verdikleri önemi anlatan bir konuşma yapınız.

Konuşmanızda öğrenci olarak bilim insanlarına ait özellikleri taşımanızın size sağladığı faydalara da değininiz.

Arkadaşlarınızın konuşmalarını dinlerken onların sözlü olmayan mesajlarına da dikkat ediniz. Yüz, el ve kol hareketlerinin konuşmalarıyla uyumlu olup olmadığını değerlendiriniz.

6. ETKİNLİK

Bir mucit olduğunuzu düşününüz. Bir icat yapmak isteseydiniz hangi alanda nasıl bir icat yapmak isterdiniz? Söyleyiniz. Aşağıdaki tabloyu icadınıza uygun bir şekilde doldurunuz.

İcadımın adı:

İcadımın amacı:

İcadımın kullanıldığı yer veya yerler:

İcadımın sağladığı faydalar:

İcadımdan kimler faydalanabilir:

İcadımın resmi

SİBERKENT

Yaşadığınız kentte kısa bir yürüyüşe çıktığınızı düşünün. Ama bundan yüz yıl sonra...

Tek odalı evinizin kapısını kapattıktan sonra asansöre binerek 150. kattan aşağıya ineceksiniz. Asansörün cam duvarlarından aşağı bakınca dedelerinizin yaşadığı cadde ve sokakları göreceksiniz. 17. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar tüm zamanlara ait binalar şehri dolduracak ve kolaylıkla görülebilmeleri için parlak ışıklarla donatılacak. Etrafınızda devler ülkesindeki ağaçlara benzeyen ve bulutları delip geçen yüzlerce gökdelen olacak. Uzaklarda bir yerde hiç gitmediğiniz ve gri renklerin ağırlıkta olduğu fabrikalar ve yoksul mahalleler görünecek.

Asansör duracak ve kapıları açılacak. 89. kattaki büyükanne ve büyükbabanıza bir uğrayacaksınız. 100 yaşını geride bıraktıklarından beri pek dışarı çıkmıyorlar. Kapıdaki güvenlik sistemi, göz bebeklerinize lazerle bakıp sizi tanıdıktan sonra içeri alacak. Siz kapıdan girer girmez temizlik yapan makineler dolaplarına geri dönecek ve televizyon kapanacak. Siz büyükanne ve büyükbabanızla konuşurken hizmetçi robot size çay getirecek.

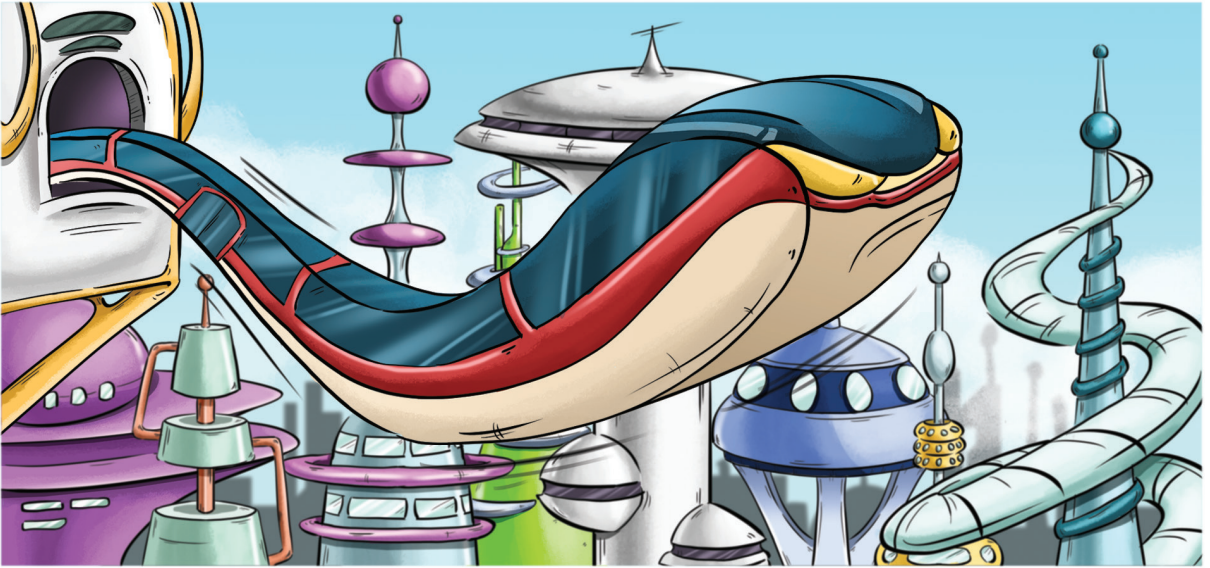
Ziyaretiniz bitince tekrar asansöre binip aşağı ineceksiniz. Apartmanınızın girişi boş olsa da yalnız değilsiniz. Sürekli yakından izleniyorsunuz. Siz kapıdan çıkınca bilgisayarlar sokak izleme ağına haber iletiyorlar. Sizi izlemeye bu sistem devam edecek.

Dev bir arıya benzeyen bir casus bilgisayar, etrafınızda uçarak yüzünüzü ve kokunuzu tanımaya çalışacak. İsteddiği bilgileri aldıktan sonra uçarak uzaklaşacak ve sokak izleme ağına en son bilgileri aktaracak.

Dışarıda gökdelenlerin devasa gölgesi yüzünden yeterince gün ışığı yok. Ama siz yürüdükçe yaklaştığınızı anlayan sokak lambaları yanıp siz geçtikten sonra sönecek. Gökdelenlerin üzerini kaplayan dev video reklamlar da etrafı aydınlatacak.

Sokakta ilerledikçe reklamlardan size doğru farklı kokuların birbirine karıştığı bir rüzgâr esecek. Kahve, parfüm ve deniz kokularını alacaksınız. Önünüze bir gazete çıkacak ve kapağındaki futbol maçının görüntülerine şöyle bir göz atacaksınız.

Gazeteye de şöyle bir göz attıktan sonra kedi kadar bir robot önünüze çıkıp gazeteyi geri alacak ve parlayan kanatlarından ışık saçarak uzaklaşacak. Biraz sonra karanlık bir köşede kımıldayan bir yaratık göreceksiniz. Fareyi andıran ama köpek büyüklüğündeki bu canlı, sizi görünce kaçıp gidecek.

Metro istasyonuna doğru yürüyeceksiniz. Kapıdaki makine kartınızı okuyacak, bilet parasını hesabınızdan düşecek ve size adınızla seslenerek içeri alacak. Her zamanki gibi metroda uzun bir kuyruk olacak ve oturacak yer bulamayacaksınız.

Metro, tünelde yükselerek ilerledikten sonra gökyüzüne doğru süzülerek ilerleyeceksiniz. (...)

Mike GOLDSMITH (Mayk Goldsimit)

Fantastik Gelecek

Çeviren: Furkan DEMİR

(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

İĞNENİN DELİĞİ

Elias Howe'ın (Elyas Hov), sabahdan akşama kadar çalışıp didindiği ama yine de yeterli miktarda para kazanamadığı bir işi vardı. Pamuk ipliği ile ilgili makineler üretmeye çalışan bir firmada çalışıyordu. Az kazanıyordu ama işini de seviyordu. Bir gün, imalathanenin kapısından içeriye bir adam girdi.

“Dikiş dikebilen bir makine yapılırsa ne iyi olurdu! Böyle bir makineyi yapan adam, yemin ediyorum, üç aya varmadan zengin olur!” dedi.

Howe, tüm günü adamın söylediği bu sözler üzerinde düşünerek geçirdi. Dikiş dikebilen bir makine! Yani bir dikiş makinesi yapılamaz mıydı? Elbette yapılabilirdi!

Ama nasıl?

Herhâlde bu işi düşününce düşününce olacak değildi.

Howe, kolları sıvadı ve gecesini gündüzüne katarak dikiş makinesi üzerinde çalışmaya başladı.

Bir süre sonra ucunda iğnesi olan bir makine yapmayı başardı. Fakat çok ciddi bir sorunu vardı bu makinenin. Şu hâliyle hiçbir genç kızın alıp çeyizine koymayı hayal edebileceği bir şey değildi. Hem el işiyle rekabet edebilecek kadar iyi dikemiyor hem de iğnesi çok çabuk kırılıyordu.

Howe, iğneye açtığı delikte bir problem olduğunu anlamıştı. Delik, iğnenin tam ortasında minicik bir yuvarlak olarak açılmıştı. İyi de başka nasıl olacaktı ki? İpin geçirileceği delik, nereye açılabilirdi?

Howe düşünüyor ama işin içinden çıkamıyordu. Dikiş makinesi ise çatır çatır iğneleri kırmaya devam ediyordu. Makinesi üzerinde gecenin ilerleyen saatlerine kadar çalışan Howe, yorgun ve ümitsiz bir hâlde yatıp uyudu. (...)

Howe, uykusunda hayatının en korkunç kâbusunu görmüştü ama bu korkunç kâbus, ona aylardır çözemediği dikiş makinesinin iğne problemini çözmesine yardımcı olmuştu.

Doğruca atölyesine gitti ve tıpkı rüyasında gördüğü mızrağın ucu gibi delikleri iğnelerin en ucuna göz şeklinde açtı.

“İşte bu kadar”

İlk dikiş makinesi, tıkr tıkr çalışıyordu artık...

Tarık USLU

Bilim Öyküleri

(Kısaltılmıştır.)

(1-7. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Elias Howe nerede çalışıyor?

.....

.....

2. Elias Howe dikiş makinesi yapmaya nasıl karar veriyor?

.....

.....

EK
DEĞERLENDİRME

3. Elias Howe'un yaptığı dikiş makinesinin sorunu nedir?

.....

4. Elias Howe dikiş makinesinin sorununu nasıl çözüyor?

.....

5. Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

.....

.....

.....

Metnin ana fikri:

.....

.....

.....

6. Metnin hikâye unsurlarını belirleyiniz.

Varlık kadrosu

.....

.....

.....

.....

Zaman

.....

.....

.....

.....

Olay

.....

.....

.....

.....

Mekân (yer)

.....

.....

.....

.....

7. Aşağıda verilen kelimelerin zıt anlamlılarını okuduğunuz metinden bularak bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Zıt anlamlıları	Cümlelerim
sabah		
tüketmek		
az		
gündüz		

8. Aşağıda verilen noktalama işaretlerinin geçtiği birer cümle yazınız.

İki nokta:

Ünlem işareti:

Tırnak işareti:

Soru işareti:

Virgül:

Kısa çizgi:

Yay ayraç:

Kesme işareti:

9. Aşağıdaki eş sesli kelimeleri farklı anlamlarıyla cümle içerisinde kullanınız.

yaş:

yaş:

çay:

çay:

10. “Ali, her zaman bütçesine göre harcama yapar.” cümlesini en iyi karşılayan atasözünü yazınız.

.....
.....
.....

11. “Günlerden bir gün Berra evde yalnız otururken bir peri gelmiş yanına. ‘Dile benden ne dilersen güzel kız!’ diye sormuş ona. Berra, perinin çok daha sonra ortaya çıkacağını düşündüğünden biraz şaşırmış.”

Yukarıdaki ifadede yer alan anlatım türlerini yazınız.

.....
.....
.....
.....

SÖZLÜK

A

âdet: Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre.

akıcılık: Söz, yazı ve anlatımın akıcı olma özelliği.

alan: Düz, açık ve geniş yer.

aşama: Önem veya değer bakımından gitgide yükselen bir sıra basamakların her biri

azim: Bir işteki engelleri yenme kararlılığı.

B

bağ: Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası.

bağlam: Herhangi bir konuda olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsü veya bağlantısı.

baskın: Benzerleri arasında güç ve önem bakımından başta gelen.

beceri: Elinden iş gelme durumu, ustalık.

C

canlandırmak: Bir karakteri oynamak, ona kişilik vermek.

Ç

çatışma: Silahlı büyük kavga, arbede.

çelimsiz: Eti, yağı az olan, sıska insan ya da hayvan.

çeyiz: Gelin için hazırlanan her türlü eşya, cihaz.

çizim: Çizilerek oluşturulmuş biçim.

D

danışmak: Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak.

detay: Bir bütünün önemce ikinci derecede olan öğelerinden her biri.

diyalog: Karşılıklı konuşma.

dize: Şiirin satırlarından her biri, mısra.

dönem: Belli özellikleri olan zaman parçası.

dram: Acıklı, üzüntülü olayları, bazen güldürücü yönlerini de katarak konu alan sahne oyunu veya televizyon filmi, drama.

durum: Bir şeyin içinde bulunduğu koşulların hepsi.

düzenlemek: Düzenli, düzgün duruma getirmek.

E

emanet: Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişice korunması gereken eşya, kimse vb.

engelli: Vücudunda eksik veya kusuru olan, özürlü.

etkin: Hareketli, işleyen, çalışan, cisim, kişi ya da hayvan.

F

final: Bir işin sonu ya da bir şeyin en son ve önemli bölümü.

G

genel ağ: Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağı, internet.

gezegen: Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı.

görsel: Görme duyusuyla ilgili olan, görmeye dayanan.

gözlem: Bir nesnenin, olayın veya bir gerçeğin, niteliklerinin bilinmesi amacıyla, dikkatli ve planlı olarak ele alınıp incelenmesi.

gurbet: Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer.

H

hain: Kutsal sayılan şeylere el uzatan, kötülük eden veya karşı davranan kimse.

hitap: Sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme.

İ

icat: İlk defa yeni bir şey yaratma.

içerik: Bir şeyin içinde bulunanların bütünü.

ifade: Bir duyguyu, bir düşünceyi, bir konuyu söz veya yazı ile bildirme.

iklim: Yeryüzünün herhangi bir yerinde hava olaylarına bağlı olarak gerçekleşen etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu.

imkân: Yararlanılan uygun şart veya durum.

K

kaçınmak: Herhangi bir işi yapmaktan veya özverili davranmaktan geri durmak.

kadro: Bir işte görev alan kişi veya kişiler, ekip.

kampanya: Politika, ekonomi, kültür vb. alanlarda belirli bir süredeki etkinlik dönemi.

kamufraj: Bir canlının ya da bir şeyin çevresine benzemesiyle yaptığı gizlenme işi.

kapsam: Sınırları içine başka konuları veya anlamları alma durumu.

karakter: Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik.

kılavuz: Yol gösteren, tarihî ve turistik yerleri gezerken bilgi aktaran kimse, rehber.

kısmen: Bazı bakımdan, bazı yönden.

koloni: Göçmen topluluğu veya bu topluluğun yerleştiği yer.

konferans: Topluluğa bir konuda bilgi vermek amacıyla yapılan konuşma.

kontrol: Bir görevin yolunda yürütölüp yürütölmediğini anlamak için yapılan araştırma.

kurum: Evlilik, aile, ortaklık, mülkiyet gibi köklü bir yapıyı içeren, genellikle devletle ilişkisi olan yapı veya birlik.

kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü.

L

lider: Gücü, ünü ve toplumsal yeri dolayısıyla, belli zaman ve durumlar içinde, ilişkili bulunduğu küme veya toplumun tutum, davranış ve etkinliklerini değiştirip yönetme yeteneğini gösteren kimse.

M

makam: Devlet kademesinde yüksek ve önemli memuriyet.

maraton: 42,195 metrelik en uzun yol koşusu.

meddah: Taklitler yaparak, hoş hikâyeler anlatarak halkı eğlendiren sanatçı.

mekân: Bir olayın ya da bir şeyin olduğu bulunulan yer.

mesaj: Yazı veya sözle anlatılması amaçlanan duygu, düşünce, ileti.

millî park: Bir bölgedeki doğal bitki örtüsünü ve orada yaşayan hayvanları veya üzerinde bulunan tarihî yapıları korumak amacıyla devlet tarafından koruma altına alınmış bölge.

montaj: Bir makine, cihaz veya mobilyanın parçalarını yerli yerine takma, monte.

mucit: Yeni bir buluş ortaya koyan, icat eden kimse.

muharebe: Savaşta yapılan çarpışmalardan her biri.

müessese: Evlilik, aile, ortaklık, mülkiyet gibi köklü bir yapıyı içeren, genellikle devletle ilişkisi olan yapı veya birlik.

N

net: Açık seçik olan, anlaşılmaz yanı bulunmayan.

nezaket: Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, naziklik.

nitelik: Bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik.

niyaz: Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey isteme işi.

O

onur: İnsanın kendine karşı duyduğu saygı, şeref, öz saygı.

Ö

ölçüt: Bir yargıya varmak veya değer vermek için başvurulacak ilke.

örf: Yasalarla belirlenmeyen, halkın kendiliğinden uyduğu gelenek.

özdeyiş: Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir ilkeyi kısa ve kesin bir biçimde anlatan, genellikle kim tarafından söylendiği bilinen özlü söz.

P

parantez: Türkçede ayraç adıyla da bilinen noktalama işareti.

program: Radyo ve televizyonda sunulan, haber, müzik, eğlence gibi kendi başına bir bütün oluşturan yayınlardan her biri.

proje: Değişik alanlarda önceden plan ve programa alınmış, maliyeti hesaplanmış, kurum ve kuruluşların yönetim organları tarafından onaylanmış, kısa ve uzun vadeye bağlanarak özel kurum veya devlet adına gerçekleştirilmesi kabul edilmiş bilimsel çalışma tasarısı.

prova: Bir şeyin amacına uygun, istenilen düzeyde olup olmadığını anlamak için yapılan deneme.

R

randevu: Belli bir saatte, belli bir yerde iki veya daha çok kişi arasında kararlaştırılan buluşma.

rehberlik: Birinin sorunlarını öğrenerek ona yardımda bulunma ya da yol gösterme işi.

rol: Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı.

S

saha: Takım oyunlarında karşılaşmaların yapıldığı yer.

seminer: Bir konu ile ilgili bilgi vermek ve bu bilgiler üzerinde tartışmak amacıyla birkaç yetkilinin yönetimi altında düzenlenen toplantı.

sergilemek: Bazı şeyleri göstermek, tanıtmak veya satmak amacıyla herhangi bir biçimde, herkesin görebileceği bir yere yerleştirmek.

sınıflandırmak: Bir şeyi bölümlere ayırmak.

sunum: Tanıtmak, bilgi vermek amacıyla çeşitli yöntemler kullanarak bir konuyu dinleyenlere aktarmak.

süreç: Aralarında birlik olan veya belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyen, gelişen olay ve hareketler dizisi.

Ş

şey: Madde, eşya, söz, olay, iş, kurum vb.nin yerine kullanılan belirsiz anlamda söz.

T

talimat: Herhangi bir konuda tutulacak yol için üst makamlardan alt makamlara belli bir esasa dayanarak verilen buyruk.

tarihçe: Bir olay veya nesnenin özet olarak yazılmış tarihi.

tarihî eser: Uzun zaman önce meydana getirilmiş ve tarihî değeri olan eser.

tasarruf: Para veya herhangi bir şeyi dikkatli kullanma, idareli tüketme.

teknoloji: İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü.

telafluz: Kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenişi.

temin etmek: Sağlamak, elde etmek, tedarik etmek.

teselli: Bir şeyle uğraşarak acısını unutmak.

ton: Ses titreşimlerinin yükselip alçalması, titrem.

U

ulus: Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde bulunan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu.

unsur: Bir bütünü oluşturan, bütünden ayrıştırıldığında da kendi başına anlam taşıyan parça.

Ü

ürün: Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey.

V

varlık: Canlı ya da cansız, çevrede görülen her şey.

vurgu: Konuşma, okuma sırasında bir hece veya kelime üzerine diğerlerinden daha farklı olarak yapılan baskı.

Y

yağız: Siyaha çalan buğday rengi.

yapımcı: Bir şeyin yapılmasında, ortaya konulmasında, gerçekleştirilmesinde emeği geçen kimse veya kuruluş.

yaygın: Çoğu kimselerce duyulmuş, öğrenilmiş, kullanılmış veya benimsenmiş olan.

yazar: Bilim, edebiyat, sanat alanlarında kitap yazan veya kitap hazırlayan, bir eseri ortaya koyan ve eserin sahibi olan kimse.

yele: At, aslan vb. hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.

yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, sistem.

Z

zaman: Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre.

KAYNAKÇA

- Ak, S. (2016). *“Ayakkabı Tamircisi”*, Mahalle Sineması. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Atçakarlar, N. *“Evliya Çelebi”*, TRT Çocuk Dergisi. Sayı: 2018/92. Sayfa: 46-49.
- Atçakarlar, N. (2015). *“Ustalar Ustası Mimar Sinan”*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Atilla, M. (2003). *“Ömrümün En Güzel Rüyası”*, Bir Bayram Günü. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Bach, R. (2016). *“Martı Jonathan Livingston”*. (çev.: Kader Ay, Aslı Tümerkan). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Bulut, S. (2012). *“Birlikten Kuvvet Doğar”*, 101 Atasözü 101 Öykü. İzmir: Tudem, Yayınları.
- Colombain, J. (2010). *İnternet Acayip Bir Şey*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Çağlar, B., K. (2010). *“Sakarya’nın Resmi”*, Büyük Atatürk’ten Küçük Öyküler. (haz.: Süleyman Bulut). İstanbul: Can Yayınları.
- Çe, M. (2005). *“Süpriiiiiiz!”*, Uykucu Bir Sınıf Başkanımız Var. İstanbul: Uğurböceği Yayınları.
- Çınaroğlu, A. (1999). *“Biz Okuruz”*, Şiir Gemisi. İstanbul: Uçanbalık Yayınları.
- Çınaroğlu, A. (1999). *“Kış”*, Şiir Gemisi. İstanbul: Uçanbalık Yayınları.
- Çiftkaya, M. (2017). *“Everest’i Yenmek”*, Başarı Öyküleri. Ankara: Hayat Yayıncılık.
- Demirkan, T. (2008). *“Tavşanın Ziyafeti”*, Yaz Masalları. İstanbul: YKY.
- Dursun, Y. (2018). *“Okulum Açılıyor”*, Yüreğim Kuş Olunca. İstanbul: Nar Yayınları.
- Erdoğan, E. (2018). *“Karanlıkta Uçurtma”*, Minika GO dergisi. Sayı:2018/17. Sayfa: 34.
- Geçmiş, G. *Plastiğin Yolculuğu*. Bilim Çocuk Dergisi. Sayı: 2018/247. Sayfa: 36-41.
- Goldsmith, M. *“Siberkent”*, Fantastik Gelecek. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Gövsa, İ., A. (2012). *“Türk Bayrağı”*, Çocuk Şiirleri. Ankara: Elips Yayınları.
- Gündüz, Ü. (2009). *“Yılın Babası”*, Bayram Şenliği. Ankara: Küçük Ev Yayınları.
- Gürpınar, M. (2008). *“Şarkı”*, Gel Dünyayı Gezelim. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Hakyeri, M. (2008). *“Bölüşmek Güzeldir”*, Kim Haklı Kim Haksız. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Işık, M. (2009). *“Sözün Gücü”*, Şiir Kuşu. İstanbul: Kare Yayınları.
- İçöz, N. (2004). *“Oyuncu”*, En Güzel Kimin İşi 2. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- İnal, A. (2011). *“Dünyamıza Neler Oluyor?”*, Küçük Mavi Gezegen. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- İzci, A. (2015). *“Kır Kahvesi”*, Bahar İkindisi. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- İzgü, M. (2006). *“Bir Varmış Bir Yokmuş Televizyon Bozulmuş”*, Okula Giden Robot. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kanık, O., V. (2011). *“Hırsızlarla Hoca”*, Nasrettin Hoca Hikâyeleri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Karakurt, İ. (2017). *"Nar Ekşisi Sokak"*, *Çocukluğum Bir Çocuk*. Ankara: MEB Yayınları.
- Kocabaş, E. (2014) *En Güzel Atatürk Fıkraları*. İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Oğuzkan, A., F. (2005). *"Atatürk Dumlupınar'da"*, *Anılarda Atatürk*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Önder, M. (2017). *"Anadolu Atasözlerinde Özdeşleşir"*, *Aldı Sözü Anadolu*. Ankara: Elips Yayınları.
- Özdamarlar, M. (2015). *"Sadece Millî Şair mi?"*, *Millî Şairimiz Mehmet Âkif*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özdemir, E. (Belirsiz). *"Bir Avuç Kül"*, *Öykülerle Atasözleri*. İstanbul: Önel Yayıncılık.
- Özer, Z. *Böceklerin Dünyası*. Bilim Çocuk Dergisi. Sayı: 2007/112. Sayfa: 28-31.
- Rado, Ş. (2015). *"Tatlı Dile Dair"*, *Eşref Saati*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları
- Raynaud, J., P., Vignes, M. (2013). *İnternet Acayip Bir Şey!* (çev.: Gizem Şakar). İstanbul: Timaş Basım Ticaret ve Sanayi AŞ.
- Sahra, K. *Haydi Uçurtma Yapalım*. Minika GO dergisi. Sayı: 2018/17. Sayfa: 20-21.
- Sarıyüce, H., L. (2002). *"Ayşe Nine"*, *Çocuklara Şiirler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Sertbarut, M. (2006). *"Film Şenliği"*, *Saat Canavarı*. Ankara: Paydos Yayıncılık.
- Sunat, İ., H., Özyürek, H. *"Bayram Sabahı"*, *23 Nisan Piyesleri ve Şiirleri*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
- Süreya, C. (1996). *"Ünlü Ressam"*, *Aritmetik İyi Kuşlar Pekiye*. İstanbul: YKY Yayınları.
- Şahin, Y. *Gümüşhane*. Bilim Çocuk Dergisi. Sayı: 2016/226. Sayfa: 10-14.
- Şirin, M., R. (1989). *"Keloğlanla Konuşma"*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- Şirin, M., R. (1989). *"Bebeğe Ninni"*, *Gökyüzü Çiçekleri*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- Tatar, R., S. (2014). *"Mersin"*, *Maniler-Ninniler*. İstanbul: Su Yayınevi.
- Tolstoy, L. (2018). *"Kral ile Gömlek"*, *Küçük Şeytan*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- Uslu, T. (2021). *"İğnenin Deliği"*, *Bilim Öyküleri*. İstanbul: Uğurböceği Yayınları.
- Ünver, M. (2011). *"Teknoloji"*, *Herkese Yeter Dünya*. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Yamaç, A. (2011). *"Çocukluğum Bitti mi?"*, *Aynaya Gülerek Bak*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Yücel, T. (2015). *"Çiftçiyle Çocukları"*, *La Fontaine Masalları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Not: Kaynakça APA6 kriterlerine göre düzenlenmiştir.

CEVAP ANAHTARI

GENEL AĞ KAYNAKÇA ve
GÖRSEL KAYNAKÇA

